

Ieguldījums Tavā nākotnē!

Pētījums veikts Valsts kancelejas administrētā projekta „Atbalsts strukturālo reformu ieviešanai valsts pārvaldē” (identifikācijas Nr. 1DP/1.5.1.1.1./10/IPIA/CFLA/004/002)

Aktivitātes Nr. 3.2.

„Strukturālo reformu ieviešanas ietekmes novērtēšana”

(iepirkuma ID Nr. MK VK 2012/4 ESF) ietvaros

Projektu 100% apmērā finansē Eiropas Sociālais fonds

ZIŅOJUMS

„LATVIJAS RADOŠO INDUSTRIJU DARBĪBA UN PRIEKŠNOTEIKUMI NOZARES MĒRĶTIECĪGAI ATTĪSTĪBAI”

atbilstoši 2012.gada 27.decembra līgumam Nr.113

**„Latvijas radošo industriju darbība un priekšnoteikumi nozares
mērķtiecīgai attīstībai”**

Izpildītājs:

Personu apvienība „SIA „Baltijas Konsultācijas” un SIA „Konsorts””

Rīga, 2013.gada 16.maijs

SATURA RĀDĪTĀJS

1. PĒTĪJUMA IZPILDES METODOLOĢIJA	4
1.1. Pētījuma mērķi	4
1.2. Radošo industriju un to saistīto nozaru definīcija	4
1.3. Pētījuma metodes	12
1.4. Pētījuma darba grupa	13
2. RADOŠO INDUSTRIJU UN TO SAISTĪTO NOZARU STATISTISKS RAKSTUROJUMS.....	14
2.1. Uzņēmumu skaits	14
2.1.1. Kopējie dati	14
2.1.2. Sadalījumā pa reģioniem.....	16
2.1.3. Sadalījumā pa uzņēmuma lieluma grupām	18
2.1.4. Sadalījumā pa uzņēmuma darbības veidiem (pa NACE sekcijām).....	20
2.1.5. Sadalījumā pa uzņēmuma darbības veidiem (pa NACE klasēm)	22
2.2. Radošo industriju apgrozījums	32
2.2.1. Kopējie dati	32
2.2.2. Sadalījumā pa reģioniem.....	34
2.2.3. Sadalījumā pa uzņēmuma darbības veidiem (pa NACE sekcijām).....	36
2.2.4. Sadalījumā pa uzņēmuma darbības veidiem (pa NACE klasēm)	39
2.3. Radošo industriju eksports	45
2.3.1. Kopējie dati	45
2.3.2. Sadalījumā pa uzņēmuma darbības veidiem (pa NACE sekcijām).....	47
2.3.3. Sadalījumā pa uzņēmuma darbības veidiem (pa NACE klasēm)	50
2.4. Radošo industriju nodarbināto skaits	56
2.4.1. Kopējie dati	56
2.4.2. Sadalījumā pa reģioniem.....	58
2.4.3. Sadalījumā pa uzņēmuma darbības veidiem (pa NACE sekcijām).....	61
2.4.4. Sadalījumā pa uzņēmuma darbības veidiem (pa NACE klasēm)	63
2.5. Radošo profesiju pārstāvju skaits	73
2.6. Radošo industriju radītā pievienotā vērtība	75
2.6.1. Aprēķinu metodika.....	75
2.6.2. Kopējie dati	77
2.6.3. Sadalījumā pa reģioniem.....	79
2.6.4. Sadalījumā pa uzņēmuma darbības veidiem (pa NACE sekcijām).....	81
2.6.5. Sadalījumā pa uzņēmuma darbības veidiem (pa NACE klasēm)	83
2.7. Statistikas kopsavilkums un relatīvie rādītāji	86
3. RADOŠO INDUSTRIJU UZŅĒMUMU APTAUJAS REZULTĀTI	87
3.1. Aptaujas izlases raksturojums	87
3.2. Darbinieku pieejamība un kvalifikācija	90
3.2.1. Darbinieku pieejamība	90
3.2.2. Būtiskākās problēmas darbinieku piesaistē	93
3.2.3. Paredzamās darbinieku skaita izmaiņas.....	94
3.3. Uzņēmējdarbības kavēkļi.....	98
3.4. Uzņēmējdarbības attīstības plānošana un plāni.....	98
3.4.1. Uzņēmējdarbības attīstības plānošana	98
3.4.2. Uzņēmējdarbības paplašināšanas plāni	100
3.4.3. Iemesli uzņēmējdarbības nepaplašināšanai.....	103
3.5. Uzņēmējdarbības attīstībai nepieciešamai atbalsts	104
3.5.1. Valsts līmenī nepieciešamie uzņēmējdarbības atbalsta pasākumi	104
3.5.2. Pašvaldību līmenī nepieciešamie uzņēmējdarbības atbalsta pasākumi.....	104
3.6. Atbalsta instrumentu pieejamība un izmantošana	105
3.6.1. Pieredze finanšu atbalsta pieteikumu gatavošanā.....	105

3.6.2.	Pieredze finanšu atbalsta saņemšanā	106
3.6.3.	Iemesli nepieteikties finanšu atbalsta saņemšanai	107
3.6.4.	Plāni pieteikties finanšu atbalsta saņemšanai	108
3.6.5.	Atbalsta mehānismu ietekme uz uzņēmējdarbību	110
3.7.	Pētniecība un izstrāde	113
3.7.1.	Ieguldījumi pētniecībā un izstrādē	113
3.7.2.	Jaunu produktu, pakalpojumu, tehnoloģiju ieviešana	115
3.7.3.	Rūpnieciskā īpašuma tiesību reģistrācija	117
3.8.	Sadarbība.....	119
3.8.1.	Sadarbība ar citiem uzņēmumiem	119
3.8.2.	Sadarbība ar izglītības iestādēm.....	121
3.8.3.	Sadarbība ar zinātnes un pētniecības institūcijām.....	123
3.9.	Konkurētspēja	124
3.10.	Darbinieku kvalifikācijas celšana	125
3.11.	Eksports	127
3.11.1.	Eksporta aktivitātes.....	127
3.11.2.	Galvenās problēmas eksportā	130
3.11.3.	Eksporta palielināšanas plāni	130
3.11.4.	Eksporta uzsākšanas plāni.....	132
3.11.5.	Atbalsts eksporta veicināšanai	133
4.	RADOŠO INDUSTRIJU SINERĢIJAS UN PARTNERĪBAS ANALĪZE	135
4.1.	Ārvalstu pieredze radošo industriju sinerģijai ar citām tautsaimniecības nozarēm	135
4.1.1.	Sadarbības veicināšanas projekti starp radošajām industrijām un tradicionālajām nozarēm	136
4.1.2.	Kultūras un uzņēmējdarbības nozaru mijiedarbība	137
4.1.3.	Sadarbība starp izglītības un uzņēmējdarbības nozarēm.....	139
4.2.	Latvijas radošo industriju sinerģijas un partnerības raksturojums	141
4.2.1.	Radošo industriju sadarbība ar citiem uzņēmumiem	141
4.2.2.	Radošo industriju sadarbība ar izglītības iestādēm	142
4.2.3.	Radošo industriju sadarbība ar pētniecības un zinātnes institūcijām	144
5.	PĀRSKATS PAR PIEEJAMO FINANSĒJUMU RADOŠO INDUSTRIJU ATTĪSTĪBAI	146
5.1.	Finansēšanas avoti radošo industriju attīstībai	146
5.2.	Finanšu instrumenti uzņēmējdarbības attīstībai kopumā	148
5.3.	Gadījumu analīze - radošo industriju aktivitāte finanšu atbalsta izmantošanā	151
6.	PĒTĪJUMA SECINĀJUMI UN PRIEKŠLIKUMI	159
6.1.	Radošo industriju statistisks raksturojums.....	159
6.2.	Pētījuma galvenie secinājumi	160
6.3.	Rīcības plāns radošo industriju potenciāla mērķtiecīgai izmantošanai	166
6.3.1.	Ievads	166
6.3.2.	Būtiskākie izaicinājumi radošo industriju jomā Latvijā	168
6.3.3.	Atbalsta instrumenti	172
6.3.4.	Mērķrādītāji.....	181
7.	PIELIKUMI.....	182
7.1.	Pielikums 1: Radošo industriju komersantu aptaujas anketa.....	182
7.2.	Pielikums 2: Aptaujas rezultātu statistiskās kļūdas novērtēšanas tabula.....	188
7.3.	Pielikums 3: Radošo industriju uzņēmēju un ekspertu diskusiju ceļvedis.....	189
7.4.	Pielikums 4: Radošo industriju uzņēmēju un ekspertu diskusiju dalībnieku saraksts	191
7.5.	Pielikums 5: Radošo industriju uzņēmēju un ekspertu diskusiju tēzes	192
7.6.	Pielikums 6: 2007.-2013.g. plānošanas periodā pieejamās finansēšanas programmas.....	193
7.6.1.	Finansēšanas programmas radošo industriju attīstībai	193
7.6.2.	Finanšu instrumenti uzņēmējdarbības attīstībai kopumā.....	199

1. PĒTĪJUMA IZPILDES METODOLOĢIJA

1.1. Pētījuma mērķi

Pētījums par radošo industriju darbību un attīstības perspektīvām bija nepieciešams, lai identificētu Latvijas radošo industriju potenciālu, izmantojamo infrastruktūru, t.sk. tā mērķtiecīgu izmantošanu citu tautsaimniecības nozaru attīstībai, īpaši gatavojoties 2014.-2020.gada Eiropas Savienības (turpmāk - ES) fondu plānošanas periodam.

Pētījuma mērķi bija:

- analizēt radošo industriju ieguldījumu Latvijas tautsaimniecībā, aktualizējot datus par radošo industriju darbību, rezultātiem un ieguldījumu, kā arī identificējot radošo industriju nozares ar lielāko izaugsmes dinamiku un eksporta potenciālu;
- identificēt atbalsta mehānismu trūkumu, kas nav ļāvis pilnībā izmantot radošo industriju potenciālu;
- izvērtējot starpsektorālo politiku (kultūras, ekonomikas un izglītības politiku), rast risinājumu efektīvāka radošo industriju atbalsta mehānisma radīšanai.

Pētījuma rezultātā tika iegūts izvērtējums par radošo industriju līdzšinējo darbību, kā arī izstrādātas rekomendācijas radošo industriju nozares turpmākai attīstībai sinerģijā ar izglītības un ekonomikas nozarēm.

1.2. Radošo industriju un to saistīto nozaru definīcija

Radošo industriju izpētē un analizē būtisks jautājums ir radošo industriju definēšana. Politikas plānošanas dokumentos un līdz šim veiktajos pētījumos Latvijā izmantotas dažādas radošo industriju definīcijas (skatīt kopsavilkumu tabulā nākamajā lapaspusē). Tā kā radošo industriju definīcijas tēma ir plaši diskutēta jau agrāk veiktos pētījumos Latvijā¹, šajā pētījumā definīcijas tēma netiek izvēsta.

Pētījuma ietvaros tiek izmantots Eiropas Komisijas Zaļajā grāmatā „Kultūras un radošo industriju potenciāla īstenošana” sniegtais radošo industriju definējums: „Radošās industrijas” ir tādas industrijas, kurās izmanto kultūru kā izejmateriālu un kurām ir kultūras dimensija, kaut gan šo nozaru devums ir pārsvarā funkcionāls. Pie šīm industrijām pieder arhitektūra un dizains, kuri radošus elementus integrē plašākā procesā, kā arī tādas apakšnozares kā, piemēram, lietišķā grafika, modes dizains vai reklāma. Arī daudzās citās industrijās izaugsmei ir vajadzīgs saturs un tāpēc tās zināmā mērā ir savstarpēji atkarīgas no kultūras un radošajām industrijām. Tās ir, piemēram, tūrisma industrija un jauno tehnoloģiju industrija.”² Jāuzsver, ka dotā pētījuma uzdevums bija apzināt un analizēt tikai radošās industrijas, neiekļaujot kultūras industrijas, sekojoši pētījumā nav iekļautas tādas mērķa grupas kā valsts un pašvaldību iestādes, kultūras iestādes un valsts kapitālsabiedrības.

¹ Skatīt radošo industriju tēmai veltītos pētījumus Kultūras ministrijas mājas lapā: <http://www.km.gov.lv/lv/starptozares/radosa/petijumi.html>

² Green Paper. Unlocking the potential of cultural and creative industries. Brussels, COM(2010) 183.

Radošo industriju definīcijas politikas plānošanas dokumentos un pētījumos

Valsts kultūrpolicies vadlīnijas 2006.-2015.gadam. (2006.g.)	Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2007-2013 (2006.g.)	Miķelsons, A., Gubins, S., Vanags, A. Radošās industrijas Latvijā. Rīga: BICEPS, KM, VKKF. (2007.g.)	Informatīvais ziņojums par radošo industriju un tās politiku Latvijā (2008.g.)	Eiropas Komisijas Zaļā grāmata „Kultūras un radošo industriju potenciāla īstenošana” (2010.g.)
Radošās industrijas – aktivitātes, kuru izcelsme balstās indivīda radošajā darbībā, prasmēs un talantā un kurām, radot un izmantojot intelektuālo īpašumu, ir potenciāls veidot produktus ar augstu pievienoto vērtību. Tās aptver arhitektūru, reklāmu, mākslas un kultūras industrijas, dizainu (ieskaitot modi, grafisko dizainu un lietišķo mākslu), filmu, datorspēles un interaktīvās programmatūras, mūziku, jaunus medijus, izdevējdarbību, radio un televīziju. Kultūras preces un pakalpojumi apzīmē tādas preces un pakalpojumus, kuri tapuši kultūras aktivitāšu rezultātā un kuriem piemīt kāda no turpmāk minētajām pazīmēm: (a) to radīšanai ir nepieciešama mākslinieciska, rūpnieciska vai amatnieciska jaunrade, (b) papildus to iespējamajai komerciālajai vērtībai tām piemīt arī simboliska nozīme, kas tām piešķir kultūras vērtību, (c) tās rada vai var radīt intelektuālo īpašumu, neatkarīgi no tā, vai saskaņā ar spēkā esošo normatīvo regulējumu intelektuālā īpašuma jomā tām ir vai nav noteikta aizsardzība. Kultūras industrijas apzīmē industrijas, kas ražo iepriekš definētās kultūras preces un pakalpojumus.	Radošās industrijas - industrijas, kuru izcelsme balstās indivīda radošajā darbībā, prasmēs un talantā un kurām, izveidojot un izmantojot intelektuālo īpašumu, ir potenciāls celt labklājību un radīt darba vietas. Tās aptver arhitektūru, reklāmu, mākslas un kultūras industrijas, dizainu (ieskaitot modi, grafisko dizainu un lietišķo mākslu), filmu, datorspēles un interaktīvās programmatūras, mūziku, jaunus medijus, izdevējdarbību, radio un televīziju u.c. Radošo industriju produktu ražošana ir sarežģīts process, kura ietvaros, sadarbojoties publiskajam, privātajam un nevalstiskajam sektoram, mijiedarbojas idejas radīšana, īstenošana un publiskošana.	Radošās industrijas ir tautsaimniecības nozares, kas balstītas uz individuālo vai kolektīvo radošumu, prasmēm un talantu un spēj celt labklājību un radīt darbavietas, radot un/vai izmantojot intelektuālo īpašumu. Radošās industrijas rada, attīsta, ražo, izmanto, izrāda, izplata, saglabā produktus, kam piemīt ekonomiska, kultūras un/vai izklaides vērtība. Šajā pētījumā definīcijai atbilstošās un NACE klasifikatorā norādītās nozares iedalītas deviņos sektoros: (1) literatūra, prese un poligrāfija, (2) vizuālā māksla, (3) audiomāksla, (4) audiovizuālā māksla, (5) TV, radio un interaktīvie mediji, (6) reklāma, (7) izpildītājmāksla, (8) kultūras saglabāšana, izplatīšana un izglītība, (9) atpūta, izklaide un citas kultūras darbības.	Konkrēta definīcija nav iekļauta, bet sniegts pārskats un analīze par trim visbiežāk lietotajām definīcijām uz ziņojuma sagatavošanas brīdi.	Kultūras industrijas ir tādas industrijas, kurās ražo un izplata preces un pakalpojumus, ar kuriem, kad tos izstrādes laikā vērtē pēc to atribūtiem, pielietojuma vai galamērķa, īsteno vai pauž kultūras izpausmes, neatkarīgi no to iespējamās tirdzniecības vērtības. Līdzās tradicionālajām mākslas nozarēm (izpildmāksla, vizuālā māksla, kultūras mantojums, tajā skaitā publiskajā sektorā) tajās iekļautas arī filmas, DVD un video, televīzija un radio, video spēles, jauni mediji, mūzika, grāmatas un prese. Šis jēdziens ir definēts saistībā ar kultūras izpausmēm, kas minētas UNESCO 2005. gada konvencijā par kultūras izpausmju daudzveidības aizsardzību un veicināšanu. Radošās industrijas ir tādas industrijas, kurās izmanto kultūru kā izejmateriālu un kurām ir kultūras dimensija, kaut gan šo nozaru devums ir pārsvarā funkcionāls. Pie šīm industrijām pieder arhitektūra un dizains, kuri radošus elementus integrē plašākā procesā, kā arī tādas apakšnozares kā, piemēram, lietišķā grafika, modes dizains vai reklāma. Turklāt daudzās citās industrijās izaugsmei ir vajadzīgs saturs, un tāpēc tās zināmā mērā ir savstarpēji atkarīgas no kultūras un radošajām industrijām. Tās ir, piemēram, tūrisma industrija un jauno tehnoloģiju industrija. Šīs industrijas skaidri neiekļaujas kultūras un radošo industriju definīcijā, kas izmantota šajā Zaļajā grāmatā.

Tā kā šī pētījuma mērķis bija aktualizēt iepriekš veikto pētījumu datus un pārskatīt konkrētu NACE 2.red. klasifikatora nozaru iekļaušanu radošo industriju jomā, sākotnēji tika sagatavots pārskats par tiem NACE 2.red. klasifikatora kodiem, kuri kā radošām industrijām atbilstoši identificēti agrāk veiktos pētījumos Latvijā un ārvalstīs (skatīt tabulu zemāk). Kopīgi ar Pasūtītāju tika veikta sagatavotā pārskata izvērtēšana un Pasūtītājs definēja tos darbības veidu klasifikatora kodus, kuri iekļaujami dotajā pētījumā (skatīt tabulā kolonnu „2013.g.”).

Pārskats par radošajās industrijās iekļautajiem NACE 2.red. klasifikatora kodiem

NACE klases kods	NACE klase	CSP/KM	EST	BICEPS	GER	ESSnet	2013.g.
1310	Tekstilšķiedru sagatavošana un vēršana			●			●
1320	Tekstilmateriālu aušana			●			●
1330	Tekstilmateriālu apdare			●			●
1391	Adīto un tamborēto audumu ražošana			●			●
1392	Gatavo tekstilizstrādājumu ražošana, izņemot apģērbu			●			●
1393	Paklāju un grīdsegu ražošana			●			●
1399	Citur neklasificētu tekstilizstrādājumu ražošana			●			●
1411	Ādas apģērbu ražošana			●			●
1412	Darba apģērbu ražošana			●			●
1413	Pārējo virsdrēbju ražošana			●			●
1414	Apakšveļas ražošana			●			●
1419	Cita veida apģērbu un apģērbu piederumu ražošana			●			●
1420	Kažokādu izstrādājumu ražošana			●			●
1431	Trikotāžas zeķu ražošana			●			●
1439	Pārējo trikotāžas izstrādājumu ražošana			●			●
1511	Āduniecība un apstrāde; kažokādu apstrāde un krāsošana			●			●
1512	Ceļojuma piederumu, somu un līdzīgu izstrādājumu, zirglietu piederumu ražošana			●			●
1520	Apavu ražošana			●			●
1724	Tapešu ražošana			●			●
1811	Laikrakstu iespiešana		●	●		●	●
1812	Cita veida izdevumu iespiešana			●		●	●
1813	Salikšana un iespaidformu izgatavošana		●	●			●
1814	Iesiešana un ar to saistītas palīgdarbības		●	●			●
1820	Ierakstu reproducēšana	●	●	●		●	●
2331	Keramikas flīžu un plākšņu ražošana						●
2341	Sadzīves un dekoratīvo keramikas izstrādājumu ražošana						●
2369	Citu betona, ģipša un cementa izstrādājumu ražošana			●			
2640	Sadzīves elektronisko iekārtu ražošana			●			
2652	Pulksteņu ražošana						●
2894	Mašīnu ražošana tekstilizstrādājumu, apģērbu un ādas izstrādājumu ražošanai			●			
3101	Biroju un veikalu mēbeļu ražošana			●			●

NACE klases kods	NACE klase	CSP/KM	EST	BICEPS	GER	ESSnet	2013.g.
3102	Virtuves mēbeļu ražošana			●			●
3103	Matraču ražošana			●			●
3109	Citu mēbeļu ražošana			●			●
3211	Monētu kalšana	●		●			●
3212	Juvelierizstrādājumu un līdzīgu izstrādājumu ražošana	●		●			●
3213	Juvelierizstrādājumu imitāciju un līdzīgu izstrādājumu ražošana	●		●			●
3220	Mūzikas instrumentu ražošana	●		●		●	●
3230	Sporta preču ražošana			●			
3240	Spēļu un rotaļlietu ražošana	●		●			●
3299	Citur neklasificēta ražošana						●
4616	Tekstilizstrādājumu, apģērbu, apavu un ādas izstrādājumu vairumtirdzniecības starpnieku darbība			●			●
4624	Jēlādu un izstrādātu ādu vairumtirdzniecība			●			
4641	Tekstilizstrādājumu vairumtirdzniecība			●			●
4642	Apģērbu un apavu vairumtirdzniecība			●			●
4647	Mēbeļu, paklāju un apgaismes ierīču vairumtirdzniecība			●			●
4648	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu vairumtirdzniecība			●			●
4664	Tekstilrūpniecības iekārtu, šujmašīnu un adāmmašīnu vairumtirdzniecība			●			
4665	Biroja mēbeļu vairumtirdzniecība			●			●
4743	Audio un video ierīču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos			●			●
4751	Tekstilizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos			●			●
4759	Mēbeļu, apgaismes ierīču un cita veida mājāsaimniecības piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos				●		●
4761	Grāmatu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	●		●	●	●	●
4762	Avīžu un kancelejas piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos			●	●	●	●
4763	Audio un video ierakstu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	●		●	●	●	●
4764	Sporta preču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos			●			
4765	Spēļu un rotaļlietu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	●		●			●
4771	Apģērbu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos			●			●
4772	Apavu un ādas izstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos			●			●
4777	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos			●			●
4778	Citur neklasificēta jaunu preču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos				●	●	●
4779	Lietotu preču mazumtirdzniecība veikalos					●	
4782	Tekstilizstrādājumu, apģērbu un apavu mazumtirdzniecība stendos un tirgos			●			
4789	Citu preču mazumtirdzniecība stendos un tirgos					●	
4791	Mazumtirdzniecība pa pastu vai Interneta veikalos					●	
5510	Izmitināšana viesnīcās un līdzīgās apmešanās vietās			●			
5520	Izmitināšana viesu mājās un cita veida īslaicīgas apmešanās vietās			●			
5530	Kempingu, atpūtas transportlīdzekļu laukumu un apdzīvojamo autopiķekabju laukumu darbība			●			

NACE klases kods	NACE klase	CSP/KM	EST	BICEPS	GER	ESSnet	2013.g.
5811	Grāmatu izdošana	●	●	●	●	●	●
5812	Izziņu katalogu izdošana		●		●		
5813	Laikrakstu izdošana	●	●	●	●	●	●
5814	Žurnālu un periodisko izdevumu izdošana	●	●	●	●	●	●
5819	Citi izdevējdarbības veidi	●	●	●	●		●
5821	Datorspēļu tiražēšana	●		●	●	●	●
5829	Citu programmatūru tiražēšana	●			●		●
5911	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšana	●	●	●	●	●	●
5912	Darbības pēc kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšanas	●	●	●	●	●	●
5913	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu izplatīšana	●	●	●	●	●	●
5914	Kinofilmu demonstrēšana	●	●	●	●	●	●
5920	Skaņu ierakstu producēšana	●	●	●	●	●	●
6010	Radio programmu apraide	●	●	●	●	●	●
6020	Televīzijas programmu izstrāde un apraide	●	●	●	●	●	●
6201	Datorprogrammēšana	●			●		●
6312	Interneta portālu darbība	●		●			●
6391	Ziņu aģentūru darbība	●	●	●		●	●
7021	Sabiedrisko attiecību un komunikāciju vadības pakalpojumi	●		●			●
7111	Arhitektūras pakalpojumi	●	●	●	●	●	●
7112	Inženierdarbības un ar tām saistītās tehniskās konsultācijas				●		
7311	Reklāmas aģentūru darbība	●	●	●	●	●	●
7312	Starpniecība reklāmas izvietošanā masu informācijas līdzekļos	●	●	●	●	●	●
7320	Tirgus un sabiedriskās domas izpēte			●			
7410	Specializētie projektēšanas darbi	●	●	●	●	●	●
7420	Fotopakalpojumi	●	●	●		●	●
7430	Tulkošanas un tulku pakalpojumi					●	
7490	Cituroklasificēti profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi					●	
7721	Atpūtas un sporta priekšmetu iznomāšana un ekspluatācijas līzings			●			
7722	Videoierakstu un disku iznomāšana			●		●	
7810	Nodarbinātības aģentūru darbība					●	
7911	Ceļojumu biroju pakalpojumi			●			
7912	Tūrisma operatoru pakalpojumi			●			
7990	Citi rezervēšanas pakalpojumi un ar tiem saistītas darbības			●		●	
8130	Ainavu veidošanas un uzturēšanas darbības			●			
8411	Vispārējo valsts dienestu darbība					●	
8412	Veselības aprūpes, izglītības, kultūras un citu sociālo pakalpojumu nodrošināšanas koordinēšana, izņemot sociālo apdrošināšanu					●	
8531	Vispārējā vidējā izglītība					●	
8532	Vidējā tehniskā un profesionālā izglītība					●	

NACE klases kods	NACE klase	CSP/KM	EST	BICEPS	GER	ESSnet	2013.g.
8541	Augstākā izglītība, kas nav akadēmiskā					●	
8542	Akadēmiskā augstākā izglītība					●	
8551	Sporta un ārpusskolas izglītība		●				
8552	Kultūras izglītība	●	●	●		●	●
8559	Citur neklasificēta izglītība					●	
9001	Mākslinieku darbība	●	●	●	●	●	●
9002	Mākslas palīgdarbības	●	●	●	●	●	●
9003	Mākslinieciskā jaunrade	●	●	●	●	●	●
9004	Kultūras iestāžu darbība	●	●	●	●	●	●
9101	Bibliotēku un arhīvu darbība	●	●	●	●	●	●
9102	Muzeju darbība	●	●	●	●	●	●
9103	Vēsturisku objektu un līdzīgu apmeklējuma vietu darbība	●	●	●	●	●	●
9104	Botānisko dārzu, zooloģisko dārzu un dabas rezervātu darbība		●				
9200	Azartspēles un derības		●	●			
9311	Sporta objektu darbība		●	●			
9312	Sporta klubu darbība		●	●			
9313	Fitnessa centru darbība			●			
9319	Citas sporta nodarbības			●			
9321	Atrakciju un atpūtas parku darbība	●	●	●			●
9329	Cita izklaides un atpūtas darbība	●	●	●		●	●
9499	Citur neklasificētu organizāciju darbība					●	
9523	Apavu un ādas izstrādājumu remonts			●			
9524	Mēbeļu un dzīvokļu iekārtu remonts			●			
9525	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu remonts			●			

CSP/KM – Pēc Kultūras ministrijas pasūtījuma Centrālās statistikas pārvaldes gatavotā radošo industriju statistika 2011.gadā.
 EST - Culture Classes in EMTAK (the Estonian version of NACE): The experiences of building a new system for cultural statistics in a small country, 2008.
 BICEPS - Pielikums Nr.1 informatīvajam ziņojumam „Par radošo industriju un tās politiku Latvijā”: Radošās industrijas nozaru atlase pēc NACE klasifikatora 2. redakcijas, 2008.
 GER - Culture and Creative Industries in Germany. Research Report. 2009.
 ESSnet - ESSnet-CULTURE. European Statistical System Network on Culture. Final Report. 2012.
 2013.g. – Pētījuma Pasūtītāja definētie darbības veidu klasifikatora kodi, kuri iekļaujami dotajā pētījumā.

Sekojoši – kā radošajām industrijām atbilstoši tika identificēti kopumā 87 NACE 2.red. klasifikatora kodi. Lai datu analīze sniegtu pēc iespējas detalizētāku un precīzāku radošo industriju vērtējumu, minētie 87 klasifikatora kodi tika sadalīti divās apakšgrupās – radošās industrijas un saistītās nozares. Ņemot vērā, ka radošo industriju būtisks ekonomiskais efekts ir to sinerģijā, sadarbībā un partnerībā ar citiem ekonomikas sektoriem, tika definētas nozares, kuras uzskatāmas par ar radošām industrijām saistītām – nozares, kuras nav uzskatāmas par radošo industriju pārstāvjiem, bet kuru darbībā radošās industrijas rada vai var radīt būtisku pievienoto vērtību.

Kā radošajām industrijām atbilstoši tika identificēti kopumā 37 NACE 2.red. klasifikatora kodi.

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase
Apstrādes rūpniecība (C)	1419	Cita veida apģērbu un apģērbu piederumu ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	1520	Apavu ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	2341	Sadzīves un dekoratīvo keramikas izstrādājumu ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	2652	Pulksteņu ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	3109	Citu mēbeļu ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	3212	Juvelierizstrādājumu un līdzīgu izstrādājumu ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	3213	Juvelierizstrādājumu imitāciju un līdzīgu izstrādājumu ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	3220	Mūzikas instrumentu ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	3240	Spēļu un rotaļlietu ražošana
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5811	Grāmatu izdošana
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5813	Laikrakstu izdošana
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5814	Žurnālu un periodisko izdevumu izdošana
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5819	Citi izdevējdarbības veidi
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5911	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšana
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5912	Darbības pēc kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšanas
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5920	Skaņu ierakstu producēšana
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6010	Radio programmu apraide
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6020	Televīzijas programmu izstrāde un apraide
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6201	Datorprogrammēšana
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6312	Interneta portālu darbība
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6391	Ziņu aģentūru darbība
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7021	Sabiedrisko attiecību un komunikāciju vadības pakalpojumi
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7111	Arhitektūras pakalpojumi
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7311	Reklāmas aģentūru darbība
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7312	Starpniecība reklāmas izvietošanā masu informācijas līdzekļos
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7410	Specializētie projektēšanas darbi
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7420	Fotopakalpojumi
Izglītība (P)	8552	Kultūras izglītība
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9001	Mākslinieku darbība
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9002	Mākslas palīgdarbības
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9003	Mākslinieciskā jaunrade
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9004	Kultūras iestāžu darbība
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9102	Muzeju darbība
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9103	Vēsturisku objektu un līdzīgu apmeklējuma vietu darbība
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9321	Atraksiju un atpūtas parku darbība
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9329	Cita izklaides un atpūtas darbība

Kā ar radošajām industrijām saistītas nozares tika identificētas 50 NACE 2.red. klasifikatora klases.

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase
Apstrādes rūpniecība (C)	1310	Tekstilšķiedru sagatavošana un vēršana
Apstrādes rūpniecība (C)	1320	Tekstilmateriālu aušana
Apstrādes rūpniecība (C)	1330	Tekstilmateriālu apdare
Apstrādes rūpniecība (C)	1391	Adīto un tamborēto audumu ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	1392	Gatavo tekstilizstrādājumu ražošana, izņemot apģērbu
Apstrādes rūpniecība (C)	1399	Citur neklasificētu tekstilizstrādājumu ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	1411	Ādas apģērbu ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	1412	Darba apģērbu ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	1413	Pārējo virsdrēbju ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	1414	Apakšveļas ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	1420	Kažokādu izstrādājumu ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	1431	Trikotāžas zeķu ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	1439	Pārējo trikotāžas izstrādājumu ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	1511	Ādu miecēšana un apstrāde; kažokādu apstrāde un krāsošana
Apstrādes rūpniecība (C)	1512	Ceļojuma piederumu, somu un līdzīgu izstrādājumu, zirglietu piederumu ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	1724	Tapešu ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	1811	Laikrakstu iespiešana
Apstrādes rūpniecība (C)	1812	Cita veida izdevumu iespiešana
Apstrādes rūpniecība (C)	1813	Salikšana un iespiešformu izgatavošana
Apstrādes rūpniecība (C)	1814	Iesiešana un ar to saistītas palīgdarbības
Apstrādes rūpniecība (C)	1820	Ierakstu reproducēšana
Apstrādes rūpniecība (C)	2331	Keramikas flīžu un plāķņu ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	3101	Biroju un veikalu mēbeļu ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	3102	Virtuves mēbeļu ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	3103	Matraču ražošana
Apstrādes rūpniecība (C)	3211	Monētu kalšana
Apstrādes rūpniecība (C)	3299	Citur neklasificēta ražošana
Tirdzniecība (G)	4616	Tekstilizstrādājumu, apģērbu, apavu un ādas izstrādājumu vairumtirdzniecības starpnieku darbība
Tirdzniecība (G)	4641	Tekstilizstrādājumu vairumtirdzniecība
Tirdzniecība (G)	4642	Apģērbu un apavu vairumtirdzniecība
Tirdzniecība (G)	4647	Mēbeļu, paklāju un apgaismes ierīču vairumtirdzniecība
Tirdzniecība (G)	4648	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu vairumtirdzniecība
Tirdzniecība (G)	4665	Biroja mēbeļu vairumtirdzniecība
Tirdzniecība (G)	4743	Audio un video ierīču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos
Tirdzniecība (G)	4751	Tekstilizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos
Tirdzniecība (G)	4759	Mēbeļu, apgaismes ierīču un cita veida mājāsaimniecības piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos
Tirdzniecība (G)	4761	Grāmatu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos
Tirdzniecība (G)	4762	Avižu un kancelejas piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos
Tirdzniecība (G)	4763	Audio un video ierakstu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos
Tirdzniecība (G)	4765	Spēļu un rotaļlietu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase
Tirdzniecība (G)	4771	Apģērbu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos
Tirdzniecība (G)	4772	Apavu un ādas izstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos
Tirdzniecība (G)	4777	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos
Tirdzniecība (G)	4778	Citur neklasificēta jaunu preču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5821	Datorspēļu tiražēšana
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5829	Citu programmatūru tiražēšana
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5913	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu izplatīšana
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5914	Kinofilmu demonstrēšana
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9101	Bibliotēku un arhīvu darbība

Dotajā pētījumā tiek sniegta analīze un pārskats gan par radošajām industrijām un to saistītajām nozarēm kopā, gan dots izvērtējums katrai no šīm mērķa grupām atsevišķi un padziļināti.

1.3. Pētījuma metodes

Kabineta pētījums

Kabineta pētījums (*desk research*) tika izmantots, lai apzinātu agrāk veiktos radošo industriju pētījumus Latvijā un ārvalstīs, apkopotu to galvenos secinājumus, identificētu būtiskākos nozares pētniecības ierobežojumus un apgrūtinājumus. Tāpat kabineta pētījuma ietvaros tika apkopota informācija par normatīvajiem aktiem un regulējumu, kas attiecas uz radošo industriju jomu Latvijā un Eiropas Savienības līmenī. Kabineta pētījuma rezultātā tika iegūta informācija, kas kalpoja par pamatu dotā pētījuma metodoloģijas izstrādei, pētījumā iekļaujamo analīzes aspektu identificēšanai, kā arī dažādu pētniecisko pieeju adaptācijai Latvijas situācijai.

Statistikas datu apkopošana un sekundārā analīze

Lai sagatavotu analīzi par radošajām industrijām un to saistīto nozaru attīstības tendencēm, tika apkopoti statistikas dati un veikta to sekundārā analīze. Datu sekundārās analīzes ietvaros tika veikti statistikas datu pārrēķini, vairāku relatīvo rādītāju aprēķini un citas statistiskas darbības. Galvenais statistikas datu ieguves avots bija Centrālā statistikas pārvalde, taču papildu dati tika iegūti arī no Uzņēmumu reģistra, Lursoft, Latvijas bankas, Finanšu ministrijas, Ekonomikas ministrijas, Kultūras ministrijas, Izglītības un zinātnes ministrijas u.c.

Uzņēmēju kvantitatīva aptauja

Pētījuma ietvaros tika īstenota radošo industriju uzņēmēju aptauja, kopumā aptaujājot 309 nozarē strādājošus uzņēmējus (pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti, komercsabiedrības). Aptauja tika īstenota, izmantojot kombinētu aptaujas metožu pieeju – telefonintervijas un e-vidē programmētu aptaujas anketu. Aptaujas lauka darbs tika organizēts 2013.gada martā un aprīlī. Aptaujā izmantoto aptaujas anketu skatīt ziņojuma pielikumā. Analizējot un interpretējot uzņēmēju aptaujā iegūtos rezultātus, jāņem vērā, ka pētījuma rezultātos vienmēr pastāv zināma statistiskās kļūdas varbūtība. Rezultātu precizitātes maksimālais intervāls visā uzņēmēju aptaujas izlases kopā (n=309) ir +/-5,7% (ar 95% varbūtību). Detalizētāku informāciju un rezultātu precizitātes aprēķināšanas tabulu skatīt ziņojuma pielikumā.

Ekspertu un uzņēmēju diskusijas

Pētījuma ietvaros tika organizētas četras fokusa grupu diskusijas, kurās kopumā piedalījās 38 radošo industriju uzņēmēji un eksperti. Trīs diskusijas notika Rīgā, viena – Valmierā. Diskusiju dalībnieku sarakstu un diskusijās izmantoto jautājumu ceļvedi skatīt ziņojuma pielikumos.

1.4. Pētījuma darba grupa

Pētījuma pasūtītājs:	Valsts kanceleja
Pētījuma īstenotājs:	Personu apvienība „SIA „Baltijas Konsultācijas” un SIA „Konsorts””
Pētījuma darba grupa:	
Anna Pavlina	Kultūras ministrijas pārstāve (Finanšu instrumentu attīstības nodaļas vecākā referente)
Signe Adamoviča	Kultūras ministrijas pārstāve (Kultūrpolitikas departamenta Radošo industriju nodaļas vadītāja)
Gints Klāsons	Pētījuma metodoloģijas izstrāde, aptaujas un diskusiju instrumentārija sagatavošana, statistikas datu analīze, aptaujas datu un diskusiju informācijas analīze, pētījuma secinājumu sagatavošana
Sanita Kovaļeva	Rīcības plāna radošo industriju potenciāla mērķtiecīgai izmantošanai izstrāde
Viesturs Celmiņš	Radošo industriju sinerģijas un partnerības analīzes izstrāde
Zane Čulkstēna	Konsultācijas radošo industriju analīzes izstrādē
Sanita Kovaļeva	Pārskata par pieejamo finansējumu radošo industriju attīstībai izstrāde
Tatjana Kalnmača	Radošo industriju radītās pievienotās vērtības aprēķinu sagatavošana
Anna Selecka, Laura Žukovska	Radošo industriju uzņēmēju un ekspertu diskusiju moderēšana

2. RADOŠO INDUSTRIJU UN TO SAISTĪTO NOZARU STATISTISKS RAKSTUROJUMS

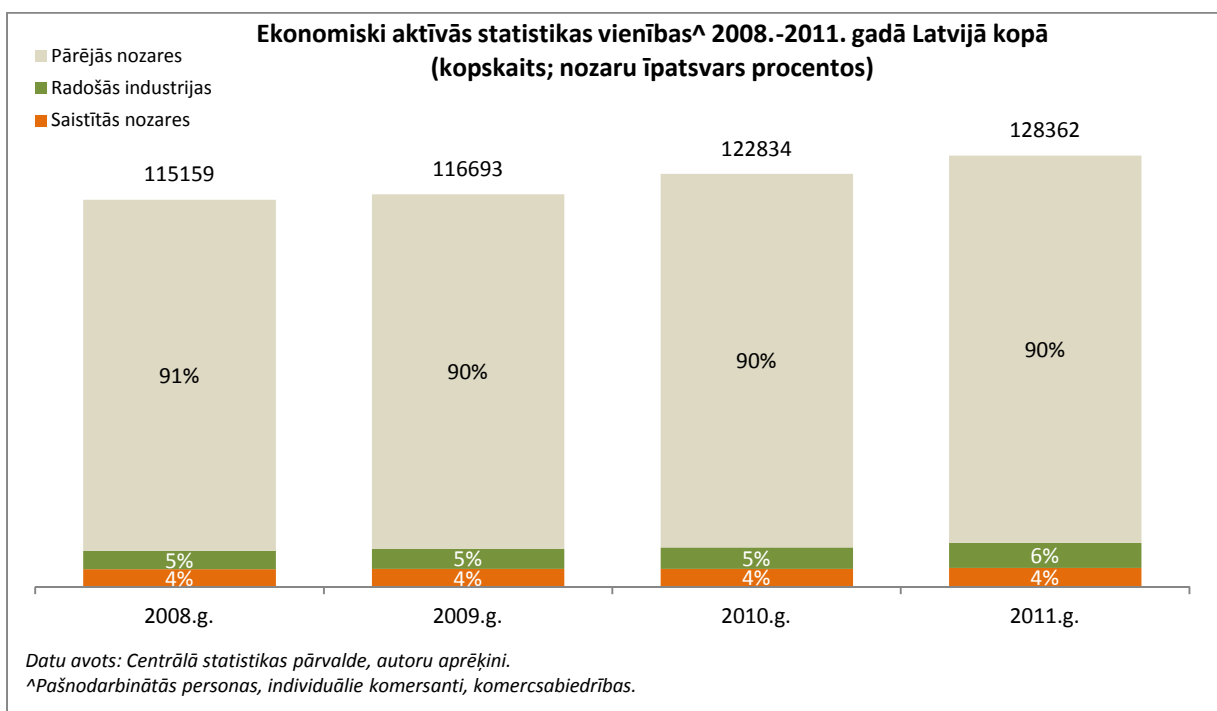
2.1. Uzņēmumu skaits

2.1.1. Kopējie dati

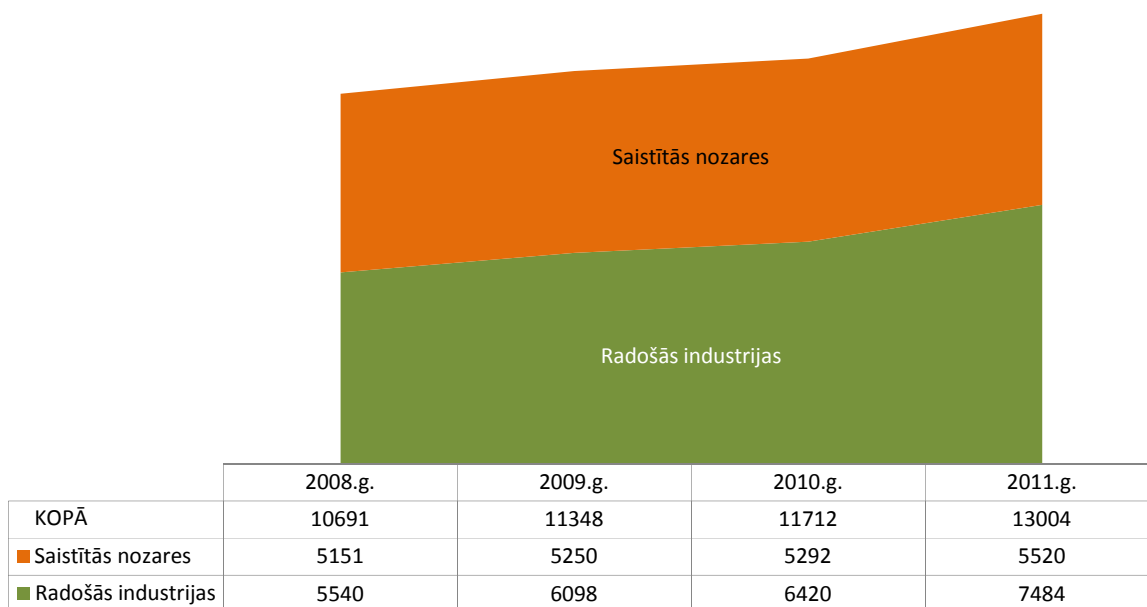
Kopumā radošo industriju un ar tām saistīto nozaru jomā darbojas vairāk nekā 10 000 uzņēmumu un pēdējo četru gadu laikā uzņēmumu skaits ik gadu ir pakāpeniski pieaudzis, četru gadu laikā sastādot kopējo pieaugumu gandrīz 2500 ekonomiski aktīvo statistikas vienību apjomā (22% pieaugums).

Radošo industriju īpatsvars Latvijas uzņēmumu kopskaitā pēdējo četru gadu laikā saglabājies 5%-6% apjomā. Vēl 4% sastāda ar radošajām industrijām saistīto nozaru uzņēmumi. Sekojoši – kopējais ar radošajām industrijām saistīto uzņēmumu īpatsvars Latvijā ir aptuveni 10% no uzņēmumu kopskaita. Lai gan radošo industriju un ar tām saistīto nozaru uzņēmumu skaits pēdējo četru gadu laikā pieaudzis kopumā par 22%, to īpatsvars kopējā Latvijas uzņēmumu kopskaitā nav mainījies. Tai pat laikā uzņēmumu skaita pieaugums radošajās industrijās bijis ievērojami lielāks kā kopējā Latvijas uzņēmumu skaita pieaugums (attiecīgi – 35% un 11%).

Radošo industriju uzņēmumu skaits pēdējo četru gadu laikā pieaudzis par 1944 vienībām (+35%), kamēr saistītajās nozarēs – par 369 vienībām (+7%). Sekojoši – nav iespējams apgalvot, ka radošo industriju uzņēmumu skaita pieaugumam ir bijusi būtiska ietekme arī uz saistīto nozaru uzņēmumu skaita palielināšanos. Pēdējo četru gadu laikā straujākais uzņēmumu skaita pieaugums novērojams 2011.gadā, kad radošo industriju uzņēmumu skaits gada laikā pieaudzis par 17% (+1064 uzņēmumi), bet saistīto nozaru – par 4% (+228 uzņēmumi).

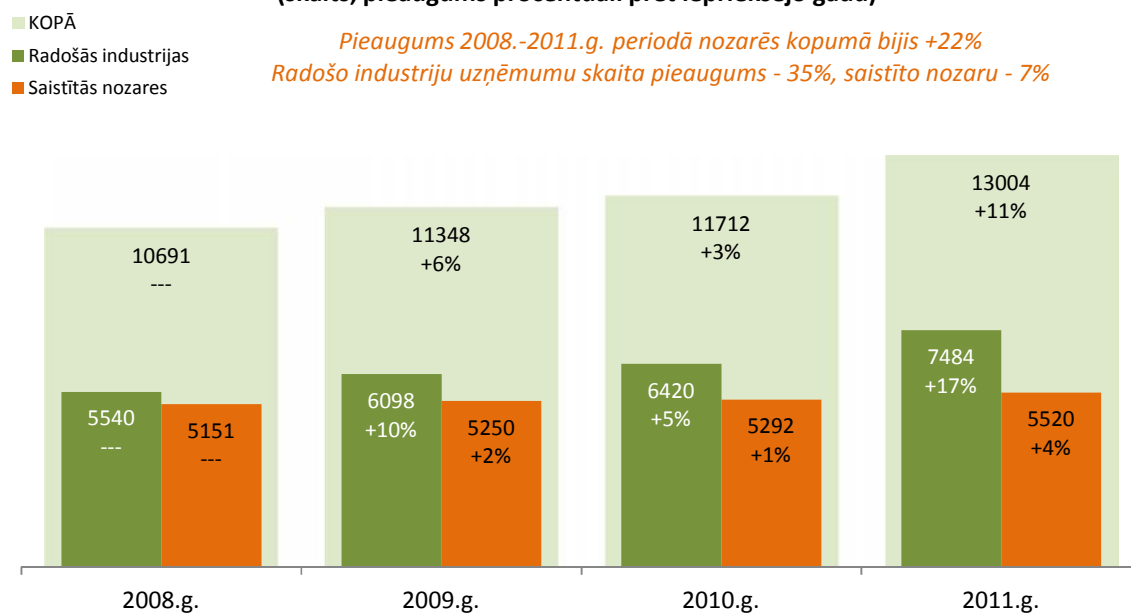
Ekonomiski aktīvās statistikas vienības^ 2008.-2011. gadā (skaits)

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

^Pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti, komercsabiedrības.

Ekonomiski aktīvās statistikas vienības^ 2008.-2011. gadā (skaits; pieaugums procentuāli pret iepriekšējo gadu)

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

^Pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti, komercsabiedrības.

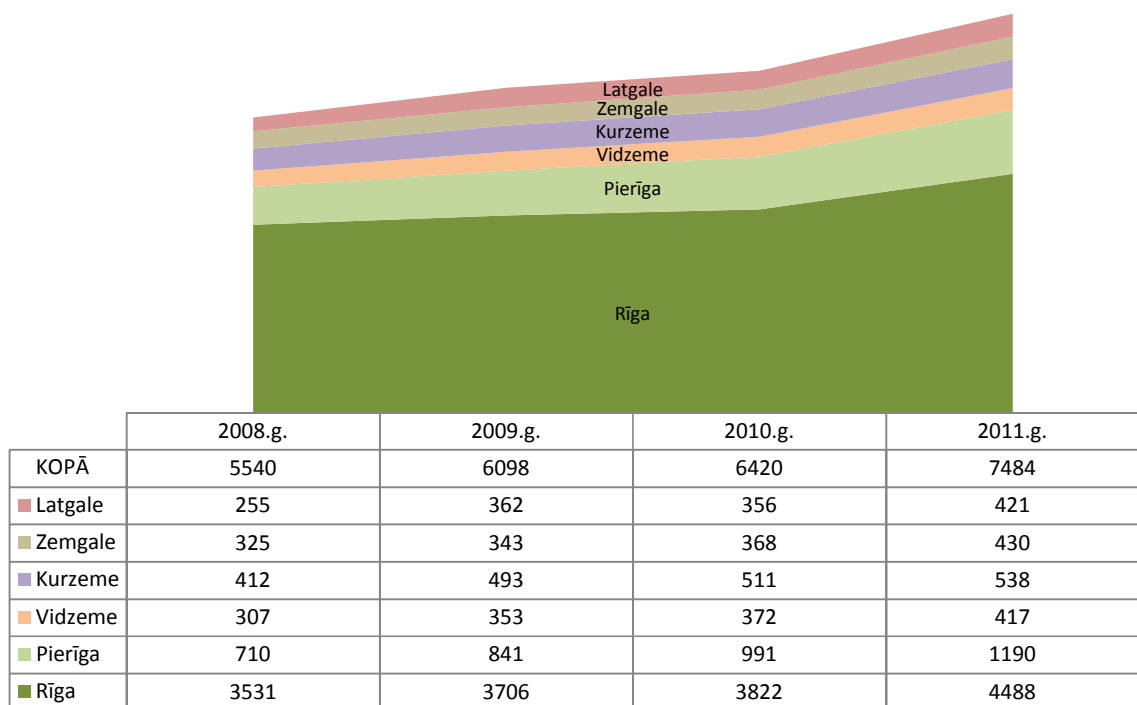
2.1.2. Sadalījumā pa reģioniem

Absolūtais vairākums radošo industriju un ar tām saistīto nozaru uzņēmumu atrodas Rīgā un Pierīgā – reģionos izvietoti tikai aptuveni 1/4 radošo industriju un 1/3 saistīto nozaru uzņēmumu. Pēdējo četru gadu laikā reģionā izvietoto radošo industriju un ar tām saistīto nozaru uzņēmumu īpatsvars nav mainījies, tai pat laikā nedaudz samazinājies Rīgā izvietoto, vienlaikus palielinoties Pierīgā izvietoto īpatsvaram (īpaši 2010.-2011.gados), kas ļauj secināt, ka daļa nozares uzņēmumu no Rīgas pārcēlušies uz Pierīgu.

Vērtējot reģionālā kontekstā, novērojams, ka salīdzinoši visvairāk radošo industriju uzņēmumu izvietoti Kurzemes reģionā (aptuveni 1/3 no visiem radošo industriju uzņēmumiem reģionos kopumā, kamēr pārējos reģionos - katrā aptuveni 1/4 no visiem). Arī saistīto nozaru uzņēmumi visvairāk izvietoti Kurzemes reģionā, bet salīdzinoši bieži - arī Latgalē (katrā - aptuveni 1/3 no visiem).

Pēdējo četru gadu laikā Pierīgā izvietoto radošo industriju uzņēmumu skaits pieaudzis par 68% (+480 vienības), bet Rīgā izvietoto – par 27% (+957 vienības). Reģionos straujākā radošo industriju uzņēmumu skaita dinamika bijusi Latgalē – 65% pieaugums (+166 vienības), reģionu ietvaros Latgales uzņēmumu īpatsvaram palielinoties par 4%. Savukārt saistīto nozaru uzņēmumu skaits visbūtiskāk audzis Pierīgā – kopumā par 160 vienībām jeb 31% (Rīgā saistīto nozaru uzņēmumu skaitam pieaugot vien par 3%).

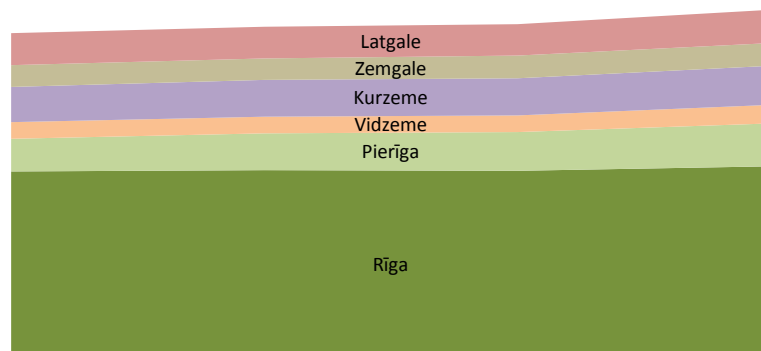
**Ekonomiski aktīvās statistikas vienības^ 2008.-2011. gadā sadalījumā pa reģioniem
(skaits) - RADOŠĀS INDUSTRIJAS**

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

^Pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti, komercsabiedrības.

**Ekonomiski aktīvās statistikas vienības^ 2008.-2011. gadā sadalījumā pa reģioniem
(skaits) - SAISTĪTĀS NOZARES**

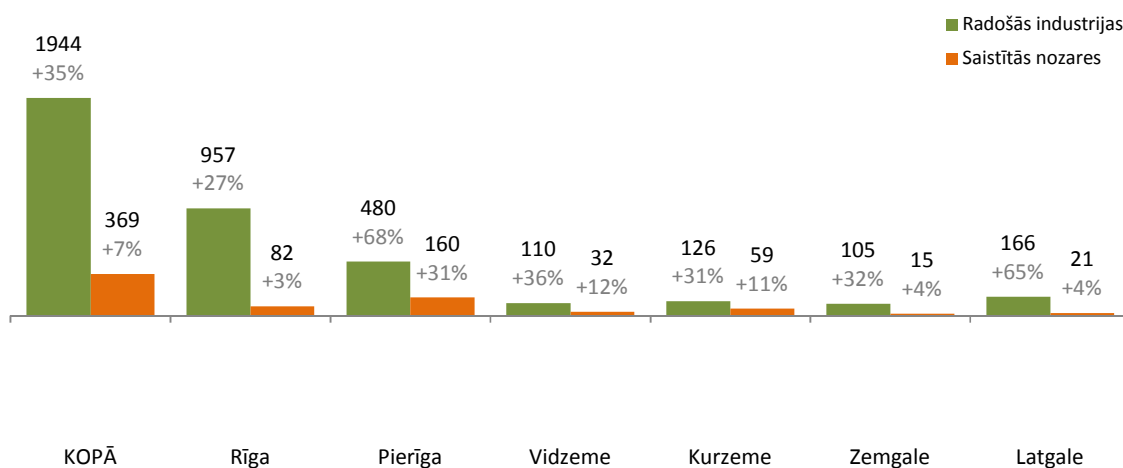

	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
KOPĀ	5151	5250	5292	5520
Latgale	509	502	498	530
Zemgale	344	341	359	359
Kurzeme	558	583	587	617
Vidzeme	264	261	265	296
Pierīga	517	586	616	677
Rīga	2959	2977	2967	3041

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

^Pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti, komercsabiedrības.

Ekonomiski aktīvo statistikas vienību^ pieaugums 2008.-2011. gadā sadalījumā pa reģioniem (skaits; %)

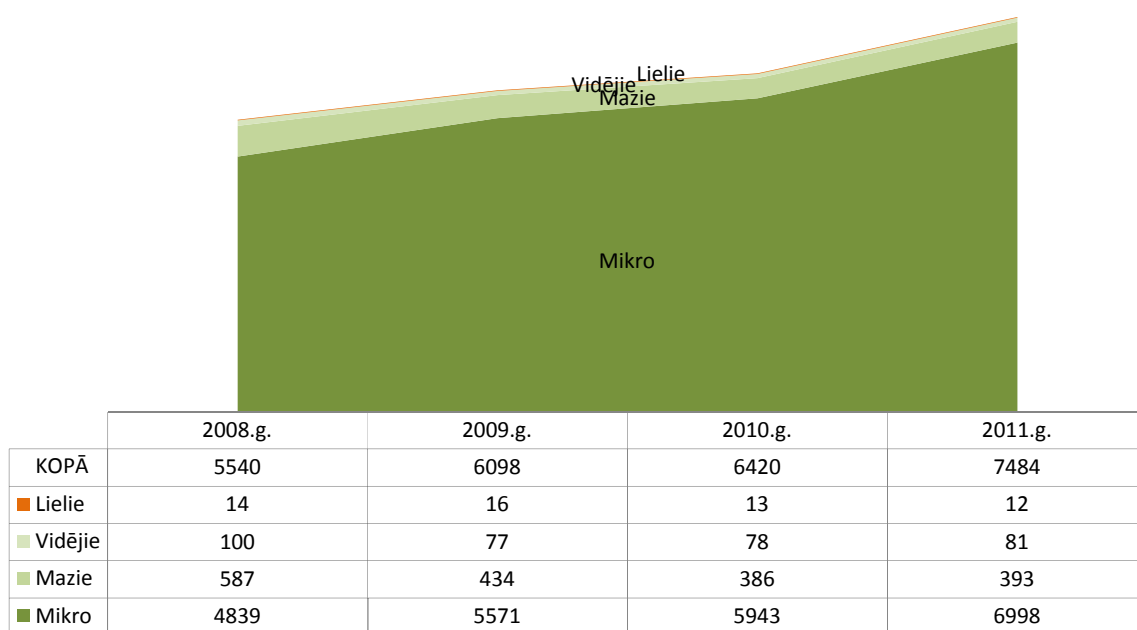
Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

^Pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti, komercsabiedrības.

2.1.3. Sadalījumā pa uzņēmuma lieluma grupām³

Absolūtais vairākums - aptuveni 90% - radošo industriju un ar tām saistīto nozaru uzņēmumu pieskaitāmi mikro uzņēmumu kategorijai - ar nodarbināto skaitu 9 un mazāk vai gada apgrozījumu vienādu vai mazāku par 1,4 miljoniem latu vai bilances kopsummu vienādu vai mazāku par 1,4 miljoniem latu. Pie tam - pēdējo četrus gadus laikā mikro uzņēmumu skaits ir ievērojami pieaudzis (par 2159 vienībām jeb 45%), vienlaikus samazinoties mazo un vidējo uzņēmumu īpatsvaram.

Ekonomiski aktīvās statistikas vienības[^] 2008.-2011. gadā sadalījumā pa uzņēmuma lieluma grupām (skaits) - RADOŠĀS INDUSTRIJAS

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

[^]Pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti, komercsabiedrības.

³ Saskaņā ar 2003.gada 6.maija Eiropas Komisijas rekomendāciju Nr. 361 tirgus sektora ekonomiski aktīvās statistikas vienības tiek iedalītas šādās grupās:

- lielās; ar nodarbināto skaitu 250 un vairāk vai neto apgrozījumu lielāku par 35,1 miljoniem latu vai bilances kopsummu lielāku par 30,2 miljoniem latu;
- vidējās; ar nodarbināto skaitu no 50 līdz 249 vai gada apgrozījumu vienādu vai mazāku par 35,1 miljoniem latu vai bilances kopsummu vienādu vai mazāku par 30,2 miljoniem latu;
- mazās; ar nodarbināto skaitu no 10 līdz 49 vai gada apgrozījumu vienādu vai mazāku par 7,0 miljoniem latu vai bilances kopsummu vienādu vai mazāku par 7,0 miljoniem latu;
- mikro, ar nodarbināto skaitu 9 un mazāk vai gada apgrozījumu vienādu vai mazāku par 1,4 miljoniem latu vai bilances kopsummu vienādu vai mazāku par 1,4 miljoniem latu.

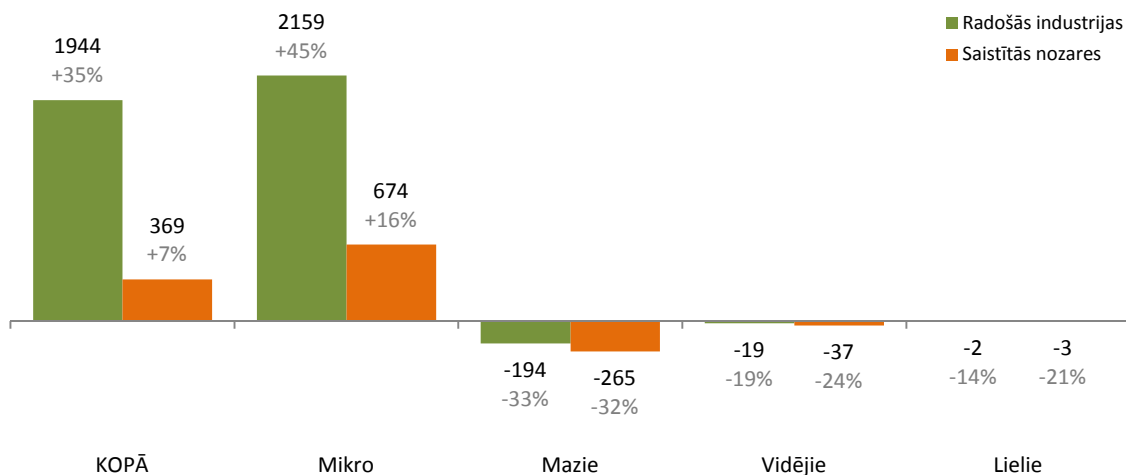
Ekonomiski aktīvās statistikas vienības^ 2008.-2011. gadā sadalījumā pa uzņēmuma lieluma grupām (skaits) - SAISTĪTĀS NOZARES

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

^Pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti, komercsabiedrības.

Ekonomiski aktīvo statistikas vienību^ pieaugums 2008.-2011. gadā sadalījumā pa uzņēmuma lieluma grupām (skaits; %)

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

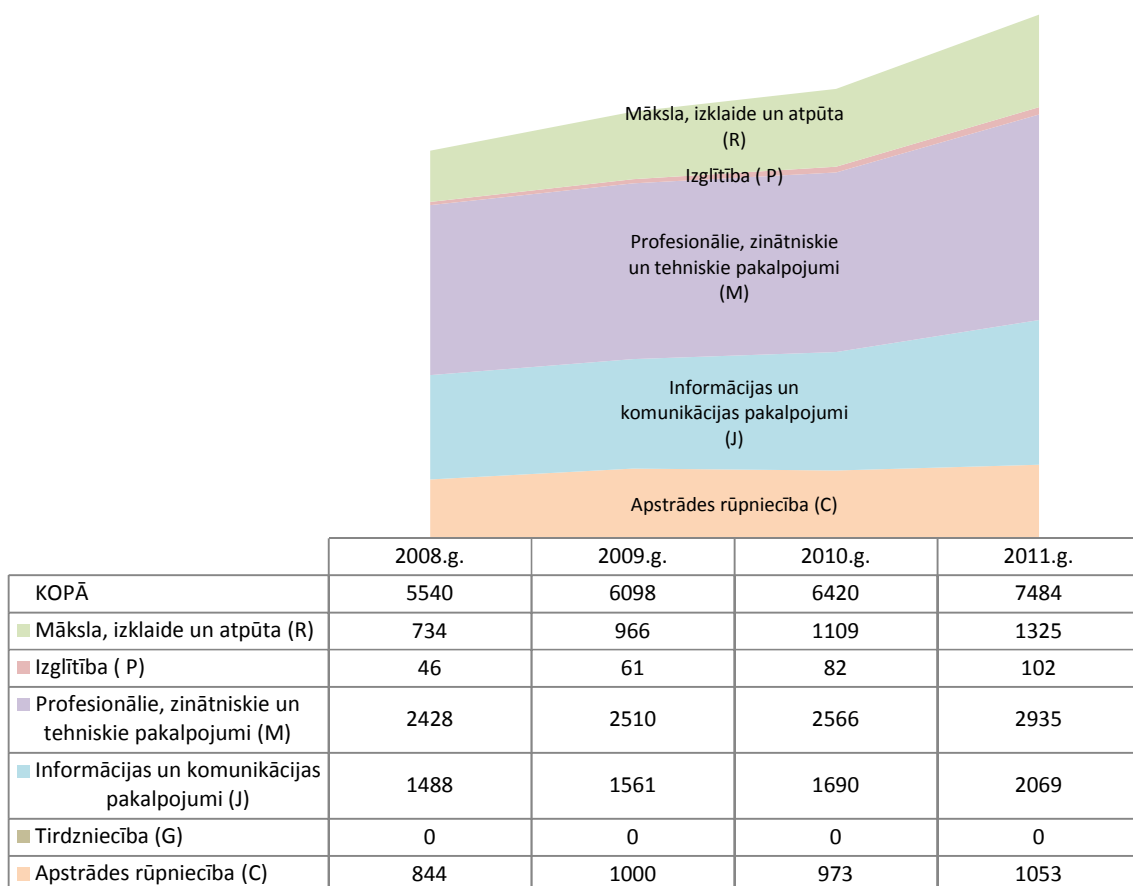
^Pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti, komercsabiedrības.

2.1.4. Sadalījumā pa uzņēmuma darbības veidiem (pa NACE sekcijām)

Visvairāk radošo industriju uzņēmumu darbojas profesionālo, zinātnisko un tehnisko pakalpojumu (M sekcija pēc NACE 2.red.) un informācijas un komunikācijas pakalpojumu (J sekcija) jomās, retāk - mākslas, izklaides un atpūtas (R sekcija) un apstrādes rūpniecības (C sekcija) jomās. Lielākais uzņēmumu skaita pieaugums pēdējo četru gadu laikā radošajās industrijās novērojams mākslas, izklaides un atpūtas (+591 vienība jeb 81%), kā arī informācijas un komunikācijas pakalpojumu (+581 vienība jeb 39%) jomās.

Saistītajās nozarēs absolūtais vairākums uzņēmumu darbojas tirdzniecības (G sekcija) un apstrādes rūpniecības (C sekcija) jomās. Tirdzniecības jomā novērojams arī salīdzinoši lielākais skaita pieaugums (+265 vienības jeb 8%).

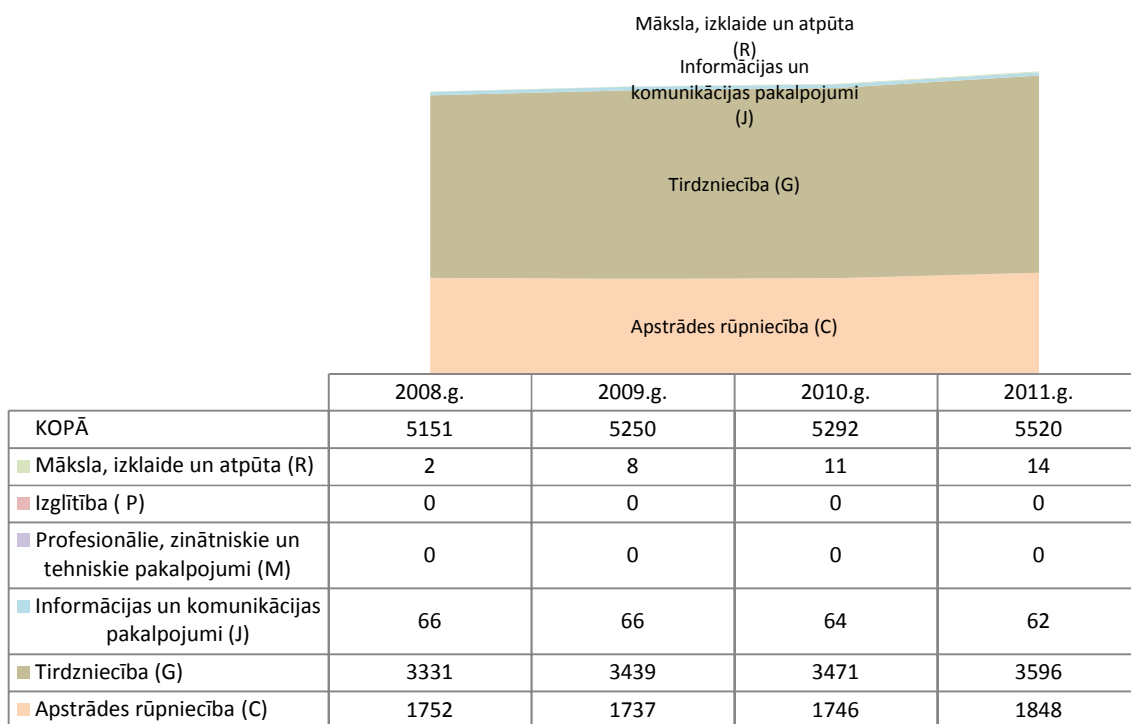
Ekonomiski aktīvās statistikas vienības^ 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. sekcijām (skaits) - RADOŠĀS INDUSTRIJAS

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

^Pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti, komercsabiedrības.

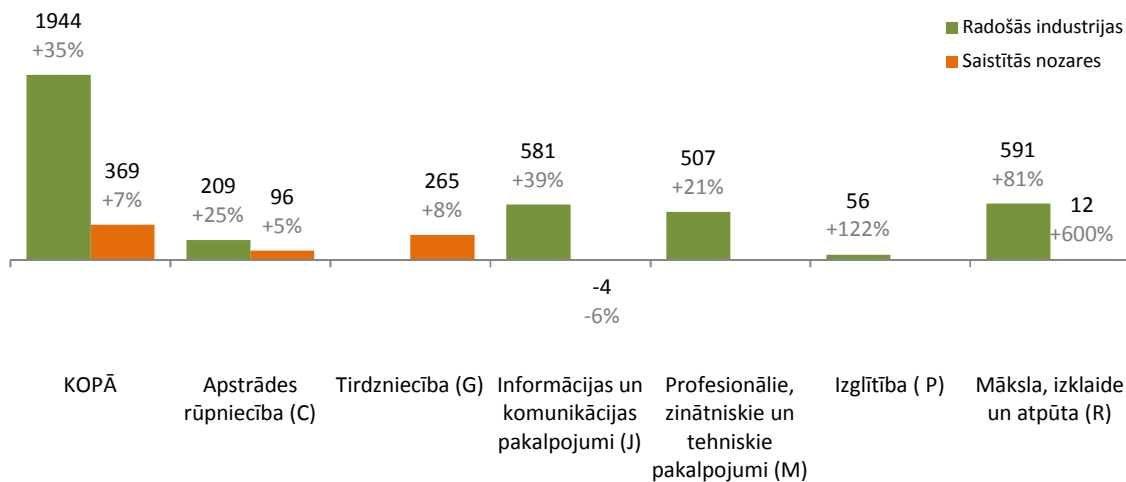
Ekonomiski aktīvās statistikas vienības^ 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. sekcijām (skaits) - SAISTĪTĀS NOZARES

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

^Pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti, komercsabiedrības.

Ekonomiski aktīvo statistikas vienību^ pieaugums 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. sekcijām (skaits; %)

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

^Pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti, komercsabiedrības.

2.1.5. Sadalījumā pa uzņēmuma darbības veidiem (pa NACE klasēm)

Reklāmas aģentūru darbība, datorprogrammēšana, arhitektūras pakalpojumi, cita izklaides un atpūtas darbība un citu mēbeļu ražošana ir pieci visplašāk pārstāvētie radošo industriju darbības veidi. Saistītajās nozarēs visbiežāk pārstāvēti uzņēmumi, kas nodarbojas ar apģērbu mazumtirdzniecību specializētajos veikalos, citur neklasificētu jaunu preču mazumtirdzniecību specializētajos veikalos, mēbeļu, apgaismes ierīču un cita veida mājāsaimniecības piederumu mazumtirdzniecību specializētajos veikalos, cita veida izdevumu iespēšanu un pārējo virsdrēbju ražošanu.

Radošajās industrijās pēdējo četru gadu laikā visvairāk pieaudzis uzņēmumu skaits, kas strādā datorprogrammēšanas (+381 vienība jeb 67%), mākslinieciskās jaunrades (+244 jeb 339%), cita veida apģērbu un apģērbu piederumu ražošanā (+213 jeb 125%), citas izklaides un atpūtas darbības (+207 jeb 73%) un reklāmas aģentūru darbības (+194 jeb 17%) jomās. Bez jau minētajām tendencēm reģionos novērojamas arī dažas atšķirības - Rīgā vairāk audzis uzņēmumu skaits arī interneta portālu darbības, Vidzemē - kultūras izglītības, Zemgalē - arhitektūras pakalpojumu, bet Latgalē - fotopakalpojumu jomās. Savukārt samazinājies uzņēmumu skaits citu mēbeļu ražošanā (-59% jeb -13%), žurnālu un periodisko izdevumu izdošanā (-20 jeb -12%), skaņu ierakstu producēšanā (-11 jeb -15%), grāmatu izdošanā (-8 jeb -7%) un juvelierizstrādājumu un līdzīgu izstrādājumu ražošanā (-7 jeb -6%). Bez jau minētajām tendencēm Zemgalē novērojams lielāks uzņēmumu skaita samazinājums starpniecības reklāmas izvietojumā masu informācijas līdzekļos.

Saistītajās nozarēs visbūtiskāk pieaudzis uzņēmumu skaits citur neklasificētu jaunu preču mazumtirdzniecības specializētajos veikalos (+156 jeb 34%), citur neklasificētas ražošanas (+84 jeb 106%), adīto un tamborēto audumu ražošanas (+76 jeb 245%), apģērbu mazumtirdzniecības specializētajos veikalos (+51 jeb 5%) un citur neklasificētu tekstilizstrādājumu ražošanas (+41 jeb 95%) jomās. Bez jau minētajām tendencēm reģionos novērojamas arī vairākas atšķirības - Rīgā vairāk audzis uzņēmumu skaits avīžu un kancelejas piederumu mazumtirdzniecībā specializētajos veikalos un tekstilizstrādājumu mazumtirdzniecībā specializētajos veikalos, Pierīgā - cita veida izdevumu iespēšanā un gatavo tekstilizstrādājumu, izņemot apģērbus, ražošanā. Saistītajās nozarēs samazinājies uzņēmumu skaits pārējo virsdrēbju ražošanā (-86 jeb -22%), apģērbus un apavu vairumtirdzniecībā (-37 jeb -16%), virtuves mēbeļu ražošanā (-27 jeb -24%), salikšanā un iespiedformu izgatavošanā (-22 jeb -19%) un darba apģērbus ražošanā (-16 jeb -19%).

Ekonomiski aktīvās statistikas vienības^ 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. klasēm (skaits (kārtots dilstošā secībā pēc 2011.g. datiem)) - RADOŠĀS INDUSTRIJAS

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
KOPĀ			5540	6098	6420	7484
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7311	Reklāmas aģentūru darbība	1130	1161	1177	1324
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6201	Datorprogrammēšana	569	614	693	950
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7111	Arhitektūras pakalpojumi	619	640	634	696
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9329	Cita izklaides un atpūtas darbība	285	366	407	492
Apstrādes rūpniecība (C)	3109	Citu mēbeļu ražošana	468	444	407	409
Apstrādes rūpniecība (C)	1419	Cita veida apģērbus un apģērbus piederumu ražošana	171	327	328	384

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6312	Interneta portālu darbība	160	203	256	323
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9003	Mākslinieciskā jaunrade	72	215	279	316
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7312	Starpniecība reklāmas izvietojšanā masu informācijas līdzekļos	220	232	239	265
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7410	Specializētie projektēšanas darbi	211	206	205	251
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9001	Mākslinieku darbība	218	208	217	244
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7420	Fotopakalpojumi	181	195	211	239
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5911	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšana	112	112	125	164
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7021	Sabiedrisko attiecību un komunikāciju vadības pakalpojumi	67	76	100	160
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9002	Mākslas palīgdarbības	83	103	114	156
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5814	Žurnālu un periodisko izdevumu izdošana	166	164	154	146
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5819	Citi izdevējdarbības veidi	118	122	126	129
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5811	Grāmatu izdošana	120	115	111	112
Apstrādes rūpniecība (C)	3212	Juvelierizstrādājumu un līdzīgu izstrādājumu ražošana	110	121	109	103
Izglītība (P)	8552	Kultūras izglītība	46	61	82	102
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6020	Televīzijas programmu izstrāde un apraide	57	67	68	72
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5920	Skaņu ierakstu producēšana	73	54	49	62
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9004	Kultūras iestāžu darbība	25	26	36	49
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9321	Atraksiju un atpūtas parku darbība	39	34	42	49
Apstrādes rūpniecība (C)	3240	Spēļu un rotaļlietu ražošana	29	22	39	47
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6010	Radio programmu apraide	42	43	46	46
Apstrādes rūpniecība (C)	2341	Sadzīves un dekoratīvo keramikas izstrādājumu ražošana	38	45	43	45
Apstrādes rūpniecība (C)	3213	Juvelierizstrādājumu imitāciju un līdzīgu izstrādājumu ražošana	6	22	26	39
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5813	Laikrakstu izdošana	34	36	36	35
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5912	Darbības pēc kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšanas	24	20	16	21
Apstrādes rūpniecība (C)	1520	Apavu ražošana	19	15	15	17
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9103	Vēsturisku objektu un līdzīgu apmeklējuma vietu darbība	7	9	7	10
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6391	Ziņu aģentūru darbība	13	11	10	9

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9102	Muzeju darbība	5	5	7	9
Apstrādes rūpniecība (C)	3220	Mūzikas instrumentu ražošana	2	3	3	5
Apstrādes rūpniecība (C)	2652	Pulksteņu ražošana	1	1	3	4
<i>Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde. ^Pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti, komercsabiedrības.</i>						

Ekonomiski aktīvās statistikas vienības^ 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. klasēm (skaits (kārtots dilstošā secībā pēc 2011.g. datiem)) – SAISTĪTĀS NOZARES

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
KOPĀ			5151	5250	5292	5520
Tirdzniecība (G)	4771	Apģērbu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	1078	1085	1069	1129
Tirdzniecība (G)	4778	Citur neklasificēta jaunu preču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	453	513	565	609
Tirdzniecība (G)	4759	Mēbeļu, apgaismes ierīču un cita veida mājtsaimniecības piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	406	426	415	396
Apstrādes rūpniecība (C)	1812	Cita veida izdevumu iespiešana	302	296	292	316
Apstrādes rūpniecība (C)	1413	Pārējo virsdrēbju ražošana	395	341	328	309
Tirdzniecība (G)	4772	Apavu un ādas izstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	213	212	213	235
Tirdzniecība (G)	4751	Tekstilizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	180	189	196	210
Tirdzniecība (G)	4642	Apģērbu un apavu vairumtirdzniecība	232	222	218	195
Apstrādes rūpniecība (C)	3299	Citur neklasificēta ražošana	79	120	124	163
Tirdzniecība (G)	4762	Avižu un kancelejas piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	130	148	155	161
Tirdzniecība (G)	4777	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	111	117	122	123
Apstrādes rūpniecība (C)	3101	Biroju un veikalu mēbeļu ražošana	100	107	102	116
Apstrādes rūpniecība (C)	1391	Adīto un tamborēto audumu ražošana	31	47	76	107
Apstrādes rūpniecība (C)	1392	Gatavo tekstilizstrādājumu ražošana, izņemot apģērbu	94	94	107	104
Tirdzniecība (G)	4641	Tekstilizstrādājumu vairumtirdzniecība	108	104	100	103
Apstrādes rūpniecība (C)	1414	Apakšveļas ražošana	117	105	103	101
Apstrādes rūpniecība (C)	1813	Salikšana un iespaidformu izgatavošana	113	104	97	91
Apstrādes rūpniecība (C)	1399	Citur neklasificētu tekstilizstrādājumu ražošana	43	56	64	84
Apstrādes rūpniecība (C)	3102	Virtuves mēbeļu ražošana	111	109	88	84
Tirdzniecība (G)	4647	Mēbeļu, paklāju un apgaismes ierīču vairumtirdzniecība	93	87	78	82
Apstrādes rūpniecība (C)	1439	Pārējo trikotāžas izstrādājumu ražošana	77	84	82	80
Tirdzniecība (G)	4743	Audio un video ierīču mazumtirdzniecība specializētajos	80	83	76	72

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
		veikalos				
Tirdzniecība (G)	4616	Tekstilizstrādājumu, apģērbu, apavu un ādas izstrādājumu vairumtirdzniecības starpnieku darbība	42	48	59	69
Tirdzniecība (G)	4761	Grāmatu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	70	73	72	69
Apstrādes rūpniecība (C)	1412	Darba apģērbu ražošana	84	75	69	68
Tirdzniecība (G)	4765	Spēļu un rotaļlietu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	56	62	61	65
Apstrādes rūpniecība (C)	1330	Tekstilmateriālu apdare	18	27	32	40
Apstrādes rūpniecība (C)	1512	Ceļojuma piederumu, somu un līdzīgu izstrādājumu, zirglietu piederumu ražošana	37	33	34	36
Tirdzniecība (G)	4648	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu vairumtirdzniecība	41	33	34	36
Apstrādes rūpniecība (C)	1814	Iesiešana un ar to saistītas palīgdarbības	20	24	33	35
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5829	Citu programmatūru tiražēšana	36	32	35	30
Apstrādes rūpniecība (C)	1320	Tekstilmateriālu aušana	18	21	23	25
Tirdzniecība (G)	4665	Biroja mēbeļu vairumtirdzniecība	17	19	23	25
Apstrādes rūpniecība (C)	1820	Ierakstu reproducēšana	33	27	25	18
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5914	Kinofilmu demonstrēšana	10	13	15	18
Tirdzniecība (G)	4763	Audio un video ierakstu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	21	18	15	17
Apstrādes rūpniecība (C)	1310	Tekstilšķiedru sagatavošana un vērpšana	21	14	14	14
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5913	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu izplatīšana	17	18	13	14
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9101	Bibliotēku un arhīvu darbība	2	8	11	14
Apstrādes rūpniecība (C)	1431	Trikotāžas zeķu ražošana	18	17	17	12
Apstrādes rūpniecība (C)	1411	Ādas apģērbu ražošana	8	7	8	11
Apstrādes rūpniecība (C)	1420	Kažokādu izstrādājumu ražošana	10	8	10	11
Apstrādes rūpniecība (C)	1511	Āduniecēšana un apstrāde; kažokādu apstrāde un krāsošana	9	9	8	9
Apstrādes rūpniecība (C)	3103	Matraču ražošana	5	5	5	5
Apstrādes rūpniecība (C)	1724	Tapešu ražošana	2	2	2	3
Apstrādes rūpniecība (C)	1811	Laikrakstu iespiešana	3	3	1	3
Apstrādes rūpniecība (C)	2331	Keramikas flīžu un plāksņu ražošana	3	1	1	2
Apstrādes rūpniecība (C)	3211	Monētu kalšana	1	1	1	1
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5821	Datorspēļu tiražēšana	3	3	1	Nav datu

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

^Pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti, komercsabiedrības.

Ekonomiski aktīvo statistikas vienību[^] pieaugums 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. klasēm (skaits; procentuālais pieaugums (kārtots dilstošā secībā)) - RADOŠĀS INDUSTRIJAS

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Skaita pieaugums	Procentuālais pieaugums
KOPĀ			1944	35
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6201	Datorprogrammēšana	381	67
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9003	Mākslinieciskā jaunrade	244	339
Apstrādes rūpniecība (C)	1419	Cita veida apģērbu un apģērbu piederumu ražošana	213	125
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9329	Cita izklaides un atpūtas darbība	207	73
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7311	Reklāmas aģentūru darbība	194	17
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6312	Interneta portālu darbība	163	102
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7021	Sabiedrisko attiecību un komunikāciju vadības pakalpojumi	93	139
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7111	Arhitektūras pakalpojumi	77	12
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9002	Mākslas palīgdarbības	73	88
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7420	Fotopakalpojumi	58	32
Izglītība (P)	8552	Kultūras izglītība	56	122
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5911	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšana	52	46
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7312	Starptautiskā reklāmas izvietojšanā masu informācijas līdzekļos	45	20
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7410	Specializētie projektēšanas darbi	40	19
Apstrādes rūpniecība (C)	3213	Juvelierizstrādājumu imitāciju un līdzīgu izstrādājumu ražošana	33	550
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9001	Mākslinieku darbība	26	12
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9004	Kultūras iestāžu darbība	24	96
Apstrādes rūpniecība (C)	3240	Spēļu un rotaļlietu ražošana	18	62
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6020	Televīzijas programmu izstrāde un apraide	15	26
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5819	Citi izdevējdarbības veidi	11	9
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9321	Atrakciju un atpūtas parku darbība	10	26
Apstrādes rūpniecība (C)	2341	Sadzīves un dekoratīvo keramikas izstrādājumu ražošana	7	18
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9102	Muzeju darbība	4	80
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6010	Radio programmu apraide	4	10
Apstrādes rūpniecība (C)	2652	Pulksteņu ražošana	3	300
Apstrādes rūpniecība (C)	3220	Mūzikas instrumentu ražošana	3	150
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9103	Vēsturisku objektu un līdzīgu apmeklējuma vietu darbība	3	43
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5813	Laikrakstu izdošana	1	3
Apstrādes rūpniecība (C)	1520	Apavu ražošana	-2	-11
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5912	Darbības pēc kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšanas	-3	-13
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6391	Ziņu aģentūru darbība	-4	-31
Apstrādes rūpniecība (C)	3212	Juvelierizstrādājumu un līdzīgu izstrādājumu ražošana	-7	-6

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Skaita pieaugums	Procentuālais pieaugums
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5811	Grāmatu izdošana	-8	-7
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5920	Skaņu ierakstu producēšana	-11	-15
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5814	Žurnālu un periodisko izdevumu izdošana	-20	-12
Apstrādes rūpniecība (C)	3109	Citu mēbeļu ražošana	-59	-13

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

^Pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti, komercsabiedrības.

Ekonomiski aktīvo statistikas vienību[^] pieaugums 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. klasēm (skaits; procentuālais pieaugums (kārtots dīlstošā secībā)) – SAISTĪTĀS NOZARES

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Skaita pieaugums	Procentuālais pieaugums
KOPĀ			369	7
Tirdzniecība (G)	4778	Citur neklasificēta jaunu preču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	156	34
Apstrādes rūpniecība (C)	3299	Citur neklasificēta ražošana	84	106
Apstrādes rūpniecība (C)	1391	Adīto un tamborēto audumu ražošana	76	245
Tirdzniecība (G)	4771	Apģērbu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	51	5
Apstrādes rūpniecība (C)	1399	Citur neklasificētu tekstilizstrādājumu ražošana	41	95
Tirdzniecība (G)	4762	Avīžu un kancelejas piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	31	24
Tirdzniecība (G)	4751	Tekstilizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	30	17
Tirdzniecība (G)	4616	Tekstilizstrādājumu, apģērbu, apavu un ādas izstrādājumu vairumtirdzniecības starpnieku darbība	27	64
Tirdzniecība (G)	4772	Apavu un ādas izstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	22	10
Apstrādes rūpniecība (C)	1330	Tekstilmateriālu apdare	22	122
Apstrādes rūpniecība (C)	3101	Biroju un veikalu mēbeļu ražošana	16	16
Apstrādes rūpniecība (C)	1814	Iesiešana un ar to saistītas palīgdarbības	15	75
Apstrādes rūpniecība (C)	1812	Cita veida izdevumu iespiešana	14	5
Tirdzniecība (G)	4777	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	12	11
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9101	Bibliotēku un arhīvu darbība	12	600
Apstrādes rūpniecība (C)	1392	Gatavo tekstilizstrādājumu ražošana, izņemot apģērbu	10	11
Tirdzniecība (G)	4765	Spēļu un rotaļlietu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	9	16
Tirdzniecība (G)	4665	Biroja mēbeļu vairumtirdzniecība	8	47
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5914	Kinofilmu demonstrēšana	8	80
Apstrādes rūpniecība (C)	1320	Tekstilmateriālu aušana	7	39
Apstrādes rūpniecība (C)	1439	Pārējo trikotāžas izstrādājumu ražošana	3	4
Apstrādes rūpniecība (C)	1411	Ādas apģērbu ražošana	3	38
Apstrādes rūpniecība (C)	1420	Kažokādu izstrādājumu ražošana	1	10
Apstrādes rūpniecība (C)	1724	Tapešu ražošana	1	50
Apstrādes rūpniecība (C)	1511	Ādu miecēšana un apstrāde; kažokādu apstrāde un krāsošana	0	0
Apstrādes rūpniecība (C)	3103	Matraču ražošana	0	0

NACE sektors	NACE klases kods	NACE klase	Skaita pieaugums	Procentuālais pieaugums
Apstrādes rūpniecība (C)	1811	Laikrakstu iespiešana	0	0
Apstrādes rūpniecība (C)	3211	Monētu kalšana	0	0
Tirdzniecība (G)	4761	Grāmatu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-1	-1
Apstrādes rūpniecība (C)	1512	Ceļojuma piederumu, somu un līdzīgu izstrādājumu, zirglietu piederumu ražošana	-1	-3
Apstrādes rūpniecība (C)	2331	Keramikas flīžu un plākšņu ražošana	-1	-33
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5913	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu izplatīšana	-3	-18
Tirdzniecība (G)	4763	Audio un video ierakstu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-4	-19
Tirdzniecība (G)	4641	Tekstilizstrādājumu vairumtirdzniecība	-5	-5
Tirdzniecība (G)	4648	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu vairumtirdzniecība	-5	-12
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5829	Citu programmatūru tirāžēšana	-6	-17
Apstrādes rūpniecība (C)	1431	Trikotāžas zeķu ražošana	-6	-33
Apstrādes rūpniecība (C)	1310	Tekstilšķiedru sagatavošana un vēršana	-7	-33
Tirdzniecība (G)	4743	Audio un video ierīču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-8	-10
Tirdzniecība (G)	4759	Mēbeļu, apgaismes ierīču un cita veida mājāsaimniecības piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-10	-2
Tirdzniecība (G)	4647	Mēbeļu, paklāju un apgaismes ierīču vairumtirdzniecība	-11	-12
Apstrādes rūpniecība (C)	1820	Ierakstu reproducēšana	-15	-45
Apstrādes rūpniecība (C)	1414	Apakšveļas ražošana	-16	-14
Apstrādes rūpniecība (C)	1412	Darba apģērbu ražošana	-16	-19
Apstrādes rūpniecība (C)	1813	Salikšana un iespaidformu izgatavošana	-22	-19
Apstrādes rūpniecība (C)	3102	Virtuves mēbeļu ražošana	-27	-24
Tirdzniecība (G)	4642	Apģērbu un apavu vairumtirdzniecība	-37	-16
Apstrādes rūpniecība (C)	1413	Pārējo virsdrēbju ražošana	-86	-22
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5821	Datorspēļu tirāžēšana	Nav datu	Nav datu

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.
^Pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti, komercsabiedrības.

Ekonomiski aktīvo statistikas vienību[^] pieaugums 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. klasēm un pa reģioniem (skaits (kārtots dilstošā secībā pēc kopējiem rādītājiem))* –

RADOŠĀS INDUSTRIJAS

NACE sektors	NACE klases kods	NACE klase	Rīga	Pierīga	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	KOPĀ
KOPĀ			957	480	110	126	105	166	1944
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6201	Datorprogrammēšana	240	63	12	15	25	26	381
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9003	Mākslinieciskā jaunrade	52	97	18	41	18	18	244
Apstrādes rūpniecība (C)	1419	Cita veida apģērbu un apģērbu piederumu ražošana	66	31	25	11	11	69	213
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9329	Cita izklaides un atpūtas darbība	87	53	13	22	16	16	207
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7311	Reklāmas aģentūru darbība	122	54	-1	11	5	3	194

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Rīga	Pierīga	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	KOPĀ
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6312	Interneta portālu darbība	102	27	11	6	8	9	163
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7021	Sabiedrisko attiecību un komunikāciju vadības pakalpojumi	62	24	1	0	3	ND	93
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7111	Arhitektūras pakalpojumi	14	25	7	7	14	10	77
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9002	Mākslas palīgdarbības	30	17	9	9	7	1	73
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7420	Fotopakalpojumi	26	10	2	8	1	11	58
Izglītība (P)	8552	Kultūras izglītība	23	10	13	1	10	-1	56
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5911	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšana	27	15	ND	2	0	ND	52
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7312	Starpniecība reklāmas izvietojšanā masu informācijas līdzekļos	59	2	6	-1	-22	1	45
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7410	Specializētie projektēšanas darbi	35	7	-3	-2	8	-5	40
Apstrādes rūpniecība (C)	3213	Juvelierizstrādājumu imitāciju un līdzīgu izstrādājumu ražošana	9	13	ND	ND	ND	3	33
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9001	Mākslinieku darbība	29	0	-2	2	-5	2	26
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9004	Kultūras iestāžu darbība	8	13	0	3	0	0	24
Apstrādes rūpniecība (C)	3240	Spēļu un rotaļlietu ražošana	5	3	2	2	5	1	18
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6020	Televīzijas programmu izstrāde un apraide	14	4	-1	0	0	-2	15
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5819	Citi izdevējdarbības veidi	-2	10	3	-1	2	-1	11
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9321	Atrakciju un atpūtas parku darbība	5	-2	3	2	3	-1	10
Apstrādes rūpniecība (C)	2341	Sadzīves un dekoratīvo keramikas izstrādājumu ražošana	0	1	1	1	1	3	7
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6010	Radio programmu apraide	6	-2	-1	3	-1	-1	4
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9102	Muzeju darbība	ND	1	ND	ND	-2	ND	4
Apstrādes rūpniecība (C)	2652	Pulksteņu ražošana	ND	ND	ND	ND	ND	ND	3
Apstrādes rūpniecība (C)	3220	Mūzikas instrumentu ražošana	ND	ND	ND	0	ND	0	3
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9103	Vēsturisku objektu un līdzīgu apmeklējuma vietu darbība	1	1	0	ND	0	ND	3
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5813	Laikrakstu izdošana	-2	3	-1	0	0	1	1

NACE sektors	NACE klases kods	NACE klase	Rīga	Pierīga	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	KOPĀ
Apstrādes rūpniecība (C)	1520	Apavu ražošana	1	-1	ND	-2	0	ND	-2
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5912	Darbības pēc kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšanas	6	ND	ND	ND	ND	ND	-3
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6391	Ziņu aģentūru darbība	-2	ND	0	ND	ND	ND	-4
Apstrādes rūpniecība (C)	3212	Juvelierizstrādājumu un līdzīgu izstrādājumu ražošana	-7	-5	-1	6	-1	1	-7
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5811	Grāmatu izdošana	-12	8	-2	-2	1	ND	-8
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5920	Skaņu ierakstu producēšana	5	3	ND	-11	ND	3	-11
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5814	Žurnālu un periodisko izdevumu izdošana	-26	8	-2	0	-1	1	-20
Apstrādes rūpniecība (C)	3109	Citu mēbeļu ražošana	-32	-8	-6	-10	3	-6	-59

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

^Pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti, komercsabiedrības.

*Piezīmes:

ND – nav datu.

Sarkani iekrāsotas tās piecas (5) nozares, kurās konkrētajā reģionā novērojams visizteiktākais ekonomiski aktīvo statistisko vienību skaita pieaugums, dzeltenā – tās piecas (5), kurās novērojams vislielākais skaita kritums.

Ekonomiski aktīvo statistikas vienību[^] pieaugums 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. klasēm un pa reģioniem (skaits (kārtots dilstošā secībā pēc kopējiem rādītājiem))* –

SAISTĪTĀS NOZARES

NACE sektors	NACE klases kods	NACE klase	Rīga	Pierīga	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	KOPĀ
KOPĀ			82	160	32	59	15	21	369
Tirdzniecība (G)	4778	Citur neklasificēta jaunu preču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	57	20	22	33	2	22	156
Apstrādes rūpniecība (C)	3299	Citur neklasificēta ražošana	34	23	5	4	1	17	84
Apstrādes rūpniecība (C)	1391	Adīto un tamborēto audumu ražošana	17	21	7	20	13	-2	76
Tirdzniecība (G)	4771	Apģērbu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	29	12	7	3	-2	2	51
Apstrādes rūpniecība (C)	1399	Citur neklasificētu tekstilizstrādājumu ražošana	3	5	5	13	0	15	41
Tirdzniecība (G)	4762	Avižu un kancelejas piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	21	2	-2	7	-1	4	31
Tirdzniecība (G)	4751	Tekstilizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	20	8	0	0	-2	4	30
Tirdzniecība (G)	4616	Tekstilizstrādājumu, apģērbu, apavu un ādas izstrādājumu vairumtirdzniecības starpnieku darbība	17	5	ND	ND	2	0	27
Apstrādes rūpniecība (C)	1330	Tekstilmateriālu apdare	4	5	3	3	ND	1	22
Tirdzniecība (G)	4772	Apavu un ādas izstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	2	4	4	-2	9	5	22

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Rīga	Pierīga	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	KOPĀ
Apstrādes rūpniecība (C)	3101	Biroju un veikalu mēbeļu ražošana	9	3	-1	2	1	2	16
Apstrādes rūpniecība (C)	1814	Iesiešana un ar to saistītas palīgdarbības	9	3	ND	ND	1	0	15
Apstrādes rūpniecība (C)	1812	Cita veida izdevumu iespiešana	-1	12	0	0	2	1	14
Tirdzniecība (G)	4777	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	3	2	2	2	-1	4	12
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9101	Bibliotēku un arhīvu darbība	7	ND	ND	ND	ND	ND	12
Apstrādes rūpniecība (C)	1392	Gatavo tekstilizstrādājumu ražošana, izņemot apģērbu	-2	13	2	0	2	-5	10
Tirdzniecība (G)	4765	Spēļu un rotaļlietu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	6	7	1	0	-5	0	9
Tirdzniecība (G)	4665	Biroja mēbeļu vairumtirdzniecība	2	ND	ND	ND	0	ND	8
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5914	Kinofilmu demonstrēšana	5	ND	1	0	ND	1	8
Apstrādes rūpniecība (C)	1320	Tekstilmateriālu aušana	-3	1	1	4	3	1	7
Apstrādes rūpniecība (C)	1411	Ādas apģērbu ražošana	3	1	ND	ND	ND	ND	3
Apstrādes rūpniecība (C)	1439	Pārējo trikotāžas izstrādājumu ražošana	-4	0	-3	4	1	5	3
Apstrādes rūpniecība (C)	1420	Kažokādu izstrādājumu ražošana	0	1	0	-1	ND	0	1
Apstrādes rūpniecība (C)	1724	Tapešu ražošana	1	0	ND	ND	ND	ND	1
Apstrādes rūpniecība (C)	1511	Āduniecēšana un apstrāde; kažokādu apstrāde un krāsošana	1	1	ND	0	-1	-1	0
Apstrādes rūpniecība (C)	1811	Laikrakstu iespiešana	1	ND	ND	ND	ND	ND	0
Apstrādes rūpniecība (C)	3103	Matraču ražošana	0	ND	ND	ND	0	ND	0
Apstrādes rūpniecība (C)	3211	Monētu kalšana	0	ND	ND	ND	ND	ND	0
Apstrādes rūpniecība (C)	1512	Ceļojuma piederumu, somu un līdzīgu izstrādājumu, zirglietu piederumu ražošana	-2	0	1	ND	0	0	-1
Apstrādes rūpniecība (C)	2331	Keramikas flīžu un plāksņu ražošana	ND	ND	ND	0	0	ND	-1
Tirdzniecība (G)	4761	Grāmatu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	5	-1	1	-4	-1	-1	-1
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5913	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu izplatīšana	1	-2	ND	ND	ND	ND	-3
Tirdzniecība (G)	4763	Audio un video ierakstu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-3	ND	ND	ND	-1	-2	-4
Tirdzniecība (G)	4641	Tekstilizstrādājumu vairumtirdzniecība	-2	0	0	0	-2	-1	-5
Tirdzniecība (G)	4648	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu vairumtirdzniecība	-2	0	-1	ND	ND	ND	-5
Apstrādes rūpniecība (C)	1431	Trikotāžas zeķu ražošana	-3	1	ND	ND	ND	-1	-6
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5829	Citu programmatūru tiražēšana	-5	1	ND	-1	0	0	-6

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Rīga	Pierīga	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	KOPĀ
Apstrādes rūpniecība (C)	1310	Tekstilšķiedru sagatavošana un vērpšana	-2	-1	ND	-3	ND	-1	-7
Tirdzniecība (G)	4743	Audio un video ierīču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-6	0	0	0	-1	-1	-8
Tirdzniecība (G)	4759	Mēbeļu, apgaismes ierīču un cita veida mājāsaimniecības piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-17	9	-3	3	-1	-1	-10
Tirdzniecība (G)	4647	Mēbeļu, paklāju un apgaismes ierīču vairumtirdzniecība	-6	-2	1	-1	ND	0	-11
Apstrādes rūpniecība (C)	1820	Ierakstu reproducēšana	-11	-1	ND	ND	ND	-2	-15
Apstrādes rūpniecība (C)	1412	Darba apgērbu ražošana	-7	-1	-6	2	0	-4	-16
Apstrādes rūpniecība (C)	1414	Apakšveļas ražošana	-9	ND	ND	-10	-1	4	-16
Apstrādes rūpniecība (C)	1813	Salikšana un iespaidformu izgatavošana	-21	3	0	-2	-1	-1	-22
Apstrādes rūpniecība (C)	3102	Virtuves mēbeļu ražošana	-16	0	0	-2	-2	-7	-27
Tirdzniecība (G)	4642	Apģērbu un apavu vairumtirdzniecība	-36	0	1	-2	2	-2	-37
Apstrādes rūpniecība (C)	1413	Pārējo virsdrēbju ražošana	-13	-6	-19	-11	-4	-33	-86
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5821	Datorspēļu tirāžēšana	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND

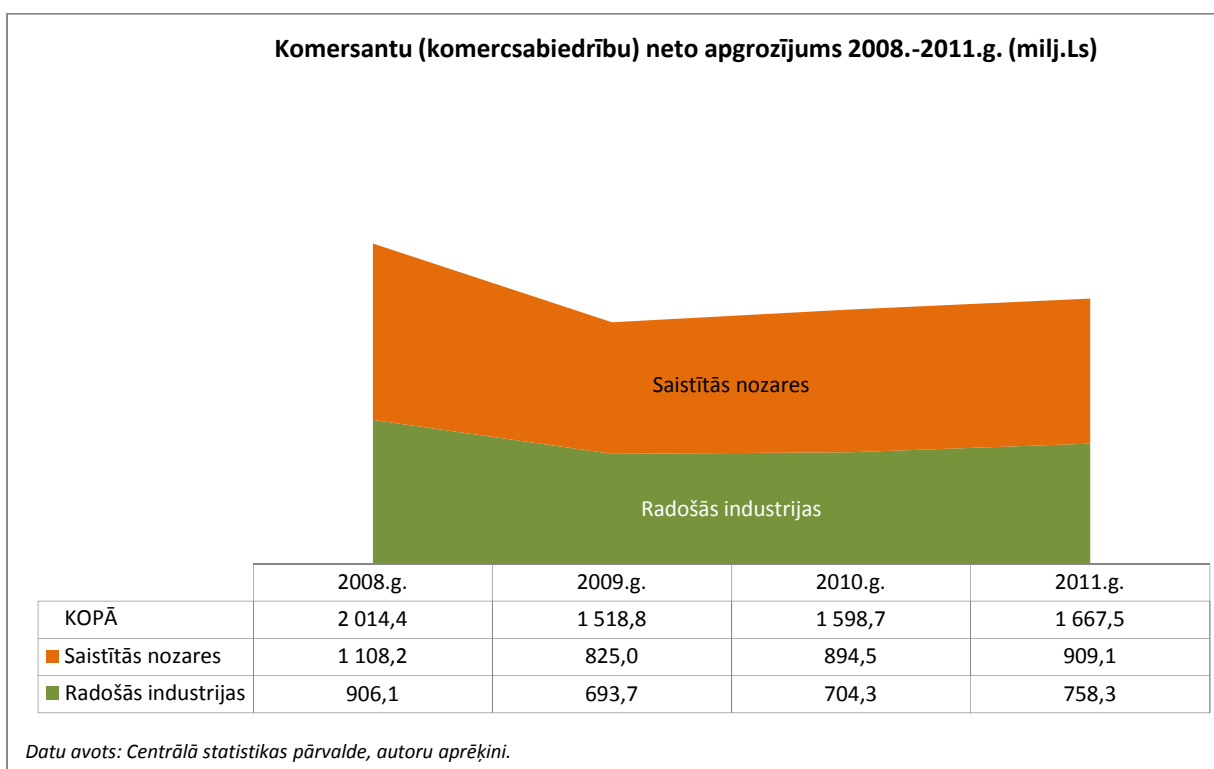
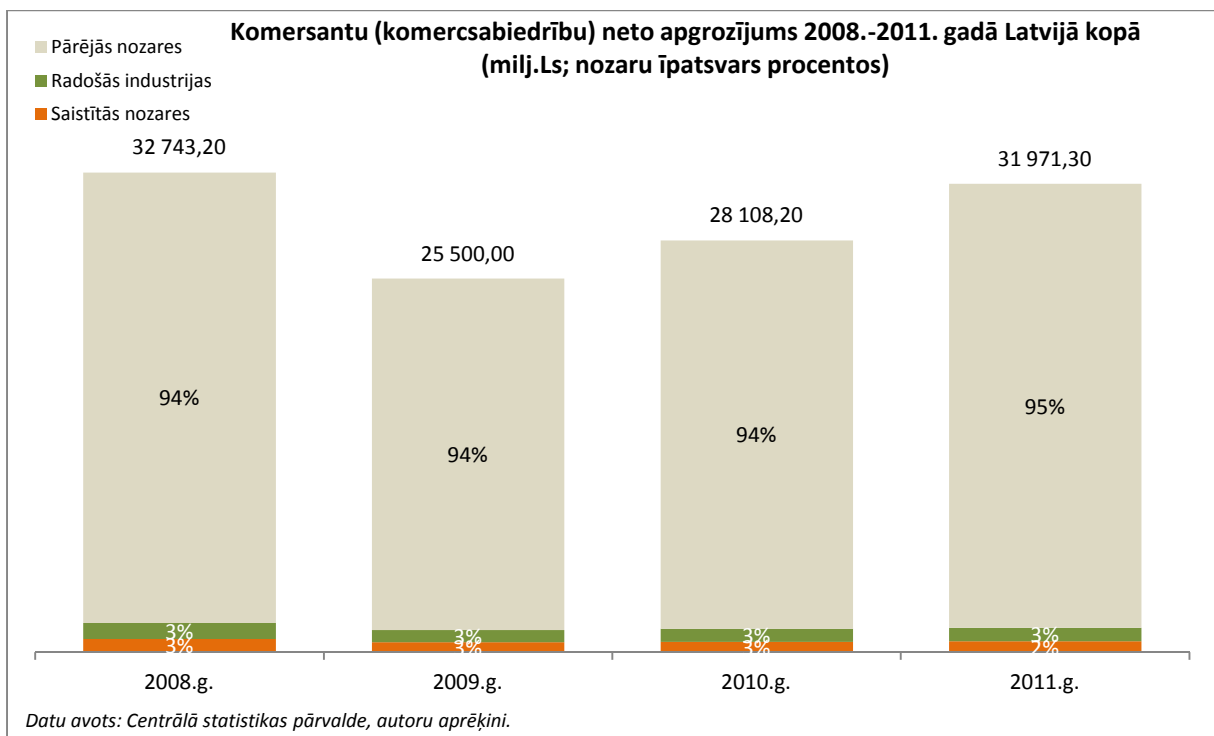
Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.
^Pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti, komercsabiedrības.
**Piezīmes:*
ND – nav datu.
Sarkani iekrāsotas tās piecas (5) nozares, kurās konkrētajā reģionā novērojams visizteiktākais ekonomiski aktīvo statistisko vienību skaita pieaugums, dzeltenā – tās piecas (5), kurās novērojams vislielākais skaita kritums.

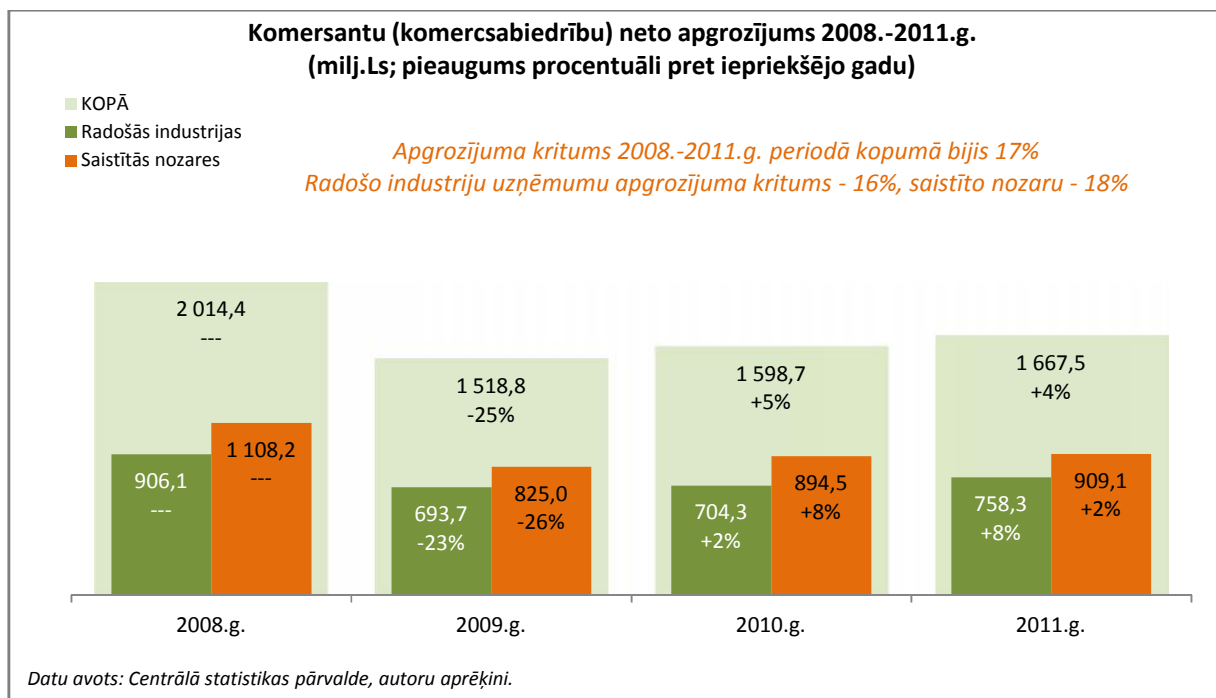
2.2. Radošo industriju apgrozījums

2.2.1. Kopējie dati

Pēdējo trīs gadu laikā radošo industriju kopējais neto apgrozījums sastādījis vidēji 718 milj Ls gadā. Saistīto nozaru apgrozījums vidēji gadā bijis lielāks – 876 milj Ls. Sekojoši kopējais radošo industriju un ar tām saistīto nozaru ikgadējais neto apgrozījums ir lielāks par 1500 milj Ls. Pēdējo četru gadu laikā kopējais apgrozījums gan samazinājies par 17% (būtiskākais apgrozījums kritums novērojams 2009.gadā, kad apgrozījums samazinājies par 1/4).

Radošo industriju apgrozījuma īpatsvars Latvijas uzņēmumu kopējā apgrozījuma apjomā pēdējo četru gadu laikā saglabājies 3% apmērā. Vēl 3% sastāda ar radošajām industrijām saistīto nozaru uzņēmumu apgrozījums. Sekojoši – kopējais ar radošajām industrijām saistīto uzņēmumu apgrozījuma īpatsvars Latvijā ir aptuveni 6% no uzņēmumu kopējā apgrozījuma Latvijā. Lai gan radošo industriju un ar tām saistīto nozaru uzņēmumu skaits pēdējo četru gadu laikā ir pieaudzis kopumā par 22%, to apgrozījuma īpatsvars kopējā Latvijas uzņēmumu apgrozījuma apjomā nav mainījies. Pie tam - apgrozījuma samazinājums radošajās industrijās bijis ievērojami lielāks kā Latvijas uzņēmumu vidū kopumā (attiecīgi – 16% un 2%).

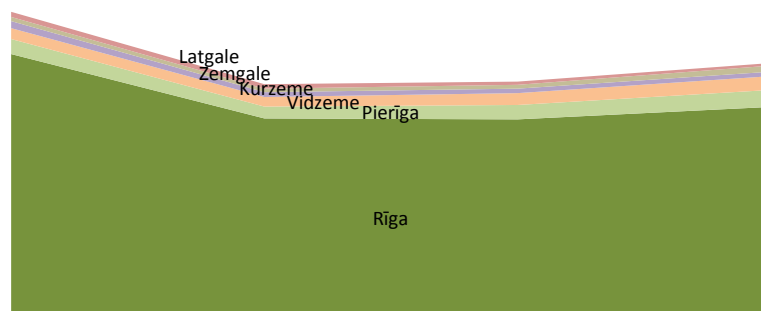
2.2.2. Sadalījumā pa reģioniem⁴

Vairāk kā 80% no kopējā radošo industriju apgrozījuma nodrošina uzņēmumi Rīgā, saistītajās nozarēs Rīgas uzņēmumu apgrozījums sastāda aptuveni 70%. Pēdējo četru gadu laikā Rīgā izvietoto uzņēmumu apgrozījuma īpatsvars gan samazinājies par aptuveni 5%, vienlaikus pieaugot Pierīgā un Vidzemē izvietoto uzņēmumu apgrozījuma īpatsvaram.

Reģionālā griezumā novērojams, ka salīdzinoši lielāks ir Vidzemē strādājošo radošo industriju uzņēmumu apgrozījums, savukārt saistīto nozaru jomā - Kurzemē strādājošo.

⁴ Tā kā daļa statistikas datu ir konfidenciali un nav izpaužami, apgrozījuma kopējums reģionu dalījumā ne vienmēr sakrīt ar uzņēmumu apgrozījumu Latvijā kopumā (kas atainots iepriekšējā sadaļā).

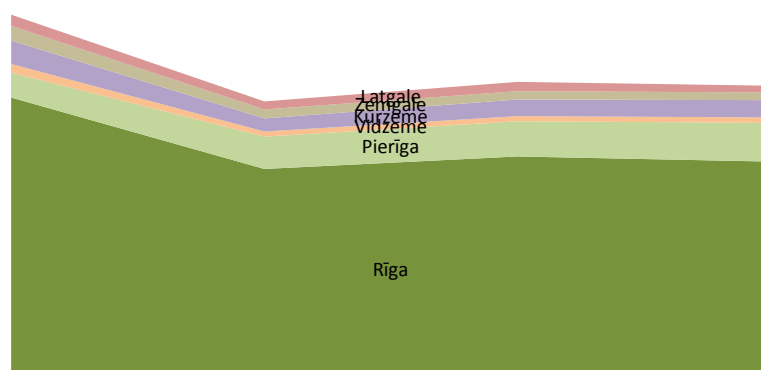
Komersantu (komercsabiedrību) neto apgrozījums 2008.-2011.g. sadalījumā pa reģioniem (milj.Ls) - RADOŠĀS INDUSTRIJAS

	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
KOPĀ	906,1	693,7	704,3	758,3
Latgale	14,4	13,3	9,3	7,6
Zemgale	12,9	10,2	11,0	18,1
Kurzeme	20,4	14,3	13,7	13,5
Vidzeme	31,9	28,4	35,3	40,0
Pierīga	45,0	34,2	42,4	50,8
Rīga	776,4	587,2	583,6	620,3

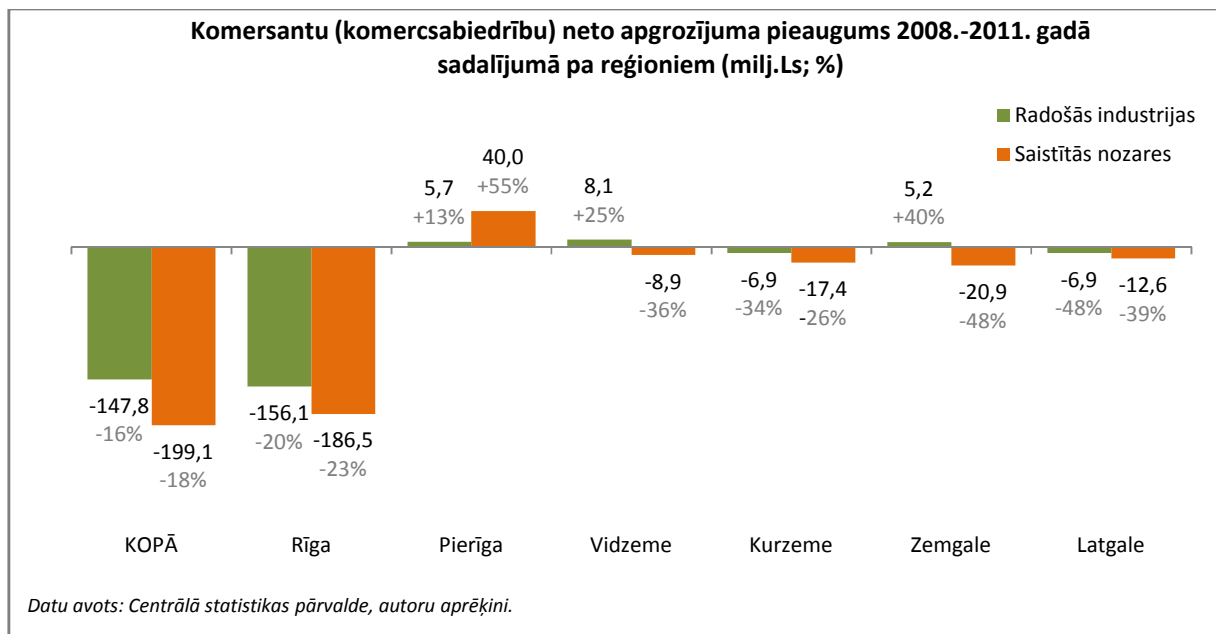
Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

Komersantu (komercsabiedrību) neto apgrozījums 2008.-2011.g. sadalījumā pa reģioniem (milj.Ls) - SAISTĪTĀS NOZARES

	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
KOPĀ	1 108,2	825,0	894,5	909,1
Latgale	32,3	23,2	26,9	19,7
Zemgale	43,3	25,5	24,5	22,4
Kurzeme	67,8	38,9	47,7	50,4
Vidzeme	25,0	14,9	15,3	16,1
Pierīga	72,8	93,8	102,1	112,8
Rīga	809,4	601,8	638,5	622,9

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

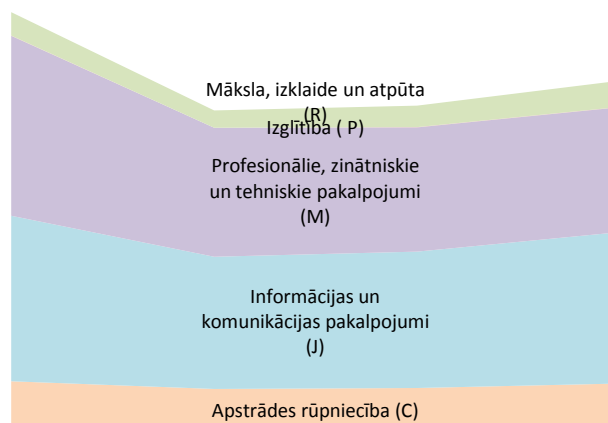

2.2.3. Sadalījumā pa uzņēmuma darbības veidiem (pa NACE sektoriem)

Lielāko daļu radošo industriju apgrozījuma veido uzņēmumi, kuri darbojas informācijas un komunikācijas, kā arī profesionālo, zinātnisko un tehnisko pakalpojumu jomās. Savukārt saistītajās nozarēs - tirdzniecībā un apstrādes rūpniecībā strādājošie.

Pēdējo četru gadu laikā neliels apgrozījuma pieaugums novērojams vien mākslas, izklaides un atpūtas jomā, kamēr būtisks kritums - profesionālo, zinātnisko un tehnisko pakalpojumu jomā (-119.6 milj.Ls jeb 31%). Saistītajās nozarēs 26% kritums bijis tirdzniecībā, kur kopējais apgrozījums samazinājies par 202,7 milj.Ls.

Komersantu (komercsabiedrību) neto apgrozījums 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. sekcijām (milj.Ls) -
RADOŠĀS INDUSTRIJAS

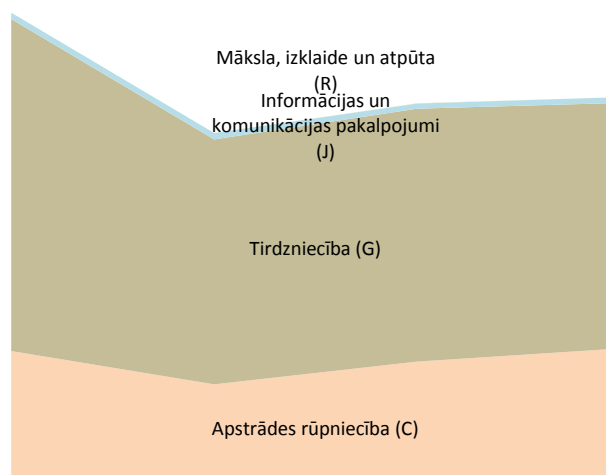

	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
KOPĀ	906,1	693,7	704,3	758,3
Māksla, izklaide un atpūta (R)	50,4	36,8	46,2	57,0
Izglītība (P)	0,4	0,4	0,7	0,5
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	388,9	278,7	268,1	269,3
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	357,1	285,1	294,3	327,2
Tirdzniecība (G)	0	0	0	0
Apstrādes rūpniecība (C)	109,2	92,8	95,0	104,3

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

Komersantu (komercsabiedrību) neto apgrozījums 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. sekcijām (milj.Ls) -

SAISTĪTĀS NOZARES

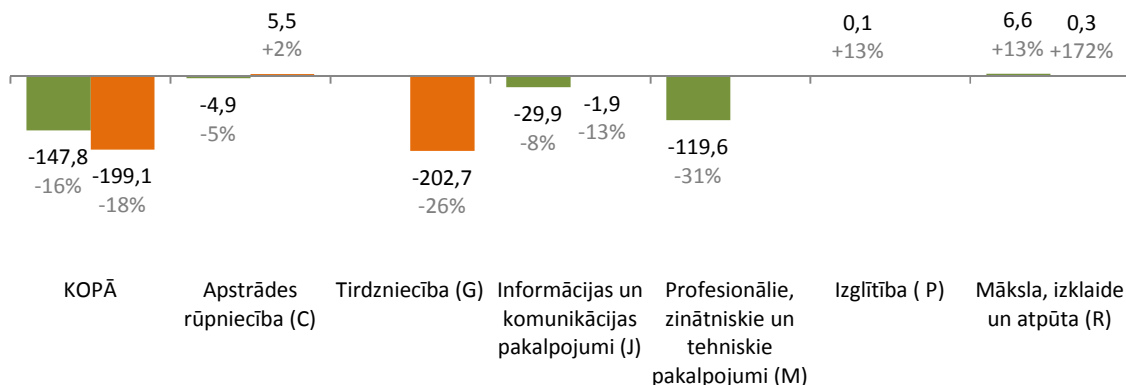

	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
KOPĀ	1 108,2	825,0	894,5	909,1
Māksla, izklaide un atpūta (R)	0,0	0,2	0,3	0,4
Izglītība (P)	0	0	0	0
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	0	0	0	0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	15,5	14,7	12,0	13,5
Tirdzniecība (G)	780,2	576,4	594,9	577,5
Apstrādes rūpniecība (C)	312,6	233,9	287,5	318,1

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

Komersantu (komercsabiedrību) neto apgrozījuma pieaugums 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. sekcijām (milj.Ls; %)

■ Radošās industrijas
■ Saistītās nozares

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

2.2.4. Sadalījumā pa uzņēmuma darbības veidiem (pa NACE klasēm)

Salīdzinoši lielāko kopējā apgrozījuma īpatsvaru radošajās industrijās sastāda reklāmas aģentūru darbība (2011.gada apgrozījums - 179,7 milj.Ls), datorprogrammēšana (172,4 milj.Ls) un citu mēbeļu ražošana (93,4 milj.Ls), bet saistītajās nozarēs - apģērbu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos (136,8 milj.Ls), cita veida izdevumu iespiešana (101,2 milj.Ls), mēbeļu, apgaismes ierīču un cita veida mājāsaimniecības piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos (76,8 milj.Ls) un apģērbu un apavu vairumtirdzniecība (68,8 milj.Ls).

Lielākais apgrozījuma pieaugums pēdējo četru gadu laikā novērojams datorprogrammēšanas (+11,1 milj.Ls jeb 7%), interneta portālu darbības (+9,2 milj.Ls jeb 67%), citā izklaides un atpūtas darbībā (+7,6 milj.Ls jeb 56%) un mākslinieku darbībā (+4,6 milj.Ls jeb 30%), savukārt lielākais kritums - arhitektūras pakalpojumos (-63,0 milj.Ls jeb -63%), reklāmas aģentūru darbībā (-37,4 milj.Ls jeb -17%), žurnālu un periodisko izdevumu izdošanā (-16,7 milj.Ls jeb -36%), starpniecībā reklāmas izvietošanā masu informācijas līdzekļos (-16,5 milj.Ls jeb -37%) un laikrakstu izdošanā (-15,9 milj.Ls jeb -49%).

Saistītajās nozarēs lielākais apgrozījuma pieaugums pēdējo četru gadu laikā novērojams mēbeļu, paklāju un apgaismes ierīču vairumtirdzniecībā (+13,4 milj.Ls jeb 28%), darba apģērbu ražošanā (+ 5,2 milj.Ls jeb 24%), cita veida izdevumu iespiešanā (+5,0 milj.Ls jeb 5%) un biroja mēbeļu vairumtirdzniecībā (+4,9 milj.Ls jeb 63%), savukārt lielākais samazinājums - mēbeļu, apgaismes ierīču un cita veida mājāsaimniecības piederumu mazumtirdzniecībā specializētajos veikalos (-65,8 milj.Ls jeb -46%), apģērbu mazumtirdzniecībā specializētajos veikalos (-36,0 milj.Ls jeb -21%), avižu un kancelejas piederumu mazumtirdzniecībā specializētajos veikalos (-31,2 milj.Ls jeb -65%) un apavu un ādas izstrādājumu mazumtirdzniecībā specializētajos veikalos (-25,3 milj.Ls jeb -39%).

Komersantu (komercsabiedrību) neto apgrozījums 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. klasēm (milj.Ls (kārtots dilstošā secībā pēc 2011.g. datiem)) - RADOŠĀS INDUSTRIJAS

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
KOPĀ			906,1	693,7	704,3	758,3
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7311	Reklāmas aģentūru darbība	217,0	171,1	177,3	179,7
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6201	Datorprogrammēšana	161,3	132,2	140,2	172,4
Apstrādes rūpniecība (C)	3109	Citu mēbeļu ražošana	98,9	83,9	84,5	93,4
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7111	Arhitektūras pakalpojumi	100,4	56,6	40,5	37,3
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6020	Televīzijas programmu izstrāde un apraide	33,7	23,6	22,2	29,3
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5814	Žurnālu un periodisko izdevumu izdošana	45,7	34,8	31,4	29,1
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7312	Starpniecība reklāmas izvietošanā masu informācijas līdzekļos	44,9	30,4	24,5	28,4
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6312	Interneta portālu darbība	13,7	18,2	21,1	23,0
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9329	Cita izklaides un atpūtas darbība	13,4	10,1	14,8	21,0

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9001	Mākslinieku darbība	15,3	15,8	14,6	19,9
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5811	Grāmatu izdošana	24,9	15,5	19,8	17,7
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5813	Laikrakstu izdošana	32,6	22,0	18,5	16,7
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5911	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšana	12,0	10,6	13,5	13,3
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7021	Sabiedrisko attiecību un komunikāciju vadības pakalpojumi	12,2	9,2	9,6	13,1
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5819	Citi izdevējdarbības veidi	13,2	9,2	9,6	10,5
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9002	Mākslas palīgdarbības	15,5	7,4	9,8	9,5
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6010	Radio programmu apraide	14,0	10,6	8,6	9,0
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7410	Specializētie projektēšanas darbi	7,7	5,9	11,5	6,7
Apstrādes rūpniecība (C)	1419	Cita veida apģērbu un apģērbu piederumu ražošana	2,8	2,6	3,6	4,4
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7420	Fotopakalpojumi	6,8	5,5	4,7	4,2
Apstrādes rūpniecība (C)	3240	Spēļu un rotaļlietu ražošana	3,9	3,6	3,6	3,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5920	Skaņu ierakstu producēšana	2,0	5,3	6,3	3,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6391	Ziņu aģentūru darbība	3,8	2,9	2,5	2,6
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9321	Atraksiju un atpūtas parku darbība	3,0	1,6	4,1	2,4
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9004	Kultūras iestāžu darbība	2,5	1,3	1,5	2,1
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9003	Mākslinieciskā jaunrade	0,5	0,3	1,1	1,8
Apstrādes rūpniecība (C)	1520	Apavu ražošana	1,1	0,8	1,2	1,7
Apstrādes rūpniecība (C)	2341	Sadzīves un dekoratīvo keramikas izstrādājumu ražošana	1,4	0,8	1,2	1,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5912	Darbības pēc kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšanas	0,1	0,3	0,5	0,7
Apstrādes rūpniecība (C)	3212	Juvelierizstrādājumu un līdzīgu izstrādājumu ražošana	1,1	1,0	0,9	0,6
Izglītība (P)	8552	Kultūras izglītība	0,4	0,4	0,7	0,5
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9102	Muzeju darbība	KD	0,2	0,2	0,2
Apstrādes rūpniecība (C)	3213	Juvelierizstrādājumu imitāciju un līdzīgu izstrādājumu ražošana	KD	0,0	0,1	0,1
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9103	Vēsturisku objektu un līdzīgu apmeklējuma vietu darbība	0,1	0,1	0,1	0,1
Apstrādes rūpniecība (C)	2652	Pulksteņu ražošana	0,0	KD	KD	0,1
Apstrādes rūpniecība (C)	3220	Mūzikas instrumentu ražošana	KD	KD	KD	KD

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

Piezīme: KD - Dati nav publicējami to konfidencialitātes dēļ.

Komersantu (komercsabiedrību) neto apgrozījums 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. klasēm (milj.Ls (kārtots dilstošā secībā pēc 2011.g. datiem)) – SAISTĪTĀS NOZARES

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
KOPĀ			1 108,2	825,0	894,5	909,1
Tirdzniecība (G)	4771	Apģērbu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	172,7	131,8	125,4	136,8
Apstrādes rūpniecība (C)	1812	Cita veida izdevumu iespiešana	96,2	78,3	94,2	101,2
Tirdzniecība (G)	4759	Mēbeļu, apgaismes ierīču un cita veida mājtsaimniecības piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	142,6	87,0	76,9	76,8
Tirdzniecība (G)	4642	Apģērbu un apavu vairumtirdzniecība	74,6	69,4	84,6	68,8
Tirdzniecība (G)	4647	Mēbeļu, paklāju un apgaismes ierīču vairumtirdzniecība	47,7	49,6	45,3	61,0
Tirdzniecība (G)	4778	Citur neklasificēta jaunu preču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	63,7	47,1	42,7	45,3
Tirdzniecība (G)	4772	Apavu un ādas izstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	64,5	42,6	38,6	39,2
Tirdzniecība (G)	4641	Tekstilizstrādājumu vairumtirdzniecība	35,2	23,7	29,6	38,9
Apstrādes rūpniecība (C)	1414	Apakšveļas ražošana	37,8	25,7	34,1	35,6
Apstrādes rūpniecība (C)	1412	Darba apģērbu ražošana	22,2	12,9	17,0	27,4
Apstrādes rūpniecība (C)	1413	Pārējo virsdrēbju ražošana	31,2	21,0	22,0	26,1
Tirdzniecība (G)	4777	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	34,2	21,7	23,7	24,4
Apstrādes rūpniecība (C)	1391	Adīto un tamborēto audumu ražošana	KD	KD	19,6	22,5
Apstrādes rūpniecība (C)	3299	Citur neklasificēta ražošana	20,0	17,1	18,7	21,6
Apstrādes rūpniecība (C)	1439	Pārējo trikotāžas izstrādājumu ražošana	15,4	13,2	14,7	17,2
Apstrādes rūpniecība (C)	3101	Biroju un veikalu mēbeļu ražošana	21,8	17,7	15,3	17,0
Tirdzniecība (G)	4762	Avižu un kancelejas piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	48,0	36,8	61,2	16,8
Apstrādes rūpniecība (C)	1392	Gatavo tekstilizstrādājumu ražošana, izņemot apģērbu	21,5	12,7	15,0	15,9
Tirdzniecība (G)	4761	Grāmatu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	24,7	15,8	14,9	15,0
Tirdzniecība (G)	4665	Biroja mēbeļu vairumtirdzniecība	7,8	4,2	6,6	12,7
Tirdzniecība (G)	4751	Tekstilizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	12,6	11,5	11,1	10,7
Tirdzniecība (G)	4743	Audio un video ierīču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	26,8	11,6	11,6	10,2
Apstrādes rūpniecība (C)	1320	Tekstilmateriālu aušana	9,1	6,9	9,8	9,0
Tirdzniecība (G)	4765	Spēļu un rotaļlietu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	5,9	5,9	4,9	9,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5914	Kinofilmu demonstrēšana	9,6	8,4	7,7	8,4
Apstrādes rūpniecība (C)	1431	Trikotāžas zeķu ražošana	8,3	6,4	6,3	6,5
Tirdzniecība (G)	4648	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu vairumtirdzniecība	14,5	9,2	7,0	5,6

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
Tirdzniecība (G)	4616	Tekstilizstrādājumu, apģērbu, apavu un ādas izstrādājumu vairumtirdzniecības starpnieku darbība	1,3	6,6	9,7	5,5
Apstrādes rūpniecība (C)	3102	Virtuves mēbeļu ražošana	8,3	5,7	6,2	5,4
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5829	Citu programmatūru tiražēšana	4,5	4,3	3,1	3,7
Apstrādes rūpniecība (C)	1813	Salikšana un iespaidformu izgatavošana	8,2	7,7	4,9	3,4
Apstrādes rūpniecība (C)	1814	Iesiešana un ar to saistītas palīgdarbības	2,8	2,6	2,7	2,1
Apstrādes rūpniecība (C)	3103	Matraču ražošana	KD	2,3	1,9	1,9
Apstrādes rūpniecība (C)	1511	Ādu miecēšana un apstrāde; kažokādu apstrāde un krāsošana	KD	1,0	1,4	1,6
Apstrādes rūpniecība (C)	1399	Cituroklasificētu tekstilizstrādājumu ražošana	1,0	0,5	0,7	1,2
Apstrādes rūpniecība (C)	1512	Ceļojuma piederumu, somu un līdzīgu izstrādājumu, zirglietu piederumu ražošana	1,7	1,1	1,1	1,1
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5913	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu izplatīšana	1,4	1,8	0,9	1,0
Tirdzniecība (G)	4763	Audio un video ierakstu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	3,3	1,9	1,0	0,8
Apstrādes rūpniecība (C)	1330	Tekstilmateriālu apdare	0,2	0,1	1,0	0,6
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9101	Bibliotēku un arhīvu darbība	KD	0,2	0,3	0,4
Apstrādes rūpniecība (C)	1820	Ierakstu reproducēšana	1,4	0,5	0,6	0,4
Apstrādes rūpniecība (C)	1411	Ādas apģērpu ražošana	0,1	0,1	0,2	0,2
Apstrādes rūpniecība (C)	1310	Tekstilšķiedru sagatavošana un vērpšana	5,6	0,5	0,3	0,1
Apstrādes rūpniecība (C)	1420	Kažokādu izstrādājumu ražošana	KD	KD	0,0	0,0
Apstrādes rūpniecība (C)	1724	Tapešu ražošana	KD	KD	KD	KD
Apstrādes rūpniecība (C)	1811	Laikrakstu iespiešana	KD	KD	KD	KD
Apstrādes rūpniecība (C)	2331	Keramikas flīžu un plāksņu ražošana	KD	KD	KD	KD
Apstrādes rūpniecība (C)	3211	Monētu kalšana	KD	KD	KD	KD
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5821	Datorspēļu tiražēšana	KD	KD	KD	0,0

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

Piezīme: KD - Dati nav publicējami to konfidencialitātes dēļ.

Komersantu (komercsabiedrību) neto apgrozījuma pieaugums 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. klasēm (milj.Ls; procentuālais pieaugums (kārtots dilstošā secībā)) –

RADOŠĀS INDUSTRIJAS

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Pieaugums milj.Ls	Procentuālais pieaugums
KOPĀ			-147,8	-16
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6201	Datorprogrammēšana	11,1	7
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6312	Interneta portālu darbība	9,2	67
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9329	Cita izklaides un atpūtas darbība	7,6	56

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Pieaugums milj. Ls	Procentuālais pieaugums
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9001	Mākslinieku darbība	4,6	30
Apstrādes rūpniecība (C)	1419	Cita veida apģērbi un apģērbi piederumu ražošana	1,6	56
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9003	Mākslinieciskā jaunrade	1,3	246
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5911	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšana	1,3	11
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5920	Skaņu ierakstu producēšana	1,0	48
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7021	Sabiedrisko attiecību un komunikāciju vadības pakalpojumi	0,9	7
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5912	Darbības pēc kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšanas	0,6	1109
Apstrādes rūpniecība (C)	1520	Apavu ražošana	0,6	49
Apstrādes rūpniecība (C)	3213	Juvelierizstrādājumu imitāciju un līdzīgu izstrādājumu ražošana	0,1	148
Izglītība (P)	8552	Kultūras izglītība	0,1	13
Apstrādes rūpniecība (C)	2652	Pulksteņu ražošana	0,1	100
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9103	Vēsturisku objektu un līdzīgu apmeklējuma vietu darbība	0,0	15
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9102	Muzeju darbība	0,0	4
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9004	Kultūras iestāžu darbība	-0,4	-15
Apstrādes rūpniecība (C)	2341	Sadzīves un dekoratīvo keramikas izstrādājumu ražošana	-0,4	-29
Apstrādes rūpniecība (C)	3212	Juvelierizstrādājumu un līdzīgu izstrādājumu ražošana	-0,5	-46
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9321	Atrakciju un atpūtas parku darbība	-0,6	-21
Apstrādes rūpniecība (C)	3240	Spēļu un rotaļlietu ražošana	-0,9	-23
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7410	Specializētie projektēšanas darbi	-1,0	-13
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6391	Ziņu aģentūru darbība	-1,1	-30
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7420	Fotopakalpojumi	-2,6	-39
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5819	Citi izdevējdarbības veidi	-2,7	-20
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6020	Televīzijas programmu izstrāde un apraide	-4,4	-13
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6010	Radio programmu apraide	-5,0	-36
Apstrādes rūpniecība (C)	3109	Citu mēbeļu ražošana	-5,4	-5
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9002	Mākslas palīgdarbības	-6,0	-39
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5811	Grāmatu izdošana	-7,3	-29
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5813	Laikrakstu izdošana	-15,9	-49
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7312	Starpniecība reklāmas izvietojšanā masu informācijas līdzekļos	-16,5	-37
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5814	Žurnālu un periodisko izdevumu izdošana	-16,7	-36
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7311	Reklāmas aģentūru darbība	-37,4	-17
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7111	Arhitektūras pakalpojumi	-63,0	-63
Apstrādes rūpniecība (C)	3220	Mūzikas instrumentu ražošana	KD	KD

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

Piezīme: KD - Dati nav publicējami to konfidencialitātes dēļ.

Komersantu (komercsabiedrību) neto apgrozījuma pieaugums 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. klasēm (milj.Ls; procentuālais pieaugums (kārtots dilstošā secībā)) –

SAISTĪTĀS NOZARES

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Pieaugums milj.Ls	Procentuālais pieaugums
KOPĀ			-199,1	-18
Tirdzniecība (G)	4647	Mēbeļu, paklāju un apgaismes ierīču vairumtirdzniecība	13,4	28
Apstrādes rūpniecība (C)	1412	Darba apģērbu ražošana	5,2	24
Apstrādes rūpniecība (C)	1812	Cita veida izdevumu iespiešana	5,0	5
Tirdzniecība (G)	4665	Biroja mēbeļu vairumtirdzniecība	4,9	63
Tirdzniecība (G)	4616	Tekstilizstrādājumu, apģērbu, apavu un ādas izstrādājumu vairumtirdzniecības starpnieku darbība	4,2	317
Tirdzniecība (G)	4641	Tekstilizstrādājumu vairumtirdzniecība	3,7	10
Tirdzniecība (G)	4765	Spēļu un rotaļlietu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	3,1	52
Apstrādes rūpniecība (C)	1439	Pārējo trikotāžas izstrādājumu ražošana	1,8	12
Apstrādes rūpniecība (C)	3299	Citur neklasificēta ražošana	1,6	8
Apstrādes rūpniecība (C)	1511	Āduniecība un apstrāde; kažokādu apstrāde un krāsošana	0,6	61
Apstrādes rūpniecība (C)	1330	Tekstilmateriālu apdare	0,4	247
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9101	Bibliotēku un arhīvu darbība	0,3	172
Apstrādes rūpniecība (C)	1411	Ādas apģērbu ražošana	0,1	142
Apstrādes rūpniecība (C)	1399	Citur neklasificētu tekstilizstrādājumu ražošana	0,1	13
Apstrādes rūpniecība (C)	1320	Tekstilmateriālu aušana	0,0	0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5913	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu izplatīšana	-0,3	-23
Apstrādes rūpniecība (C)	3103	Matraču ražošana	-0,4	-18
Apstrādes rūpniecība (C)	1512	Ceļojuma piederumu, somu un līdzīgu izstrādājumu, zirglietu piederumu ražošana	-0,5	-32
Apstrādes rūpniecība (C)	1814	Iesiešana un ar to saistītas palīgdarbības	-0,7	-25
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5829	Citu programmatūru tirāžēšana	-0,9	-19
Apstrādes rūpniecība (C)	1820	Ierakstu reproducēšana	-1,0	-73
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5914	Kinofilmu demonstrēšana	-1,2	-12
Apstrādes rūpniecība (C)	1431	Trikotāžas zeķu ražošana	-1,8	-21
Tirdzniecība (G)	4751	Tekstilizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-1,9	-15
Apstrādes rūpniecība (C)	1414	Apakšveļas ražošana	-2,2	-6
Tirdzniecība (G)	4763	Audio un video ierakstu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-2,4	-74
Apstrādes rūpniecība (C)	3102	Virtuves mēbeļu ražošana	-2,8	-34
Apstrādes rūpniecība (C)	3101	Biroju un veikalu mēbeļu ražošana	-4,8	-22
Apstrādes rūpniecība (C)	1813	Salikšana un iespaidformu izgatavošana	-4,8	-59
Apstrādes rūpniecība (C)	1413	Pārējo virsdrēbju ražošana	-5,1	-16
Apstrādes rūpniecība (C)	1310	Tekstilšķiedru sagatavošana un vēršana	-5,4	-98
Apstrādes rūpniecība (C)	1392	Gatavo tekstilizstrādājumu ražošana, izņemot apģērbus	-5,6	-26
Tirdzniecība (G)	4642	Apģērbus un apavu vairumtirdzniecība	-5,8	-8
Tirdzniecība (G)	4648	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu vairumtirdzniecība	-8,9	-61
Tirdzniecība (G)	4777	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu mazumtirdzniecība	-9,7	-29

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Pieaugums milj.Ls	Procentuālais pieaugums
		specializētajos veikalos		
Tirdzniecība (G)	4761	Grāmatu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-9,8	-39
Tirdzniecība (G)	4743	Audio un video ierīču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-16,6	-62
Tirdzniecība (G)	4778	Citur neklasificēta jaunu preču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-18,5	-29
Tirdzniecība (G)	4772	Apavu un ādas izstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-25,3	-39
Tirdzniecība (G)	4762	Avižu un kancelejas piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-31,2	-65
Tirdzniecība (G)	4771	Apģērbu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-36,0	-21
Tirdzniecība (G)	4759	Mēbeļu, apgaismes ierīču un cita veida mājāsaimniecības piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-65,8	-46
Apstrādes rūpniecība (C)	1391	Adīto un tamborēto audumu ražošana	KD	KD
Apstrādes rūpniecība (C)	1420	Kažokādu izstrādājumu ražošana	KD	KD
Apstrādes rūpniecība (C)	1724	Tapešu ražošana	KD	KD
Apstrādes rūpniecība (C)	1811	Laikrakstu iespiešana	KD	KD
Apstrādes rūpniecība (C)	2331	Keramikas flīžu un plākšņu ražošana	KD	KD
Apstrādes rūpniecība (C)	3211	Monētu kalšana	KD	KD
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5821	Datorspēju tiražēšana	KD	KD
<i>Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini. Piezīme: KD - Dati nav publicējami to konfidencialitātes dēļ.</i>				

2.3. Radošo industriju eksports

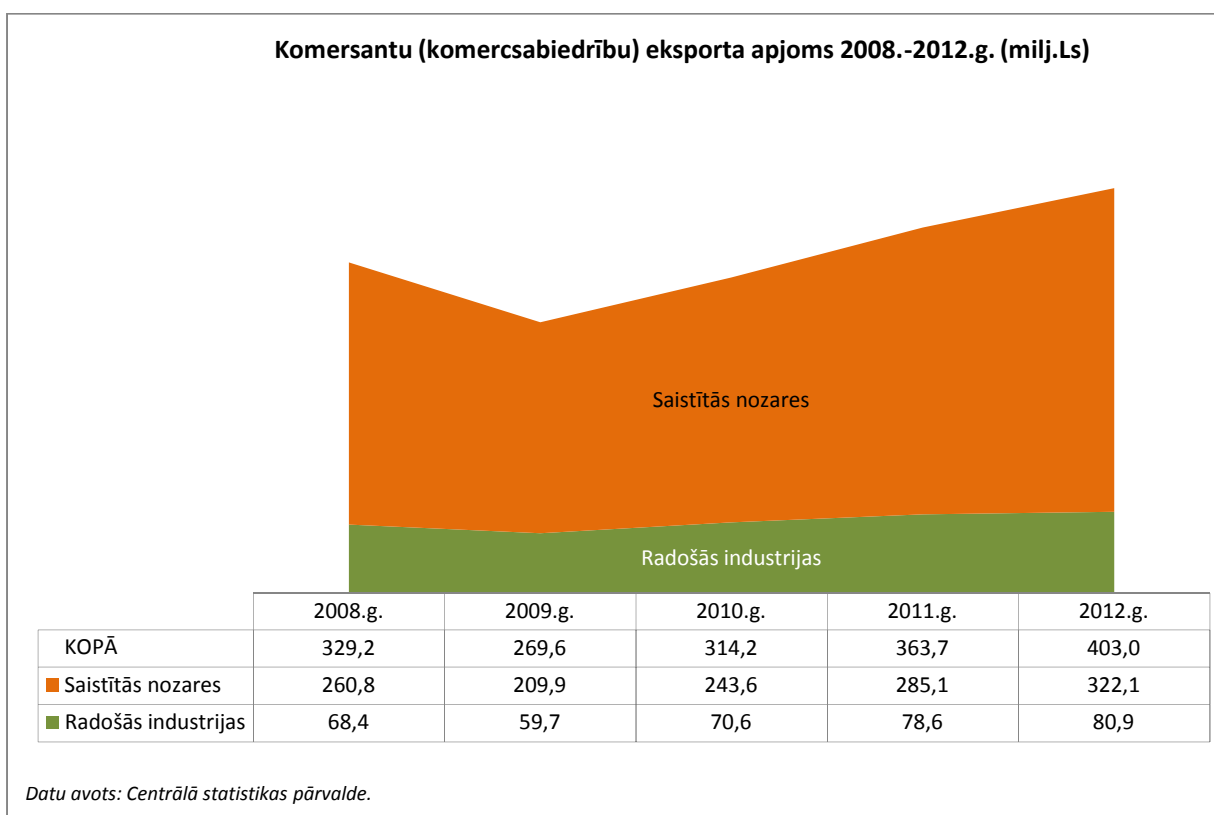
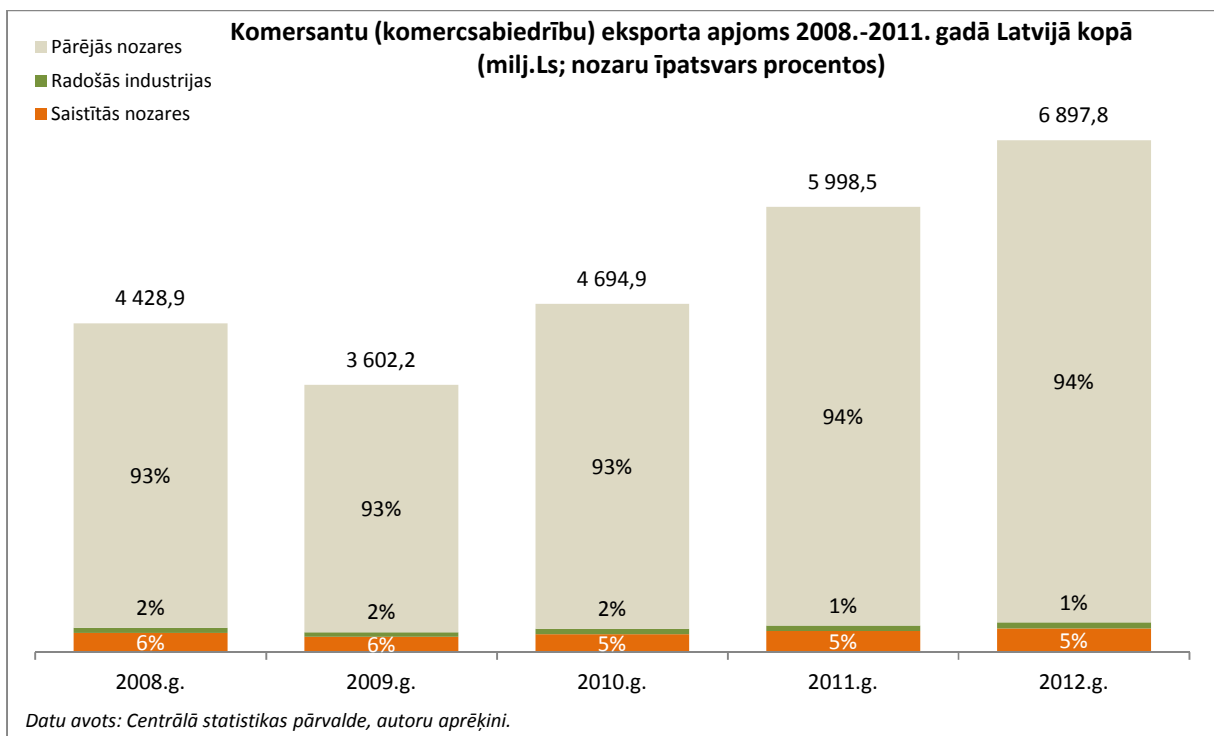
2.3.1. Kopējie dati

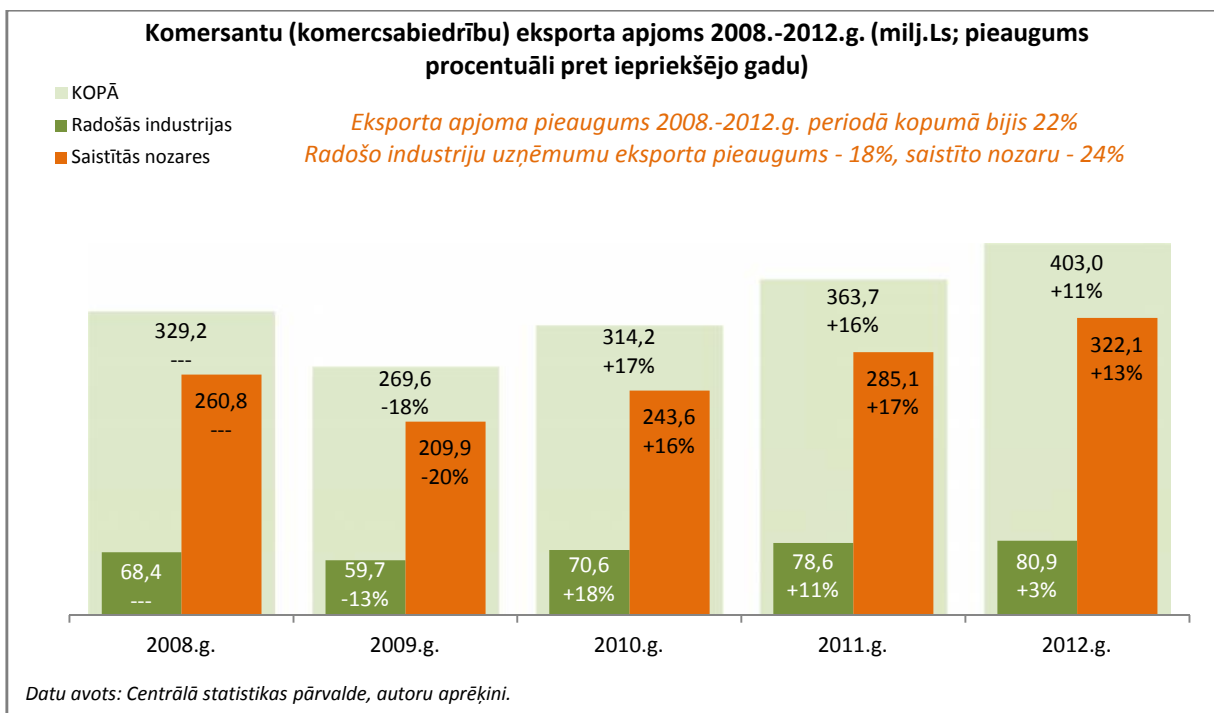
Pēdējo piecu gadu laikā radošo industriju kopējais eksporta apjoms sastādījis vidēji 70 milj Ls gadā. Saistīto nozaru eksports vidēji gadā bijis izteikti lielāks – 264 milj Ls. Sekojoši kopējais radošo industriju un ar tām saistīto nozaru ikgadējais eksporta apjoms ir lielāks par 300 milj Ls.

Pēdējo piecu gadu laikā kopējais eksporta apjoms radošajās industrijās palielinājies par 18%, bet saistītajās nozarēs – par 24%, pieaugot kopumā no 329,2 milj Ls 2008.gadā līdz 403,0 milj Ls 2012.gadā.

Radošo industriju eksporta īpatsvars Latvijas uzņēmumu kopējā eksporta apjomā pēdējo piecu gadu laikā saglabājies 1%-2% apmērā. Vēl 5%-6% sastāda ar radošajām industrijām saistīto nozaru uzņēmumu eksporta apjoms. Sekojoši – kopējais ar radošajām industrijām saistīto uzņēmumu eksporta īpatsvars Latvijā ir aptuveni 6% no uzņēmumu kopējā eksporta Latvijā.

Pēdējo piecu gadu laikā radošo industriju eksporta apjoms pieaudzis kopumā par 18%, saistīto nozaru – par 24%. Tomēr radošo industriju un ar tām saistīto nozaru eksporta īpatsvars kopējā Latvijas uzņēmumu eksporta apjomā ir pat samazinājies (no 8% 2008.gadā līdz 6% 2012.gadā) – eksporta pieauguma temps Latvijā kopumā bijis daudz augstāks kā radošajās industrijās (attiecīgi 56% un 18%).

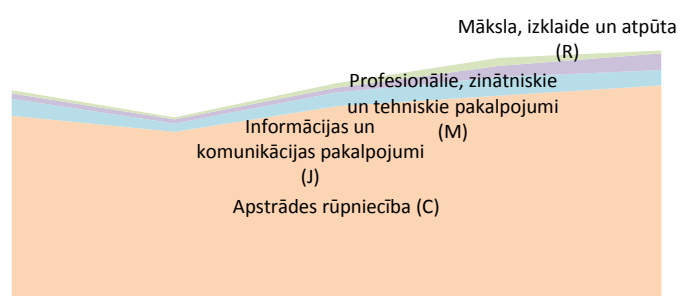
2.3.2. Sadalījumā pa uzņēmuma darbības veidiem (pa NACE sekcijām)

Absolūti lielāko daļu (pēdējo piecu gadu laikā vidēji 88%) no radošo industriju eksporta apjoma nodrošina apstrādes rūpniecības jomā strādājošie uzņēmumi, kuru skaita un apgrozījuma īpatsvars radošajās industrijās kopumā ir ne lielāks kā 15%. Otrs lielākais eksporta apjoma nodrošinātājs ir informācijas un komunikācijas pakalpojumi (vidēji 6% no eksporta kopapjoma).

Arī saistītajās nozarēs lielākie eksportētāji ir apstrādes rūpniecībā strādājošie (vidēji 73% no eksporta kopapjoma), bet salīdzinoši liels ir arī tirdzniecībā strādājošo uzņēmumu eksporta īpatsvars (27%).

Arī lielākais eksporta apjoma pieaugums pēdējo piecu gadu laikā noticis apstrādes rūpniecībā (+9,7 milj.Ls jeb +16%). Neliels eksporta kāpums novērojams arī profesionālo, zinātnisko un tehnisko pakalpojumu jomā (+3,6 milj.Ls jeb +213%). Saistītajās nozarēs apstrādes rūpniecības eksporta pieaugums bijis vēl lielāks - 35,6 milj.Ls jeb 18%, tāpat pieaudzis tirdzniecībā strādājošo eksporta apjoms (+25,7 milj.Ls jeb +42%).

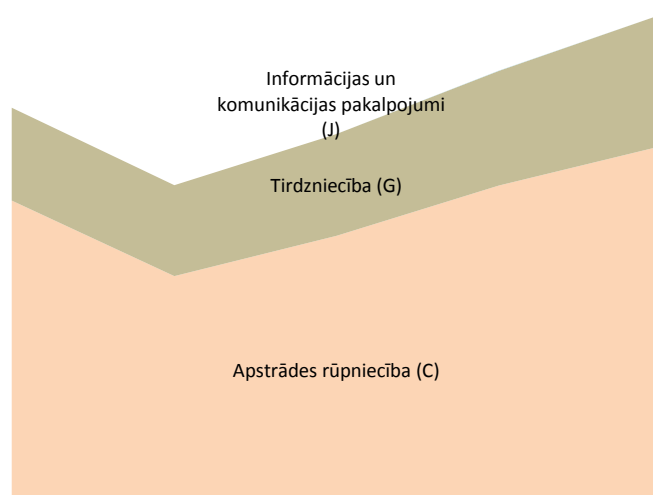
Komersantu (komercsabiedrību) eksporta apjoms 2008.-2012. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. sekcijām (milj.Ls) - RADOŠĀS INDUSTRIJAS

	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.	2012.g.
KOPĀ	68,4	59,7	70,6	78,6	80,9
Māksla, izklaide un atpūta (R)	1,1	0,7	1,4	2,5	0,9
Izglītība (P)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	1,7	1,3	1,6	3,5	5,3
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5,4	2,6	4,3	5,9	4,8
Tirdzniecība (G)	0	0	0	0	0
Apstrādes rūpniecība (C)	60,2	55,1	63,3	66,6	69,9

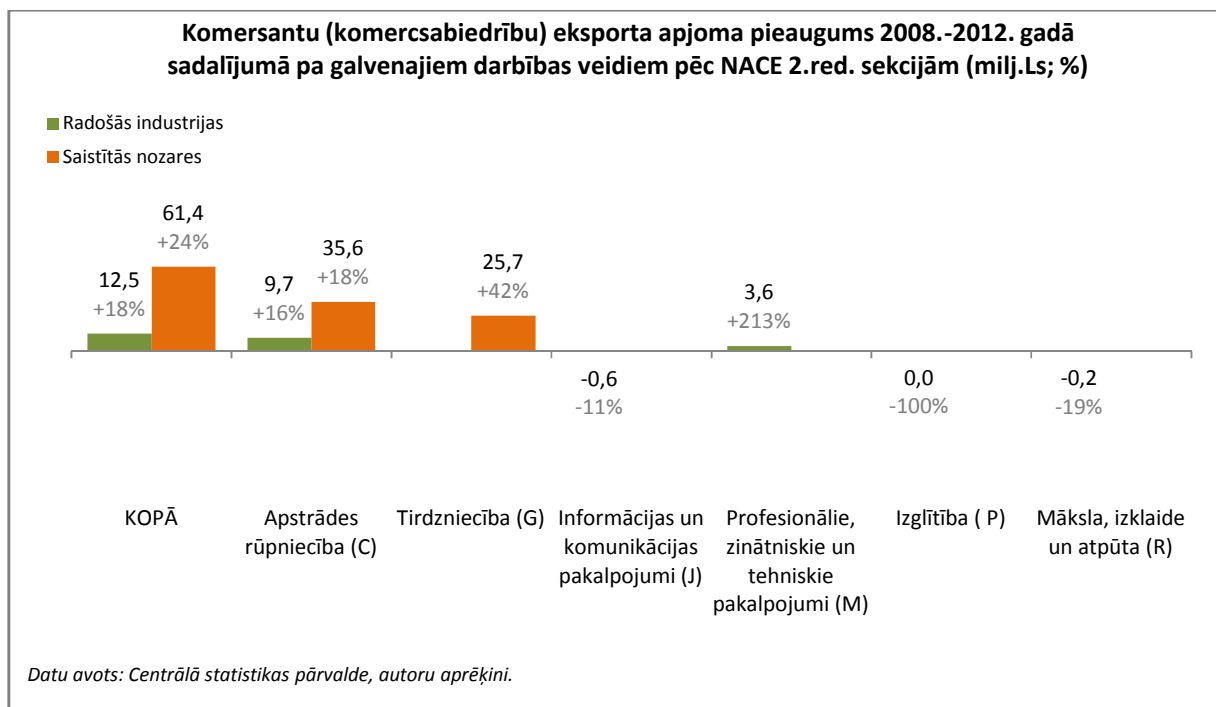
Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

Komersantu (komercsabiedrību) eksporta apjoms 2008.-2012. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. sekcijām (milj.Ls) -
SAISTĪTĀS NOZARES

	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.	2012.g.
KOPĀ	260,8	209,9	243,6	285,1	322,1
■ Māksla, izklaide un atpūta (R)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
■ Izglītība (P)	0	0	0	0	0
■ Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	0	0	0	0	0
■ Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0
■ Tirdzniecība (G)	61,0	59,7	66,9	75,4	86,7
■ Apstrādes rūpniecība (C)	199,8	150,0	176,6	209,7	235,4

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

2.3.3. Sadalījumā pa uzņēmuma darbības veidiem (pa NACE klasēm)

76% no visa radošo industriju eksporta apjoma nodrošina citu mēbeļu ražošanā strādājošie uzņēmumi (61,9 milj.Ls no kopējā eksporta apjoma 80,9 milj.Ls 2012.gadā). Pārējo nozaru eksporta apjoms nepārsniedz 5 milj.Ls gadā. Saistīto nozaru lielākie eksportētāji ir cita veida izdevumu iespiešanā (57,2 milj.Ls 2012.gadā), darba apģērbu ražošanā (41,1 milj.Ls), mēbeļu, paklāju un apgaismes ierīču vairumtirdzniecībā (31,3 milj.Ls), apakšveļas ražošanā (30,2 milj.Ls) un pārējo virsdrēbju ražošanā (22,7 milj.Ls) strādājošie.

Arī lielākais eksporta apjoma pieaugums pēdējo piecu gadu laikā bijis citu mēbeļu ražošanas jomā (+14,7 milj.Ls jeb + 31%), pārējās nozarēs pēdējo piecu gadu eksporta apjoma pieaugumam nepārsniedzot 1,5 milj.Ls. Savukārt lielākais eksporta apjoma kritums - spēļu un rotaļlietu ražošanā (-4,5 milj.Ls jeb -92%), cita veida apģērbu un apģērbu piederumu ražošanā (-2,2 milj.Ls jeb -34%) un citos izdevējdarbības veidos (-1,1 milj.Ls jeb -84%).

Saistītajās nozarēs lielākais eksporta pieaugums novērojams cita veida izdevumu iespiešanā (+35,0 milj.Ls jeb + 158%), darba apģērbu ražošanā (+27,0 milj.Ls jeb + 191%), mēbeļu, paklāju un apgaismes ierīču vairumtirdzniecībā (+9,4 milj.Ls jeb + 43%) un apģērbu un apavu vairumtirdzniecībā (+6,6 milj.Ls jeb + 50%), savukārt lielākais kritums - apakšveļas ražošana (-16,5 milj.Ls jeb -35%), pārējo virsdrēbju ražošanā (-8,6 milj.Ls jeb -27%), tekstilšķiedru sagatavošanā un vērpanā (-3,7 milj.Ls jeb -84%) un tekstilmateriālu aušanā (-3,1 milj.Ls jeb -33%).

Komersantu (komercsabiedrību) eksporta apjoms 2008.-2012. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. klasēm (milj.Ls (kārtots dilstošā secībā pēc 2012.g. datiem)) - RADOŠĀS INDUSTRIJAS

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.	2012.g.
KOPĀ			68,4	59,7	70,6	78,6	80,9
Apstrādes rūpniecība (C)	3109	Citu mēbeļu ražošana	47,2	47,0	53,9	57,8	61,9
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6201	Datorprogrammēšana	3,5	0,7	1,9	3,4	4,3
Apstrādes rūpniecība (C)	1419	Cita veida apģērbu un apģērbu piederumu ražošana	6,5	4,5	4,5	4,2	4,3
Apstrādes rūpniecība (C)	1520	Apavu ražošana	1,3	1,0	1,8	2,4	3,0
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7311	Reklāmas aģentūru darbība	0,7	0,7	0,8	2,6	2,1
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7410	Specializētie projektēšanas darbi	0,2	0,2	0,6	0,3	1,4
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7420	Fotopakalpojumi	0,0	0,2	0,0	0,0	1,0
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7111	Arhitektūras pakalpojumi	0,9	0,2	0,2	0,4	0,8
Apstrādes rūpniecība (C)	3240	Spēļu un rotaļlietu ražošana	4,9	2,5	2,8	2,0	0,4
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9329	Cita izklaides un atpūtas darbība	0,0	0,0	0,0	2,1	0,4
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9002	Mākslas palīgdarības	1,1	0,6	1,4	0,4	0,4
Apstrādes rūpniecība (C)	2341	Sadzīves un dekoratīvo keramikas izstrādājumu ražošana	0,3	0,1	0,2	0,3	0,2
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5819	Citi izdevējdarbības veidi	1,3	1,5	2,0	2,2	0,2
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6312	Interneta portālu darbība	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9321	Atrakciju un atpūtas parku darbība	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5911	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšana	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5811	Grāmatu izdošana	0,3	0,1	0,2	0,2	0,0
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7312	Starpniecība reklāmas izvietošanā masu informācijas līdzekļos	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6020	Televīzijas programmu izstrāde un apraide	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5813	Laikrakstu izdošana	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5814	Žurnālu un periodisko izdevumu izdošana	0,2	0,2	0,1	0,0	0,0
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9001	Mākslinieku darbība	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9003	Mākslinieciskā jaunrade	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6010	Radio programmu apraide	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Apstrādes rūpniecība (C)	3220	Mūzikas instrumentu ražošana	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5912	Darbības pēc kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšanas	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6391	Ziņu aģentūru darbība	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Apstrādes rūpniecība (C)	2652	Pulksteņu ražošana	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Apstrādes rūpniecība (C)	3212	Juvelierizstrādājumu un līdzīgu izstrādājumu ražošana	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Apstrādes rūpniecība (C)	3213	Juvelierizstrādājumu imitāciju un līdzīgu izstrādājumu ražošana	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5920	Skaņu ierakstu producēšana	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7021	Sabiedrisko attiecību un komunikāciju vadības pakalpojumi	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.	2012.g.
Izglītība (P)	8552	Kultūras izglītība	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9004	Kultūras iestāžu darbība	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9102	Muzeju darbība	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9103	Vēsturisku objektu un līdzīgu apmeklējuma vietu darbība	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.							

Komersantu (komercsabiedrību) eksporta apjoms 2008.-2012. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. klasēm (milj.Ls (kārtots dilstošā secībā pēc 2012.g. datiem)) – SAISTĪTĀS NOZARES

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.	2012.g.
KOPĀ			260,8	209,9	243,6	285,1	322,1
Apstrādes rūpniecība (C)	1812	Cita veida izdevumu iespiešana	22,1	20,9	36,4	47,8	57,2
Apstrādes rūpniecība (C)	1412	Darba apģērbu ražošana	14,1	10,1	12,2	22,0	41,1
Tirdzniecība (G)	4647	Mēbeļu, paklāju un apgaismes ierīču vairumtirdzniecība	21,9	19,9	27,5	27,4	31,3
Apstrādes rūpniecība (C)	1414	Apakšveļas ražošana	46,7	26,3	32,8	33,9	30,2
Apstrādes rūpniecība (C)	1413	Pārējo virsdrēbju ražošana	31,3	22,8	23,3	26,8	22,7
Tirdzniecība (G)	4642	Apģērbu un apavu vairumtirdzniecība	13,2	12,1	12,8	18,9	19,8
Apstrādes rūpniecība (C)	1439	Pārējo trikotāžas izstrādājumu ražošana	20,9	16,4	15,5	19,4	19,6
Apstrādes rūpniecība (C)	1391	Adīto un tamborēto audumu ražošana	16,9	13,6	13,5	17,1	19,4
Apstrādes rūpniecība (C)	3299	Citur neklasificēta ražošana	14,2	16,6	18,3	16,6	17,7
Tirdzniecība (G)	4771	Apģērbu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	8,7	12,7	8,4	10,1	11,9
Apstrādes rūpniecība (C)	3101	Biroju un veikalu mēbeļu ražošana	5,6	7,0	4,7	6,2	6,6
Apstrādes rūpniecība (C)	1320	Tekstilmateriālu aušana	9,4	5,4	7,2	6,9	6,3
Tirdzniecība (G)	4777	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	2,1	2,3	3,8	5,5	5,8
Apstrādes rūpniecība (C)	1392	Gatavo tekstilizstrādājumu ražošana, izņemot apģērbus	6,8	3,6	4,6	4,6	5,7
Tirdzniecība (G)	4759	Mēbeļu, apgaismes ierīču un cita veida mājāsaimniecības piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	4,4	3,0	3,4	2,9	5,0
Tirdzniecība (G)	4772	Apavu un ādas izstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	1,0	2,3	0,6	1,1	4,7
Tirdzniecība (G)	4641	Tekstilizstrādājumu vairumtirdzniecība	5,2	3,2	5,1	4,1	3,3
Apstrādes rūpniecība (C)	1431	Trikotāžas zeķu ražošana	4,2	3,3	3,5	4,1	2,7
Apstrādes rūpniecība (C)	3102	Virtuves mēbeļu ražošana	1,5	1,2	1,8	1,4	1,6
Tirdzniecība (G)	4778	Citur neklasificēta jaunu preču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	1,3	0,7	1,8	2,1	1,6
Apstrādes rūpniecība (C)	1511	Ādu micēšana un apstrāde; kažokādu apstrāde un krāsošana	0,6	0,8	1,2	1,5	1,3
Apstrādes rūpniecība (C)	2331	Keramikas flīžu un plāksņu ražošana	0,0	0,1	0,2	0,3	1,1
Tirdzniecība (G)	4616	Tekstilizstrādājumu, apģērbu, apavu un ādas izstrādājumu vairumtirdzniecības starpnieku darbība	0,6	1,1	1,6	0,6	1,1
Apstrādes rūpniecība (C)	1399	Citur neklasificētu tekstilizstrādājumu ražošana	0,0	0,0	0,0	0,3	0,9
Apstrādes rūpniecība (C)	1310	Tekstilšķiedru sagatavošana un vēršana	4,4	1,1	0,1	0,0	0,7
Tirdzniecība (G)	4665	Biroja mēbeļu vairumtirdzniecība	0,0	0,0	0,2	1,0	0,6
Tirdzniecība (G)	4648	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu vairumtirdzniecība	1,0	1,5	0,9	0,7	0,5

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.	2012.g.
Tirdzniecība (G)	4743	Audio un video ierīču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	0,8	0,5	0,4	0,3	0,5
Tirdzniecība (G)	4765	Spēļu un rotaļlietu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	0,2	0,1	0,0	0,1	0,5
Apstrādes rūpniecība (C)	3103	Matraču ražošana	0,5	0,2	0,3	0,4	0,5
Tirdzniecība (G)	4751	Tekstilizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1
Apstrādes rūpniecība (C)	1814	Iesiešana un ar to saistītas palīgdarbības	0,2	0,6	0,5	0,1	0,1
Tirdzniecība (G)	4762	Avižu un kancelejas piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	0,2	0,2	0,2	0,3	0,1
Apstrādes rūpniecība (C)	1813	Salikšana un iespiešformu izgatavošana	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5913	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu izplatīšana	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0
Apstrādes rūpniecība (C)	1512	Ceļojuma piederumu, somu un līdzīgu izstrādājumu, zirglietu piederumu ražošana	0,2	0,0	0,1	0,1	0,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5829	Citu programmatūru tirāžēšana	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tirdzniecība (G)	4761	Grāmatu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Apstrādes rūpniecība (C)	1724	Tapešu ražošana	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Apstrādes rūpniecība (C)	1811	Laikrakstu iespiešana	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Apstrādes rūpniecība (C)	3211	Monētu kalšana	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Apstrādes rūpniecība (C)	1330	Tekstilmateriālu apdare	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Apstrādes rūpniecība (C)	1411	Ādas apģērbu ražošana	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Apstrādes rūpniecība (C)	1420	Kažokādu izstrādājumu ražošana	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Apstrādes rūpniecība (C)	1820	Ierakstu reproducēšana	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tirdzniecība (G)	4763	Audio un video ierakstu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5821	Datorspēļu tirāžēšana	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5914	Kinofilmu demonstrēšana	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9101	Bibliotēku un arhīvu darbība	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.							

Komersantu (komercsabiedrību) eksporta apjoma pieaugums 2008.-2012. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. klasēm (mlj.Ls; procentuālais pieaugums (kārtots dilstošā secībā)) –

RADOŠĀS INDUSTRIJAS

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Pieaugums milj.Ls	Procentuālais pieaugums
KOPĀ			12,5	18
Apstrādes rūpniecība (C)	3109	Citu mēbeļu ražošana	14,7	31
Apstrādes rūpniecība (C)	1520	Apavu ražošana	1,7	137
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7311	Reklāmas aģentūru darbība	1,5	226
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7410	Specializētie projektēšanas darbi	1,3	834
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7420	Fotopakalpojumi	1,0	3746
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6201	Datorprogrammēšana	0,8	22
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9329	Cita izklaides un atpūtas darbība	0,4	--

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Pieaugums milj.Ls	Procentuālais pieaugums
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6312	Interneta portālu darbība	0,2	--
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9321	Atrakciju un atpūtas parku darbība	0,1	--
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5911	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšana	0,0	2686
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7312	Starptautiskā reklāmas izvietojšana masu informācijas līdzekļos	0,0	0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5813	Laikrakstu izdošana	0,0	0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6020	Televīzijas programmu izstrāde un apraide	0,0	171
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9001	Mākslinieku darbība	0,0	0
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9003	Mākslinieciskā jaunrade	0,0	0
Apstrādes rūpniecība (C)	3220	Mūzikas instrumentu ražošana	0,0	0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5912	Darbības pēc kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšanas	0,0	0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6391	Ziņu aģentūru darbība	0,0	0
Apstrādes rūpniecība (C)	2652	Pulksteņu ražošana	0,0	0
Apstrādes rūpniecība (C)	3212	Juvelierizstrādājumu un līdzīgu izstrādājumu ražošana	0,0	0
Apstrādes rūpniecība (C)	3213	Juvelierizstrādājumu imitāciju un līdzīgu izstrādājumu ražošana	0,0	0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5920	Skaņu ierakstu producēšana	0,0	0
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9004	Kultūras iestāžu darbība	0,0	0
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9102	Muzeju darbība	0,0	0
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9103	Vēsturisku objektu un līdzīgu apmeklējuma vietu darbība	0,0	0
Izglītība (P)	8552	Kultūras izglītība	0,0	-100
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6010	Radio programmu apraide	0,0	-79
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7021	Sabiedrisko attiecību un komunikāciju vadības pakalpojumi	0,0	-100
Apstrādes rūpniecība (C)	2341	Sadzīves un dekoratīvo keramikas izstrādājumu ražošana	-0,1	-25
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7111	Arhitektūras pakalpojumi	-0,1	-10
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5814	Žurnālu un periodisko izdevumu izdošana	-0,2	-98
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5811	Grāmatu izdošana	-0,2	-90
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9002	Mākslas palīgdarbības	-0,7	-63
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5819	Citi izdevējdarbības veidi	-1,1	-84
Apstrādes rūpniecība (C)	1419	Cita veida apģērbu un apģērbu piederumu ražošana	-2,2	-34
Apstrādes rūpniecība (C)	3240	Spēļu un rotaļlietu ražošana	-4,5	-92

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

Komersantu (komercsabiedrību) eksporta apjoma pieaugums 2008.-2012. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. klasēm (mlj.Ls; procentuālais pieaugums (kārtots dilstošā secībā)) –

SAISTĪTĀS NOZARES

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Pieaugums milj.Ls	Procentuālais pieaugums
KOPĀ			61,4	24
Apstrādes rūpniecība (C)	1812	Cita veida izdevumu iespiešana	35,0	158
Apstrādes rūpniecība (C)	1412	Darba apģērbu ražošana	27,0	191
Tirdzniecība (G)	4647	Mēbeļu, paklāju un apgaismes ierīču vairumtirdzniecība	9,4	43
Tirdzniecība (G)	4642	Apģērbu un apavu vairumtirdzniecība	6,6	50
Tirdzniecība (G)	4777	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	3,7	179
Tirdzniecība (G)	4772	Apavu un ādas izstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	3,7	353
Apstrādes rūpniecība (C)	3299	Citur neklasificēta ražošana	3,6	25
Tirdzniecība (G)	4771	Apģērbu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	3,2	36
Apstrādes rūpniecība (C)	1391	Adīto un tamborēto audumu ražošana	2,4	14
Apstrādes rūpniecība (C)	2331	Keramikas flīžu un plāķņu ražošana	1,1	--
Apstrādes rūpniecība (C)	3101	Biroju un veikalu mēbeļu ražošana	1,0	18
Apstrādes rūpniecība (C)	1399	Citur neklasificētu tekstilizstrādājumu ražošana	0,9	5497
Apstrādes rūpniecība (C)	1511	Ādu mīcēšana un apstrāde; kažokādu apstrāde un krāsošana	0,6	105
Tirdzniecība (G)	4759	Mēbeļu, apgaismes ierīču un cita veida mājāsaimniecības piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	0,6	14
Tirdzniecība (G)	4665	Biroja mēbeļu vairumtirdzniecība	0,6	--
Tirdzniecība (G)	4616	Tekstilizstrādājumu, apģērbu, apavu un ādas izstrādājumu vairumtirdzniecības starpnieku darbība	0,5	75
Tirdzniecība (G)	4765	Spēļu un rotaļlietu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	0,3	209
Tirdzniecība (G)	4778	Citur neklasificēta jaunu preču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	0,2	18
Apstrādes rūpniecība (C)	3102	Virtuves mēbeļu ražošana	0,1	6
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5913	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu izplatīšana	0,0	
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5829	Citu programmatūru tiražēšana	0,0	0
Apstrādes rūpniecība (C)	1724	Tapešu ražošana	0,0	0
Apstrādes rūpniecība (C)	1811	Laikrakstu iespiešana	0,0	0
Apstrādes rūpniecība (C)	3211	Monētu kalšana	0,0	0
Apstrādes rūpniecība (C)	1330	Tekstilmateriālu apdare	0,0	0
Apstrādes rūpniecība (C)	1411	Ādas apģērbu ražošana	0,0	0
Apstrādes rūpniecība (C)	1420	Kažokādu izstrādājumu ražošana	0,0	0
Apstrādes rūpniecība (C)	1820	Ierakstu reproducēšana	0,0	0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5821	Datorspēļu tiražēšana	0,0	0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5914	Kinofilmu demonstrēšana	0,0	0
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9101	Bibliotēku un arhīvu darbība	0,0	0
Tirdzniecība (G)	4751	Tekstilizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	0,0	-9
Apstrādes rūpniecība (C)	3103	Matraču ražošana	0,0	-5
Apstrādes rūpniecība (C)	1814	Iesiešana un ar to saistītas palīgdarbības	0,0	-21

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Pieaugums milj.Ls	Procentuālais pieaugums
Apstrādes rūpniecība (C)	1813	Salikšana un iespiešformu izgatavošana	-0,1	-43
Tirdzniecība (G)	4761	Grāmatu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-0,1	-98
Tirdzniecība (G)	4763	Audio un video ierakstu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-0,1	-100
Tirdzniecība (G)	4762	Avīžu un kancelejas piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-0,1	-47
Apstrādes rūpniecība (C)	1512	Ceļojuma piederumu, somu un līdzīgu izstrādājumu, zirglietu piederumu ražošana	-0,2	-95
Tirdzniecība (G)	4743	Audio un video ierīču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-0,3	-41
Tirdzniecība (G)	4648	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu vairumtirdzniecība	-0,4	-43
Apstrādes rūpniecība (C)	1392	Gatavo tekstilizstrādājumu ražošana, izņemot apģērbu	-1,1	-16
Apstrādes rūpniecība (C)	1439	Pārējo trikotāžas izstrādājumu ražošana	-1,3	-6
Apstrādes rūpniecība (C)	1431	Trikotāžas zeķu ražošana	-1,5	-36
Tirdzniecība (G)	4641	Tekstilizstrādājumu vairumtirdzniecība	-2,0	-38
Apstrādes rūpniecība (C)	1320	Tekstilmateriālu aušana	-3,1	-33
Apstrādes rūpniecība (C)	1310	Tekstilšķiedru sagatavošana un vēršana	-3,7	-84
Apstrādes rūpniecība (C)	1413	Pārējo virsdrēbju ražošana	-8,6	-27
Apstrādes rūpniecība (C)	1414	Apakšveļas ražošana	-16,5	-35

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

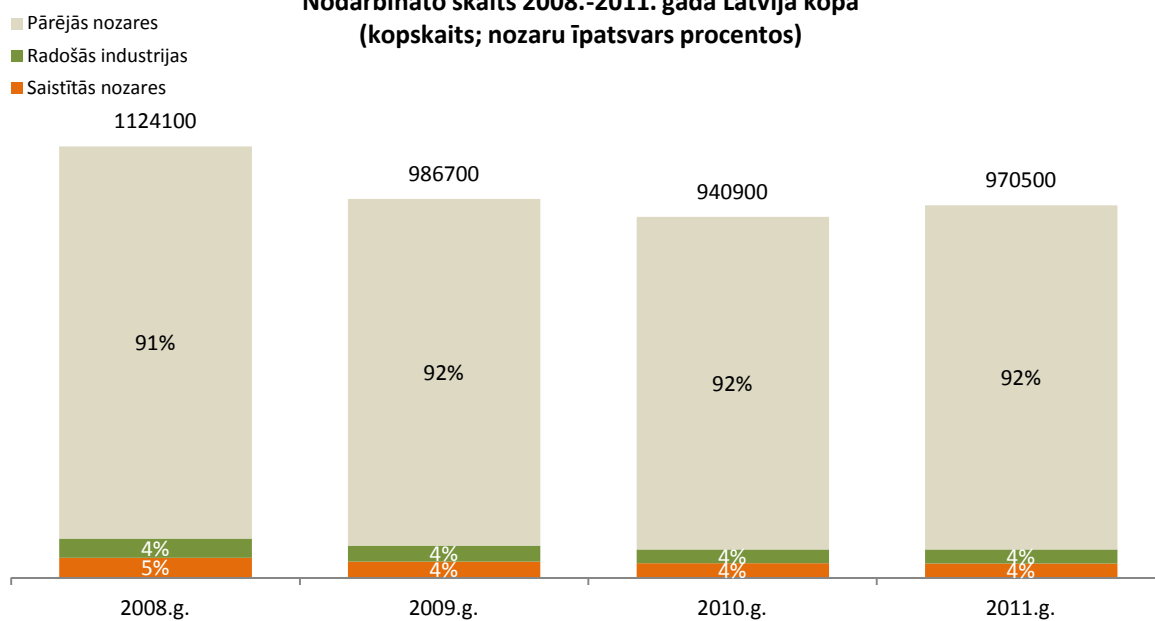
2.4. Radošo industriju nodarbināto skaits

2.4.1. Kopējie dati

Kopumā radošo industriju un ar tām saistītajās nozarēs ir nodarbināti vairāk nekā 70 000 darbinieku. Pēdējo četru gadu laikā nodarbināto skaits gan ir ievērojami krities – radošajās industrijās par 25% (-12287 nodarbinātie), bet saistītajās nozarēs – par 29% (-12394 nodarbinātie).

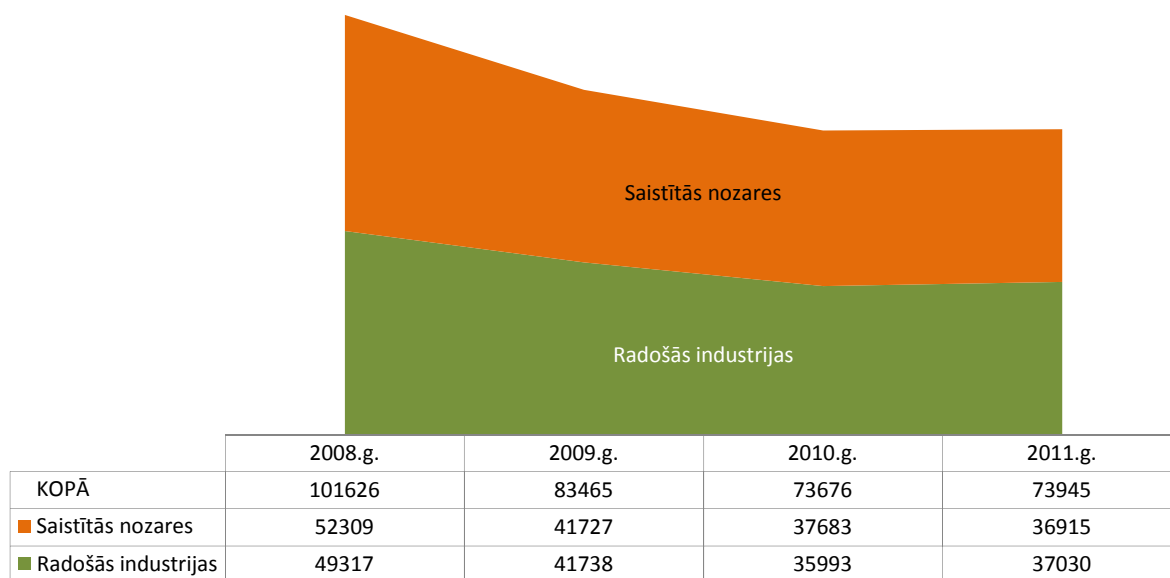
Radošo industriju uzņēmumos nodarbināto īpatsvars Latvijas nodarbināto kopskaitā pēdējo četru gadu laikā saglabājies 4% apjomā. Vēl 4% sastāda ar radošajām industrijām saistīto nozaru uzņēmumu darbinieku kopskaits. Sekojoši – kopējais radošajās industrijās nodarbināto īpatsvars Latvijā ir aptuveni 8% no nodarbināto kopskaita. Lai gan radošo industriju un ar tām saistīto nozaru uzņēmumu skaits pēdējo četru gadu laikā pieaudzis kopumā par 22%, to nodarbināto īpatsvars kopējā Latvijas nodarbināto kopskaitā nav mainījies. Vienlaikus - nodarbināto kopskaita kritums radošajās industrijās bijis ievērojami lielāks kā Latvijā kopumā (attiecīgi – 25% un 14%).

Nodarbināto skaits 2008.-2011. gadā Latvijā kopā (kopskaitis; nozaru īpatsvars procentos)

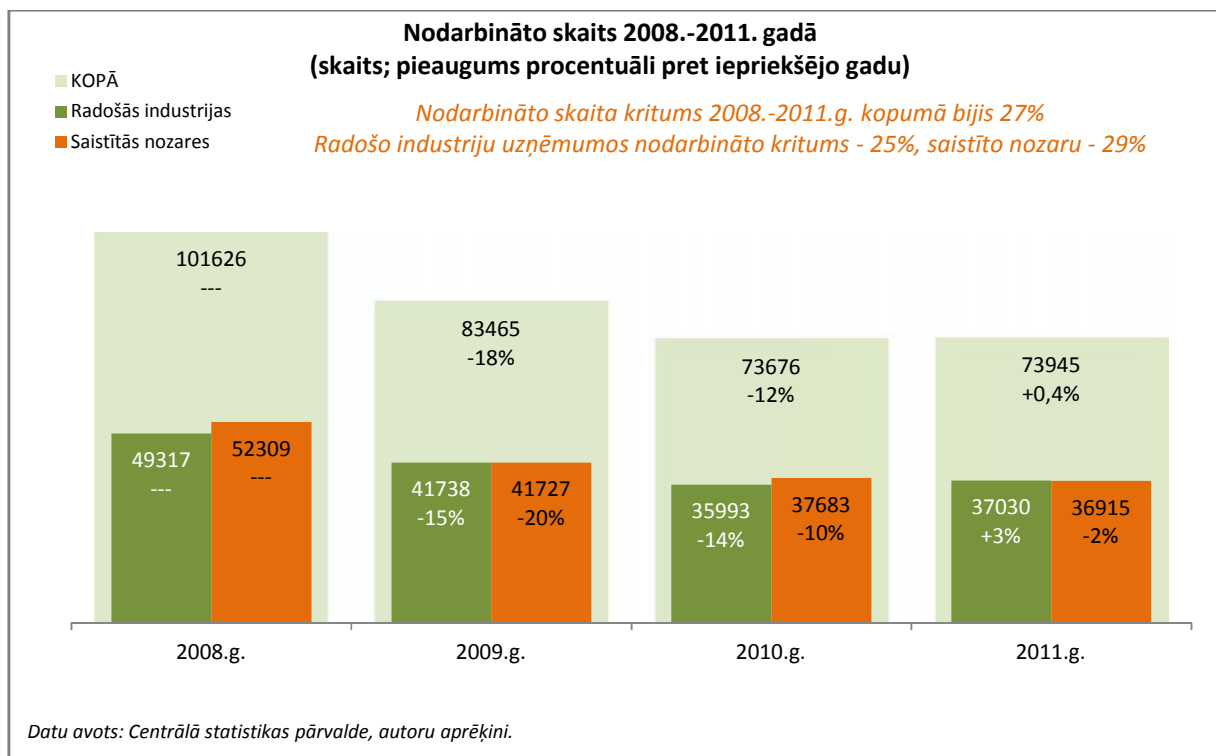

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

Nodarbināto skaits 2008.-2011. gadā (skaits)

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

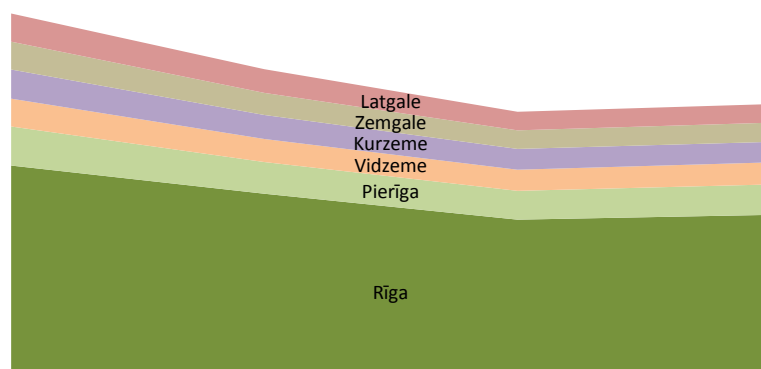

2.4.2. Sadalījumā pa reģioniem

Aptuveni 55% radošajās industrijās un ar tām saistītajās nozarēs nodarbināto strādā uzņēmumos Rīgā, vēl aptuveni 10% - Pierīgā, un tikai ap 1/3 - reģionos. Radošo industriju nodarbināto īpatsvars reģionos ir aptuveni vienāds, savukārt saistīto nozaru nodarbinātie biežāk nodarbināti uzņēmumos Kurzemē un Latgalē.

Pēdējo četrus gadus laikā visbūtiskāk samazinājies nodarbināto skaits radošajās industrijās un ar tām saistītajās nozarēs Rīgā (attiecīgi -6680 un -9068 jeb -23% un -32%).

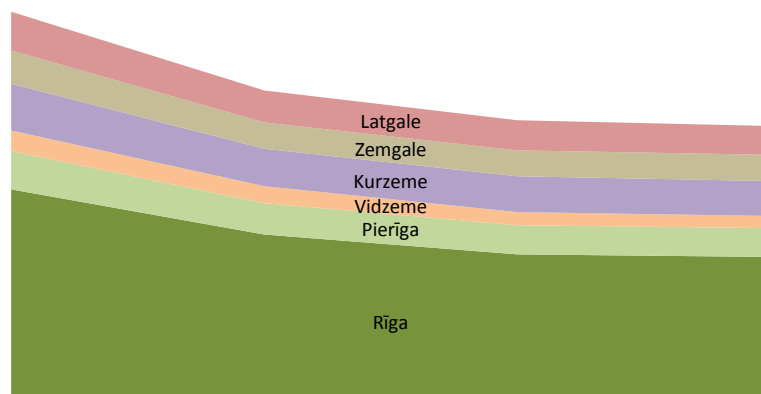
**Nodarbināto skaits 2008.-2011. gadā sadalījumā pa reģioniem (skaits) -
RADOŠĀS INDUSTRIJAS**

	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
KOPĀ	49317	41738	35993	37030
Latgale	3820	3183	2490	2498
Zemgale	3795	2985	2543	2597
Kurzeme	3939	3259	2814	2769
Vidzeme	3760	3124	2853	2999
Pierīga	5286	4289	3886	4130
Rīga	28717	24898	21407	22037

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

**Nodarbināto skaits 2008.-2011. gadā sadalījumā pa reģioniem (skaits) -
SAISTĪTĀS NOZARES**

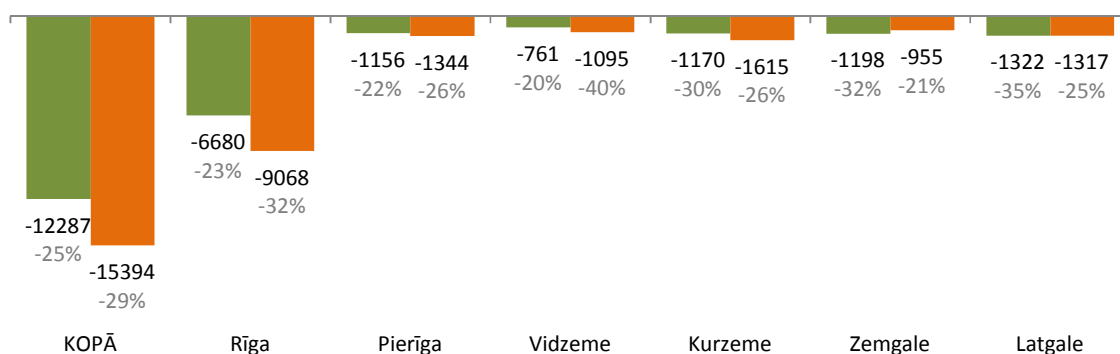

	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
KOPĀ	52309	41727	37683	36915
Latgale	5192	4344	4032	3875
Zemgale	4508	3541	3511	3553
Kurzeme	6296	5027	4840	4681
Vidzeme	2744	2287	1761	1649
Pierīga	5216	4255	3923	3872
Rīga	28353	22273	19616	19285

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

Nodarbināto skaita pieaugums 2008.-2011. gadā sadalījumā pa reģioniem (skaits; %)

■ Radošās industrijas
■ Saistītās nozares

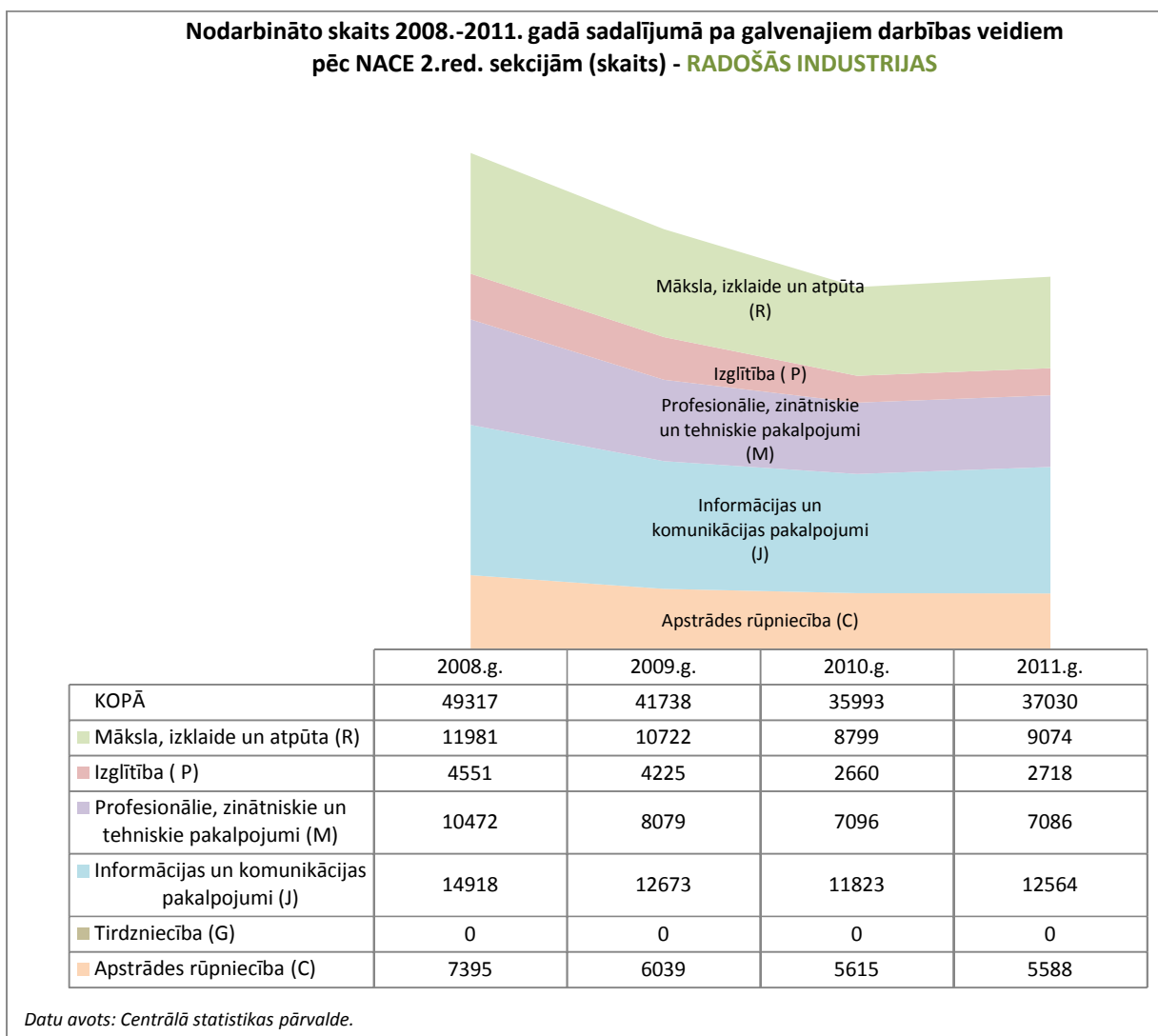

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

2.4.3. Sadalījumā pa uzņēmuma darbības veidiem (pa NACE sekcijām)⁵

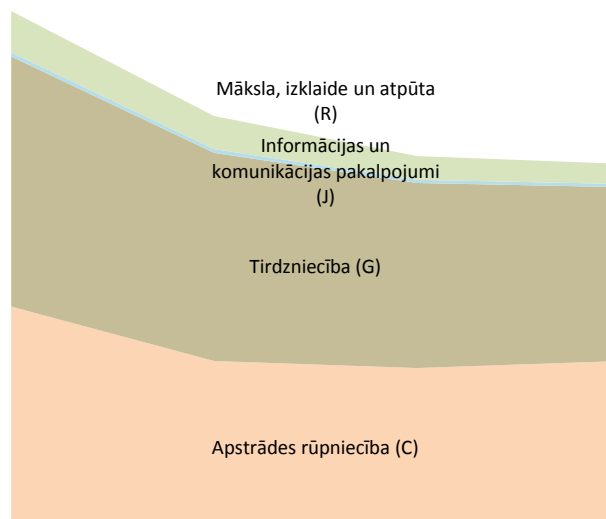
Radošajās industrijās nodarbinātie visbiežāk strādā uzņēmumos informācijas un komunikācijas pakalpojumu (aptuveni 1/3 no visiem), mākslas, izklaides un atpūtas (aptuveni 1/4 no visiem) un profesionālo, zinātnisko un tehnisko pakalpojumu (aptuveni 1/5 no visiem) jomās. Saistītajās nozarēs galvenās nodarbināto darbības jomas ir apstrādes rūpniecība un tirdzniecība (katrā - aptuveni 1/2 no visiem).

Būtiskākais nodarbināto skaita kritums pēdējo četru gadu laikā noticis profesionālo, zinātnisko un tehnisko pakalpojumu (-3386 nodarbinātie jeb -32%) un mākslas, izklaides un atpūtas jomās (-2907 jeb -24%). Būtiski nodarbināto skaits samazinājies arī saistītajās nozarēs - tirdzniecībā par 7670 nodarbinātajiem (jeb -30%) un apstrādes rūpniecībā par 5507 nodarbinātajiem (jeb 24%).

⁵ Centrālās statistikas pārvaldes sagatavotajos datos nodarbināto kopskaita rādītāji par visu Latviju nesakrīt ar rādītāju dalījumu pa galvenajiem darbības veidiem summām, tādēļ ziņojumā nodarbināto kopskaits dažādos datu griezumos ir atšķirīgs.

Nodarbināto skaits 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. sekcijām (skaits) - SAISTĪTĀS NOZARES

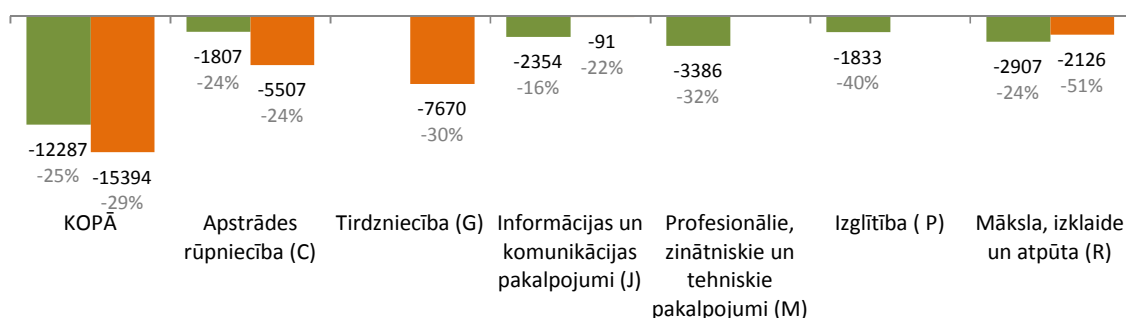

	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
KOPĀ	52309	41727	37683	36915
Māksla, izklaide un atpūta (R)	4171	3321	2375	2045
Izglītība (P)	0	0	0	0
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	0	0	0	0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	406	400	340	315
Tirdzniecība (G)	25206	20978	18666	17536
Apstrādes rūpniecība (C)	22526	17028	16302	17019

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

Nodarbināto skaita pieaugums 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. sekcijām (skaits; %)

■ Radošās industrijas
■ Saistītās nozares

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

2.4.4. Sadalījumā pa uzņēmuma darbības veidiem (pa NACE klasēm)

Lielākās nozares pēc nodarbināto skaita radošajās industrijās ir - datorprogrammēšana (6057 nodarbināto 2011.gadā), citu mēbeļu ražošana (4393), reklāmas aģentūru darbība (3466) un kultūras iestāžu darbība (3343). Saistītajās nozarēs visvairāk nodarbināto ir apģērbu mazumtirdzniecības specializētajos veikalos (5291), pārējo virsdrēbju ražošanā (3412) un apakšveļas ražošanā (3036).

Radošajās industrijās lielākais nodarbināto skaita pieaugums pēdējos četros gados bijis datorprogrammēšanā (+559 jeb 10%) un interneta portālu darbībā (+234 jeb 48%), bet lielākais samazinājums - arhitektūras pakalpojumos (-1873 jeb -48%), kultūras izglītībā (-1833 jeb -40%), kultūras iestāžu darbībā (-1779 jeb -35%), citu mēbeļu ražošanā (-1595 jeb -27%), reklāmas aģentūru darbībā (-1292 jeb -27%) un žurnālu un periodisko izdevumu izdošanā (-1097 jeb -40%). Saistītajās nozarēs nodarbināto skaita pieaugums nevienā no nozarēm nepārsniedz 40 personas, savukārt lielākais kritums bijis bibliotēku un arhīvu darbībā (-2126 jeb -51%), apģērbu mazumtirdzniecībā specializētajos veikalos (-1745 jeb -25%), cita veida izdevumu iespiešanā (-1352 jeb -36%), avižu un kancelejas piederumu mazumtirdzniecībā specializētajos veikalos (-1234 jeb -58%) un mēbeļu, apgaismes ierīču un cita veida mājstaimniecības piederumu mazumtirdzniecībā specializētajos veikalos (-1219 jeb -35%).

Nodarbināto skaits 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. klasēm (skaits (kārtots dilstošā secībā pēc 2011.g. datiem)) - RADOŠĀS INDUSTRIJAS

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
KOPĀ			49317	41738	35993	37030
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6201	Datorprogrammēšana	5498	5129	4993	6057
Apstrādes rūpniecība (C)	3109	Citu mēbeļu ražošana	5988	4840	4386	4393
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7311	Reklāmas aģentūru darbība	4758	3810	3490	3466
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9004	Kultūras iestāžu darbība	5122	4765	3128	3343
Izglītība (P)	8552	Kultūras izglītība	4551	4225	2660	2718
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9001	Mākslinieku darbība	2657	2371	2364	2353
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7111	Arhitektūras pakalpojumi	3906	2797	2215	2033
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9102	Muzeju darbība	2256	1950	1755	1712
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5814	Žurnālu un periodisko izdevumu izdošana	2772	2061	1888	1675
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6020	Televīzijas programmu izstrāde un apraide	1537	1289	1116	1121
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9329	Cita izklaides un atpūtas darbība	1123	922	922	981
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5813	Laikrakstu izdošana	1505	1229	1002	857
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6312	Interneta portālu darbība	487	573	618	721
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5811	Grāmatu izdošana	1081	798	744	717

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7312	Starpniecība reklāmas izvietojšanā masu informācijas līdzekļos	399	380	394	466
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6010	Radio programmu apraide	657	584	453	441
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7420	Fotopakalpojumi	628	492	431	429
Apstrādes rūpniecība (C)	1419	Cita veida apģērbu un apģērbu piederumu ražošana	385	331	390	424
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7410	Specializētie projektēšanas darbi	499	398	368	381
Apstrādes rūpniecība (C)	3240	Spēļu un rotaļlietu ražošana	479	400	412	374
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5911	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšana	465	310	356	331
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5819	Citi izdevējdarbības veidi	544	364	351	325
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7021	Sabiedrisko attiecību un komunikāciju vadības pakalpojumi	282	202	198	311
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9002	Mākslas palīgdarbības	315	224	198	217
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9321	Atraksiju un atpūtas parku darbība	248	192	225	211
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6391	Ziņu aģentūru darbība	259	221	208	208
Apstrādes rūpniecība (C)	1520	Apavu ražošana	149	131	143	163
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9103	Vēsturisku objektu un līdzīgu apmeklējuma vietu darbība	198	169	135	139
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9003	Mākslinieciskā jaunrade	62	129	72	118
Apstrādes rūpniecība (C)	3212	Juvelierizstrādājumu un līdzīgu izstrādājumu ražošana	154	148	117	97
Apstrādes rūpniecība (C)	2341	Sadzīves un dekoratīvo keramikas izstrādājumu ražošana	215	168	128	96
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5920	Skaņu ierakstu producēšana	106	82	75	89
Apstrādes rūpniecība (C)	3213	Juvelierizstrādājumu imitāciju un līdzīgu izstrādājumu ražošana	8	10	28	26
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5912	Darbības pēc kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšanas	7	33	19	22
Apstrādes rūpniecība (C)	3220	Mūzikas instrumentu ražošana	17	10	8	11
Apstrādes rūpniecība (C)	2652	Pulksteņu ražošana	Nav datu	1	3	4
Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.						

Nodarbināto skaits 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. klasēm (skaits (kārtots dilstošā secībā pēc 2011.g. datiem)) – SAISTĪTĀS NOZARES

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
KOPĀ			52309	41727	37683	36915
Tirdzniecība (G)	4771	Apģērbu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	7036	5925	5452	5291
Apstrādes rūpniecība (C)	1413	Pārējo virsdrēbju ražošana	3885	3103	3120	3412
Apstrādes rūpniecība (C)	1414	Apakšveļas ražošana	3577	2808	2883	3036

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
Tirdzniecība (G)	4778	Citur neklasificēta jaunu preču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	2968	2758	2612	2436
Apstrādes rūpniecība (C)	1812	Cita veida izdevumu iespiešana	3783	2756	2421	2431
Tirdzniecība (G)	4759	Mēbeļu, apgaismes ierīču un cita veida mājāsaimniecības piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	3465	2595	2343	2246
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9101	Bibliotēku un arhīvu darbība	4171	3321	2375	2045
Apstrādes rūpniecība (C)	1412	Darba apģērbu ražošana	1955	1448	1466	1557
Tirdzniecība (G)	4772	Apavu un ādas izstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	2132	1617	1409	1450
Apstrādes rūpniecība (C)	1439	Pārējo trikotāžas izstrādājumu ražošana	1480	1246	1210	1357
Tirdzniecība (G)	4777	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	1349	1221	1109	1055
Apstrādes rūpniecība (C)	3299	Citur neklasificēta ražošana	924	687	860	904
Tirdzniecība (G)	4762	Avižu un kancelejas piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	2126	1874	1492	892
Apstrādes rūpniecība (C)	3101	Biroju un veikalu mēbeļu ražošana	1510	1191	815	864
Tirdzniecība (G)	4751	Tekstilizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	1006	931	891	862
Tirdzniecība (G)	4642	Apģērbu un apavu vairumtirdzniecība	1313	1027	900	841
Apstrādes rūpniecība (C)	1392	Gatavo tekstilizstrādājumu ražošana, izņemot apģērbus	1332	965	877	839
Tirdzniecība (G)	4761	Grāmatu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	854	695	611	565
Apstrādes rūpniecība (C)	1431	Trikotāžas zeķu ražošana	631	581	535	551
Apstrādes rūpniecība (C)	1391	Adīto un tamborēto audumu ražošana	729	545	533	532
Tirdzniecība (G)	4765	Spēļu un rotaļlietu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	546	414	362	475
Tirdzniecība (G)	4647	Mēbeļu, paklāju un apgaismes ierīču vairumtirdzniecība	698	547	400	413
Apstrādes rūpniecība (C)	3102	Virtuves mēbeļu ražošana	579	408	406	372
Apstrādes rūpniecība (C)	1320	Tekstilmateriālu aušana	527	282	284	299
Tirdzniecība (G)	4641	Tekstilizstrādājumu vairumtirdzniecība	447	328	281	285
Tirdzniecība (G)	4743	Audio un video ierīču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	589	471	337	269
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5914	Kinofilmu demonstrēšana	198	230	222	236
Tirdzniecība (G)	4648	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu vairumtirdzniecība	383	325	196	177
Apstrādes rūpniecība (C)	1813	Salikšana un iespaidformu izgatavošana	302	223	204	171
Apstrādes rūpniecība (C)	1512	Ceļojuma piederumu, somu un līdzīgu izstrādājumu, zirglietu piederumu ražošana	241	184	155	151
Apstrādes rūpniecība (C)	1814	Iesiešana un ar to saistītas palīgdarbības	187	143	141	138
Tirdzniecība (G)	4665	Biroja mēbeļu vairumtirdzniecība	104	89	95	113

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
Tirdzniecība (G)	4616	Tekstilizstrādājumu, apģērbu, apavu un ādas izstrādājumu vairumtirdzniecības starpnieku darbība	57	80	94	94
Apstrādes rūpniecība (C)	3103	Matraču ražošana	139	111	92	81
Apstrādes rūpniecība (C)	1399	Citur neklasificētu tekstilizstrādājumu ražošana	96	65	69	76
Tirdzniecība (G)	4763	Audio un video ierakstu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	133	81	82	72
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5829	Citu programmatūru tirāžēšana	138	118	86	58
Apstrādes rūpniecība (C)	1330	Tekstilmateriālu apdare	20	27	31	55
Apstrādes rūpniecība (C)	1511	Ādu mīcēšana un apstrāde; kažokādu apstrāde un krāsošana	75	60	51	47
Apstrādes rūpniecība (C)	2331	Keramikas flīžu un plāksņu ražošana	24	35	23	36
Apstrādes rūpniecība (C)	1310	Tekstilšķiedru sagatavošana un vērpšana	402	69	62	35
Apstrādes rūpniecība (C)	1411	Ādas apģērbu ražošana	26	26	20	30
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5913	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu izplatīšana	67	46	32	21
Apstrādes rūpniecība (C)	1820	Ierakstu reproducēšana	61	40	29	19
Apstrādes rūpniecība (C)	1420	Kažokādu izstrādājumu ražošana	25	15	11	14
Apstrādes rūpniecība (C)	1811	Laikrakstu iespiešana	3	5	-	7
Apstrādes rūpniecība (C)	1724	Tapešu ražošana	9	3	2	3
Apstrādes rūpniecība (C)	3211	Monētu kalšana	4	2	2	2
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5821	Datorspēju tirāžēšana	3	6	Nav datu	Nav datu

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

Nodarbināto skaita pieaugums 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. klasēm (skaits; procentuālais pieaugums (kārtots dilstošā secībā)) - RADOŠĀS INDUSTRIJAS

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Skaita pieaugums	Procentuālais pieaugums
KOPĀ			-12287	-25
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6201	Datorprogrammēšana	559	10
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6312	Interneta portālu darbība	234	48
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7312	Starpniecība reklāmas izvietojšanā masu informācijas līdzekļos	67	17
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9003	Mākslinieciskā jaunrade	56	90
Apstrādes rūpniecība (C)	1419	Cita veida apģērbu un apģērbu piederumu ražošana	39	10
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7021	Sabiedrisko attiecību un komunikāciju vadības pakalpojumi	29	10
Apstrādes rūpniecība (C)	3213	Juvelierizstrādājumu imitāciju un līdzīgu izstrādājumu ražošana	18	225
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5912	Darbības pēc kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšanas	15	214
Apstrādes rūpniecība (C)	1520	Apavu ražošana	14	9

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Skaita pieaugums	Procentuālais pieaugums
Apstrādes rūpniecība (C)	3220	Mūzikas instrumentu ražošana	-6	-35
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5920	Skaņu ierakstu producēšana	-17	-16
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9321	Atrakciju un atpūtas parku darbība	-37	-15
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6391	Ziņu aģentūru darbība	-51	-20
Apstrādes rūpniecība (C)	3212	Juvelierizstrādājumu un līdzīgu izstrādājumu ražošana	-57	-37
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9103	Vēsturisku objektu un līdzīgu apmeklējuma vietu darbība	-59	-30
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9002	Mākslas palīgdarbības	-98	-31
Apstrādes rūpniecība (C)	3240	Spēļu un rotaļlietu ražošana	-105	-22
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7410	Specializētie projektēšanas darbi	-118	-24
Apstrādes rūpniecība (C)	2341	Sadzīves un dekoratīvo keramikas izstrādājumu ražošana	-119	-55
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5911	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšana	-134	-29
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9329	Cita izklaides un atpūtas darbība	-142	-13
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7420	Fotopakalpojumi	-199	-32
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6010	Radio programmu apraide	-216	-33
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5819	Citi izdevējdarbības veidi	-219	-40
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9001	Mākslinieku darbība	-304	-11
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5811	Grāmatu izdošana	-364	-34
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6020	Televīzijas programmu izstrāde un apraide	-416	-27
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9102	Muzeju darbība	-544	-24
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5813	Laikrakstu izdošana	-648	-43
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5814	Žurnālu un periodisko izdevumu izdošana	-1097	-40
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7311	Reklāmas aģentūru darbība	-1292	-27
Apstrādes rūpniecība (C)	3109	Citu mēbeļu ražošana	-1595	-27
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9004	Kultūras iestāžu darbība	-1779	-35
Izglītība (P)	8552	Kultūras izglītība	-1833	-40
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7111	Arhitektūras pakalpojumi	-1873	-48
Apstrādes rūpniecība (C)	2652	Pulksteņu ražošana	Nav datu	Nav datu
Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.				

Nodarbināto skaita pieaugums 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. klasēm (skaits; procentuālais pieaugums (kārtots dilstošā secībā)) – SAISTĪTĀS NOZARES

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Skaita pieaugums	Procentuālais pieaugums
KOPĀ			-15394	-29
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5914	Kinofilmu demonstrēšana	38	19
Tirdzniecība (G)	4616	Tekstilizstrādājumu, apģērbu, apavu un ādas izstrādājumu vairumtirdzniecības starpnieku darbība	37	65

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Skaita pieaugums	Procentuālais pieaugums
Apstrādes rūpniecība (C)	1330	Tekstilmateriālu apdare	35	175
Apstrādes rūpniecība (C)	2331	Keramikas flīžu un plākšņu ražošana	12	50
Tirdzniecība (G)	4665	Biroja mēbeļu vairumtirdzniecība	9	9
Apstrādes rūpniecība (C)	1411	Ādas apģērbu ražošana	4	15
Apstrādes rūpniecība (C)	1811	Laikrakstu iespiešana	4	133
Apstrādes rūpniecība (C)	3211	Monētu kalšana	-2	-50
Apstrādes rūpniecība (C)	1724	Tapešu ražošana	-6	-67
Apstrādes rūpniecība (C)	1420	Kažokādu izstrādājumu ražošana	-11	-44
Apstrādes rūpniecība (C)	3299	Citur neklasificēta ražošana	-20	-2
Apstrādes rūpniecība (C)	1399	Citur neklasificētu tekstilizstrādājumu ražošana	-20	-21
Apstrādes rūpniecība (C)	1511	Ādu micēšana un apstrāde; kažokādu apstrāde un krāsošana	-28	-37
Apstrādes rūpniecība (C)	1820	Ierakstu reproducēšana	-42	-69
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5913	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu izplatīšana	-46	-69
Apstrādes rūpniecība (C)	1814	Iesiešana un ar to saistītas palīgdarbības	-49	-26
Apstrādes rūpniecība (C)	3103	Matraču ražošana	-58	-42
Tirdzniecība (G)	4763	Audio un video ierakstu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-61	-46
Tirdzniecība (G)	4765	Spēļu un rotaļlietu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-71	-13
Apstrādes rūpniecība (C)	1431	Trikotāžas zeķu ražošana	-80	-13
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5829	Citu programmatūru tiražēšana	-80	-58
Apstrādes rūpniecība (C)	1512	Ceļojuma piederumu, somu un līdzīgu izstrādājumu, zirglietu piederumu ražošana	-90	-37
Apstrādes rūpniecība (C)	1439	Pārējo trikotāžas izstrādājumu ražošana	-123	-8
Apstrādes rūpniecība (C)	1813	Salikšana un iespaidformu izgatavošana	-131	-43
Tirdzniecība (G)	4751	Tekstilizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-144	-14
Tirdzniecība (G)	4641	Tekstilizstrādājumu vairumtirdzniecība	-162	-36
Apstrādes rūpniecība (C)	1391	Adīto un tamborēto audumu ražošana	-197	-27
Tirdzniecība (G)	4648	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu vairumtirdzniecība	-206	-54
Apstrādes rūpniecība (C)	3102	Virtuves mēbeļu ražošana	-207	-36
Apstrādes rūpniecība (C)	1320	Tekstilmateriālu aušana	-228	-43
Tirdzniecība (G)	4647	Mēbeļu, paklāju un apgaismes ierīču vairumtirdzniecība	-285	-41
Tirdzniecība (G)	4761	Grāmatu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-289	-34
Tirdzniecība (G)	4777	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-294	-22
Tirdzniecība (G)	4743	Audio un video ierīču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-320	-54
Apstrādes rūpniecība (C)	1310	Tekstilšķiedru sagatavošana un vēršana	-367	-91
Apstrādes rūpniecība (C)	1412	Darba apģērbu ražošana	-398	-20
Tirdzniecība (G)	4642	Apģērbu un apavu vairumtirdzniecība	-472	-36
Apstrādes rūpniecība (C)	1413	Pārējo virsdrēbju ražošana	-473	-12
Apstrādes rūpniecība (C)	1392	Gatavo tekstilizstrādājumu ražošana, izņemot apģērbus	-493	-37
Tirdzniecība (G)	4778	Citur neklasificēta jaunu preču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-532	-18

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Skaita pieaugums	Procentuālais pieaugums
Apstrādes rūpniecība (C)	1414	Apakšveļas ražošana	-541	-15
Apstrādes rūpniecība (C)	3101	Biroju un veikalu mēbeļu ražošana	-646	-43
Tirdzniecība (G)	4772	Apavu un ādas izstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-682	-32
Tirdzniecība (G)	4759	Mēbeļu, apgaismes ierīču un cita veida mājāsaimniecības piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-1219	-35
Tirdzniecība (G)	4762	Avižu un kancelejas piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-1234	-58
Apstrādes rūpniecība (C)	1812	Cita veida izdevumu iespiešana	-1352	-36
Tirdzniecība (G)	4771	Apģērbu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-1745	-25
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9101	Bibliotēku un arhīvu darbība	-2126	-51
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5821	Datorspēju tiražēšana	Nav datu	Nav datu

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

Nodarbināto skaita pieaugums 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. klasēm un pa reģioniem (skaits (kārtots dilstošā secībā pēc kopējiem rādītājiem))^ - RADOŠĀS INDUSTRIJAS

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Rīga	Pierīga	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	KOPĀ
KOPĀ			-6680	-1156	-761	-1170	-1198	-1322	-12287
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6201	Datorprogrammēšana	416	79	-3	-7	25	49	559
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6312	Interneta portālu darbība	143	85	5	-7	6	2	234
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7312	Starpniecība reklāmas izvietojšanā masu informācijas līdzekļos	54	5	8	3	8	-11	67
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9003	Mākslinieciskā jaunrade	48	28	1	-5	-21	ND	56
Apstrādes rūpniecība (C)	1419	Cita veida apģērbu un apģērbu piederumu ražošana	47	4	-1	3	-37	23	39
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7021	Sabiedrisko attiecību un komunikāciju vadības pakalpojumi	-6	32	0	-1	3	ND	29
Apstrādes rūpniecība (C)	3213	Juvelierizstrādājumu imitāciju un līdzīgu izstrādājumu ražošana	12	3	ND	ND	ND	ND	18
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5912	Darbības pēc kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšanas	ND	ND	ND	ND	ND	ND	15
Apstrādes rūpniecība (C)	1520	Apavu ražošana	1	-9	ND	ND	ND	22	14
Apstrādes rūpniecība (C)	3220	Mūzikas instrumentu ražošana	ND	ND	ND	-8	ND	0	-6
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5920	Skaņu ierakstu producēšana	-18	1	ND	-1	ND	ND	-17
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9321	Atraksiju un atpūtas parku darbība	0	-27	9	-2	0	ND	-37
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6391	Ziņu aģentūru darbība	ND	ND	1	ND	-6	ND	-51
Apstrādes rūpniecība (C)	3212	Juvelierizstrādājumu un līdzīgu izstrādājumu ražošana	-54	-4	0	2	ND	1	-57
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9103	Vēsturisku objektu un līdzīgu apmeklējuma vietu darbība	-48	-3	-11	ND	ND	ND	-59

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Rīga	Pierīga	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	KOPĀ
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9002	Mākslas palīgdarbības	-107	38	0	0	-28	-1	-98
Apstrādes rūpniecība (C)	3240	Spēļu un rotaļlietu ražošana	-57	-7	-9	7	-37	-2	-105
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7410	Specializētie projektēšanas darbi	-97	1	-2	-13	-1	-6	-118
Apstrādes rūpniecība (C)	2341	Sadzīves un dekoratīvo keramikas izstrādājumu ražošana	-8	-7	-15	-10	-79	0	-119
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5911	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšana	-161	15	ND	ND	ND	ND	-134
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9329	Cita izklaides un atpūtas darbība	28	20	7	-80	-7	-110	-142
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7420	Fotopakalpojumi	-147	3	-20	-16	-16	-3	-199
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6010	Radio programmu apraide	-142	-10	-5	-15	-6	-38	-216
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5819	Citi izdevējdarbības veidi	-212	8	3	2	-13	-7	-219
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9001	Mākslinieku darbība	-256	-1	-34	6	-10	-9	-304
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5811	Grāmatu izdošana	-398	7	2	14	3	8	-364
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6020	Televīzijas programmu izstrāde un apraide	-354	-3	-28	-17	-6	-8	-416
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9102	Muzeju darbība	-372	-11	-16	-64	-56	-25	-544
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5813	Laikrakstu izdošana	-454	-65	-57	-20	-41	-11	-648
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5814	Žurnālu un periodisko izdevumu izdošana	-825	-25	10	11	-61	-207	-1097
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7311	Reklāmas aģentūru darbība	-1251	39	-35	-7	-23	-15	-1292
Apstrādes rūpniecība (C)	3109	Citu mēbeļu ražošana	-455	-441	-60	-229	-60	-350	-1595
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9004	Kultūras iestāžu darbība	3	-488	-265	-276	-415	-338	-1779
Izglītība (P)	8552	Kultūras izglītība	-610	-307	-170	-305	-249	-192	-1833
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7111	Arhitektūras pakalpojumi	-1374	-115	-86	-140	-73	-85	-1873
Apstrādes rūpniecība (C)	2652	Pulksteņu ražošana	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

^Piezīmes:

ND – nav datu.

Sarkani iekrāsotas tās piecas (5) nozares, kurās konkrētajā reģionā novērojams visizteiktākais nodarbināto skaita pieaugums, dzeltenā – tās piecas (5), kurās novērojams vislielākais skaita kritums.

Nodarbināto skaita pieaugums 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. klasēm un pa reģioniem (skaits (kārtots dilstošā secībā pēc kopējiem rādītājiem))^ – SAISTĪTĀS NOZARES

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Rīga	Pierīga	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	KOPĀ
	SN		-9068	-1344	-1095	-1615	-955	-1317	-15394
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5914	Kinofilmu demonstrēšana	ND	ND	-1	-2	ND	5	38
Tirdzniecība (G)	4616	Tekstilizstrādājumu, apģērbi, apavu un ādas izstrādājumu vairumtirdzniecības starpnieku darbība	26	6	ND	ND	0	1	37

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Rīga	Pierīga	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	KOPĀ
Apstrādes rūpniecība (C)	1330	Tekstilmateriālu apdare	24	-1	2	ND	ND	-1	35
Apstrādes rūpniecība (C)	2331	Keramikas flīžu un plākšņu ražošana	ND	ND	ND	14	0	ND	12
Tirdzniecība (G)	4665	Biroja mēbeļu vairumtirdzniecība	ND	ND	ND	ND	ND	ND	9
Apstrādes rūpniecība (C)	1411	Ādas apģērbu ražošana	5	2	ND	ND	ND	ND	4
Apstrādes rūpniecība (C)	1811	Laikrakstu iespiešana	ND	ND	ND	ND	ND	ND	4
Apstrādes rūpniecība (C)	3211	Monētu kalšana	ND	ND	ND	ND	ND	ND	-2
Apstrādes rūpniecība (C)	1724	Tapešu ražošana	1	-7	ND	ND	ND	ND	-6
Apstrādes rūpniecība (C)	1420	Kažokādu izstrādājumu ražošana	ND	ND	ND	ND	ND	0	-11
Apstrādes rūpniecība (C)	1399	Cituroklasificētu tekstilizstrādājumu ražošana	-21	5	-7	1	0	ND	-20
Apstrādes rūpniecība (C)	3299	Cituroklasificēta ražošana	15	17	-37	-22	20	-13	-20
Apstrādes rūpniecība (C)	1511	Ādu micēšana un apstrāde; kažokādu apstrāde un krāsošana	ND	ND	ND	ND	-19	ND	-28
Apstrādes rūpniecība (C)	1820	Ierakstu reproducēšana	-41	1	ND	ND	ND	ND	-42
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5913	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu izplatīšana	ND	ND	ND	ND	ND	ND	-46
Apstrādes rūpniecība (C)	1814	Iesiešana un ar to saistītas palīgdarības	-11	-12	1	-3	1	-25	-49
Apstrādes rūpniecība (C)	3103	Matraču ražošana	ND	ND	ND	ND	-32	ND	-58
Tirdzniecība (G)	4763	Audio un video ierakstu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-44	1	-1	ND	-7	-8	-61
Tirdzniecība (G)	4765	Spēļu un rotaļlietu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-28	-9	-1	-8	-14	-11	-71
Apstrādes rūpniecība (C)	1431	Trikotāžas zeķu ražošana	-67	12	1	ND	ND	-26	-80
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5829	Citu programmatūru tirāžošana	-65	2	ND	-3	-1	-12	-80
Apstrādes rūpniecība (C)	1512	Ceļojuma piederumu, somu un līdzīgu izstrādājumu, zirglietu piederumu ražošana	-78	0	-4	ND	-2	-6	-90
Apstrādes rūpniecība (C)	1439	Pārējo trikotāžas izstrādājumu ražošana	-105	-117	-7	ND	62	47	-123
Apstrādes rūpniecība (C)	1813	Salikšana un iespiešformu izgatavošana	-113	0	-4	-9	-1	-4	-131
Tirdzniecība (G)	4751	Tekstilizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-19	-15	-9	-42	-23	-36	-144
Tirdzniecība (G)	4641	Tekstilizstrādājumu vairumtirdzniecība	-119	-9	-8	-32	7	-1	-162
Apstrādes rūpniecība (C)	1391	Adīto un tamborēto audumu ražošana	ND	ND	ND	-195	ND	ND	-197
Tirdzniecība (G)	4648	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu vairumtirdzniecība	-73	-11	-71	ND	-13	-15	-206
Apstrādes rūpniecība (C)	3102	Virtuves mēbeļu ražošana	-62	-13	-49	-26	-15	-42	-207
Apstrādes rūpniecība (C)	1320	Tekstilmateriālu aušana	-149	-3	-4	1	-53	-20	-228

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Rīga	Pierīga	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	KOPĀ
Tirdzniecība (G)	4647	Mēbeļu, paklāju un apgaismes ierīču vairumtirdzniecība	-211	-31	0	-13	ND	-21	-285
Tirdzniecība (G)	4761	Grāmatu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-127	-21	-42	-77	-22	0	-289
Tirdzniecība (G)	4777	Pulksteņu un juvelierizstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-203	-20	-8	-19	-29	-15	-294
Tirdzniecība (G)	4743	Audio un video ierīču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-113	-36	-21	-28	-103	-19	-320
Apstrādes rūpniecība (C)	1310	Tekstilšķiedru sagatavošana un vēršana	-204	-148	ND	6	ND	-22	-367
Apstrādes rūpniecība (C)	1412	Darba apģērbu ražošana	-64	-216	-44	-7	-5	-62	-398
Tirdzniecība (G)	4642	Apģērbu un apavu vairumtirdzniecība	-406	1	-35	-22	-16	6	-472
Apstrādes rūpniecība (C)	1413	Pārējo virsdrēbju ražošana	-222	-34	-10	-31	-25	-151	-473
Apstrādes rūpniecība (C)	1392	Gatavo tekstilizstrādājumu ražošana, izņemot apģērbus	-407	-68	32	4	29	-83	-493
Tirdzniecība (G)	4778	Citru neklasificēta jaunu preču mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-436	9	-2	-7	-60	-36	-532
Apstrādes rūpniecība (C)	1414	Apakšveļas ražošana	-277	-34	ND	-268	-1	39	-541
Apstrādes rūpniecība (C)	3101	Biroju un veikalu mēbeļu ražošana	-326	-192	-20	9	-71	-46	-646
Tirdzniecība (G)	4772	Apavu un ādas izstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-531	-15	-28	-71	-24	-13	-682
Tirdzniecība (G)	4759	Mēbeļu, apgaismes ierīču un cita veida mājāsaimniecības piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-691	-71	-94	-93	-196	-74	-1219
Tirdzniecība (G)	4762	Avižu un kancelejas piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-461	-131	-186	-122	-169	-165	-1234
Apstrādes rūpniecība (C)	1812	Cita veida izdevumu iespiešana	-919	-19	-167	-143	-43	-61	-1352
Tirdzniecība (G)	4771	Apģērbu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	-1147	-70	-105	-125	-144	-154	-1745
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9101	Bibliotēku un arhīvu darbība	-1288	-153	-168	-254	10	-273	-2126
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5821	Datorspēju tiražēšana	ND	ND	ND	ND	ND	ND	ND

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

^Piezīmes:

ND – nav datu.

Sarkani iekrāsotas tās piecas (5) nozares, kurās konkrētajā reģionā novērojams visizteiktākais nodarbināto skaita pieaugums, dzeltenā – tās piecas (5), kurās novērojams vislielākais skaita kritums.

2.5. Radošo profesiju pārstāvju skaits

Cits veids, kā analizēt radošo industriju nodarbināto struktūru, ir izmantot nodarbināto skaita klasifikāciju pēc profesiju klasifikatora. Jaunākie pieejamie dati šādā griezumā iegūstami 2011.gada Tautas skaitīšanas rezultātos. Šādā griezumā gan jāņem vērā vairāki datu analīzes ierobežojumi. Pirmkārt, tā kā dotā pētījuma ietvaros tiek analizētas tikai komercsabiedrības un pašnodarbinātie, bet tautas skaitīšanas datos nav iespējams identificēt, kur tieši konkrēto profesiju pārstāvji ir nodarbināti, dotajos datos nav iespējams precīzi identificēt nodarbināto skaitu, kurš strādā komercsabiedrībās, nevis valsts vai pašvaldību iestādēs. Otrkārt, pieejamie dati sniegti 4-zīmju kodu līmenī, sekojoši atsevišķu profesiju gadījumos vienā profesijas klasifikatora kodā apvienotas vairākas profesijas, no kurām tikai daļa būtu uzskatāmas par radošajām industrijām atbilstošām (piemēram, profesijas kods „Sporta, atpūtas un kultūras centru vadītāji” tikai daļēji attiecināms uz radošajām industrijām). Tomēr neskatoties uz šiem un vēl citiem, mazāk būtiskiem, ierobežojumiem, nodarbināto skaitu pēc profesiju klasifikatora šeit iekļaujam kā ilustratīvu un indikatīvu rādītāju.

No visām profesijām/amatiem Latvijā (nodarbināto kopskaits - 833493) radošās profesijas sastāda 44227 jeb 5%. Visplašākās radošo profesiju grupas ir - šuvēji un cepuru izgatavotāji (6904 nodarbināto), mēbeļu un citu koka izstrādājumu ražotāji (5155), citur neklasificēti amatnieki un strādnieki (3580), programmētāji (3131).

15 gadu un vecāki Latvijas nodarbinātie iedzīvotāji pēc profesijas/amata pamatdarbā 2011.gada 1.martā (Tautas skaitīšanas dati)

<i>(Profesiju klasifikatora kods) Profesija/amats</i>	<i>Skaits</i>
Radošās profesijas kopā	44227
(7531) Šuvēji un cepuru izgatavotāji	6904
(7522) Mēbeļu un citu koka izstrādājumu ražotāji	5155
(7549) Citur neklasificēti amatnieki un strādnieki	3580
(2512) Programmētāji	3131
(2642) Žurnālisti	2114
(2431) Reklāmas un tirgzinības vecākie speciālisti	2010
(3511) Informācijas tehnoloģiju darbības speciālisti	1796
(1431) Sporta, atpūtas un kultūras centru vadītāji	1720
(2643) Tulkotāji, tulki un citi lingvisti	1482
(3432) Dizaina speciālisti un dekoratori	1279
(2161) Arhitekti	1154
(2652) Mūziķi, dziedātāji, komponisti un muzikologi	1059
(2651) Vizuālo mākslu mākslinieki	1033
(7533) Šuvēji, izšuvēji un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	1003
(1330) Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju jomas vadītāji	981
(3435) Citi mākslas un kultūras speciālisti	914
(1222) Reklāmas un sabiedrisko attiecību jomas vadītāji	895
(7319) Citur neklasificēti amatnieki	737
(7532) Apģērbu un līdzīgu izstrādājumu modelētāji un piegriezēji	704

<i>(Profesiju klasifikatora kods) Profesija/amats</i>	<i>Skaits</i>
(3433) Galeriju, muzeju un bibliotēku speciālisti	636
(2166) Grafikas un multimediju dizaineri	616
(2654) Kino, teātru un tiem radniecīgu jomu režisori un producenti	544
(7318) Tekstila, ādas un tām radniecīgu materiālu mākslas priekšmetu izgatavotāji	493
(2653) Dejojāji un horeogrāfi	456
(2513) Tīmekļa lapu un multimediju veidotāji	454
(7221) Kalēji un presētāji	446
(3431) Fotogrāfi	384
(7323) Grāmatu iesējēji un apdarinātāji	382
(2163) Izstrādājumu un apģērbu dizaineri	318
(2655) Aktieri	238
(7313) Juvelieri	220
(7317) Koka, pinumu un tiem radniecīgu materiālu mākslas priekšmetu izgatavotāji	194
(2514) Lietojumprogrammu izstrādātāji	142
(2656) Radio, televīzijas un citu mediju diktori	135
(2659) Citur neklasificēti radošo un izpildītājmākslu jomas mākslinieki	122
(7211) Metālliešanas veidņu izgatavotāji	111
(7125) Stiklinieki	109
(2162) Ainavu arhitekti	103
(7314) Podnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	100
(3332) Konferenču un pasākumu organizatori	93
(2641) Rakstnieki un tiem radniecīgu profesiju vecākie speciālisti	84
(7316) Dekoratīvie apgleznotāji, gravētāji un kodinātāji	59
(7315) Stikla izstrādājumu izgatavotāji un apdarinātāji	52
(5241) Tērpu demonstrētāji un citi modeļi	48
(7312) Mūzikas instrumentu izgatavotāji un labotāji	37
<i>Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.</i>	

2.6. Radošo industriju radītā pievienotā vērtība

2.6.1. Aprēķinu metodika

Lai aprēķinātu pievienoto vērtību, tiek izmantota relatīvo rādītāju metode, kur izejas dati ir:

- 1) Pievienotā vērtība tautsaimniecībā kopumā (PV).
- 2) Nodarbināto skaits tautsaimniecībā kopumā (ND).
- 3) Nodarbināto skaits radošajās industrijās un saistītajās nozarēs NACE 2.red. darbības veidu griezumā atbilstoši klasifikatoram (ND^r_j).

Balstoties uz statistikas datiem, tika aprēķināta pievienotā vērtība uz vienu nodarbināto tautsaimniecībā kopumā pēc formulas $pv = PV/ND$.

Nākamajā solī tika izvērtēts radošo industriju ieguldījums radītajā pievienotajā vērtībā naudas (PV^r , PV^r_j) un procentuālā (k , k_j) izteiksmē:

- pievienotā vērtība radošajās industrijās un saistītajās nozarēs kopumā $PV^r = pv * ND^r$; $k = PV^r/PV * 100\%$;
- pievienotā vērtība katrā radošo industriju/saistīto nozaru darbības veidā atsevišķi $PV^r_j = pv * ND^r_j$; $k_j = PV^r_j/PV_i * 100\%$, j- radošās industrijas/saistītās nozares atbilstoši NACE 2.red. klasifikācijai;
- radošo inudstriju/saistīto nozaru pievienotā vērtība katrā reģionā $PV^r_i = pv * ND^r_i$; $m_i = PV^r_i/PV_i * 100\%$, i-1,...,6, Latvijas reģions.

Statistikas dati par radīto pievienoto vērtību sadalījumā pa darbības veidiem uz pētījuma īstenošanas brīdi ir pieejami tikai apvienotā klasifikācijā (burtu apzīmējumi no A līdz S) par 2012.gadu, ar lielāku detalizācijas pakāpi - līdz 2010.gadam. Datu neesamība atbilstoši pieņemtajai klasifikācijai ierobežo šī rādītāja padziļinātas analīzes iespējas.

Lai izvērtētu radošo industriju un saistīto nozaru radīto pievienoto vērtību nepilnīgas informācijas apstākļos, tiek izmantots šāds algoritms:

- 1) tiek noteikts vidējais rādītājs Latvijā – *pievienotā vērtība uz vienu nodarbināto (pv)*;
- 2) izmantojot datus par radošajās industrijās un saistītajās nozarēs nodarbināto skaitu, tiek aprēķināta *pievienotā vērtība (PV)* pa darbības veidiem sadalījumā pa Latvijas reģioniem;
- 3) izlases veidā tiem darbības veidiem, kuros:
 - a) atbilstoši datiem par apgrozījumu radošās industrijas un saistītās nozares 100% apmērā aizņem tirgu,
 - b) ir attiecīga informācija par pievienoto vērtību,
 tiek precizēts īpatnējais rādītājs *pievienotā vērtība uz vienu nodarbināto (pv')*;
- 4) tiek aprēķināta precizēta radošo industriju/saistīto nozaru radītā pievienotā vērtība (PV').

Vidējā īpatnējā pievienotā vērtība Latvijā, 2008.-2012.g.

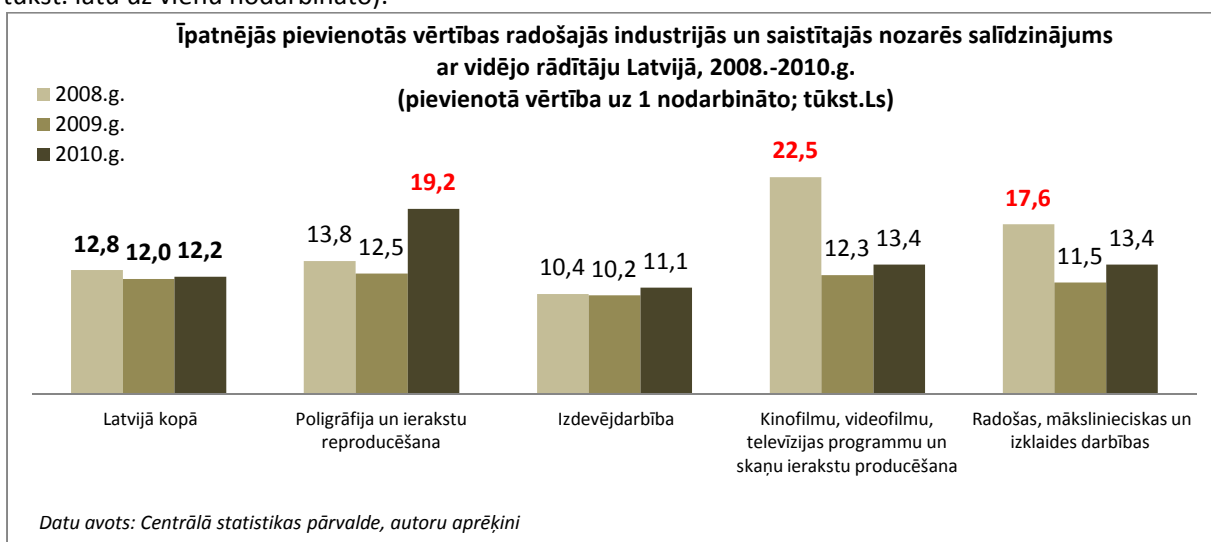
	2008	2009	2010	2011	2012
Kopējā pievienotā vērtība (milj. LVL)	14 432	11 795	11 463	12 791	13 878
Nodarbināto kopskaits (15-74) (tūkst.)	1 131	996	955	861.6*	885.6
Pievienotā vērtība uz 1 nodarbināto (tūkst. LVL)	12,8	11,8	12,0	14,8^	15,7

*Pārrēķins pēc 2011.gada tautas skaitīšanas rezultātiem.

^ Ievērojamu rādītāja palielinājumu 2011.gadā nosaka nodarbināto skaita samazinājums pēc 2011.gada tautas skaitīšanas rezultātiem.

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

Var pieņemt, ka virknē radošo industriju un to saistīto nozaru īpatnējā pievienotā vērtība ir augstāka kā vidēji Latvijā. Kā rāda aprēķini, pirmskrīzes periodā 2008.gadā šis rādītājs visaugstākais bija kino un televīzijas programmu producēšanā (22,5 tūkst. latu uz vienu nodarbināto, kamēr vidēji Latvijā šis rādītājs bija tikai 12,8 tūkst. latu), savukārt 2010.gadā visaugstākā pievienotā vērtība uz vienu nodarbināto bija poligrāfijā un ierakstu reproducēšanā - 19,2 tūkst. latu (kamēr vidēji Latvijā – tikai 12,2 tūkst. latu uz vienu nodarbināto).

Radošo industriju un saistīto nozaru, kuru produkcija attiecīgajā tirgū aizņem 100%, īpatnējās pievienotās vērtības aprēķins (tūkst. Ls)

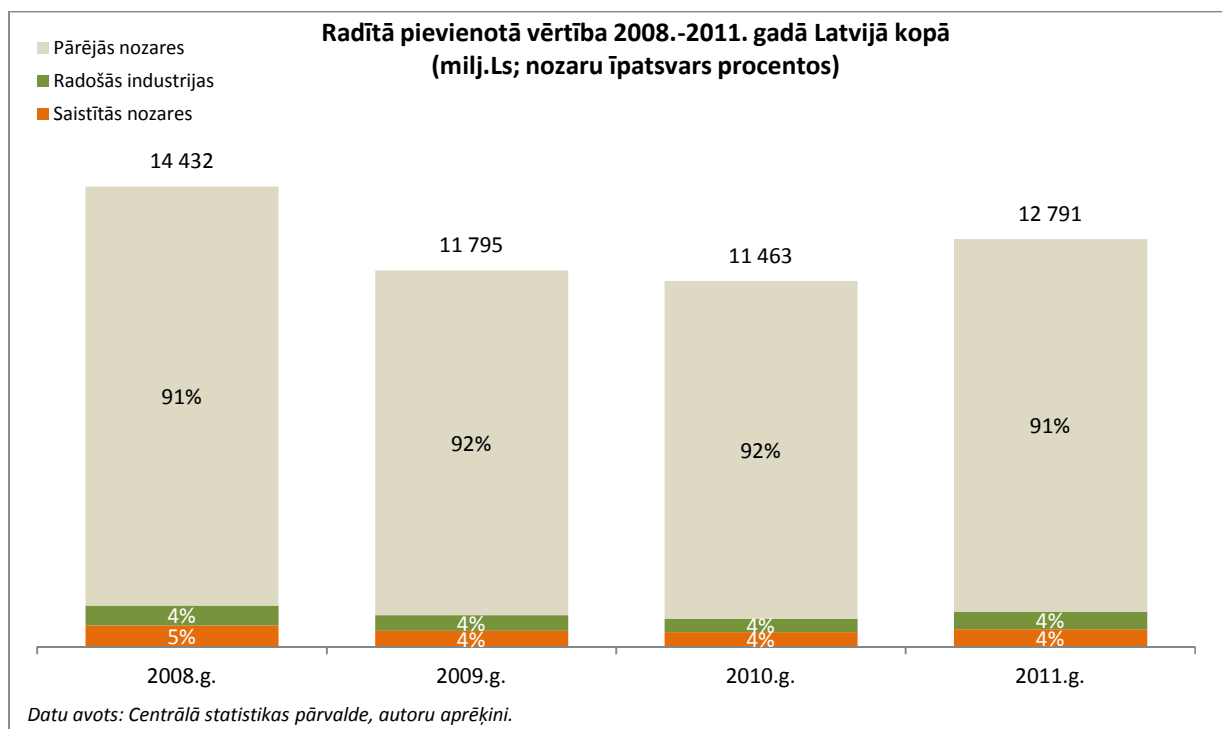
	2008	2009	2010
(18) Poligrāfija un ierakstu reproducēšana			
Pievienotā vērtība	59828	39583	53699
Nodarbināto skaits	4336	3167	2795
Pievienotā vērtība uz vienu nodarbināto	13,8	12,5	19,2
(58) Izdevējdarbība			
Pievienotā vērtība	62626	46759	44994
Nodarbināto skaits	6043	4576	4071
Pievienotā vērtība uz vienu nodarbināto	10,4	10,2	11,1
(59-60) Kinofilmu, videofilmu, televīzijas programmu un skaņu ierakstu producēšana; radio un televīzijas programmu izstrāde un apraide			
Pievienotā vērtība	68395	31726	30508
Nodarbināto skaits	3037	2574	2273
Pievienotā vērtība uz vienu nodarbināto	22,5	12,3	13,4
(90–92) Radošas, mākslinieciskas un izklaides darbības; bibliotēku, arhīvu, muzeju un citu kultūras iestāžu darbība			
Pievienotā vērtība	260390	149315	134787
Nodarbināto skaits	14781	12929	10027
Pievienotā vērtība uz vienu nodarbināto	17,6	11,5	13,4

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

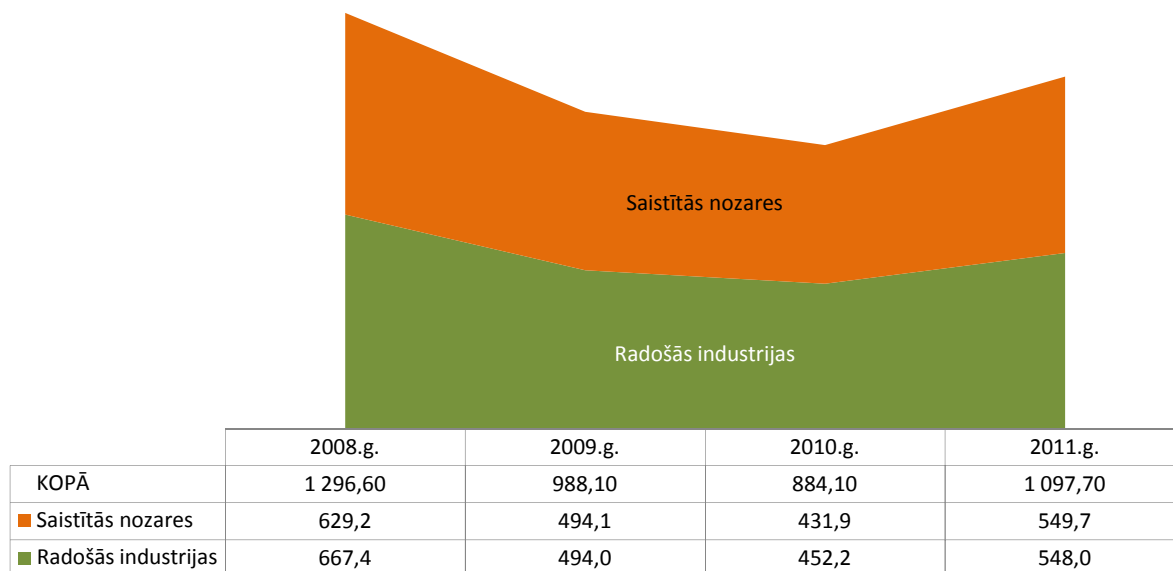
2.6.2. Kopējie dati

Lai gan 2009.-2010.gada periodā radošajās industrijās un to saistītajās nozarēs kopumā radītā pievienotā vērtība bijusi mazāka par 1 mljrd latu, gan pirms tam, gan 2011.gadā tā bijusi lielāka, kas ļauj secināt, ka šo nozaru radītā pievienotā vērtība kopumā ir ne mazāka kā 1 miljards latu gadā. Radošo industriju un saistīto nozaru īpatsvars radītajā pievienotajā vērtībā ir aptuveni vienāds – katra ik gadus rada pievienoto vērtību aptuveni 0,5 mljrd latu apmērā.

Radošo industriju pievienotās vērtības īpatsvars Latvijas uzņēmumu kopējā pievienotās vērtības apjomā pēdējo četru gadu laikā saglabāties 4% apmērā. Vēl 4% sastāda ar radošajām industrijām saistīto nozaru uzņēmumu radītā pievienotā vērtība. Sekojoši – kopējais ar radošajām industrijām saistīto uzņēmumu pievienotās vērtības īpatsvars Latvijā ir aptuveni 8%. Lai gan pēdējo četru gadu laikā notikušas būtiskas izmaiņas gan uzņēmumu, gan nodarbināto skaita rādītājos, radošo industriju un to saistīto nozaru radītās pievienotās vērtības īpatsvars Latvijas ekonomikā kopumā nav mainījies.

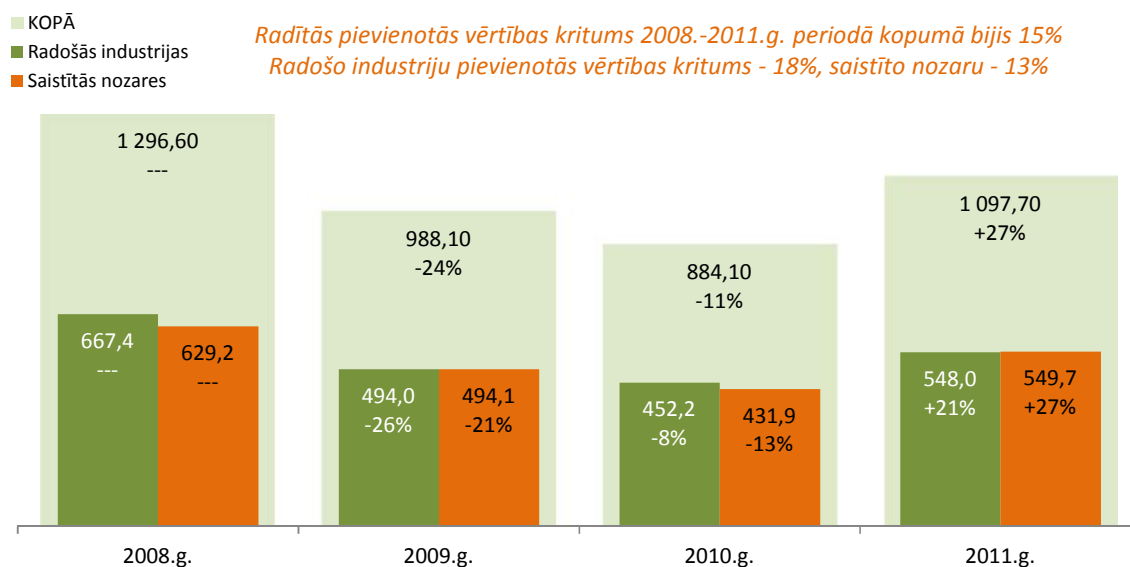

Radītā pievienotā vērtība 2008.-2011.g. (milj.Ls)

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

Radītā pievienotā vērtība 2008.-2011.g. (milj.Ls; pieaugums procentuāli pret iepriekšējo gadu)

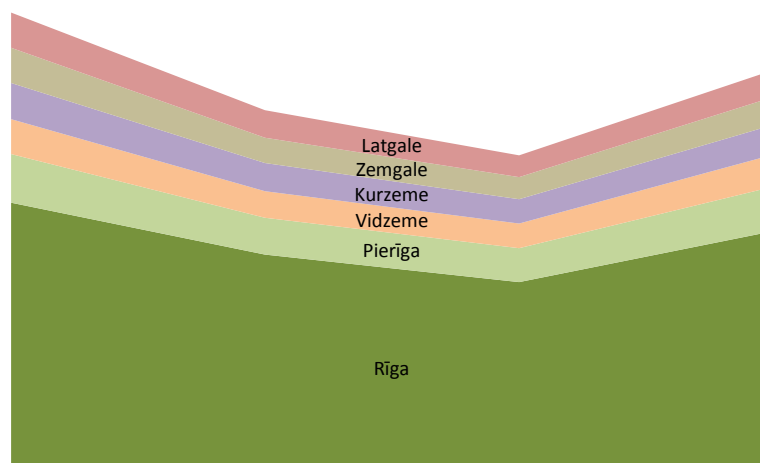

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

2.6.3. Sadalījumā pa reģioniem

Aptuveni 60% no kopējās radošo industriju radītās pievienotās vērtības nodrošina uzņēmumi Rīgā, saistītajās nozarēs Rīgas uzņēmumu radītās pievienotās vērtības īpatsvars sastāda aptuveni 50%. Pārējie Latvijas reģioni katrs rada aptuveni 10% no kopējās radošo industriju un to saistīto nozaru pievienotās vērtības. Pēdējo četru gadu laikā radītā pievienotā vērtība radošajās industrijās visbūtiskāk samazinājusies Latgalē (kritums par 24%), bet saistītajās nozarēs – Kurzēmē (kritums par 30%).

**Radītā pievienotā vērtība 2008.-2011.g. sadalījumā pa reģioniem (milj.Ls) -
RADOŠĀS INDUSTRIJAS**

	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
KOPĀ	629,2	494,1	431,9	549,7
Latgale	48,7	37,7	29,9	37,1
Zemgale	48,4	35,3	30,5	38,6
Kurzeme	50,3	38,6	33,8	41,1
Vidzeme	48,0	37,0	34,2	44,5
Pierīga	67,4	50,8	46,6	61,3
Rīga	366,4	294,8	256,9	327,2

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

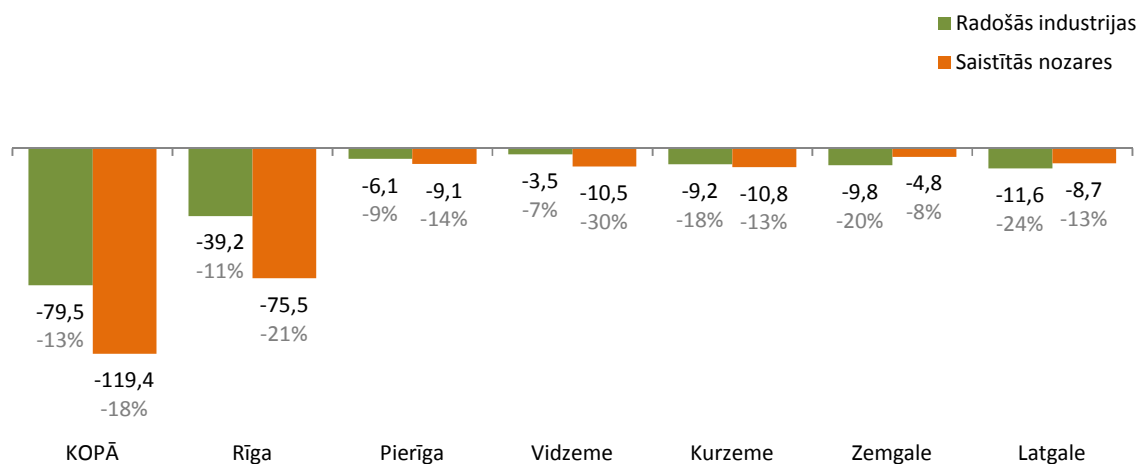
**Radītā pievienotā vērtība 2008.-2011.g. sadalījumā pa reģioniem (milj.Ls) -
SAISTĪTĀS NOZARES**

	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
KOPĀ	667,4	494,0	452,2	548,0
Latgale	66,2	51,4	48,4	57,5
Zemgale	57,5	41,9	42,1	52,7
Kurzeme	80,3	59,5	58,1	69,5
Vidzeme	35,0	27,1	21,1	24,5
Pierīga	66,6	50,4	47,1	57,5
Rīga	361,8	263,7	235,4	286,3

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

**Radītās pievienotās vērtības pieaugums 2008.-2011. gadā sadalījumā pa reģioniem
(milj.Ls; %)**

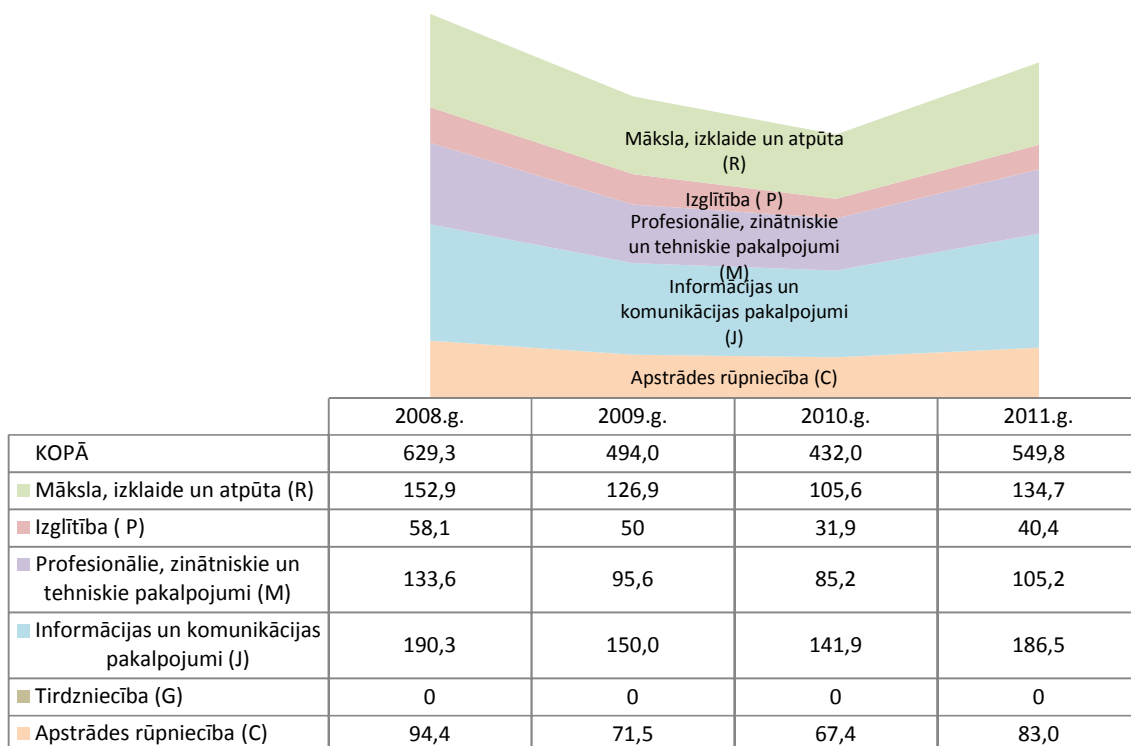
Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

2.6.4. Sadalījumā pa uzņēmuma darbības veidiem (pa NACE sekcijām)⁶

Aptuveni 1/3 no radošo industriju radītās pievienotās vērtības tiek radīta informācijas un komunikācijas pakalpojumu, 1/4 – mākslas, izklaides un atpūtas, bet 1/5 – profesionālo, zinātnisko un tehnisko pakalpojumu jomā. Apstrādes rūpniecībā tiek radīts tikai aptuveni 15% no radošo industriju kopējās pievienotās vērtības. Atšķirīga ir situācija saistītajās nozarēs – aptuveni 1/2 no to kopējās radītās vērtības rada tirdzniecība, nedaudz mazāk kā 1/2 – apstrādes rūpniecība, savukārt informācijas un komunikāciju pakalpojumu un mākslas, izklaides un atpūtas jomu pievienotās vērtības īpatsvars saistītajās nozarēs kopumā ir mazāks par 1/10.

Pēdējo četru gadu laikā radošo industriju un to saistīto nozaru radītā pievienotā vērtība ir samazinājusies kopumā par vairāk kā 10%. Būtiskākais radītās pievienotās vērtības kritums radošajās industrijās novērojams izglītībā (kritums par 30%) un profesionālo, zinātnisko un tehnisko pakalpojumu jomā (kritums par 21%), bet saistītajās nozarēs – mākslas, izklaides un atpūtas jomā (kritums par 43%).

**Radītā pievienotā vērtība 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. sekcijām (milj.Ls) -
RADOŠĀS INDUSTRIJAS**

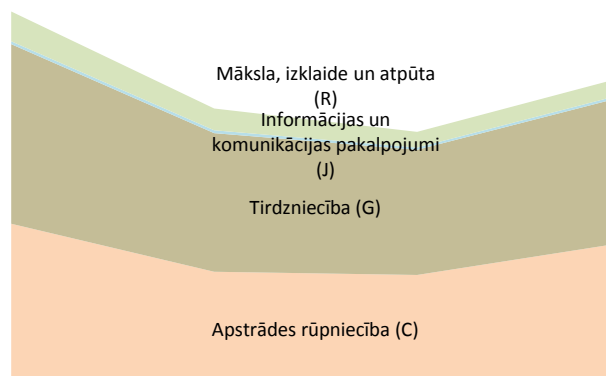

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

⁶ Centrālās statistikas pārvaldes sagatavotajos datos nodarbināto kopskaita rādītāji par visu Latviju nesakrīt ar rādītāju dalījumu pa galvenajiem darbības veidiem summām, tādēļ ziņojumā nodarbināto kopskaits dažādos datu griezumos ir atšķirīgs, attiecīgi arī pievienotās vērtības aprēķinu summas šajā nodaļā nesakrīt ar kopējiem rādītājiem iepriekšējās nodaļās.

Radītā pievienotā vērtība 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. sekcijām (milj.Ls) -

SAISTĪTĀS NOZARES

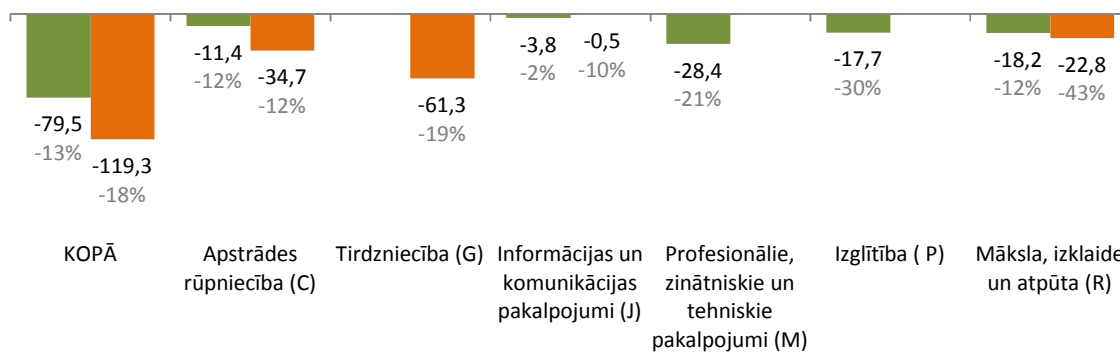

	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.
KOPĀ	667,4	493,9	452,2	548,1
Māksla, izklaide un atpūta (R)	53,2	39,3	28,5	30,4
Izglītība (P)	0	0	0	0
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	0	0	0	0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5,2	4,7	4,1	4,7
Tirdzniecība (G)	321,6	248,3	224,0	260,3
Apstrādes rūpniecība (C)	287,4	201,6	195,6	252,7

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde.

Radītās pievienotās vērtības pieaugums 2008.-2011. gadā sadalījumā pa galvenajiem darbības veidiem pēc NACE 2.red. sekcijām (milj.Ls; %)

■ Radošās industrijas
■ Saistītās nozares

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

2.6.5. Sadalījumā pa uzņēmuma darbības veidiem (pa NACE klasēm)⁷

Salīdzinoši lielāko radītās pievienotās vērtības īpatsvaru radošajās industrijās rada datorprogrammēšanas, konsultēšanas un ar to saistītas darbības (2011.gadā radītā pievienotā vērtība – 89,9 milj. Ls) un radošas, mākslinieciskas un izklaides darbības (89,5 milj. Ls). Trešā būtiskākā nozare pievienotās vērtības radīšanā ir mēbeļu ražošana (65,2 milj.Ls).

Savukārt saistītajās nozarēs izteikti prevalējoša ir mazumtirdzniecība, kas 2011.gadā radījusi 231,8 milj.Ls pievienoto vērtību. Otra būtiskākā saistīto nozaru joma ir apģērbu ražošana (147,8 milj.Ls).

⁷ Dati un aprēķini pieejami tikai divciparu kodu līmenī.

Nodarbināto skaits un pievienotās vērtības novērtējums pa darbības veidiem, 2008.-2011.g.- RADOŠĀS INDUSTRIJAS

	Nodarbināto skaits				Pievienotā vērtība (milj.LVL)				Pievienotās vērtības struktūra (%)			
	2008	2009	2010	2011	2008	2009	2010	2011	2008	2009	2010	2011
KOPĀ RADOŠĀS INDUSTRIJĀS	49317	41738	35993	37030	629.2	494.1	431.9	549.7	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
(C) Apstrādes rūpniecība	7395	6039	5615	5588	94.4	71.5	67.4	83.0	15.0%	14.5%	15.6%	15.1%
..(14) Apģērbu ražošana	385	331	390	424	4.9	3.9	4.7	6.3	0.8%	0.8%	1.1%	1.1%
..(15) Ādas un ādas izstrādājumu ražošana	149	131	143	163	1.9	1.6	1.7	2.4	0.3%	0.3%	0.4%	0.4%
..(23) Nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošana	215	168	128	96	2.7	2.0	1.5	1.4	0.4%	0.4%	0.4%	0.3%
..(26) Datoru, elektronisko un optisko iekārtu ražošana	0	1	3	4	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
..(31) Mēbeļu ražošana	5988	4840	4386	4393	76.4	57.3	52.6	65.2	12.1%	11.6%	12.2%	11.9%
..(32) Cita veida ražošana	658	568	565	508	8.4	6.7	6.8	7.5	1.3%	1.4%	1.6%	1.4%
(J) Informācijas un komunikācijas pakalpojumi	14918	12673	11823	12564	190.3	150.0	141.9	186.5	30.2%	30.4%	32.8%	33.9%
..(58) Izdevējdarbība	5902	4452	3985	3574	75.3	52.7	47.8	53.1	12.0%	10.7%	11.1%	9.7%
..(59) Kinofilmu, video filmu, televīzijas programmu un skaņu ierakstu producēšana	578	425	450	442	7.4	5.0	5.4	6.6	1.2%	1.0%	1.3%	1.2%
..(60) Radio un televīzijas programmu izstrāde un apraide	2194	1873	1569	1562	28.0	22.2	18.8	23.2	4.4%	4.5%	4.4%	4.2%
..(62) Datorprogrammēšana, konsultēšana un saistītas darbības	5498	5129	4993	6057	70.2	60.7	59.9	89.9	11.1%	12.3%	13.9%	16.4%
..(63) Informācijas pakalpojumi	746	794	826	929	9.5	9.4	9.9	13.8	1.5%	1.9%	2.3%	2.5%
(M) Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi	10472	8079	7096	7086	133.6	95.6	85.2	105.2	21.2%	19.4%	19.7%	19.1%
..(70) Centrālo biroju darbība; konsultēšana komercdarbībā un vadībizinībās	282	202	198	311	3.6	2.4	2.4	4.6	0.6%	0.5%	0.6%	0.8%
..(71) Arhitektūras un inženiertehniskie pakalpojumi; tehniskā pārbaude un analīze	3906	2797	2215	2033	49.8	33.1	26.6	30.2	7.9%	6.7%	6.2%	5.5%
..(73) Reklāmas un tirgus izpētes pakalpojumi	5157	4190	3884	3932	65.8	49.6	46.6	58.4	10.5%	10.0%	10.8%	10.6%
..(74) Citi profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi	1127	890	799	810	14.4	10.5	9.6	12.0	2.3%	2.1%	2.2%	2.2%
(P) Izglītība	4551	4225	2660	2718	58.1	50.0	31.9	40.4	9.2%	10.1%	7.4%	7.3%
..(85) Izglītība	4551	4225	2660	2718	58.1	50.0	31.9	40.4	9.2%	10.1%	7.4%	7.3%
(R) Māksla, izklaide un atpūta	11981	10722	8799	9074	152.9	126.9	105.6	134.7	24.3%	25.7%	24.4%	24.5%
..(90) Radošas, mākslinieciskas un izklaides darbības	8156	7489	5762	6031	104.1	88.7	69.1	89.5	16.5%	17.9%	16.0%	16.3%
..(91) Bibliotēku, arhīvu, muzeju un citu kultūras iestāžu darbība	2454	2119	1890	1851	31.3	25.1	22.7	27.5	5.0%	5.1%	5.3%	5.0%
..(93) Sporta nodarbības, izklaides un atpūtas darbība	1371	1114	1147	1192	17.5	13.2	13.8	17.7	2.8%	2.7%	3.2%	3.2%

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

Nodarbināto skaits un pievienotās vērtības novērtējums pa darbības veidiem, 2008.-2011.g.- SAISTĪTĀS NOZARES

	Nodarbināto skaits				Pievienotā vērtība (milj.LVL)				Pievienotās vērtības struktūra (%)			
	2008	2009	2010	2011	2008	2009	2010	2011	2008	2009	2010	2011
KOPĀ SAISTĪTĀS INDUSTRIJĀS	52309	41727	37683	36915	667.4	494.0	452.2	548.0	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
(C) Apstrādes rūpniecība	22526	17028	16302	17019	287.4	201.6	195.6	252.7	43.1%	40.8%	43.3%	46.1%
..(13) Tekstilizstrādājumu ražošana	3106	1953	1856	1836	39.6	23.1	22.3	27.3	5.9%	4.7%	4.9%	5.0%
..(14) Apģērbu ražošana	11579	9227	9245	9957	147.7	109.2	110.9	147.8	22.1%	22.1%	24.5%	27.0%
..(15) Ādas un ādas izstrādājumu ražošana	316	244	206	198	4.0	2.9	2.5	2.9	0.6%	0.6%	0.5%	0.5%
..(17) Papīra un papīra izstrādājumu ražošana	9	3	2	3	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
..(18) Poligrāfija un ierakstu reproducēšana	4336	3167	2795	2766	55.3	37.5	33.5	41.1	8.3%	7.6%	7.4%	7.5%
..(23) Nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošana	24	35	23	36	0.3	0.4	0.3	0.5	0.0%	0.1%	0.1%	0.1%
..(26) Datoru, elektronisko un optisko iekārtu ražošana	0	0	0	0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
..(31) Mēbeļu ražošana	2228	1710	1313	1317	28.4	20.2	15.8	19.6	4.3%	4.1%	3.5%	3.6%
..(32) Cita veida ražošana	928	689	862	906	11.8	8.2	10.3	13.5	1.8%	1.7%	2.3%	2.5%
(G) Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība	25206	20978	18666	17536	321.6	248.3	224.0	260.3	48.2%	50.3%	49.5%	47.5%
..(46) Vairumtirdzniecība	3002	2396	1966	1923	38.3	28.4	23.6	28.5	5.7%	5.7%	5.2%	5.2%
..(47) Mazumtirdzniecība	22204	18582	16700	15613	283.3	220.0	200.4	231.8	42.4%	44.5%	44.3%	42.3%
(J) Informācijas un komunikācijas pakalpojumi	406	400	340	315	5.2	4.7	4.1	4.7	0.8%	1.0%	0.9%	0.9%
..(58) Izdevējdarbība	141	124	86	58	1.8	1.5	1.0	0.9	0.3%	0.3%	0.2%	0.2%
..(59) Kino filmu, video filmu, televīzijas programmu un skaņu ierakstu producēšana	265	276	254	257	3.4	3.3	3.0	3.8	0.5%	0.7%	0.7%	0.7%
(R) Māksla, izklaide un atpūta	4171	3321	2375	2045	53.2	39.3	28.5	30.4	8.0%	8.0%	6.3%	5.5%
..(91) Bibliotēku, arhīvu, muzeju un citu kultūras iestāžu darbība	4171	3321	2375	2045	53.2	39.3	28.5	30.4	8.0%	8.0%	6.3%	5.5%

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

2.7. Statistikas kopsavilkums un relatīvie rādītāji

Kopsavilkums – radošo industriju statistisks raksturojums –

RADOŠĀS INDUSTRIJAS

Rādītājs	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.	Izmaiņas (2011/2008)
Uzņēmumu skaits	5 540	6 098	6 420	7 484	+1 944
Neto apgrozījums (milj.Ls)	906,1	693,7	704,3	758,3	-147,8
Eksporta apjoms (milj.Ls)	68,4	59,7	70,6	78,6	+10,2
Nodarbināto skaits	49 317	41 738	35 993	37 030	-12 287
Pievienotā vērtība (milj.Ls)	629,2	494,1	431,9	549,7	-79,5

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

Kopsavilkums – radošo industriju statistisks raksturojums –

SAISTĪTĀS NOZARES

Rādītājs	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.	Izmaiņas (2011/2008)
Uzņēmumu skaits	5 151	5 250	5 292	5 520	+369
Neto apgrozījums (milj.Ls)	1 108,20	825	894,5	909,1	-199,1
Eksporta apjoms (milj.Ls)	260,8	209,9	243,6	285,1	+24,3
Nodarbināto skaits	52 309	41 727	37 683	36 915	-15 394
Pievienotā vērtība (milj.Ls)	667,4	494,0	452,2	548,0	-119,4

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

Kopsavilkums – radošo industriju statistisks raksturojums relatīvos rādītājos –

RADOŠĀS INDUSTRIJAS

Rādītājs	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.	Izmaiņas (2011/2008)
Vidējais nodarbināto skaits uz vienu uzņēmumu (skaits)	9	7	6	5	-4
Vidējais apgrozījums uz vienu uzņēmumu (Ls)	163 556	113 759	109 704	101 323	-62 233
Vidējais eksporta apjoms uz vienu uzņēmumu (Ls)	12 347	9 790	10 997	10 502	-1 844
Vidējais apgrozījums uz vienu nodarbināto (Ls)	18 373	16 620	19 568	20 478	+2 105
Pievienotā vērtība vidēji uz vienu nodarbināto (Ls)	12 758	11 838	12 000	14 845	+2 086

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

Kopsavilkums – radošo industriju statistisks raksturojums relatīvos rādītājos –

SAISTĪTĀS NOZARES

Rādītājs	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.	Izmaiņas (2011/2008)
Vidējais nodarbināto skaits uz vienu uzņēmumu (skaits)	10	8	7	7	-3
Vidējais apgrozījums uz vienu uzņēmumu (Ls)	215 143	157 143	169 029	164 692	-50 451
Vidējais eksporta apjoms uz vienu uzņēmumu (Ls)	50 631	39 981	46 032	51 649	+1 018
Vidējais apgrozījums uz vienu nodarbināto (Ls)	21 186	19 771	23 737	24 627	+3 441
Pievienotā vērtība vidēji uz vienu nodarbināto (Ls)	12 759	11 839	12 000	14 845	+2 086

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

3. RADOŠO INDUSTRIJU UZŅĒMUMU APTAUJAS REZULTĀTI

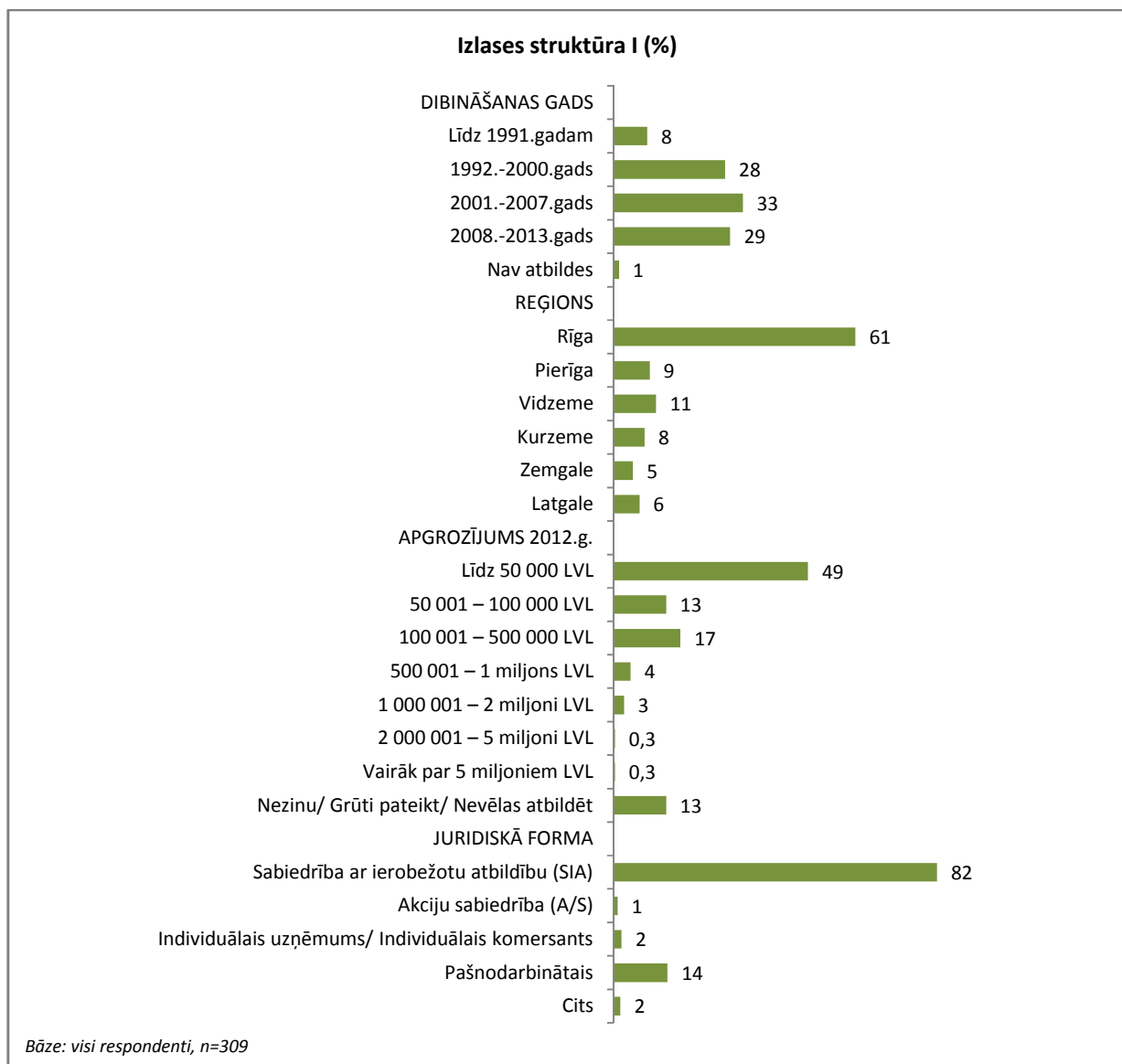
3.1. Aptaujas izlases raksturojums

Radošo industriju⁸ uzņēmumu statistika un aptaujas izlases raksturojums

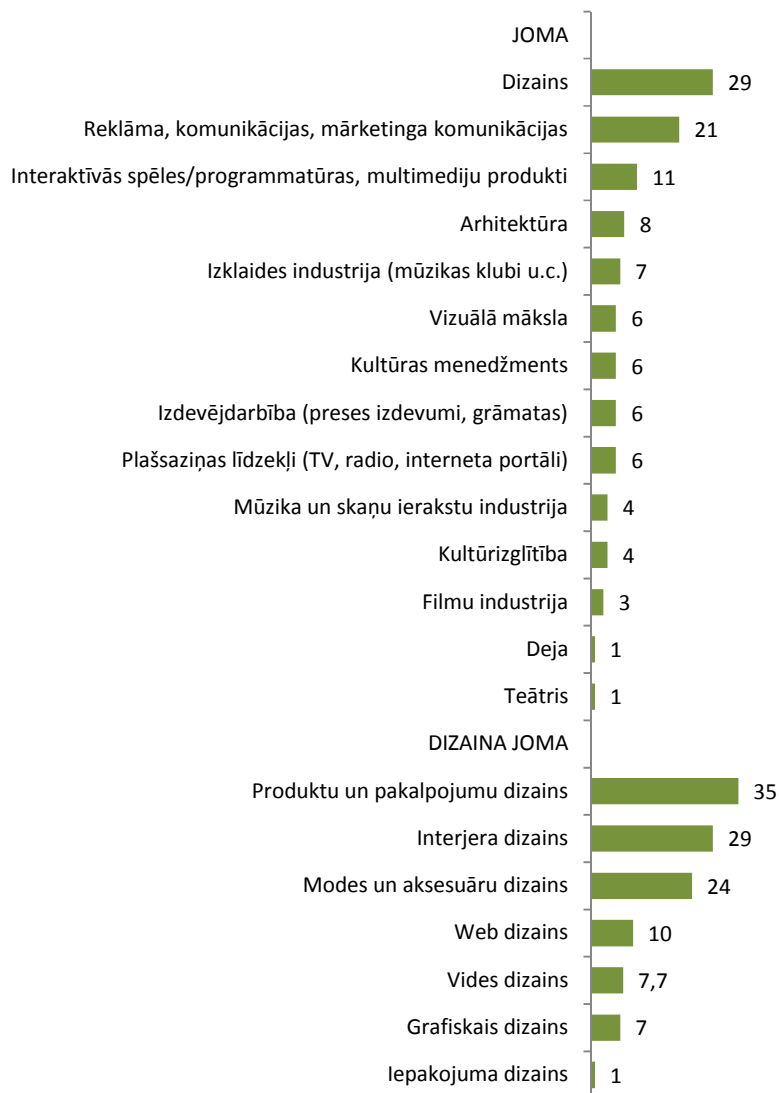
NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Uzņēmumu skaits 2011.g. pēc CSP datiem	Īpatsvars pēc CSP datiem	Īpatsvars aptaujas izlasē
Apstrādes rūpniecība (C)	1419	Cita veida apģērbu un apģērbu piederumu ražošana	384	5,1	5,0
Apstrādes rūpniecība (C)	1520	Apavu ražošana	17	0,2	1,0
Apstrādes rūpniecība (C)	2341	Sadzīves un dekoratīvo keramikas izstrādājumu ražošana	45	0,6	1,0
Apstrādes rūpniecība (C)	2652	Pulksteņu ražošana	4	0,1	0,0
Apstrādes rūpniecība (C)	3109	Citu mēbeļu ražošana	409	5,5	6,0
Apstrādes rūpniecība (C)	3212	Juvelierizstrādājumu un līdzīgu izstrādājumu ražošana	103	1,4	1,0
Apstrādes rūpniecība (C)	3213	Juvelierizstrādājumu imitāciju un līdzīgu izstrādājumu ražošana	39	0,5	1,0
Apstrādes rūpniecība (C)	3220	Mūzikas instrumentu ražošana	5	0,1	1,0
Apstrādes rūpniecība (C)	3240	Spēļu un rotaļlietu ražošana	47	0,6	1,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5811	Grāmatu izdošana	112	1,5	2,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5813	Laikrakstu izdošana	35	0,5	0,3
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5814	Žurnālu un periodisko izdevumu izdošana	146	2,0	2,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5819	Citi izdevējdarbības veidi	129	1,7	1,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5911	Kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšana	164	2,2	2,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5912	Darbības pēc kinofilmu, video filmu un televīzijas programmu producēšanas	21	0,3	1,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	5920	Skaņu ierakstu producēšana	62	0,8	1,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6010	Radio programmu apraide	46	0,6	2,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6020	Televīzijas programmu izstrāde un apraide	72	1,0	2,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6201	Datorprogrammēšana	950	12,7	14,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6312	Interneta portālu darbība	323	4,3	3,0
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	6391	Ziņu aģentūru darbība	9	0,1	0,3
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7021	Sabiedrisko attiecību un komunikāciju vadības pakalpojumi	160	2,1	4,0
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7111	Arhitektūras pakalpojumi	696	9,3	8,0
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7311	Reklāmas aģentūru darbība	1324	17,7	14,0
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7312	Starpniecība reklāmas izvietojšanā masu informācijas līdzekļos	265	3,5	2,0
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7410	Specializētie projektēšanas darbi	251	3,4	4,0
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	7420	Fotopakalpojumi	239	3,2	3,0
Izglītība (P)	8552	Kultūras izglītība	102	1,4	2,0

⁸ Par radošo industriju uzņēmumiem šajā nodaļā tiek identificēti tikai radošo industriju kodola uzņēmumi, neapskatot saistītās nozares!

NACE sekcija	NACE klases kods	NACE klase	Uzņēmumu skaits 2011.g. pēc CSP datiem	Īpatsvars pēc CSP datiem	Īpatsvars aptaujas izlasē
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9001	Mākslinieku darbība	244	3,3	2,0
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9002	Mākslas palīgdarbības	156	2,1	2,0
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9003	Mākslinieciskā jaunrade	316	4,2	6,0
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9004	Kultūras iestāžu darbība	49	0,7	0,0
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9102	Muzeju darbība	9	0,1	1,0
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9103	Vēsturisku objektu un līdzīgu apmeklējuma vietu darbība	10	0,1	1,0
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9321	Atrakciju un atpūtas parku darbība	49	0,7	1,0
Māksla, izklaide un atpūta (R)	9329	Cita izklaides un atpūtas darbība	492	6,6	5,0

Izlases struktūra II, JOMA (%)

Bāze: visi respondenti, n=309

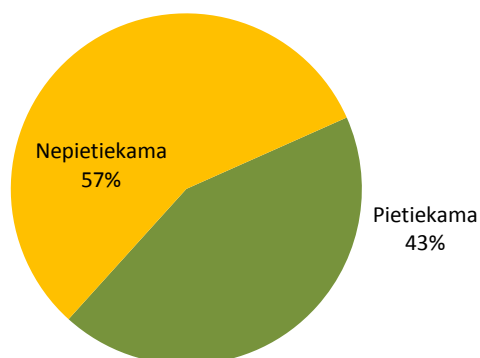
3.2. Darbinieku pieejamība un kvalifikācija

3.2.1. Darbinieku pieejamība

57% uzņēmēju novērtē, ka šobrīd darba tirgū viņiem nepieciešamo darbinieku pieejamība ir nepietiekama. Nepieciešamo darbinieku pieejamības nepietiekamība aktuālāka ir uzņēmumiem, kas dibināti pēc 2008.gada (65% apgalvo, ka darbinieku pieejamība ir nepietiekama), 10 un vairāk darbinieku uzņēmumos (70%), uzņēmumos ar apgrozījumu virs 50 001 Ls (vairāk kā 60%), interaktīvo spēļu un multimediju produktu jomā strādājošajiem (65%), kā arī uzņēmumi, kuri tuvāko piecu gadu laikā plāno pieteikties valsts, pašvaldību vai cita veida atbalstam (62%), tie, kuri sadarbojas ar uzņēmumiem ārvalstīs (70%) un tie, kuri eksportē vai plāno uzsākt eksportu (64%-65%).

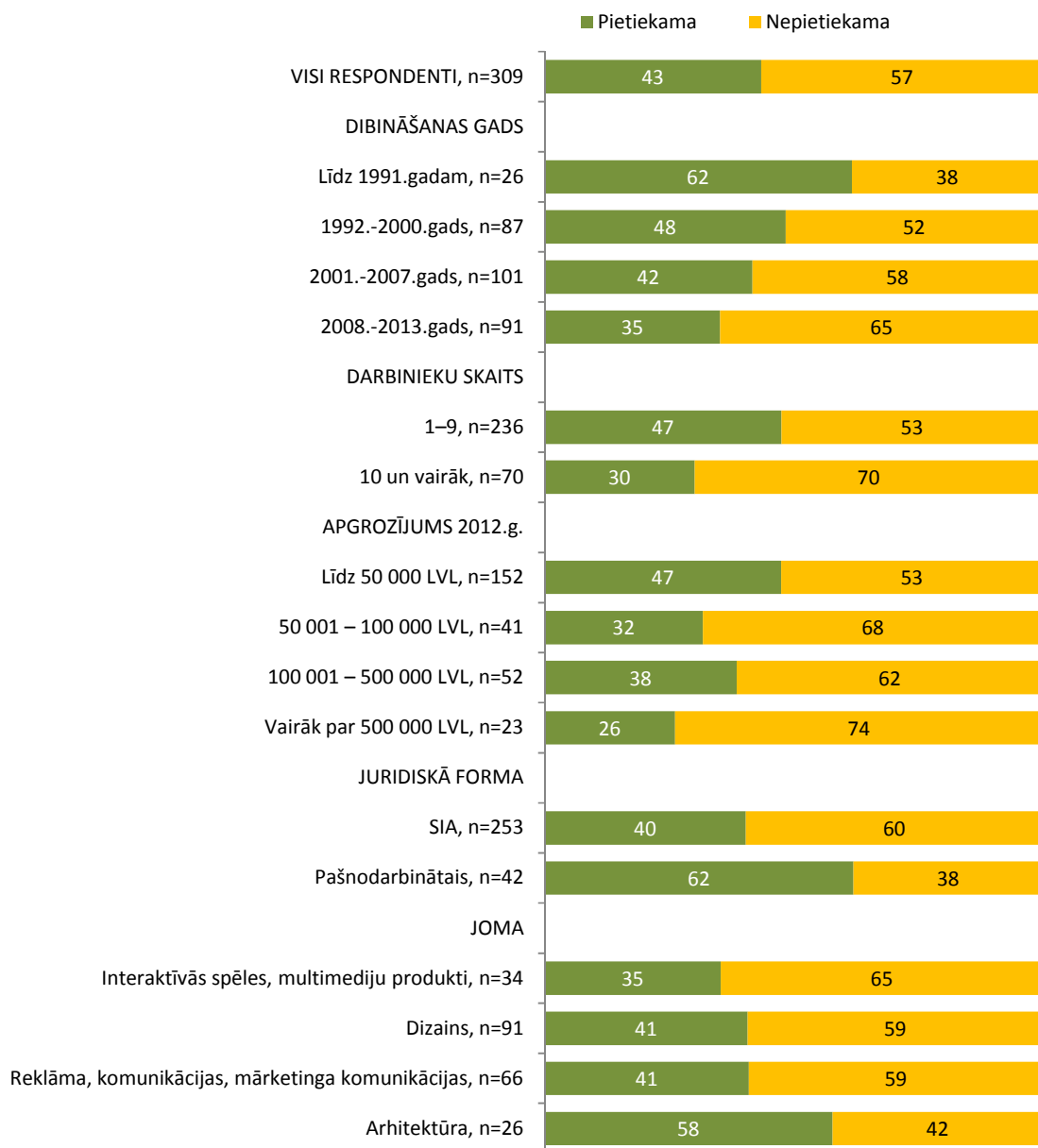
IT programmētāji (13%), IT speciālisti (10%), galdnieki (9%), šuvēji (4%), projektu vadītāji (4%), tehniskie strādnieki un tehniskie speciālisti (4%) ir tās profesijas, kuru darbinieku pieejamība šobrīd darba tirgū ir nepietiekama.

Kā Jūs kopumā novērtētu Jūsu uzņēmumam nepieciešamo darbinieku pieejamību šobrīd darba tirgū? (%)

Bāze: visi respondenti, n=309

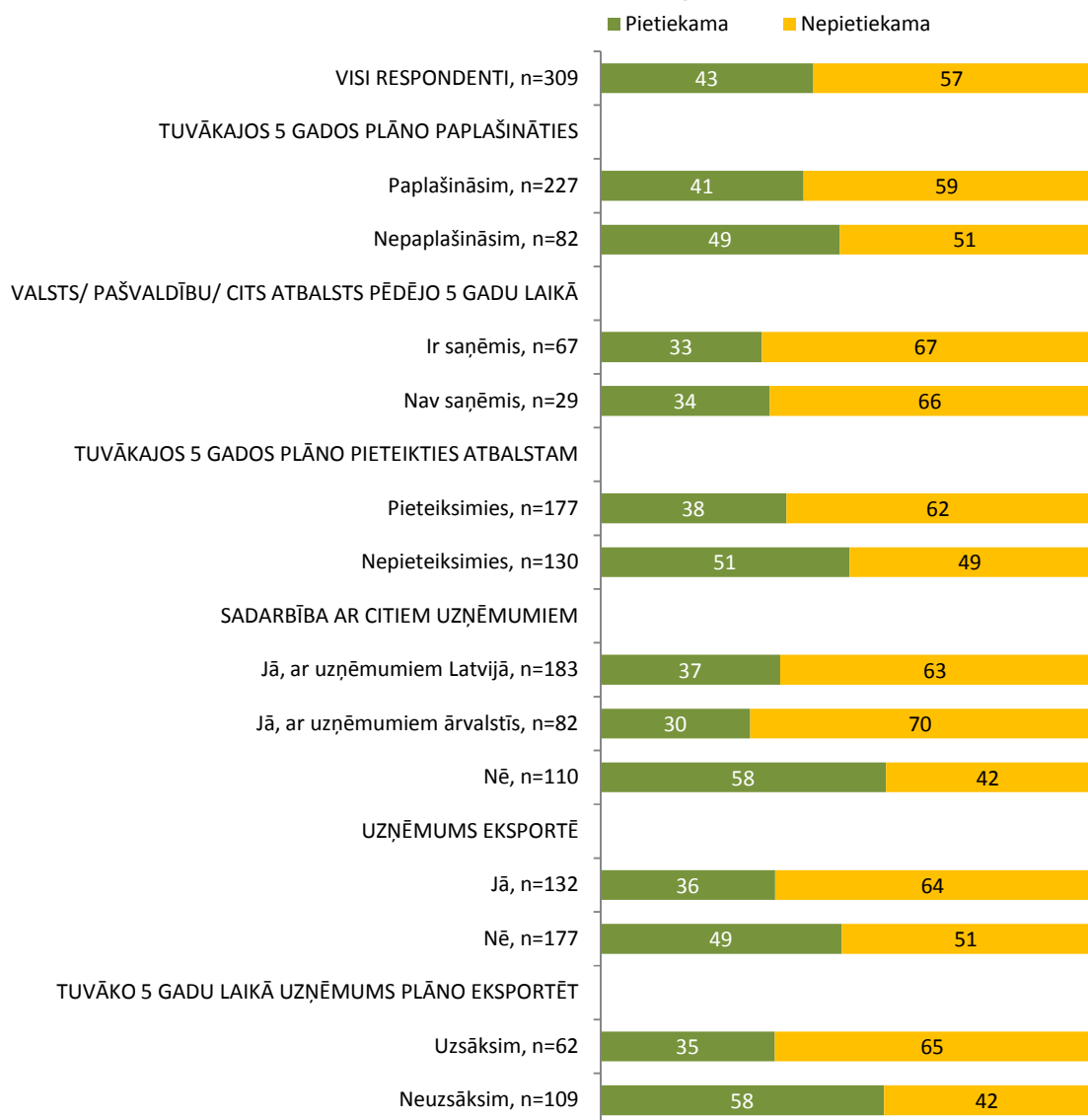
Kā Jūs kopumā novērtētu Jūsu uzņēmumam nepieciešamo darbinieku pieejamību šobrīd darba tirgū? (%)

Bāze: visi respondenti, "n=" skatīt grafikā

Piezīme: grafikā attēlotas tikai tās "Joma" un "Juridiskā forma" kategorijas, kurās ir vismaz 25 respondenti

Kā Jūs kopumā novērtētu Jūsu uzņēmumam nepieciešamo darbinieku pieejamību šobrīd darba tirgū? (%)

Bāze: visi respondenti, "n=" skatīt grafikā

Kuru profesiju darbinieku pieejamība šobrīd darba tirgū ir nepietiekama? (%)

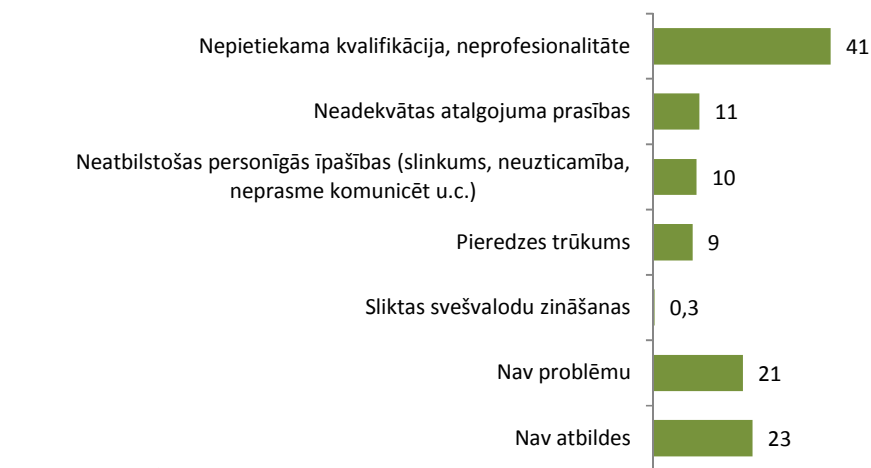

Bāze: Respondenti, kuri novērtē, ka uzņēmumam nepieciešamo darbinieku pieejamība šobrīd darba tirgū ir nepietiekama, n=175
Piezīme: Attēlotas atbildes, kuras minējuši vismaz 1% respondentu

3.2.2. Būtiskākās problēmas darbinieku piesaistē

Meklējot un piesaistot uzņēmumā nepieciešamos darbiniekus, kopumā 41% radošo industriju uzņēmēju saskārušies ar tādu problēmu kā nepietiekama kvalifikācija un neprofesionalitāte - sekojoši tā uzskatāma par būtiskāko darbinieku piesaistes šķērslī šobrīd darba tirgū. Aptuveni 1/10 norāda arī uz citām problēmām - neadekvātas atalgojuma prasības, neatbilstošas personīgās īpašības, pieredzes trūkums. Tikai 21% uzņēmēju apgalvo, ka nav saskārušies ar problēmām, piesaistot darbaspēku.

Kas bijušas galvenās problēmas, meklējot un piesaistot Jūsu uzņēmumā nepieciešamos darbiniekus? (%)

Bāze: visi respondenti, n=309

3.2.3. Paredzamās darbinieku skaita izmaiņas

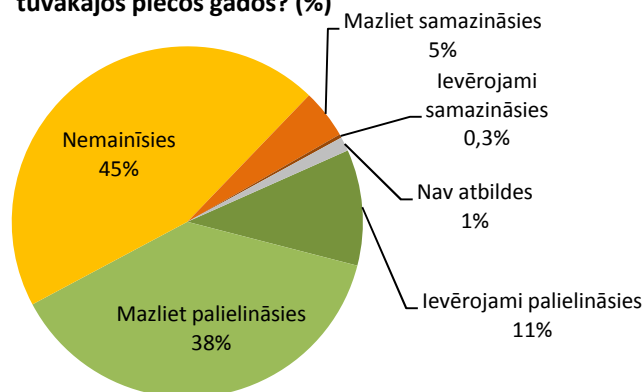
Tuvāko piecu gadu laikā krasas izmaiņas nodarbināto skaitā radošajās industrijās nav sagaidāmas - 45% uzņēmēju novērtē, ka darbinieku skaits viņu uzņēmumā nemainīsies, bet 38% norāda, ka tas tikai nedaudz varētu palielināties. Tai pat laikā 1/10 uzņēmēju apgalvo, ka darbinieku skaits ievērojami palielināsies, kamēr tādu, kuri vērtē, ka skaits mazliet vai ievērojami samazināsies, ir tikai 5%.

Darbinieku skaita palielināšanos biežāk paredz uzņēmumi, kas dibināti pēc 2008.gada (24% šajā mērķa grupā paredz, ka ievērojami, vēl 49% - ka mazliet palielināsies), tie, kuru apgrozījums ir lielāks par 100 001 Ls gadā (attiecīgi - aptuveni 10% un 50%-60%), kā arī reklāmā, komunikāciju, mārketinga komunikāciju jomā strādājošie (21% un 41%). Savukārt nodarbināto skaita samazināšanos tuvākajos piecos gados plāno 1992.-2000.gadā dibinātie uzņēmumi (14% šajā mērķa grupā novērtē, ka darbinieku skaits samazināsies).

Tāpat novērojams, ka darbinieku skaita palielināšanos paredz uzņēmumi, kas tuvākajos piecos gados plāno paplašināties (15% šajā mērķa grupā novērtē, ka darbinieku skaits ievērojami palielināsies un vēl 46% - ka mazliet palielināsies), tie, kuri pēdējo piecu gadu laikā bija saņēmuši valsts, pašvaldību vai cita veida atbalstu uzņēmējdarbībai (attiecīgi - 24% un 45%), tie, kuri sadarbojas ar uzņēmumiem ārvalstīs (13% un 49%), tie, kuri eksportē (11% un 45%) vai kuri tuvāko piecu gadu laikā plāno uzsākt eksportu (13% un 45%).

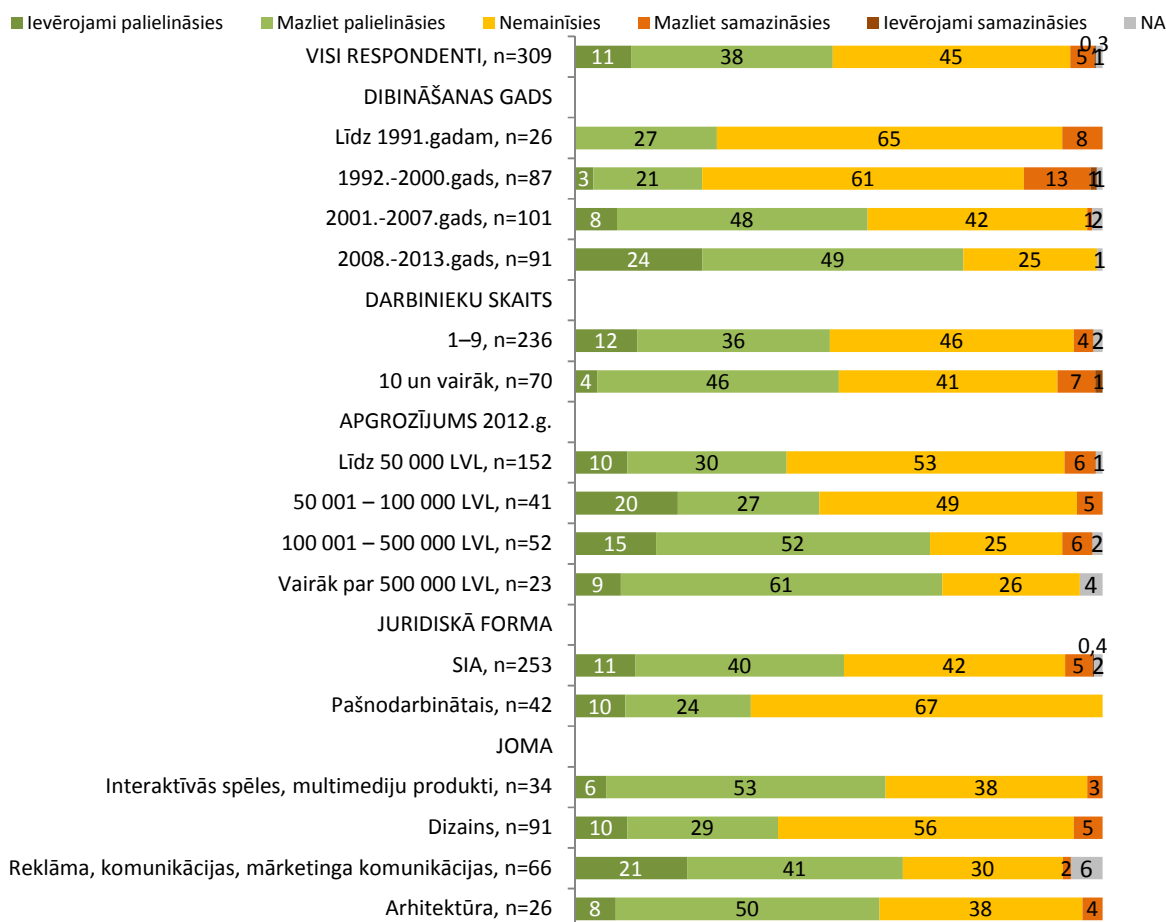
IT programmētāji (10%), projektu vadītāji (7%), IT speciālisti (5%), dizaineri (5%), mārketinga speciālisti (4%), arhitekti (4%) un kokapstrādes operatori (4%) ir tās profesijas, pieprasījums pēc kurām tuvākajos piecos gados varētu palielināties.

Kā varētu mainīties kopējais darbinieku skaits Jūsu uzņēmumā tuvākajos piecos gados? (%)

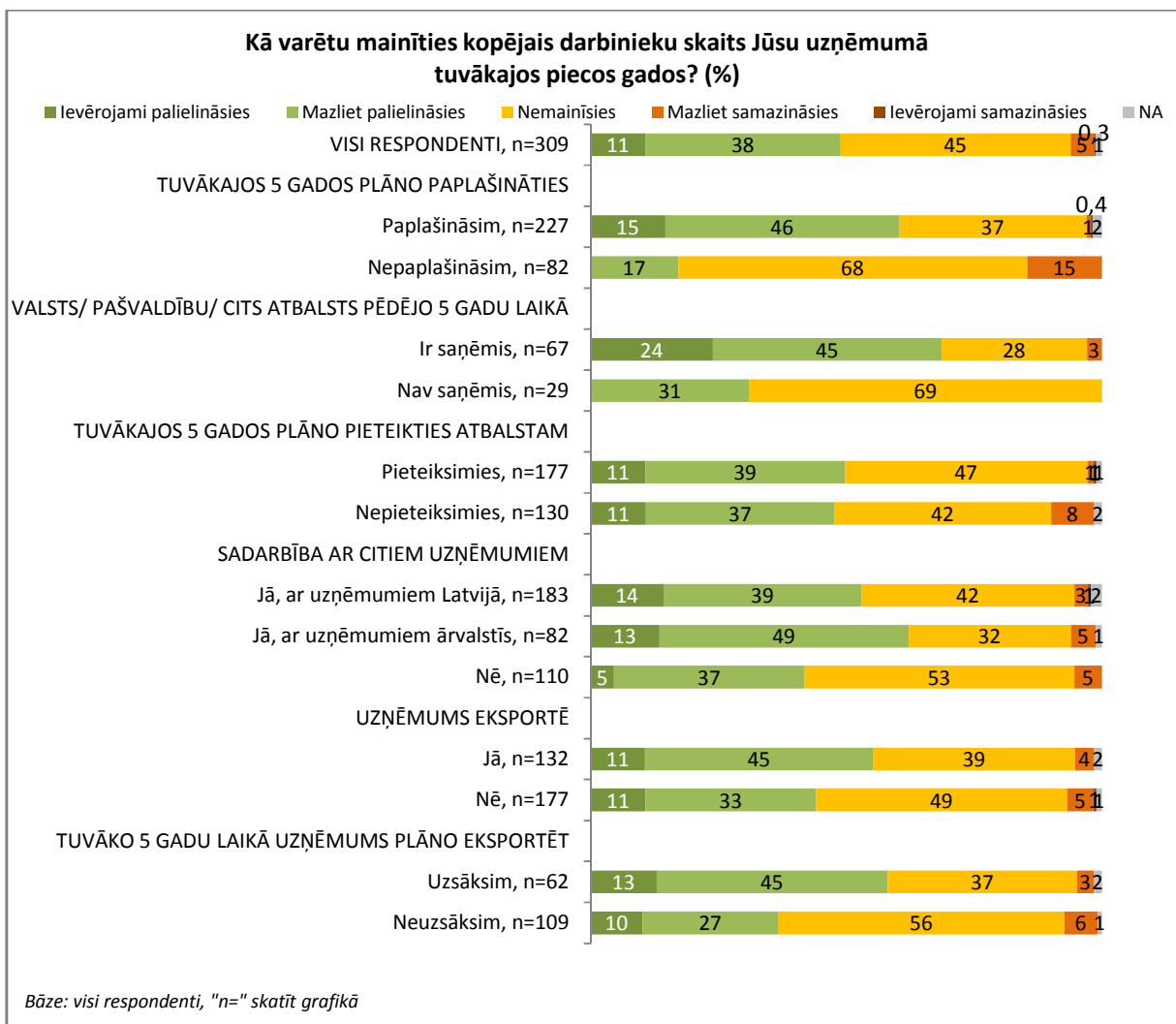
Bāze: visi respondenti, n=309

Kā varētu mainīties kopējais darbinieku skaits Jūsu uzņēmumā tuvākajos piecos gados? (%)

Bāze: visi respondenti, "n=" skatīt grafikā

Piezīme: grafikā attēlotas tikai tās "Joma" un "Juridiskā forma" kategorijas, kurās ir vismaz 25 respondenti

**Pieprasījums pēc kādu profesiju pārstāvjiem Jūsu uzņēmumā tuvākajos piecos gados
varētu palielināties? (%)**

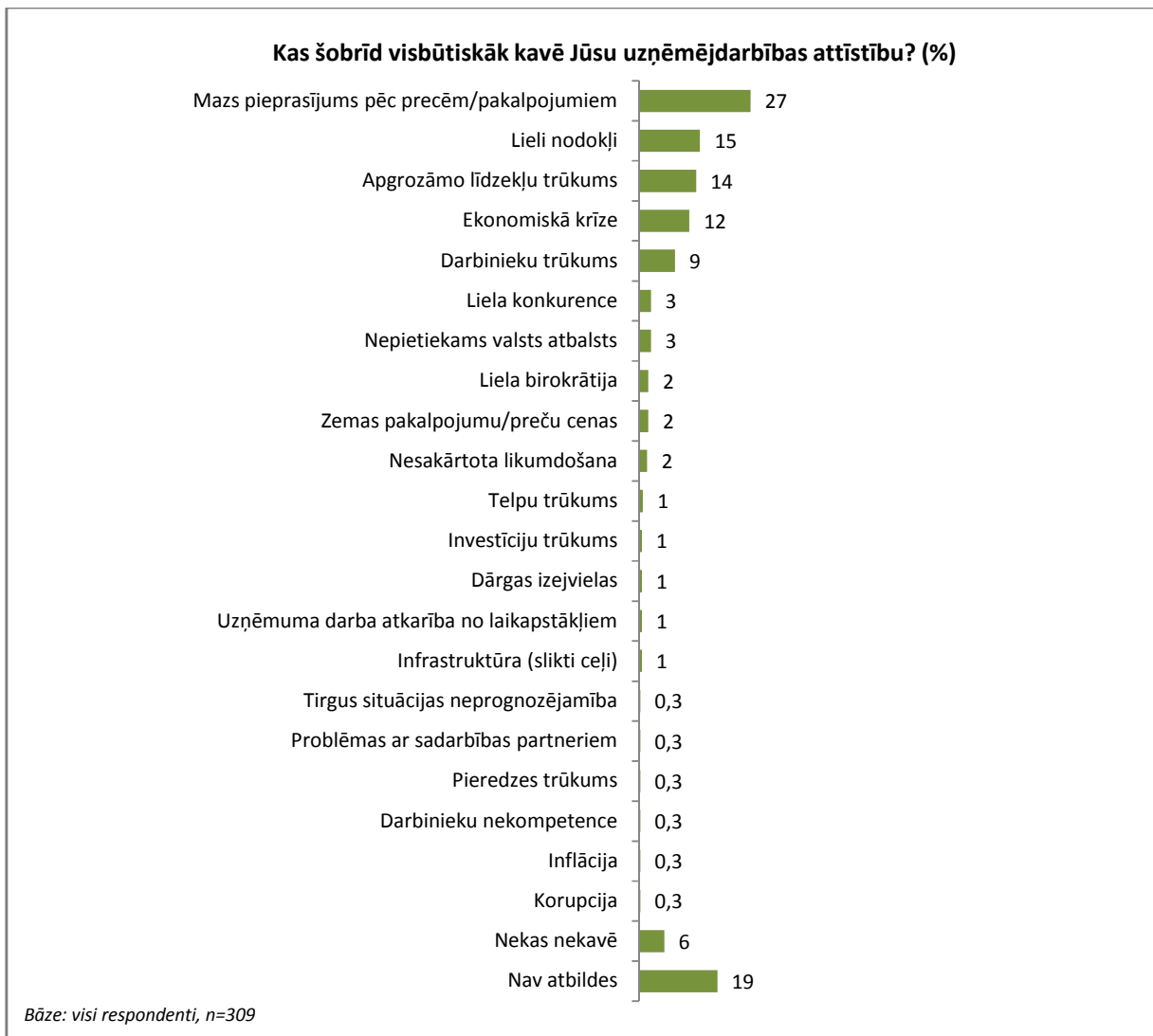

Bāze: visi respondenti, n=309

Piezīme: Attēlotas atbildes, kuras minējuši vismaz 1% respondentu

3.3. Uzņēmējdarbības kavēkļi

Par visbūtiskākajiem uzņēmējdarbības kavēkļiem radošo industriju uzņēmēji novērtē mazu pieprasījumu (to min 27% aptaujāto), lielus nodokļus (15%), apgrozāmo līdzekļu trūkumu (14%), ekonomisko krīzi (12%) un darbinieku trūkumu (9%).

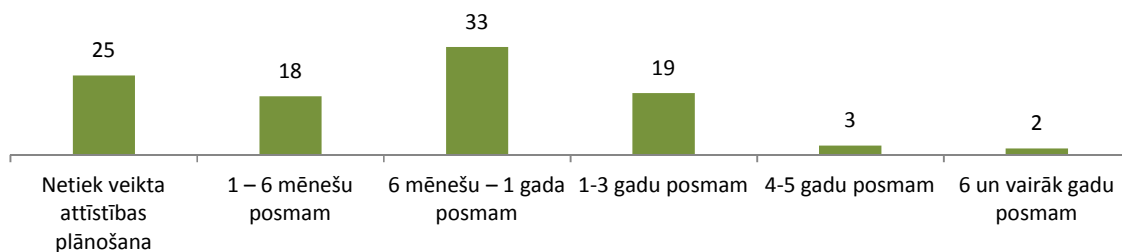
3.4. Uzņēmējdarbības attīstības plānošana un plāni

3.4.1. Uzņēmējdarbības attīstības plānošana

Kopumā 75% uzņēmēju apgalvo, ka veic uzņēmējdarbības attīstības plānošanu - 51% to dara ne ilgākam par vienu gadu posmam, 1/5 1-3 gadu posmam, bet 5% pat ilgākam laikam.

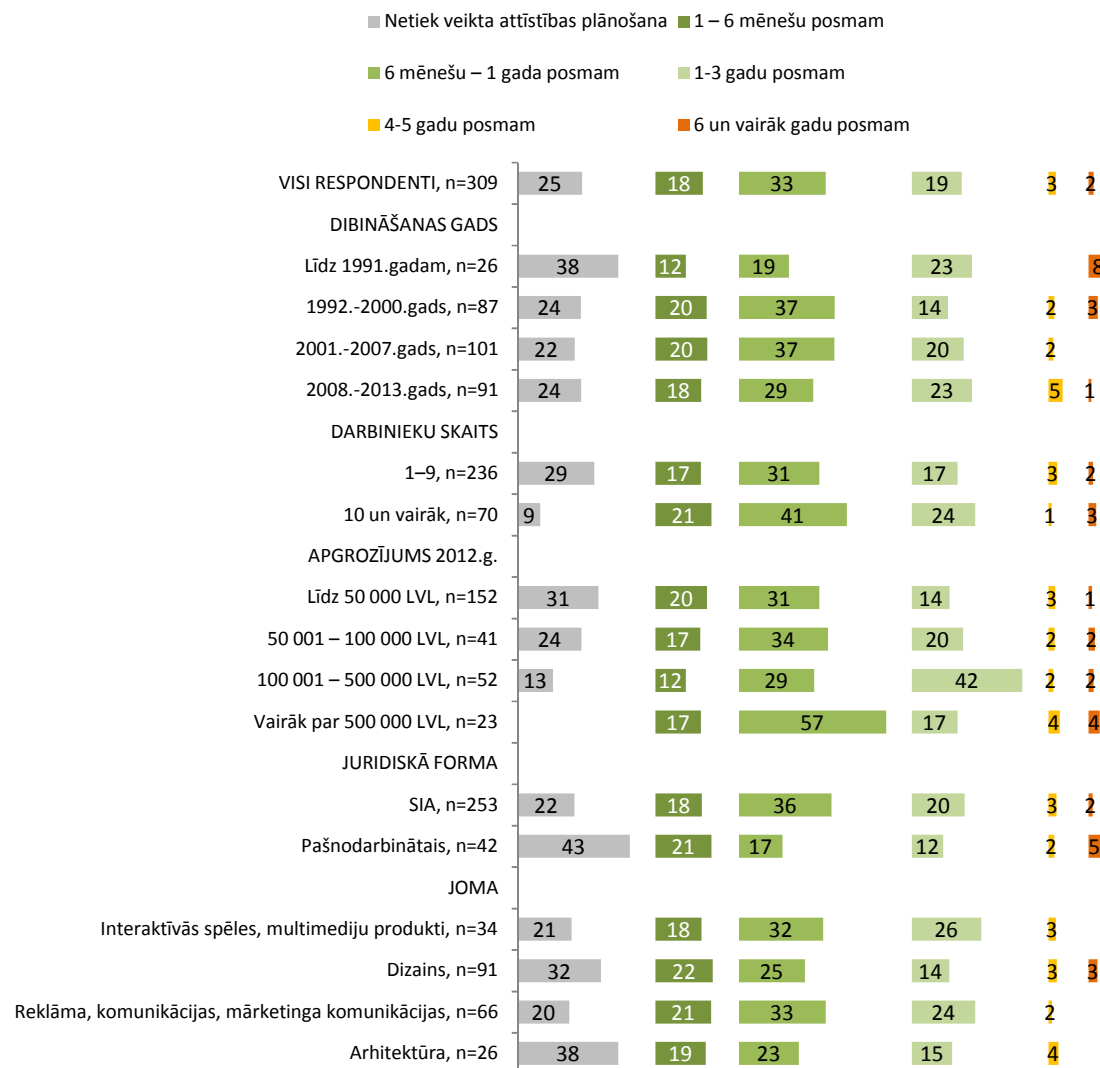
Attīstības plānošana salīdzinoši retāk tiek veikta pirms 1991.gada dibinātos uzņēmumos (38% neveic plānošanu), 1-9 darbinieku uzņēmumos (29%), pašnodarbināto sektorā (43%), kā arī arhitektūras un dizaina jomas uzņēmumos (attiecīgi - 38% un 32%).

Cik ilgam laika posmam Jūsu uzņēmumā tiek veikta attīstības plānošana? (%)

Bāze: visi respondenti, n=309

Cik ilgam laika posmam Jūsu uzņēmumā tiek veikta attīstības plānošana? (%)

Bāze: visi respondenti, "n=" skatīt grafikā

Piezīme: grafikā attēlotas tikai tās "Joma" un "Juridiskā forma" kategorijas, kaurās ir vismaz 25 respondenti

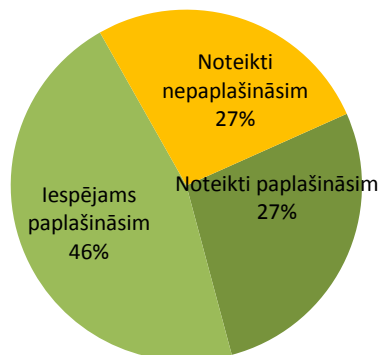
3.4.2. Uzņēmējdarbības paplašināšanas plāni

Aptuveni 2/3 radošo industriju uzņēmumu tuvākajos piecos gados plāno paplašināt savu uzņēmējdarbību, pie tam 27% apgalvo, ka noteikti to darīs.

Par to, ka noteikti paplašinās savu uzņēmējdarbību, biežāk pārliecināti bijuši pēc 2008.gada dibinātie uzņēmumi (43%), tie, kuru apgrozījums ir 100 001 līdz 500 000 Ls liels (42%), kā arī reklāmas, komunikācijas un mārketinga komunikācijas jomā strādājošie (33%). Savukārt par to, ka savu darbību noteikti nepaplašinās, pārliecināti biežāk bijuši 1992.-2000.gadā dibinātie uzņēmumi (41%), tie, kuru apgrozījums nav lielāks par 50 000 Ls (34%), arhitektūras jomā strādājošie (38%). Novērojams arī, ka par paplašināšanos salīdzinoši biežāk pārliecināti ir tie, kuri pēdējo piecu gadu laikā ir saņēmuši valsts, pašvaldības vai cita veida atbalstu (42%), tie, kuri sadarbojas ar uzņēmumiem Latvijā vai ārvalstīs (35%), eksportētāji (31%).

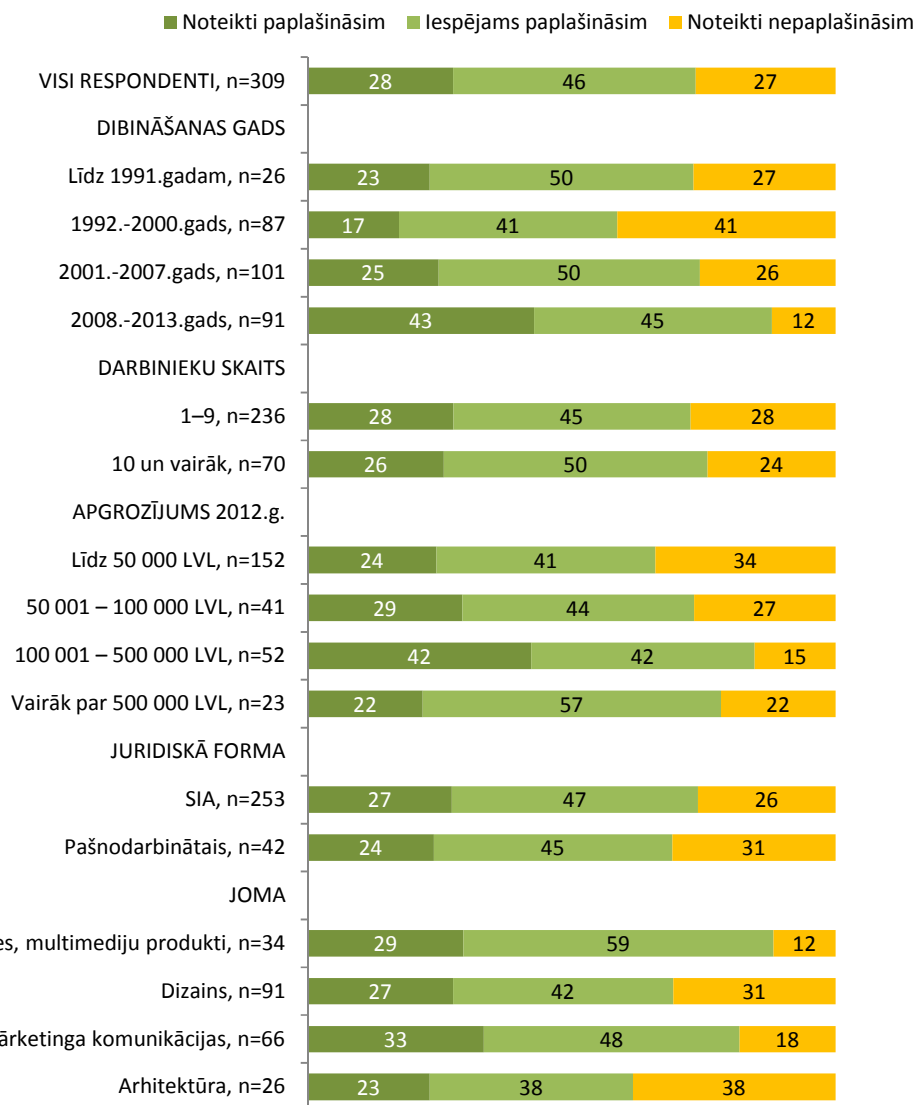
Vairākums - 59% - no tiem, kuri paplašināšanos plāno, gatavojas palielināt produkcijas apjomus tajās valstīs, kur jau šobrīd strādā, bet 36% plāno uzsākt uzņēmējdarbību līdz šim neapgūtos tirgos, valstīs.

Vai tuvākajos 5 gados plānojat paplašināt Jūsu uzņēmējdarbību? (%)

Bāze: visi respondenti, n=309

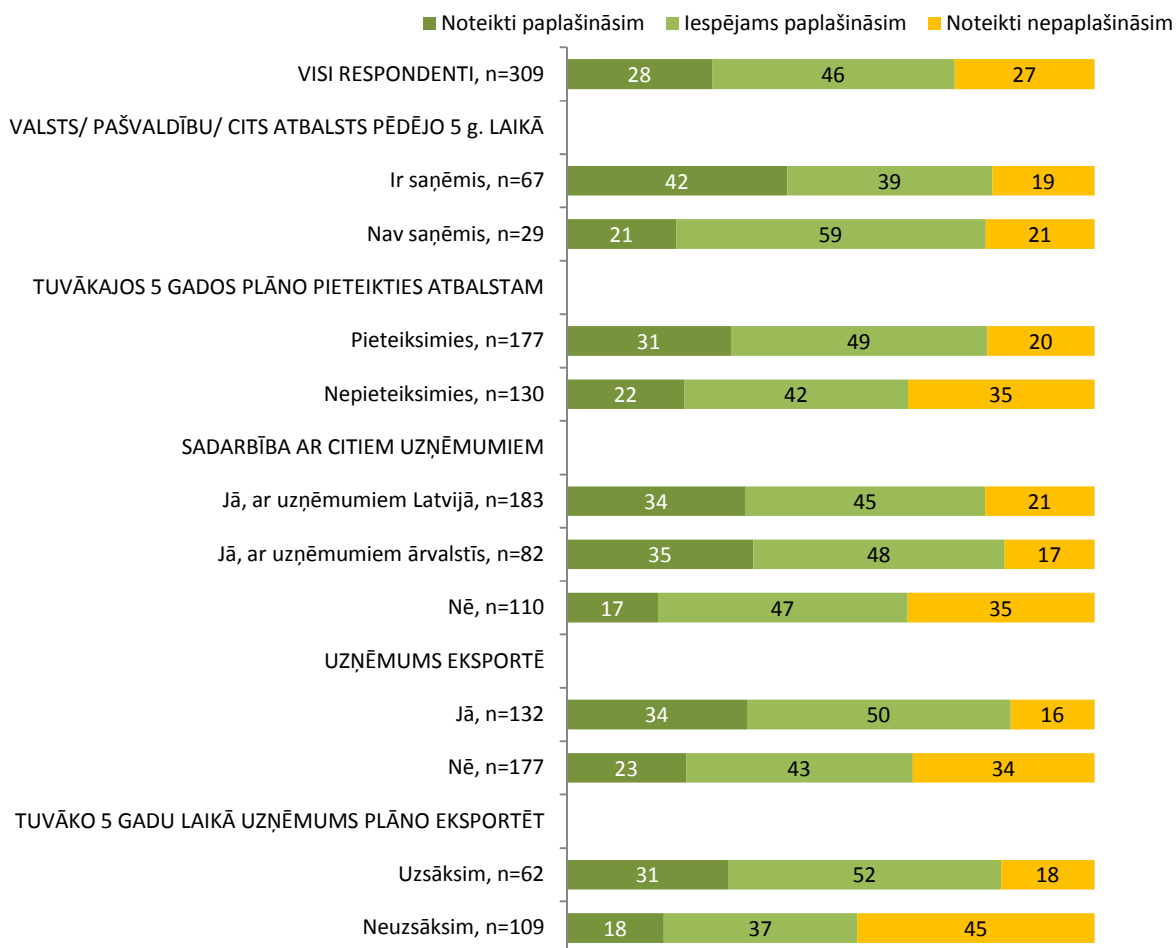
Vai tuvākajos 5 gados plānojat paplašināt Jūsu uzņēmējdarbību? (%)

Bāze: visi respondenti, "n=" skatīt grafikā

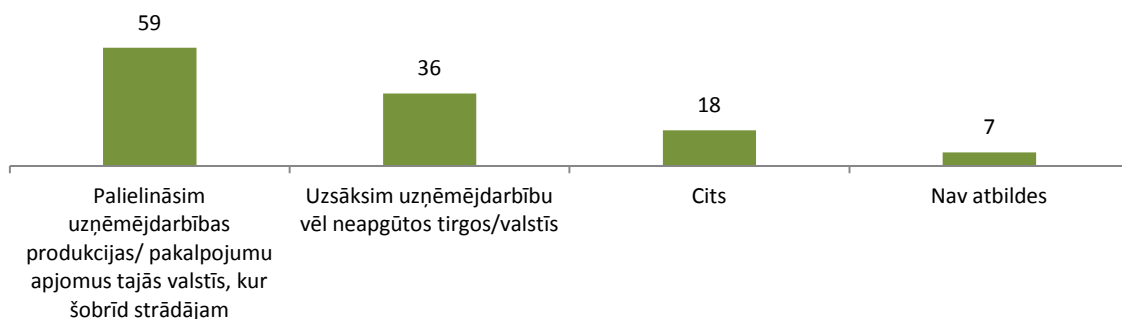
Piezīme: grafikā attēlotas tikai tās "Joma" un "Juridiskā forma" kategorijas, kaurās ir vismaz 25 respondenti

Vai tuvākajos 5 gados plānojat paplašināt Jūsu uzņēmējdarbību? (%)

Bāze: visi respondenti, "n=" skatīt grafikā

Kādas aktivitātes uzņēmējdarbības paplašināšanā plānojat veikt? (%)

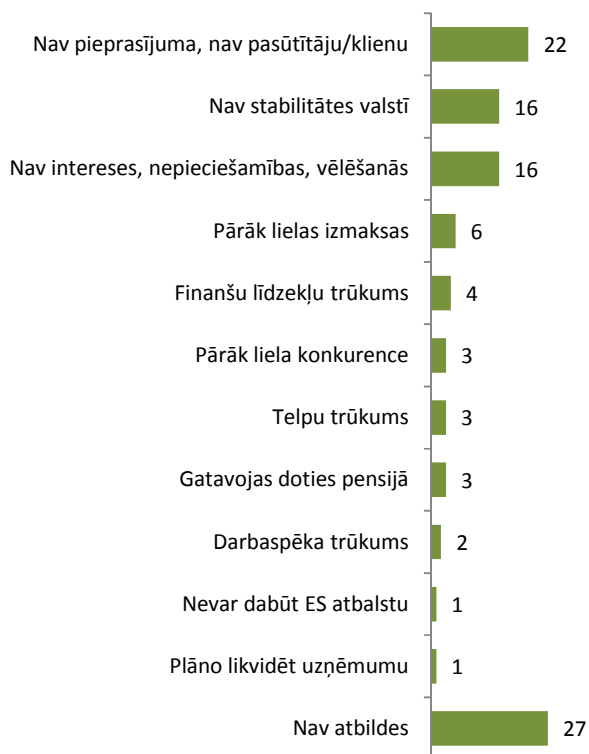

Bāze: Respondenti, kuri plāno paplašināt uzņēmējdarbību tuvākajos 5 gados, n=227

3.4.3. Iemesli uzņēmējdarbības nepaplašināšanai

Būtiskākais iemesls uzņēmējdarbības paplašināšanas neveikšanai ir pieprasījuma trūkums pēc uzņēmuma produkcijas (to norāda 22% aptaujāto). Tāpat salīdzinoši bieži tiek minēti tādi iemesli kā stabilitātes trūkums valstī (16%) un personīgā nevēlēšanās (16%).

Kas ir galvenie iemesli, kādēļ neplānojat paplašināt uzņēmējdarbību? (%)

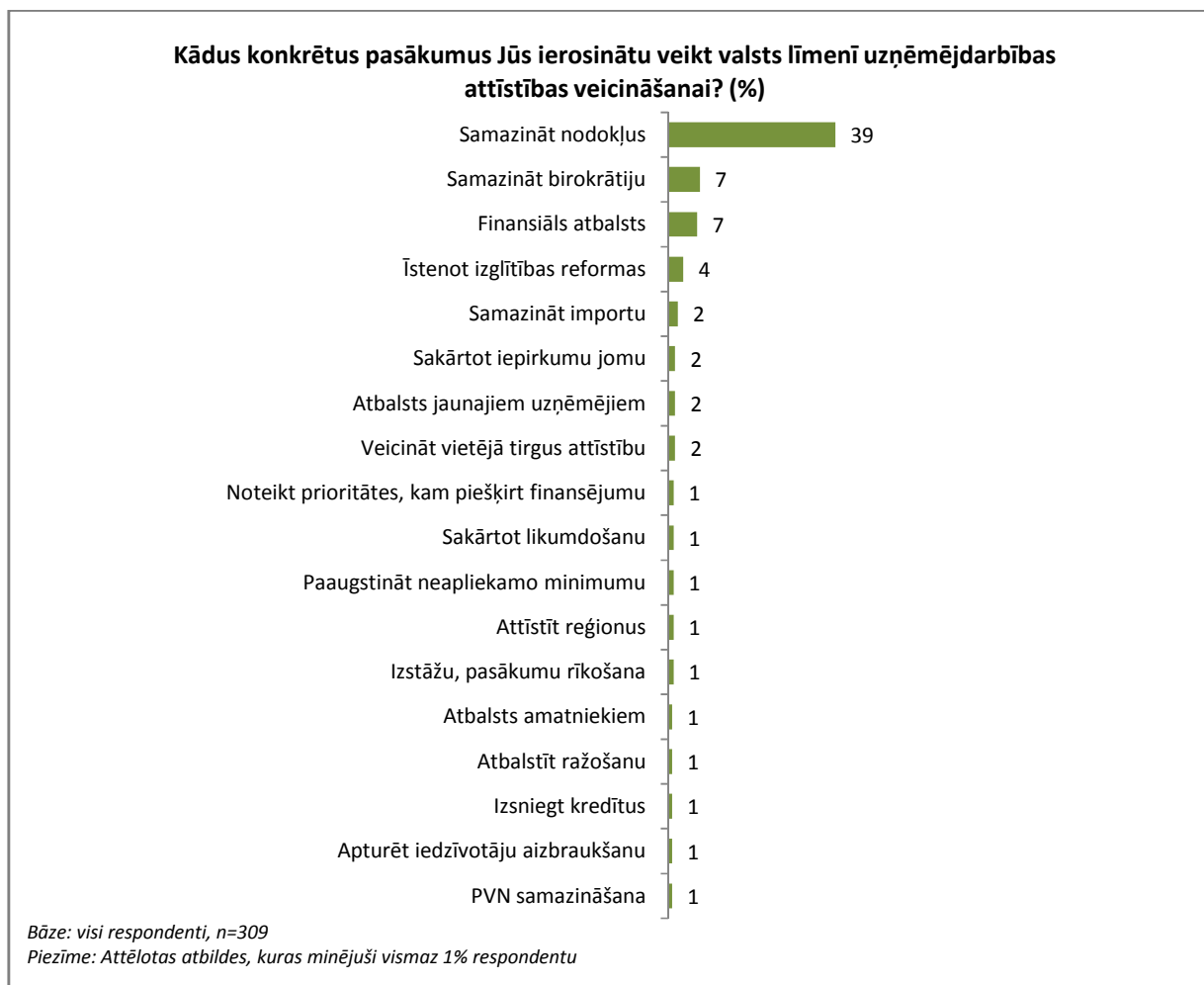

Bāze: Respondenti, kuri neplāno paplašināt uzņēmējdarbību tuvākajos 5 gados, n=89

3.5. Uzņēmējdarbības attīstībai nepieciešamai atbalsts

3.5.1. Valsts līmenī nepieciešamie uzņēmējdarbības atbalsta pasākumi

Visbiežāk minētais valsts līmeņa uzņēmējdarbības atbalsta pasākums ir nodokļu samazināšana - to norādījuši 39% aptaujāto, kamēr jebkādu citus nepieciešamos atbalsta veidus nosauc ne vairāk kā 1/10 aptaujāto. Cita starpā norādīts arī uz nepieciešamību samazināt birokrātiju (7%), finansiāla atbalsta nodrošināšanu (7%) un izglītības reformu īstenošanu (4%).

3.5.2. Pašvaldību līmenī nepieciešamie uzņēmējdarbības atbalsta pasākumi

Absolūtais vairākums aptaujāto nav varējuši identificēt konkrētus pasākumus, kas uzņēmējdarbības atbalstam būtu veicami pašvaldību līmenī, savukārt neviena no sniegtajām atbildēm nepārsniedz 10% minēšanas biežumu. Nosacīti kā visbiežāk minētās atbildes identificējamas - telpu nodrošināšana (6%), vietējā tirgus attīstības veicināšana (5%), finansiāls atbalsts (4%) un ceļu labošana (4%).

**Kādus konkrētus pasākumus Jūs ierosinātu veikt pašvaldības līmenī
uzņēmējdarbības attīstības veicināšanai? (%)**

Bāze: visi respondenti, n=309

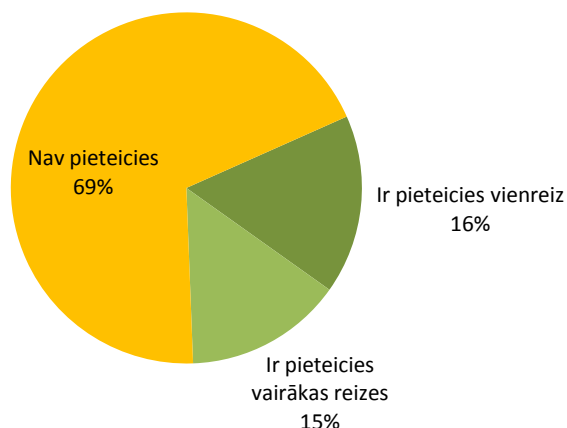
Piezīme: Attēlotas atbildes, kuras minējuši vismaz 1% respondentu

3.6. Atbalsta instrumentu pieejamība un izmantošana

3.6.1. Pieredze finanšu atbalsta pieteikumu gatavošanā

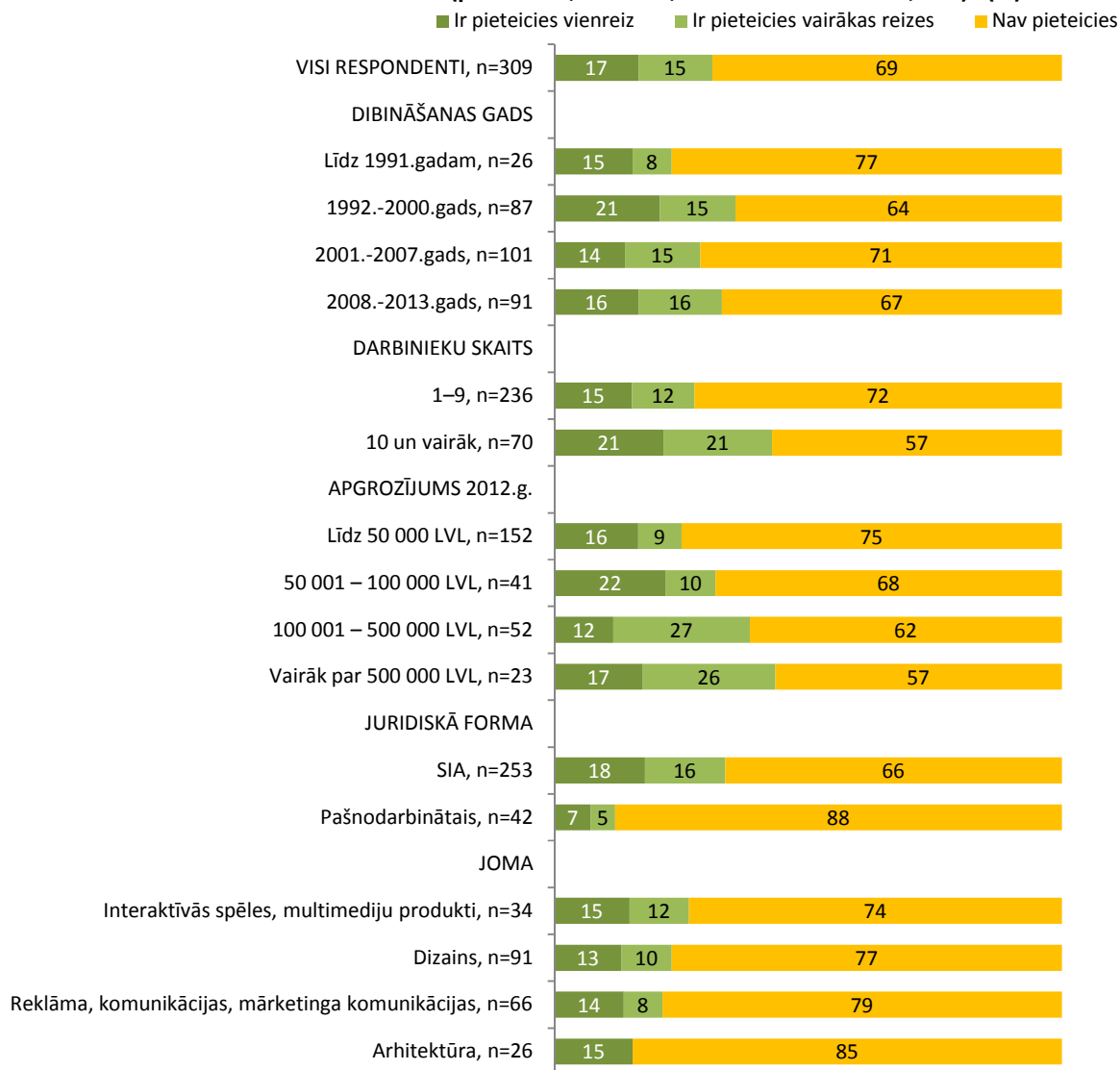
Vairākums radošo industriju uzņēmumu pēdējo piecu gadu laikā nav pieteikušies nevienam valsts, pašvaldību vai cita veida finanšu atbalstam, 16% ir to darījuši vienreiz un vēl 15% - vairākas reizes. Finanšu atbalstam biežāk pieteikušies uzņēmumi, kuros nodarbināti vairāk kā 10 darbinieki (42%), tie, kuru apgrozījums pārsniedz 500 000 Ls (43%).

**Vai pēdējo piecu gadu laikā Jūsu uzņēmums ir pieteicies kādam valsts, pašvaldību vai
cita veida finanšu atbalstam (piemēram, ES fondi, komercbanku kredīti, u.c.)? (%)**

Bāze: visi respondenti, n=309

Vai pēdējo piecu gadu laikā Jūsu uzņēmums ir pieteicies kādam valsts, pašvaldību vai cita veida finanšu atbalstam (piemēram, ES fondi, komercbanku kredīti, u.c.)? (%)

Bāze: visi respondenti, "n=" skatīt grafikā

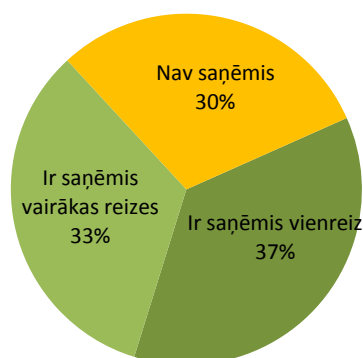
Piezīme: grafikā attēlotas tikai tās "Joma" un "Juridiskā forma" kategorijas, kaurās ir vismaz 25 respondenti

3.6.2. Pieredze finanšu atbalsta saņemšanā

Aptuveni 2/3 no tiem, kuri pēdējo piecu gadu laikā bija pieteikušies kādam finanšu atbalsta veidam, to bija arī saņēmuši, tai skaitā, 1/3 - pat vairākas reizes.

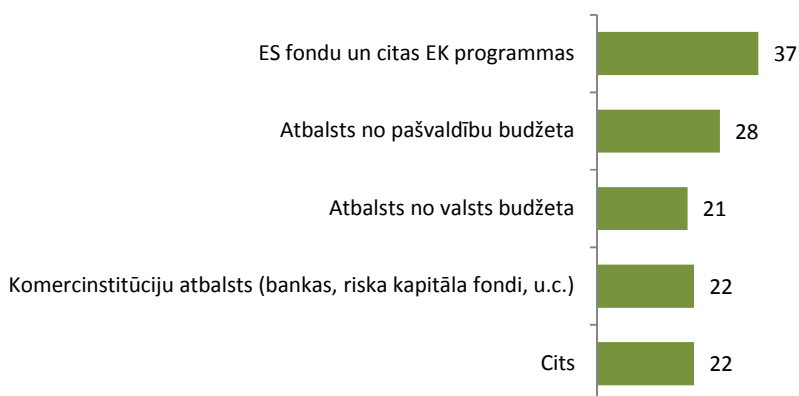
Visbiežāk uzņēmēji saņēmuši atbalstu ES fondu un citu EK programmu ietvaros (37% no tiem, kuri atbalstu bija saņēmuši), kā arī no pašvaldību budžeta (28%). Komercinstitūciju atbalstu izmantojuši aptuveni 1/5 aptaujāto.

Vai pēdējo piecu gadu laikā Jūsu uzņēmums ir saņēmis kādu valsts, pašvaldību vai cita veida finanšu atbalstu (piemēram, ES fondi, komercbanku kredīti, u.c.)? (%)

Bāze: Respondenti, kuri ir pieteikušies kādam valsts, pašvaldību vai cita veida finanšu atbalstam pēdējo 5 gadu laikā, n=96

Kādu finanšu atbalstu pēdējo piecu gadu laikā esat saņēmuši? (%)

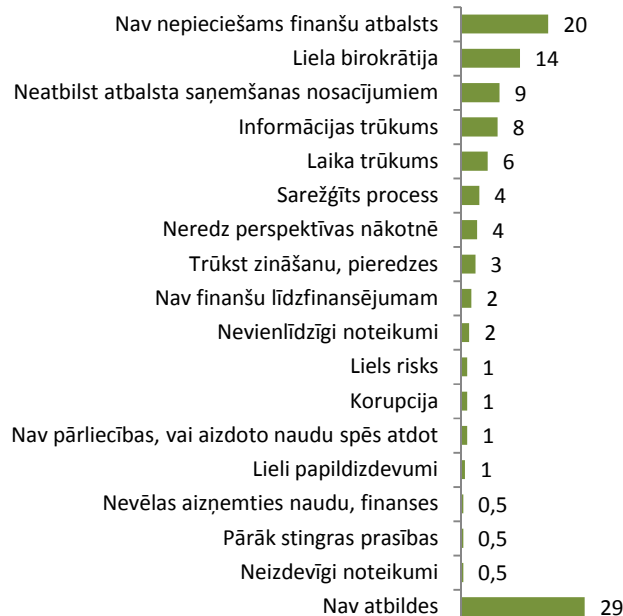

Bāze: Respondenti, kuri ir saņēmuši kādam valsts, pašvaldību vai cita veida finanšu atbalstam pēdējo 5 gadu laikā, n=67

3.6.3. Iemesli nepieteikties finanšu atbalsta saņemšanai

Tie, kuri pēdējo piecu gadu laikā nebija pieteikušies nevienam finanšu atbalsta veidam, kā būtiskākos iemeslus norāda - nav bijis nepieciešams atbalsts (20%), liela birokrātija (14%), neatbilstība atbalsta saņemšanas kritērijiem (9%), informācijas trūkums (8%), laika trūkums (6%).

Kas ir būtiskākie iemesli, kādēļ neesat pieteikušies nevienam valsts, pašvaldību vai cita veida finanšu atbalstam? (%)

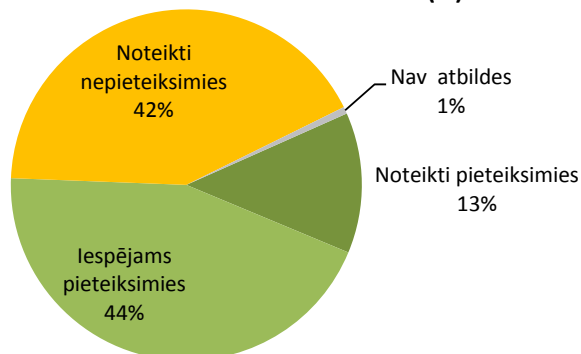

Bāze: Respondenti, kuri nav pieteikušies valsts, pašvaldību vai cita veida finanšu atbalstam pēdējo 5 gadu laikā, n=213

3.6.4. Plāni pieteikties finanšu atbalsta saņemšanai

Tuvāko piecu gadu laikā kopumā 57% radošo industriju uzņēmumu plāno pieteikties kādam valsts, pašvaldību vai cita veida finanšu atbalstam. Tomēr tikai 13% apgalvojuši, ka noteikti pieteiksies, kamēr 44% - ka iespējams pieteiksies. Kopumā 42% aptaujāto ir pārliecināti, ka noteikti nepieteiksies. To, ka noteikti pieteiksies finanšu atbalsta saņemšanai salīdzinoši biežāk apgalvojuši pēc 2008.gada dibinātie uzņēmumi (20%) un uzņēmumi ar apgrozījumu 100 001-500 000 lvs (25%). Tāpat novērojams, ka finanšu atbalstam salīdzinoši biežāk plāno pieteikties tie, kuri jau pēdējo piecu gadu laikā bija saņēmuši šādu atbalstu (36%). Jāpiebilst arī, ka vairākums no tiem, kuri iepriekš bija pieteikušies, bet nebija saņēmuši finanšu atbalstu, plāno pieteikties arī tuvākajos piecos gados.

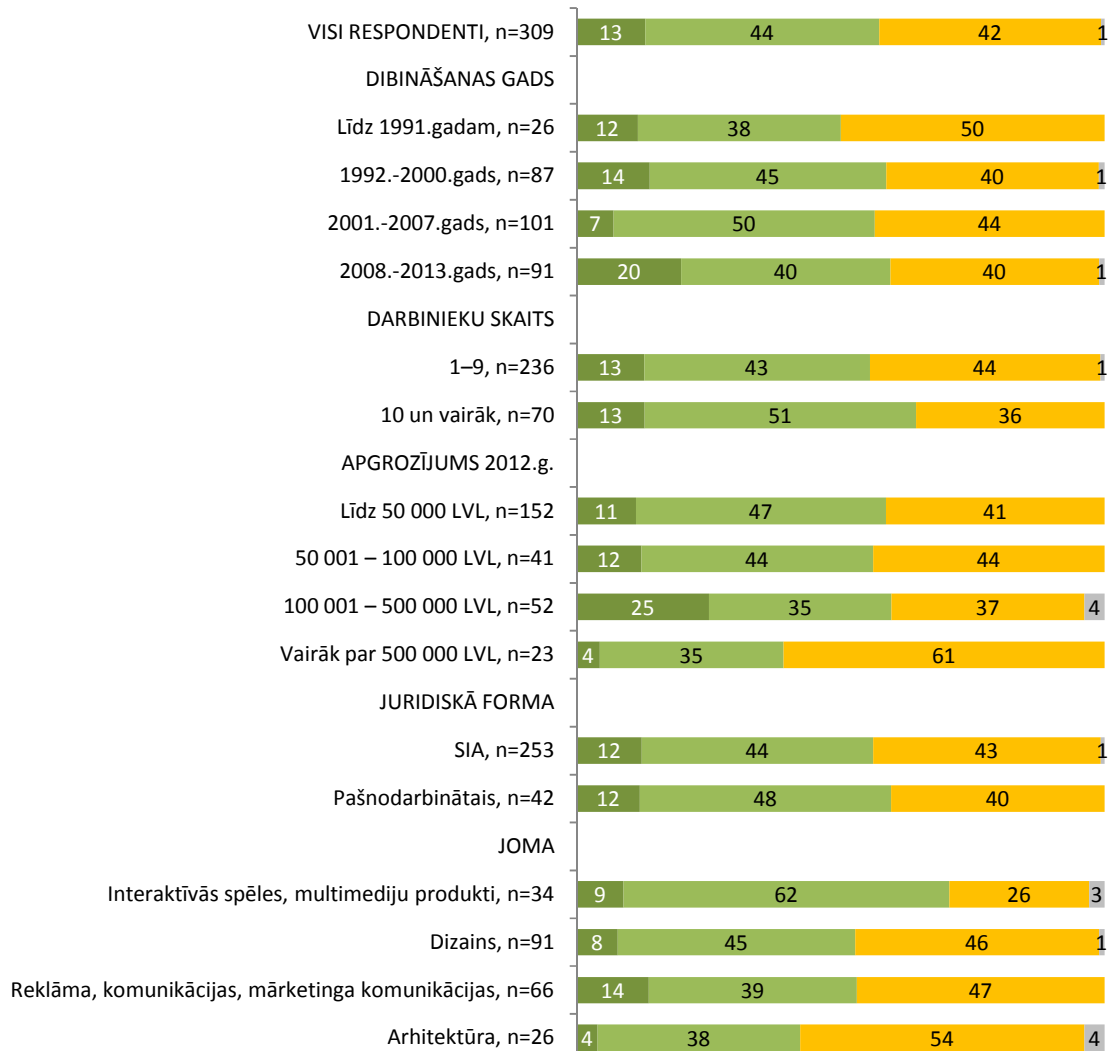
Vai tuvāko piecu gadu laikā Jūsu uzņēmums plāno pieteikties kādam valsts, pašvaldību vai cita veida finanšu atbalstam? (%)

Bāze: visi respondenti, n=309

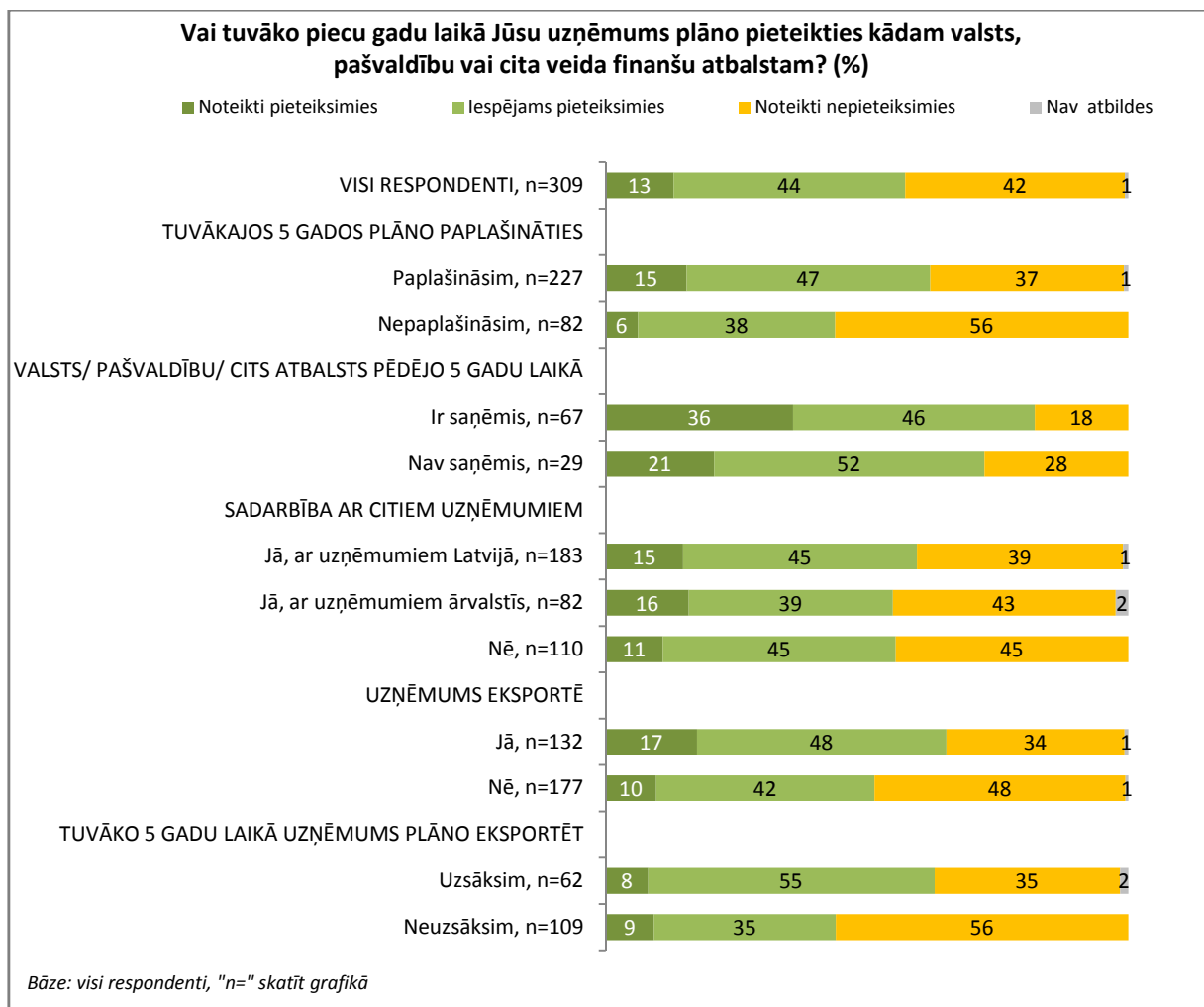
Vai tuvāko piecu gadu laikā Jūsu uzņēmums plāno pieteikties kādam valsts, pašvaldību vai cita veida finanšu atbalstam? (%)

■ Noteikti pieteiksimies ■ Iespējams pieteiksimies ■ Noteikti nepieteiksimies ■ Nav atbildes

Bāze: visi respondenti, "n=" skatīt grafikā

Piezīme: grafikā attēlotas tikai tās "Joma" un "Juridiskā forma" kategorijas, kaurās ir vismaz 25 respondenti

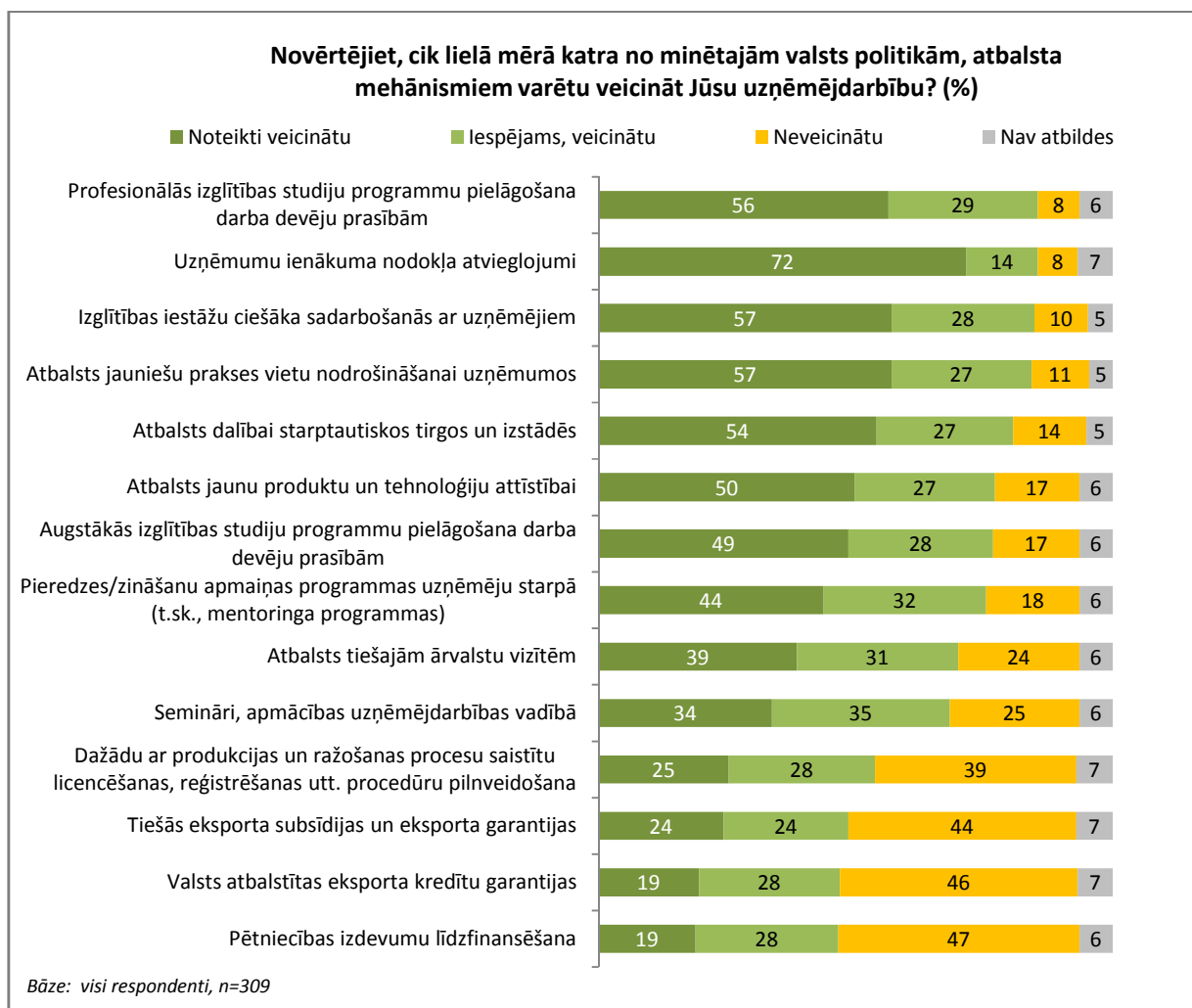
3.6.5. Atbalsta mehānismu ietekme uz uzņēmējdarbību

Vairākums - 72% - aptaujāto novērtē, ka uzņēmumu ienākuma nodokļa atvieglojumi noteikti veicinātu to uzņēmējdarbību. Vairāk kā 1/2 aptaujāto ir arī pārliecināti, ka viņu uzņēmējdarbību veicinātu profesionālās izglītības studiju programmu pielāgošana darba devēju prasībām (56%), izglītības iestāžu ciešāka sadarbšanās ar uzņēmējiem (57%), atbalsts jauniešu prakses vietu nodrošināšanai uzņēmumos (57%) un atbalsts dalībai starptautiskos tirgos un izstādēs (54%).

Kā mazāk efektīvi aptaujā novērtēti tādi iespējamie atbalsta veidi kā dažādu ar produkcijas un ražošanas procesu saistītu licencēšanas, reģistrēšanas utt. procedūru pilnveidošana (39% novērtē, ka tas noteikti neveicinātu viņu uzņēmējdarbību), tiešās eksporta subsīdijas un eksporta garantijas (44%), valsts atbalstītas eksporta kredītu garantijas (46%) un pētniecības izdevumu līdzfinansēšana (47%). Jāuzsver gan, ka arī šos atbalsta veidus aptuveni 1/2-1/4 aptaujāto vērtē kā uzņēmējdarbību pozitīvi ietekmējošus.

Kopumā novērojams, ka uzņēmumi, kuri dibināti pirms 1991.gada, salīdzinoši retāk dažādus iespējamus atbalsta veidus vērtējuši kā savu uzņēmējdarbību pozitīvi ietekmējošu (izņēmums ir valsts atbalstītas

eksporta kredītu garantijas, ko šajā mērķa grupā biežāk kā citās uzskata par būtisku atbalsta veidu). Retāk dažādu atbalsta veidu pozitīvo ietekmi uz savu uzņēmējdarbību novērtē arī pašnodarbinātie. Savukārt biežāk pozitīvus vērtējumus par dažādu atbalsta veidu ietekmi uz savu uzņēmējdarbību snieguši uzņēmumi, kuros nodarbināto skaits ir lielāks par 10, reklāmas, komunikāciju un mārketinga komunikāciju jomā strādājošie, kā arī tie, kuru ikgadējais apgrozījums ir 50 001-100 000 Ls liels.

Novērtējiet, cik lielā mērā katra no minētajām valsts politikām, atbalsta mehānismiem varētu veicināt Jūsu uzņēmējdarbību?
(% (summa 'noteikti veicinātu' + 'iespējams, veicinātu'))

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
VISI RESPONDENTI, n=309	86	85	85	84	81	77	77	76	70	69	53	48	47	47
DIBINĀŠANAS GADS														
Līdz 1991.gadam, n=26	77	76	69	77	84	65	61	73	73	54	42	46	58	27
1992.-2000.gads, n=87	81	83	87	81	72	72	75	69	53	61	51	41	39	47
2001.-2007.gads, n=101	91	90	86	84	84	82	79	79	78	74	60	55	53	53
2008.-2013.gads, n=91	88	87	88	90	84	79	81	79	77	74	56	49	46	46
DARBINIEKU SKAITS														
1–9, n=236	83	85	85	84	81	76	75	76	70	66	51	45	44	44
10 un vairāk, n=70	96	88	87	83	77	82	83	74	70	76	61	61	57	54
APGROZĪJUMS 2012.g.														
Līdz 50 000 LVL, n=152	84	87	83	85	82	74	74	73	66	68	49	42	41	40
50 001 – 100 000 LVL, n=41	81	90	95	87	76	81	83	78	76	71	56	52	58	53
100 001 – 500 000 LVL, n=52	92	85	91	90	83	81	79	78	75	69	58	50	46	50
Vairāk par 500 000 LVL, n=23	91	95	87	78	70	87	91	73	65	73	56	57	52	69
JURIDISKĀ FORMA														
SIA, n=253	88	88	86	85	80	81	81	74	67	68	54	51	49	49
Pašnodarbinātais, n=42	73	79	84	86	83	60	57	84	83	74	47	40	40	22
JOMA														
Interaktīvās spēles, multimediju produkti, n=34	83	91	82	67	79	85	88	73	82	64	39	55	36	50
Dizains, n=91	84	85	86	86	92	84	65	71	83	65	58	57	59	37
Reklāma, komunikācijas, mārketinga komunikācijas, n=66	92	91	91	91	85	86	89	78	69	74	62	48	56	56
Arhitektūra, n=26	81	89	92	96	77	69	81	73	73	69	58	42	38	42
<i>Bāze: visi respondenti, n=309. Piezīme: sarkani iekrāsoti tie atbalsta veidi, kuru pozitīvo ietekmi konkrētajā kategorijā uzņēmēji vērtējuši izteikti biežāk, kā vidēji, dzeltenī – tās, kuras pozitīvi vērtētas retāk kā vidēji.</i>														
1. Uzņēmumu ienākuma nodokļa atvieglojumi 2. Profesionālās izglītības studiju programmu pielāgošana darba devēju prasībām 3. Izglītības iestāžu ciešāka sadarbšanās ar uzņēmējiem 4. Atbalsts jauniešu prakses vietu nodrošināšanai uzņēmumos 5. Atbalsts dalībai starptautiskos tirgos un izstādēs 6. Atbalsts jaunu produktu un tehnoloģiju attīstībai 7. Augstākās izglītības studiju programmu pielāgošana darba devēju prasībām						8. Pieredzes/zināšanu apmaiņas programmas uzņēmēju starpā (t.sk., mentoringa programmas) 9. Atbalsts tiešajām ārvalstu vizītēm 10. Semināri, apmācības uzņēmējdarbības vadībā 11. Dažādu ar produkcijas un ražošanas procesu saistītu licencēšanas, reģistrēšanas utt. procedūru pilnveidošana 12. Tiešās eksporta subsīdijas un eksporta garantijas 13. Valsts atbalstītas eksporta kredītu garantijas 14. Pētniecības izdevumu līdzfinansēšana								

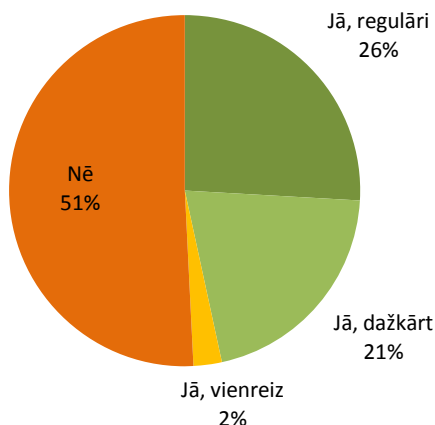
3.7. Pētniecība un izstrāde

3.7.1. Ieguldījumi pētniecībā un izstrādē

Kopumā 49% aptaujāto apgalvo, ka pēdējo piecu gadu laikā ir veikuši ieguldījumus pētniecībā un izstrādē - 26% tos veikuši regulāri, 21% dažkārt un vēl 2% - vienreiz.

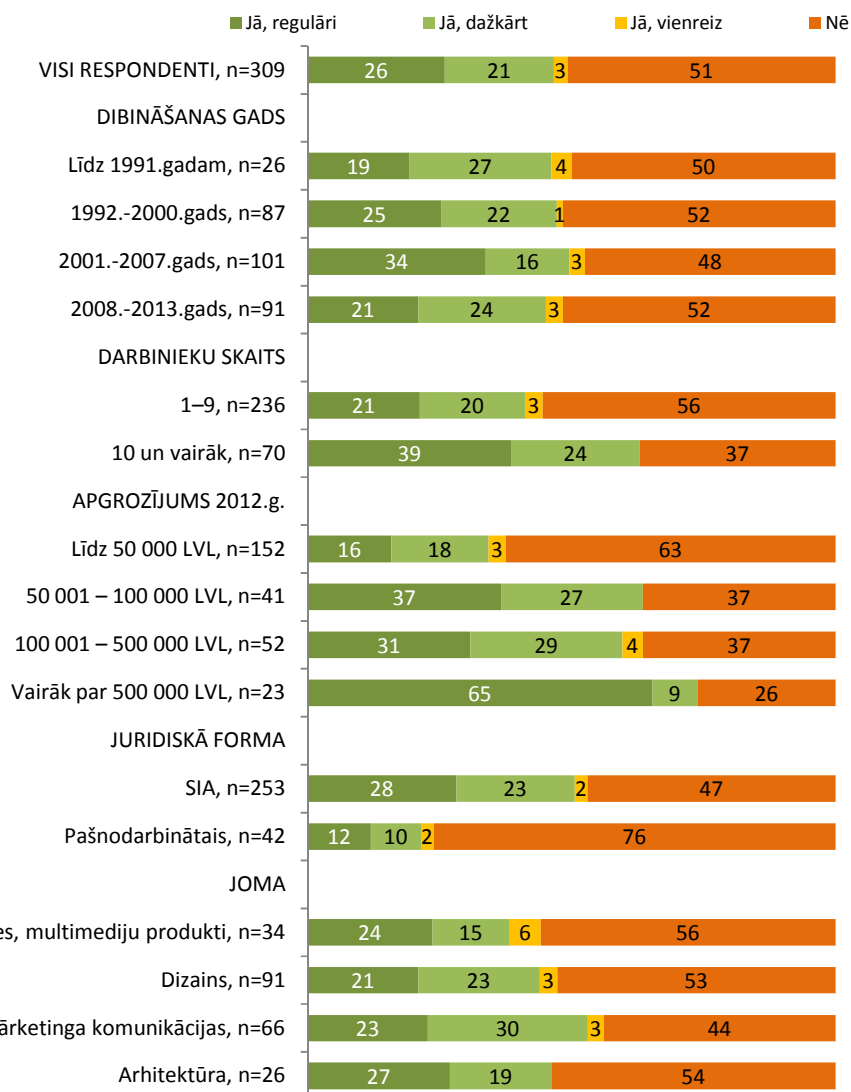
To, ka vismaz dažkārt veic ieguldījumus pētniecībā un attīstībā aptaujā biežāk apgalvojuši 201.-2007.gadā dibinātie uzņēmumi (50%), 10 un vairāk darbinieku nodarbinošo (63%), tie, kuru ikgadējais apgrozījums pārsniedz 500 000 Ls (74%), kā arī tie, kuri tuvākajos piecos gados plāno paplašināt uzņēmējdarbību (54%), tie, kuri pēdējo piecu gadu laikā ir saņēmuši finanšu atbalstu (61%), tie, kuri sadarbojas ar uzņēmumiem ārvalstīs (68%) un nodarbojas ar eksportu (62%).

Vai pēdējo piecu gadu laikā esat veikuši ieguldījumus pētniecībā un izstrādē? (%)

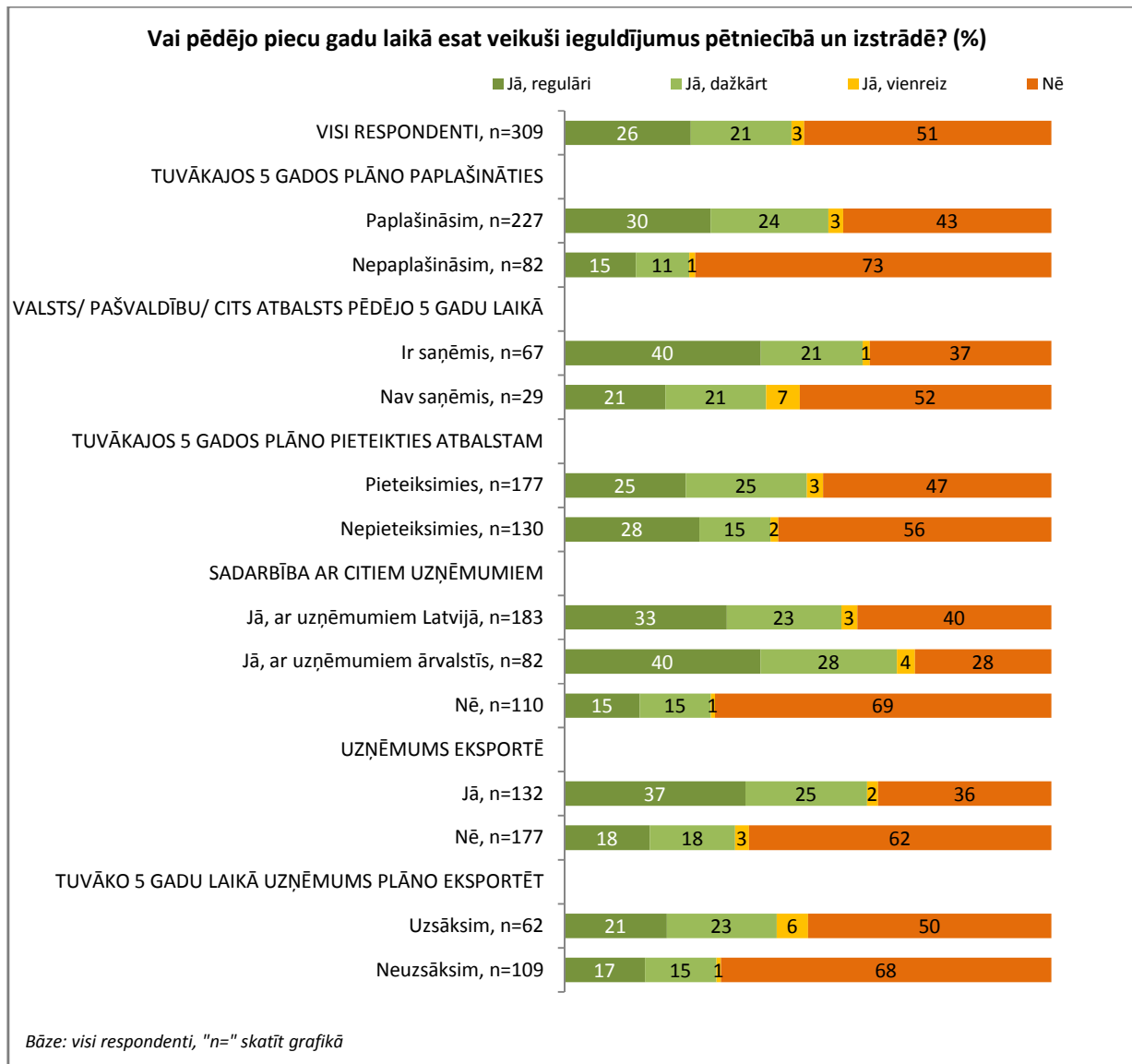
Bāze: visi respondenti, n=309

Vai pēdējo piecu gadu laikā esat veikuši ieguldījumus pētniecībā un izstrādē? (%)

Bāze: visi respondenti, "n=" skatīt grafikā

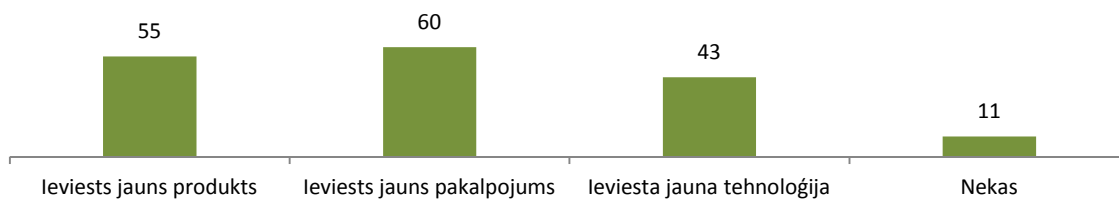
Piezīme: grafikā attēlotas tikai tās "Joma" un "Juridiskā forma" kategorijas, kaurās ir vismaz 25 respondenti

3.7.2. Jaunu produktu, pakalpojumu, tehnoloģiju ieviešana

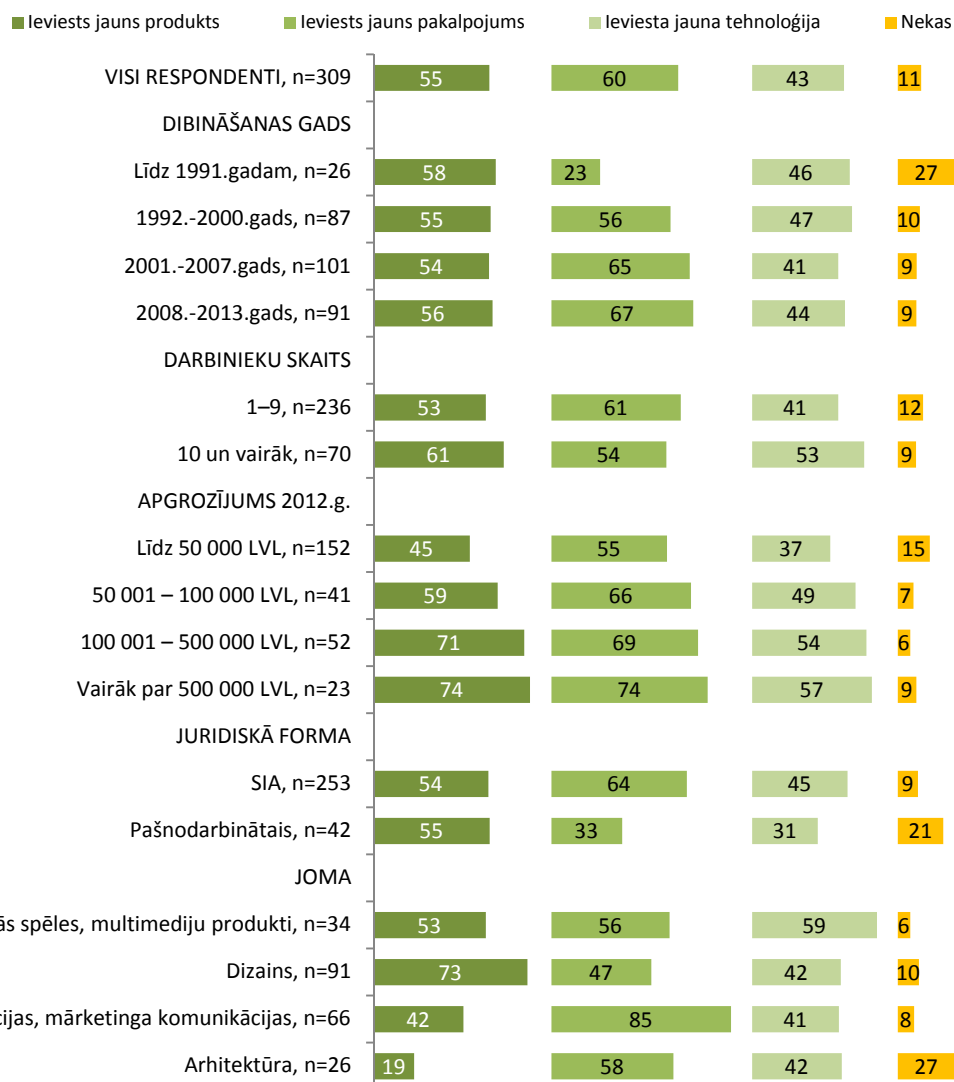
60% radošo industriju uzņēmumu pēdējo piecu gadu laikā ir ieviesuši jaunu pakalpojumu, 55% - jaunu produktu, bet 43% - jaunu tehnoloģiju. Jaunus produktus biežāk ieviesuši lielie uzņēmumi un dizaina jomā strādājošie, jaunus pakalpojumus - pēdējo desmit gadu laikā dibinātie uzņēmumi, tie, kuru apgrozījums ir lielāks par 50 001 Ls, kā arī reklāmas, komunikāciju, mārketinga komunikāciju jomā strādājošie. Savukārt jaunas tehnoloģijas biežāk ieviesuši uzņēmumi, kuros nodarbināti vairāk par 10 darbiniekiem, tie, kuru ikgadējais apgrozījums ir lielāks par 100 001 Ls, kā arī interaktīvo spēļu, multimediju produktu jomā strādājošie.

Vai pēdējo piecu gadu laikā Jūsu uzņēmumā ir...? (%)

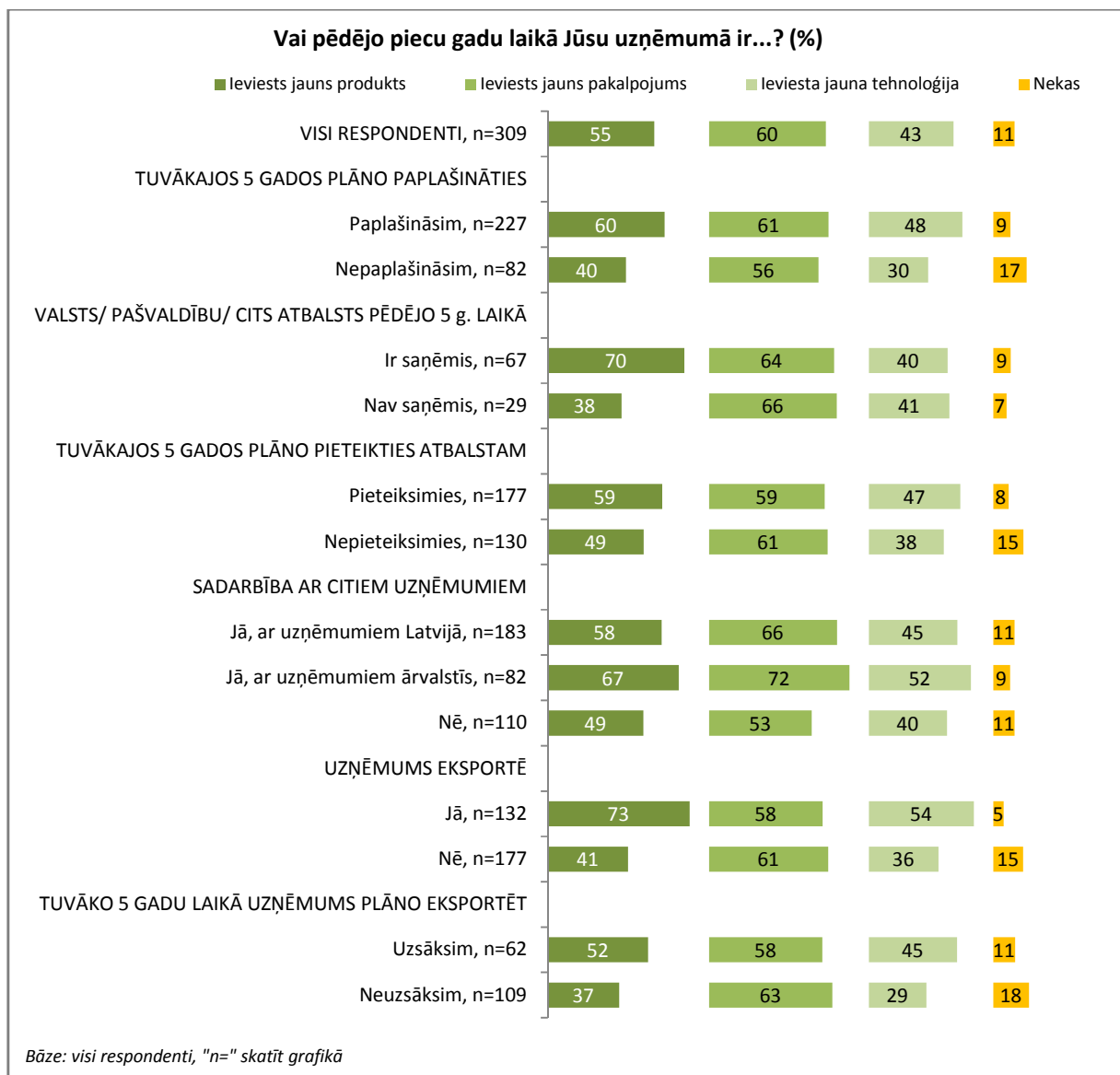
Bāze: visi respondenti, n=309

Vai pēdējo piecu gadu laikā Jūsu uzņēmumā ir...? (%)

Bāze: visi respondenti, "n=" skatīt grafikā

Piezīme: grafikā attēlotas tikai tās "Joma" un "Juridiskā forma" kategorijas, kurās ir vismaz 25 respondenti

3.7.3. Rūpnieciskā īpašuma tiesību reģistrācija

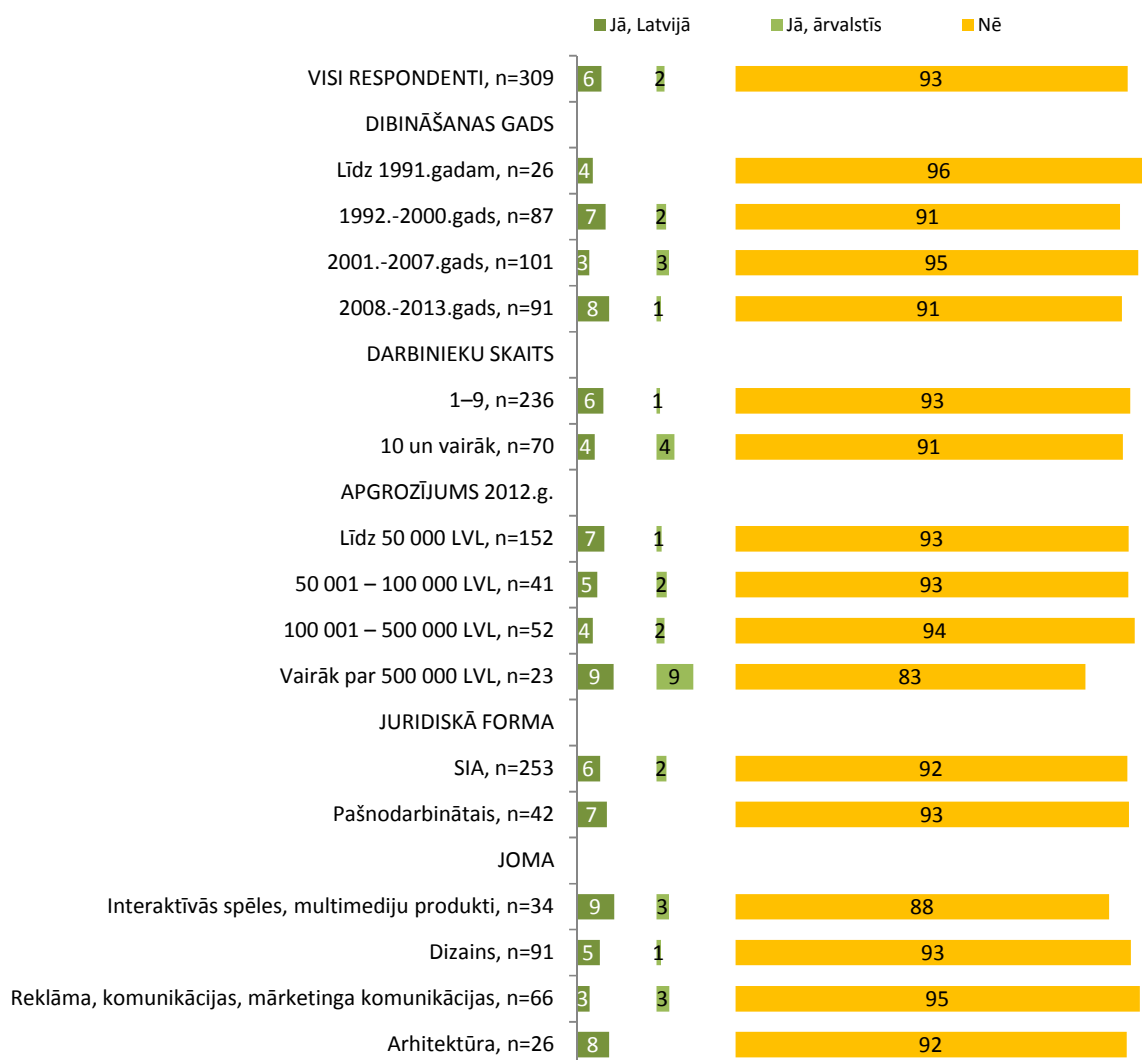
Tikai 8% uzņēmumu pēdējo piecu gadu laikā ir reģistrējuši rūpnieciskā īpašuma tiesības (ieguvuši patentu) - 6% Latvijā un tikai 2% ārvalstīs. Salīdzinoši biežāk tie bijuši lielle uzņēmumi (to vidū, kuru apgrozījums pārsniedz 500 000 Ls, patentu ieguvušo īpatsvars ir pat 18%), kā arī interaktīvo spēļu, multimediju produktu jomā strādājošie (12%).

Vai pēdējo piecu gadu laikā Jūsu uzņēmums ir reģistrējis rūpnieciskā īpašuma tiesības (ieguvis patentu) Latvijā vai ārvalstīs? (%)

Bāze: visi respondenti, n=309

Vai pēdējo piecu gadu laikā Jūsu uzņēmums ir reģistrējis rūpnieciskā īpašuma tiesības (ieguvis patentu) Latvijā vai ārvalstīs? (%)

Bāze: visi respondenti, "n=" skatīt grafikā

Piezīme: grafikā attēlotas tikai tās "Joma" un "Juridiskā forma" kategorijas, kurās ir vismaz 25 respondenti

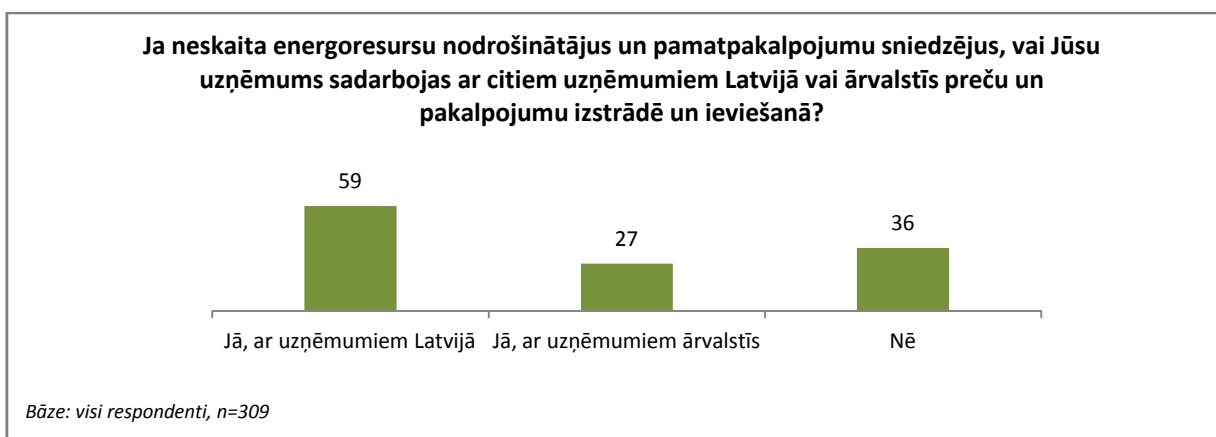
3.8. Sadarbība

3.8.1. Sadarbība ar citiem uzņēmumiem

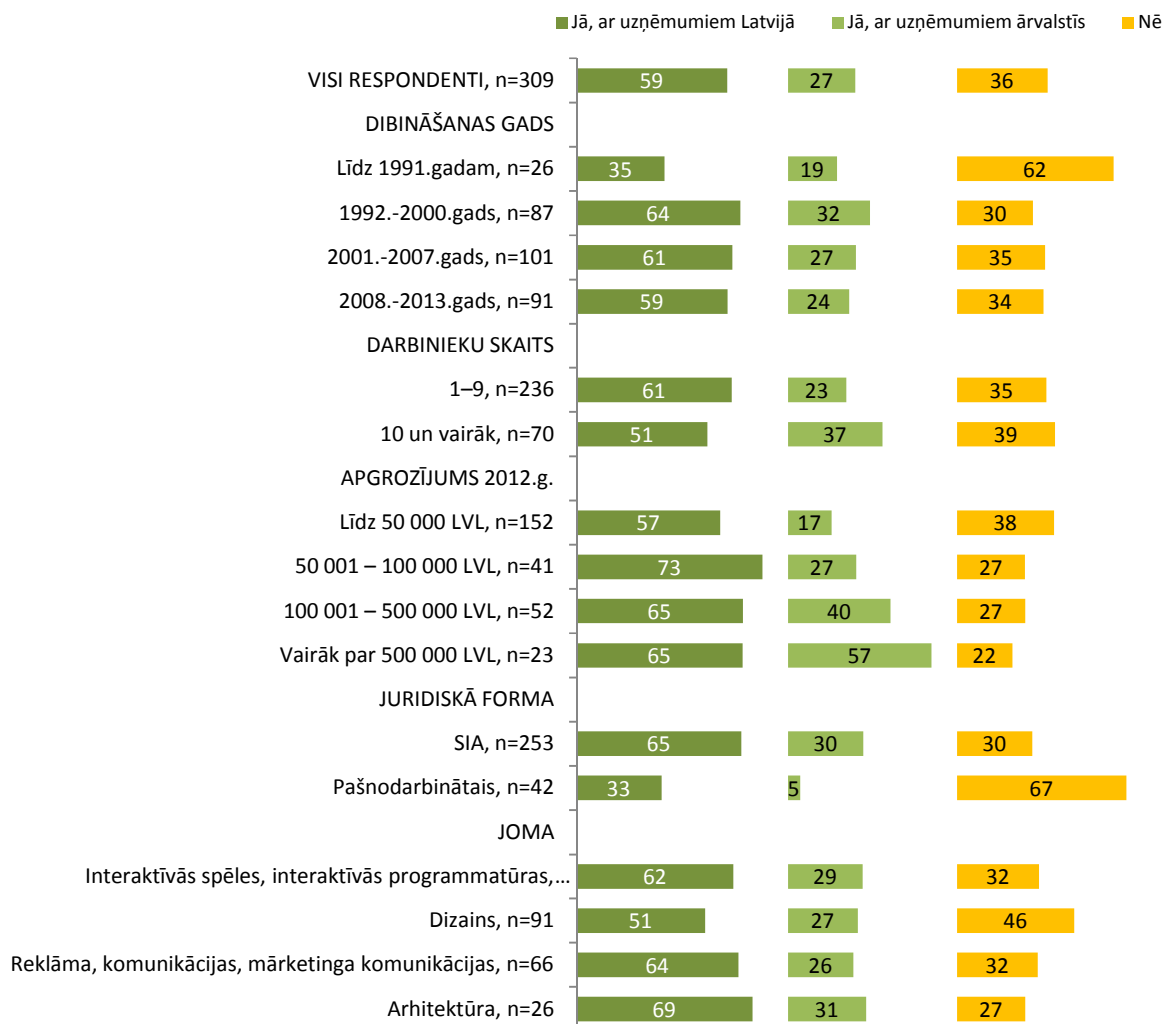
Kopumā 64% aptaujāto uzņēmēju apgalvo, ka to uzņēmumi preču un pakalpojumu izstrādē un ieviešanā sadarbojas ar citiem uzņēmumiem – 59% sadarbojas ar uzņēmumiem Latvijā, bet 27% - ar uzņēmumiem ārvalstīs.

Ar uzņēmumiem Latvijā biežāk sadarbojas 1992.-2000.gadā dibinātie uzņēmumi (64%), tie, kuru apgrozījums ir 50 001-100 000 Ls liels (73%), arhitektūras jomā strādājošie (69%). Ar uzņēmumiem ārvalstīs biežāk sadarbojas lielie uzņēmumi (ar nodarbināto skaitu virs 10 un apgrozījumu virs 100 001 Ls). Savukārt sadarbībā neaktīvāki ir uzņēmumi, kas dibināti pirms 1991.gada (62% šajā mērķa grupā nesadarbojas ar citiem uzņēmumiem), pašnodarbinātie (67%), kā arī dizaina jomā strādājošie (46%).

Salīdzinoši visbiežāk radošo industriju uzņēmumi sadarbojas ar IT pakalpojumu sniedzējiem (13%), tirdzniecības uzņēmumiem (11%), reklāmas pakalpojumu sniedzējiem (10%) un ražošanas uzņēmumiem (8%).

Ja neskaita energoresursu nodrošinātājus un pamatpakalpojumu sniedzējus, vai Jūsu uzņēmums sadarbojas ar citiem uzņēmumiem Latvijā vai ārvalstīs preču un pakalpojumu izstrādē un ieviešanā? (%)

Bāze: visi respondenti, "n=" skatīt grafikā

Piezīme: grafikā attēlotas tikai tās "Joma" un "Juridiskā forma" kategorijas, kaurās ir vismaz 25 respondenti

Ar kādu nozaru uzņēmumiem Jūs sadarbojaties? (%)

Bāze: Respondenti, kuri sadarbojas ar citiem uzņēmumiem Latvijā vai ārvalstīs preču un pakalpojumu izstrādē un ieviešanā, n=199

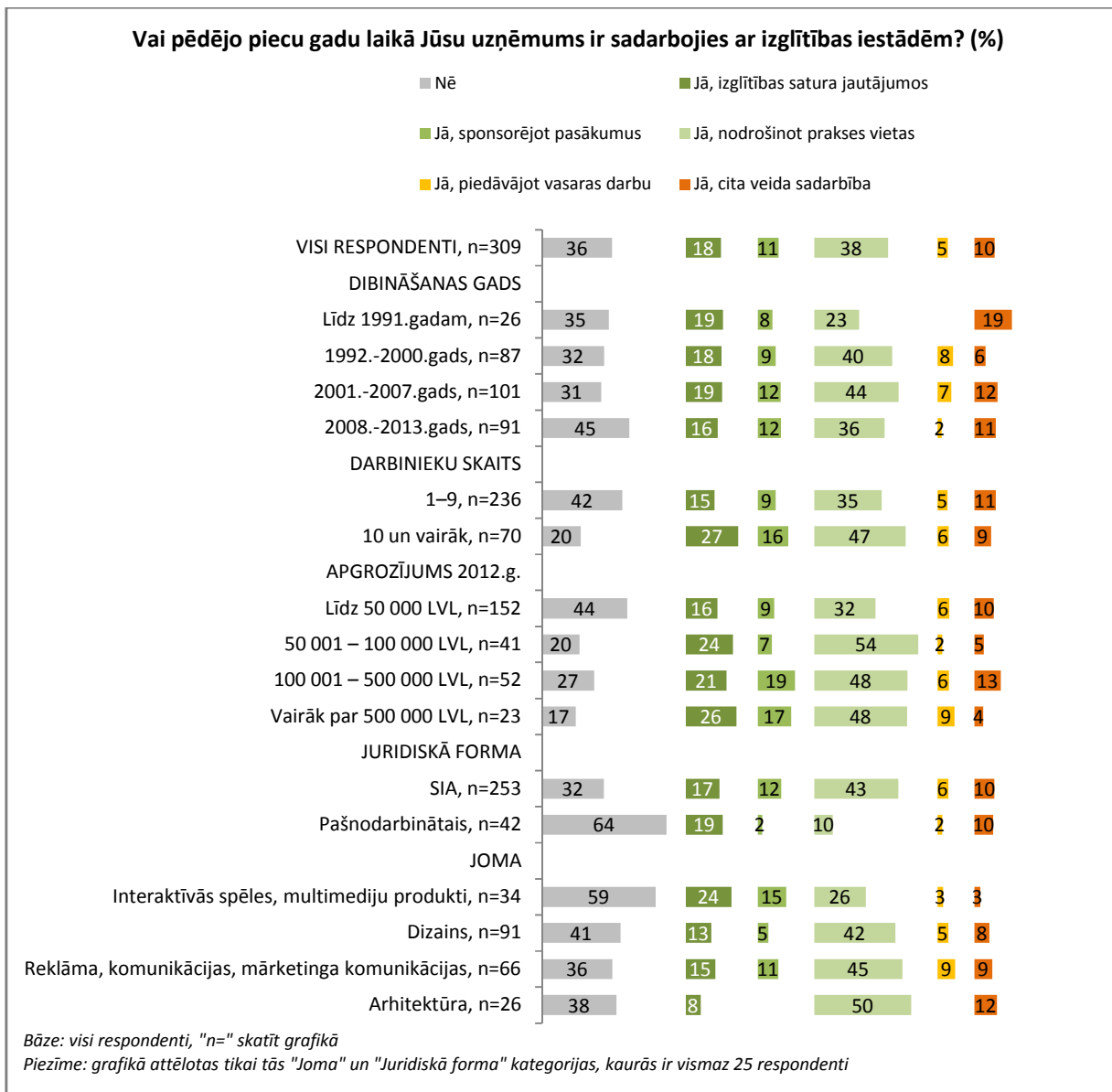
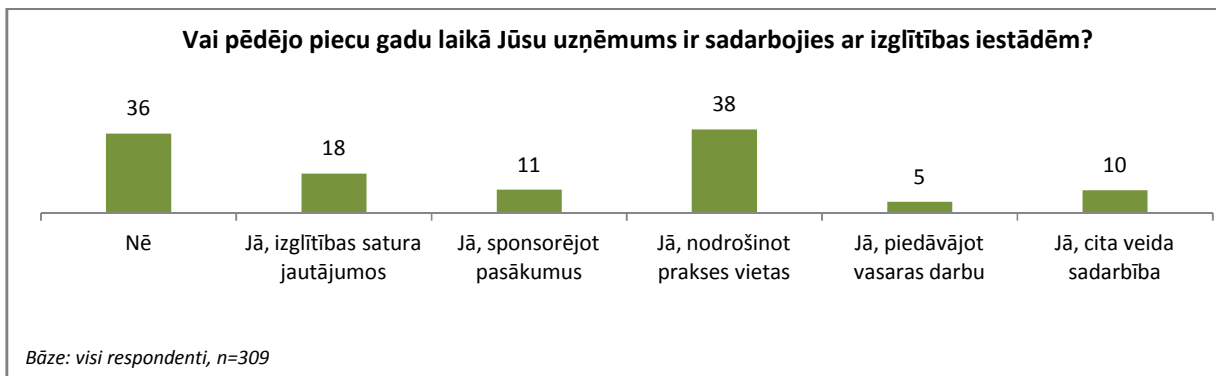
Piezīme: Attēlotas atbildes, kuras minējuši vismaz 1% respondentu

3.8.2. Sadarbība ar izglītības iestādēm

64% pēdējo piecu gadu laikā ir sadarbojušies ar izglītības iestādēm, visbiežāk - 38% gadījumu - nodrošinot prakses vietas. Izglītības satura jautājumos ar izglītības iestādēm sadarbojušies tikai aptuveni 1/5 radošo industriju pārstāvju. Interesanti, ka kopumā 11% radošo industriju uzņēmumu ir sponsorējuši dažādus pasākumus.

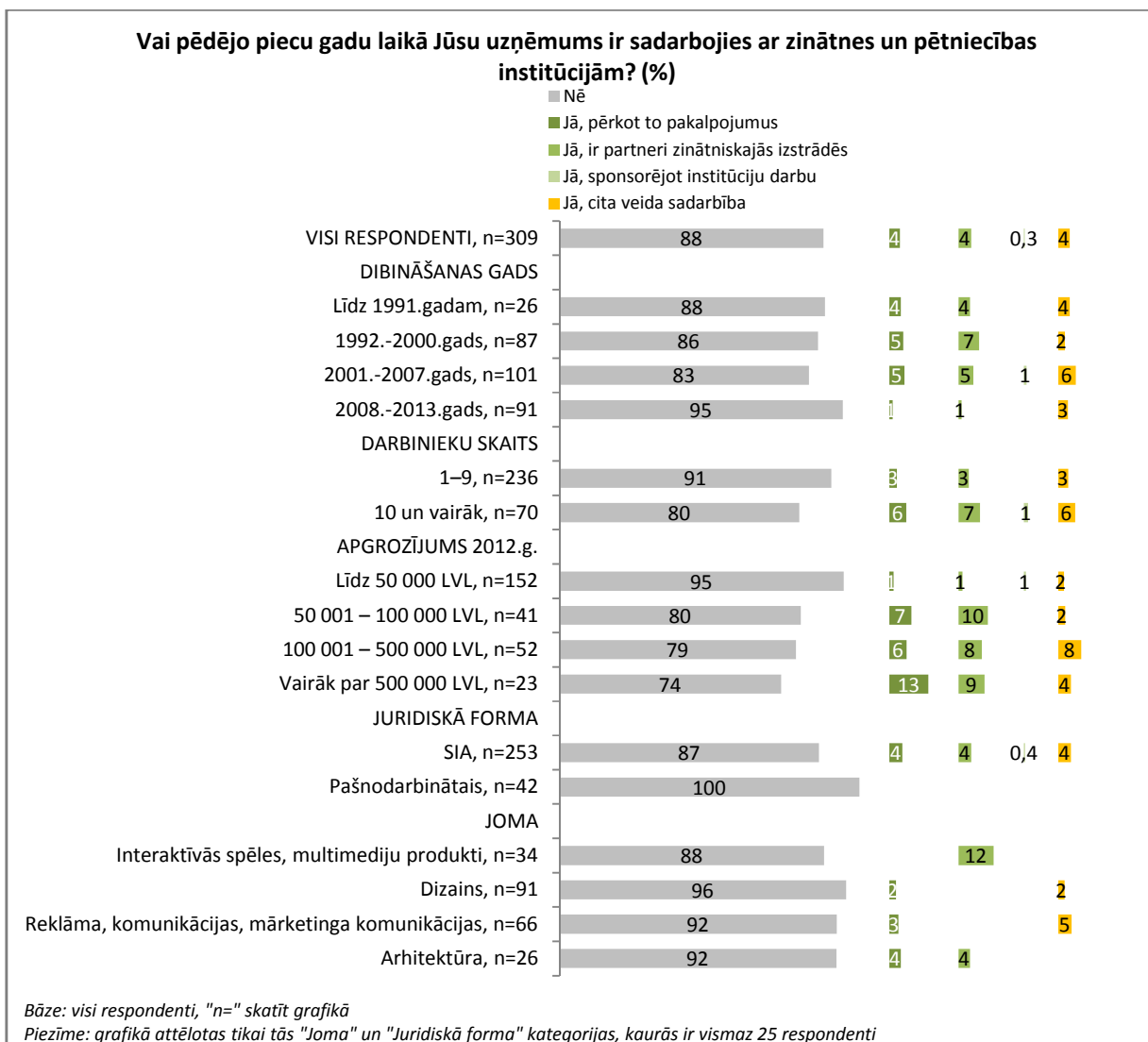
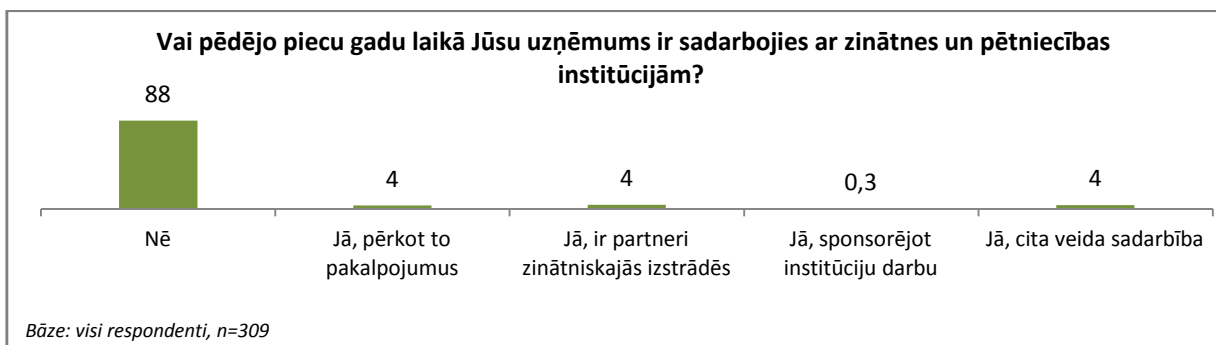
Sadarbībā ar izglītības iestādēm aktīvāki bijuši uzņēmumi, kuros nodarbināti vairāk kā 10 darbinieku (80% ir sadarbojušies), kā arī tie, kuru apgrozījums ir 50 001-100 000 Ls (80%) un vairāk par 500 000 Ls (83%), bet neaktīvāki - pēdējo piecu gadu laikā dibinātie (45% nav sadarbojušies), uzņēmumi ar darbinieku

skaitu līdz 10 (42%) un apgrozījumu zem 50 000 Ls (44%), kā arī interaktīvo spēļu, multimediju produktu jomā strādājošie (59%).

3.8.3. Sadarbība ar zinātnes un pētniecības institūcijām

Absolūtais vairākums – 88% - radošo industriju uzņēmēju pēdējo piecu gadu laikā nav sadarbojušies ar zinātnes un pētniecības institūcijām un tikai 4% no visiem ar šādām institūcijām sadarbojušies kā partneri. Vēl 4% pirkuši to pakalpojumus. Sadarbībā salīdzinoši biežāk iesaistījušies lielie uzņēmumi, kā arī interaktīvo spēļu, multimediju produktu jomā strādājošie.

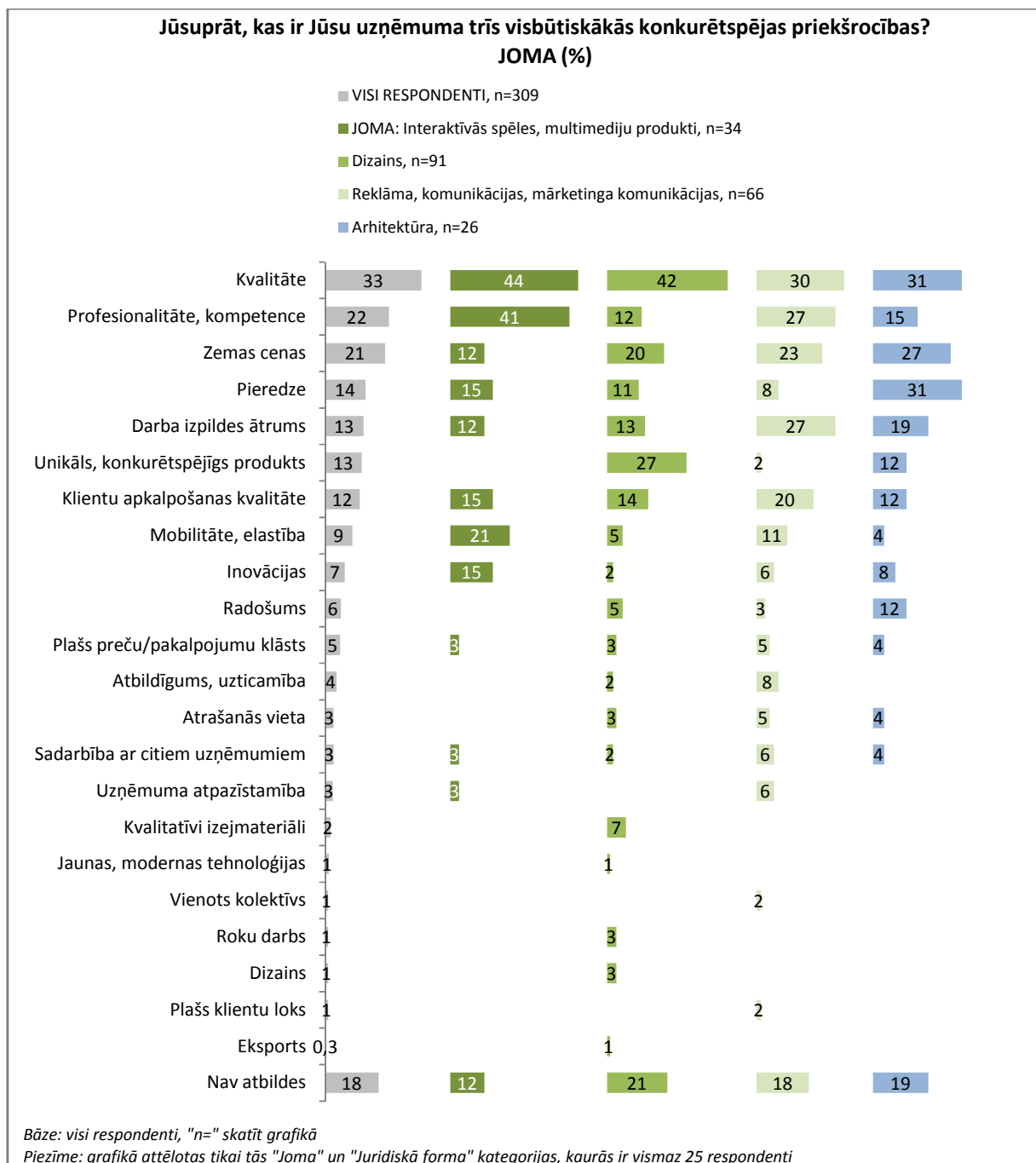

3.9. Konkurētspēja

Kvalitāte (33%), profesionalitāte un kompetence (22%), zemas cenas (21%) ir tās trīs konkurētspējas priekšrocības, kuras radošo industriju uzņēmumi aptaujā min visbiežāk. Kā sekundāras nozīmes konkurētspējas priekšrocības iespējams identificēt pieredzi, darba izpildes ātrumu, unikālus, konkurētspējīgus produktus un klientu apkalpošanas kvalitāti – tos min nedaudz vairāk kā 1/10 uzņēmēji. Interesanti, ka tādus uzņēmējdarbības aspektus kā inovācijas, radošums, modernas tehnoloģijas aptaujā kā savas būtiskas konkurētspējas priekšrocības min daudz mazāk kā 1/10 aptaujāto.

Interesantas atšķirības novērojamas darbības jomas griezumā. Interaktīvo spēļu un multimediju produktu jomā trīs visbiežāk minētās konkurētspējas priekšrocības ir kvalitāte (44%), profesionalitāte, kompetence (41%) un mobilitāte, elastība (21%), dizaina jomā - kvalitāte (42%), unikāls, konkurētspējīgs produkts (27%) un zemas cenas (20%), reklāmas un komunikācijas jomā - kvalitāte (30%), profesionalitāte, kompetence (27%) un darba izpildes ātrums (27%), bet arhitektūrā - kvalitāte (31%), pieredze (31%) un zemas cenas (27%).

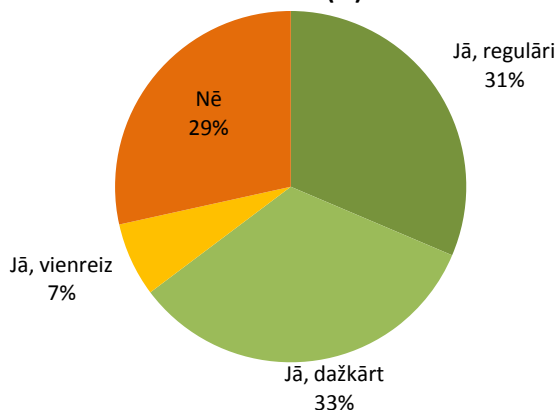

3.10. Darbinieku kvalifikācijas celšana

Pēdējo piecu gadu laikā ieguldījumus darbinieku kvalifikācijas celšanā regulāri veikuši tikai 31% aptaujāto, vēl 33% to darījuši dažkārt, bet 7% - vienreiz. Kopumā 29% radošo industriju uzņēmumu nav ieguldījuši darbinieku kvalifikācijas celšanā. Ieguldījumus biežāk veikuši lielie uzņēmumi, kā arī interaktīvo spēļu, multimediju produktu jomas uzņēmēji. Savukārt izteikti retāk ieguldījumus darbinieku kvalifikācijas

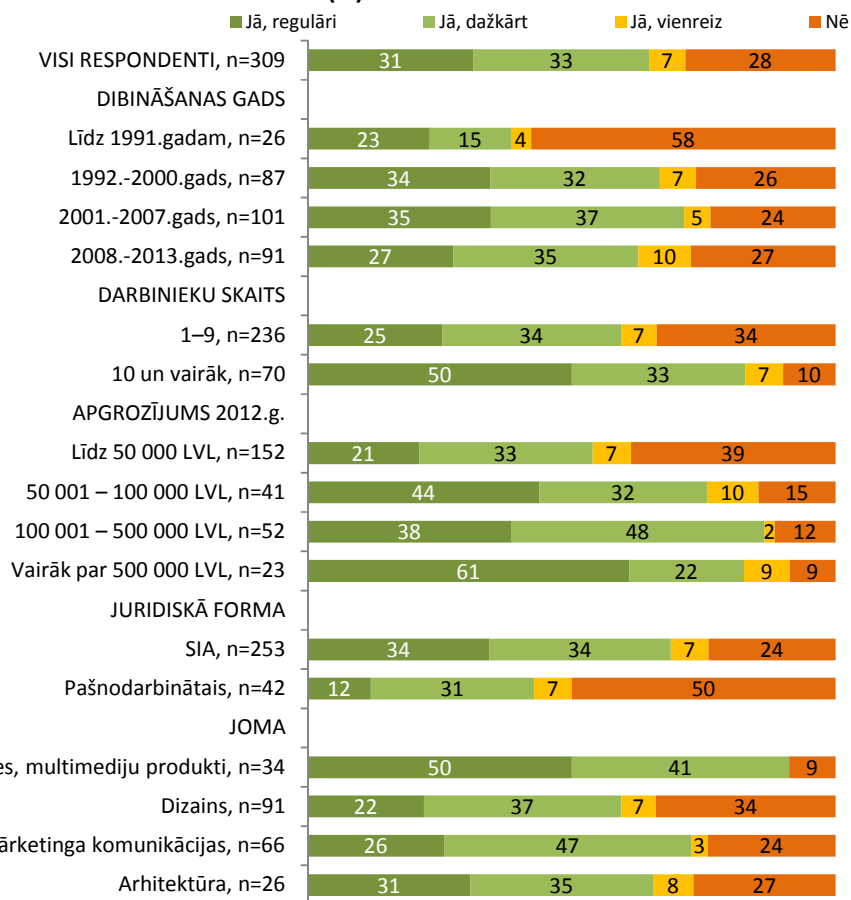
celšanā veikuši līdz 1991.gadam dibinātie uzņēmumi, mazie uzņēmumi ar apgrozījumu līdz 50 000 Ls, kā arī dizaina jomā strādājošie.

Vai pēdējo piecu gadu laikā esat veikuši ieguldījumus darbinieku kvalifikācijas celšanā? (%)

Bāze: visi respondenti, n=309

Vai pēdējo piecu gadu laikā esat veikuši ieguldījumus darbinieku kvalifikācijas celšanā? (%)

Bāze: visi respondenti, "n=" skatīt grafikā

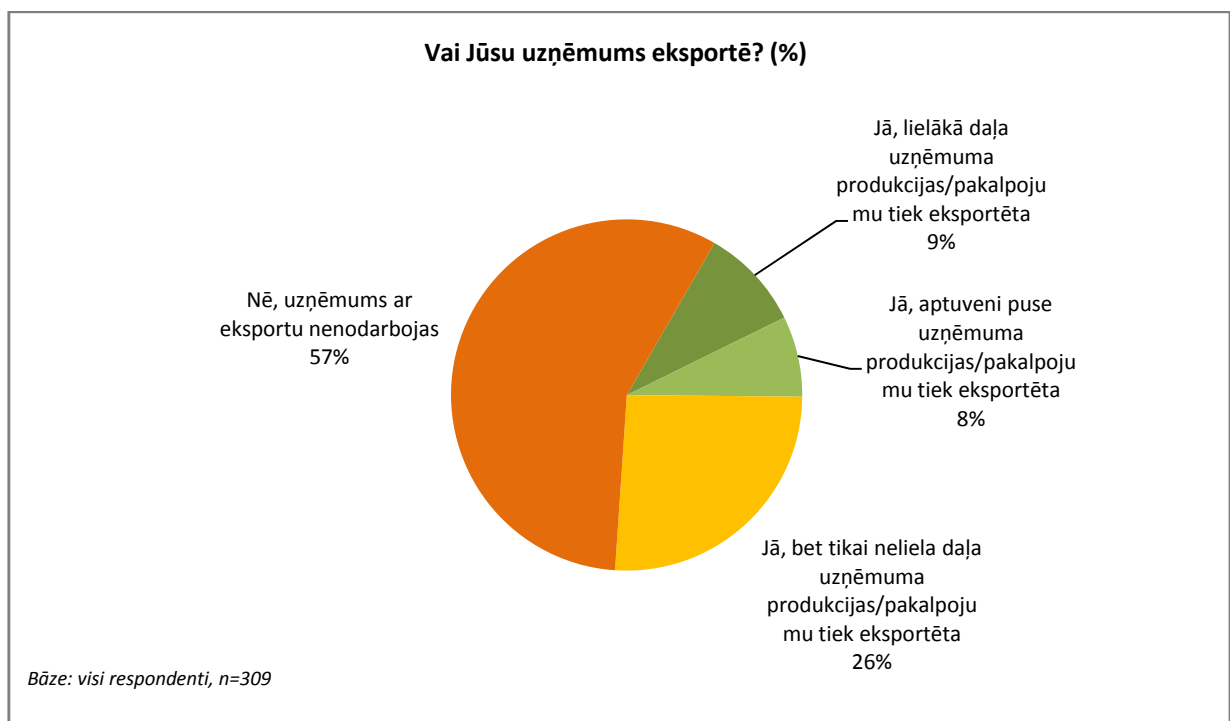
Piezīme: grafikā attēlotas tikai tās "Joma" un "Juridiskā forma" kategorijas, kaurās ir vismaz 25 respondenti

3.11. Eksports

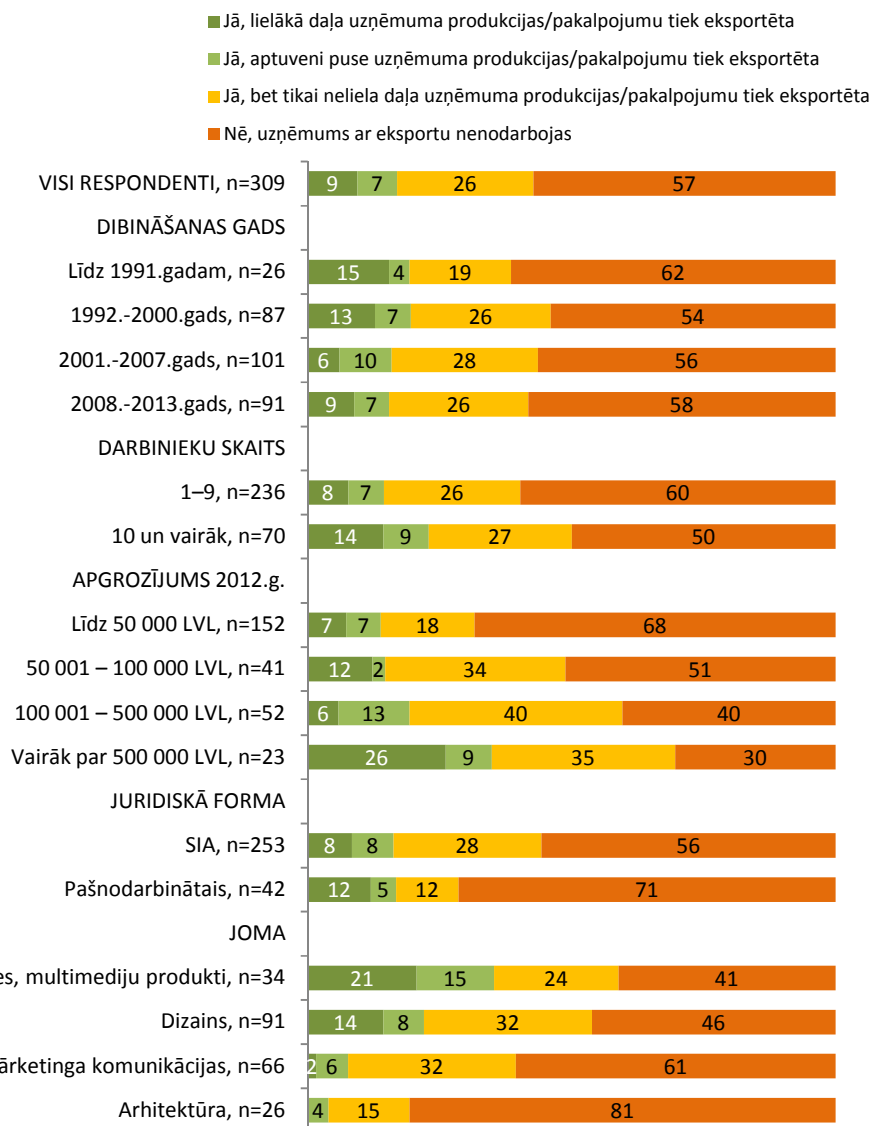
3.11.1. Eksporta aktivitātes

Tikai 17% no radošo industriju uzņēmumiem ir tādi, kuri eksportē ne mazāk kā pusi no uzņēmuma produkcijas un pakalpojumiem. Vēl 26% ir tādu, kuri eksportē nelielu daļu produkcijas. Kopējais eksportētāju īpatsvars ir 43%. Ar eksportu biežāk nodarbojas lielie uzņēmumi, kā arī interaktīvo spēļu, multimediju produktu jomā strādājošie.

Eksportēts visbiežāk tiek uz kaimiņvalstīm - Igauniju (43%) un Lietuvu (42%). Salīdzinoši bieži eksporta galamērķi ir arī Vācija (32%), Krievija (29%) un Zviedrija (24%).

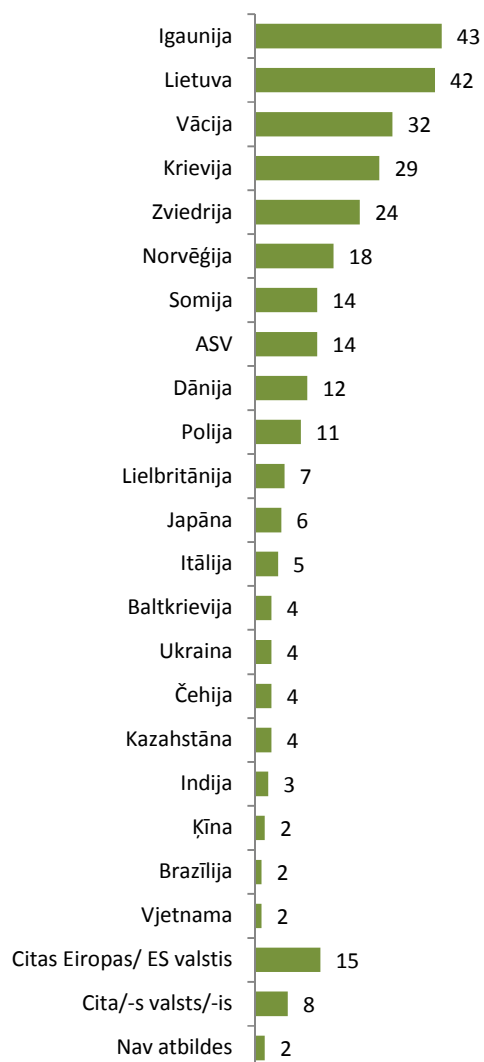
Vai Jūsu uzņēmums eksportē? (%)

Bāze: visi respondenti, "n=" skatīt grafikā

Piezīme: grafikā attēlotas tikai tās "Joma" un "Juridiskā forma" kategorijas, kaurās ir vismaz 25 respondenti

Uz kurām valstīm Jūsu uzņēmums eksportē? (%)

Bāze: Respondenti, kuri eksportē, n=132

3.11.2. Galvenās problēmas eksportā

Kā būtiskākās problēmas, ar kurām nācies saskarties eksportā, uzņēmēji salīdzinoši visbiežāk min apgrozāmo līdzekļu trūkumu (9%), valodas barjeru (8%) un informācijas trūkumu (8%). Aptuveni 1/3 apgalvojuši, ka nav saskārušies ar problēmām, bet vēl aptuveni 1/3 nav varējuši sniegt konkrētu atbildi.

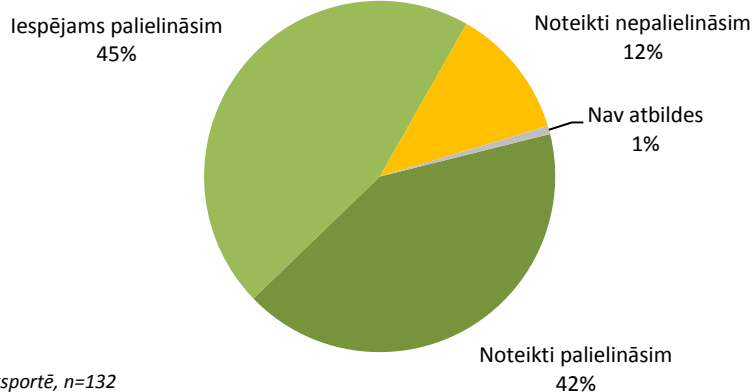

3.11.3. Eksporta palielināšanas plāni

Kopumā 87% radošo industriju uzņēmumu, kuri šobrīd nodarbojas ar eksportu, tuvāko piecu gadu laikā plāno eksportu vēl palielināt – 45% norāda, ka, iespējams, palielinās eksporta apjomu, bet 42%, ka noteikti palielinās. Aptuveni vienlīdz liels ir to uzņēmumu īpatsvars, kuri plāno palielināt eksporta apjomus tajos ārvalstu tirgos, kuros strādā jau šobrīd (77%) un to, kuri plāno uzsākt eksportu vēl neapgūtos ārvalstu tirgos (70%).

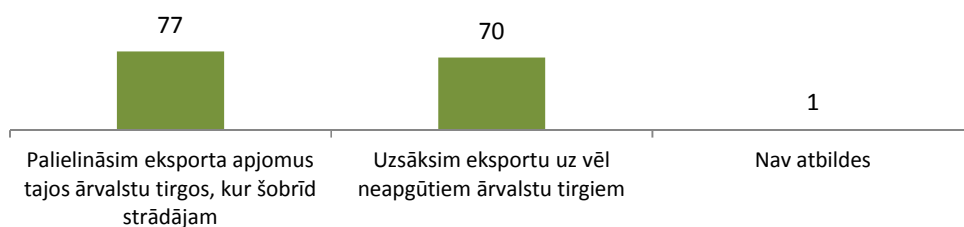
Galvenais uzņēmējus interesējošais tirgus ir Krievija - 28% no tiem, kuri plāno paplašināt eksporta apjomu, plāno uzsākt to tieši uz Krieviju. Vēl 18% norāda, ka vēlētos uzsākt eksportu uz Baltkrieviju. Aptuveni 1/10 uzņēmēju kā potenciālus eksporta tirgus saskata arī Igauniju, Zviedriju, Ukrainu, Somiju un ASV.

Vai tuvāko piecu gadu laikā plānojat palielināt Jūsu uzņēmuma eksporta apjomu? (%)

Bāze: Respondenti, kuri eksportē, n=132

Kādas aktivitātes eksporta apjomu palielināšanai plānojat veikt?

Bāze: Respondenti, kuri plāno eksporta apjomu tuvāko 5 gadu laikā, 115

Uz kurām valstīm Jūsu uzņēmums plāno uzsākt eksportu? (%)

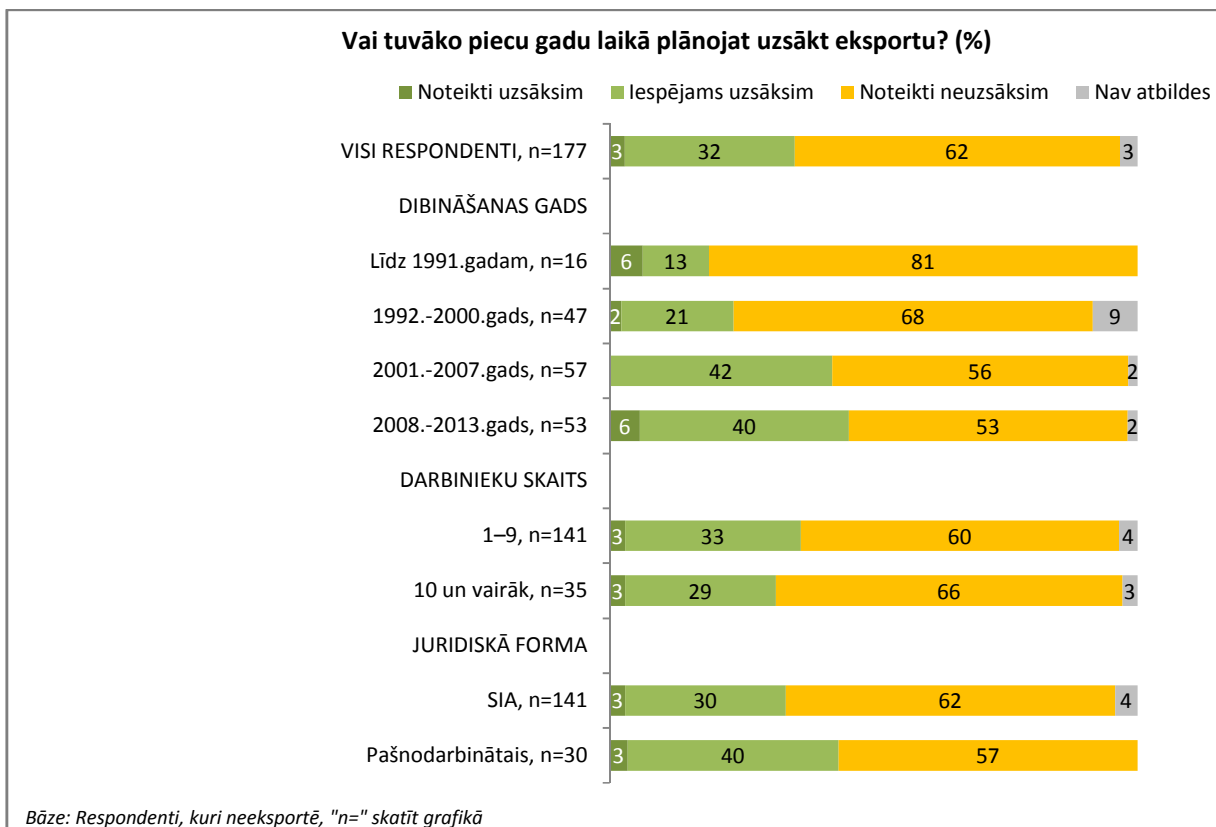
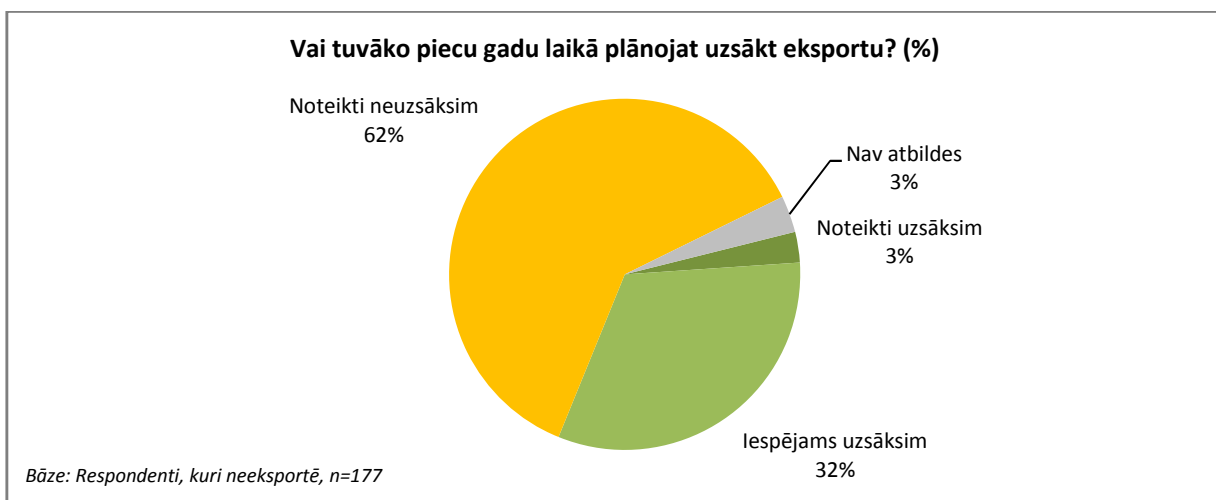

Bāze: Respondenti, kuri plāno uzsākt eksportu uz vēl neapgūtiem ārvalstu tirgiem, n=50

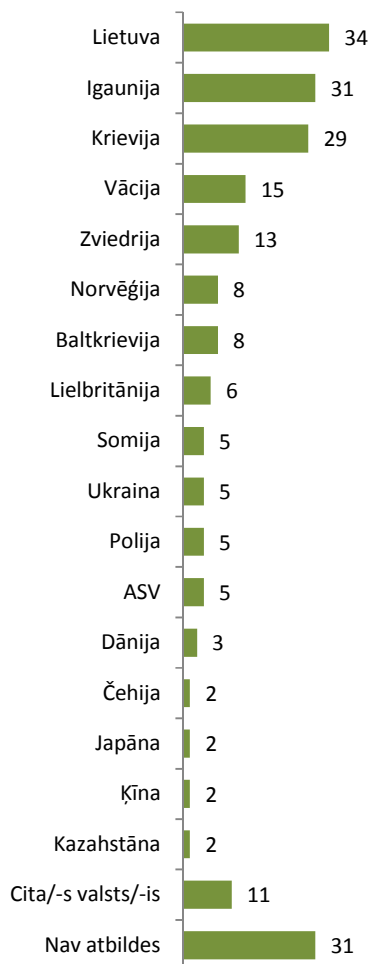
3.11.4. Eksporta uzsākšanas plāni

Tikai 3% no tiem radošo industriju uzņēmējiem, kuri šobrīd nenodarbojas ar eksportu, apgalvo, ka tuvāko piecu gadu laikā noteikti uzsāks eksportu. Vēl 32% vērtē, ka, iespējams, uzsāks eksportu. Biežāk tie ir pēdējo desmit gadu laikā dibinātie uzņēmumi, kā arī pašnodarbinātie.

Lietuva (34%), Igaunija (31%) un Krievija (29%) ir tie eksporta tirgi, kuri radošo industriju uzņēmējus interesē visvairāk. Salīdzinoši biežāk kā citi kā potenciāli eksporta tirgi tiek minēti arī Vācija (15%) un Zviedrija (13%).

Uz kurām valstīm Jūsu uzņēmums visdrīzāk eksportētu? (%)

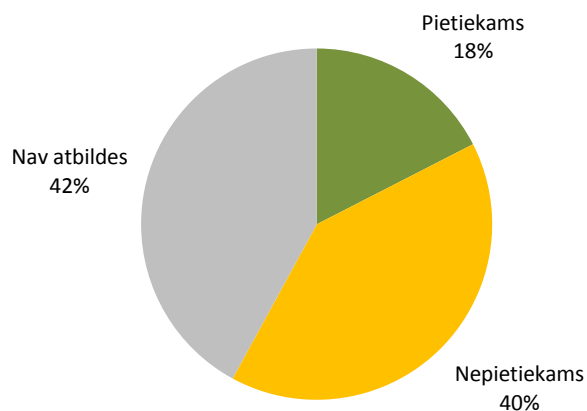

Bāze: Respondenti, kuri neeksportē, bet plāno uzsākt eksportu, n=62

3.11.5. Atbalsts eksporta veicināšanai

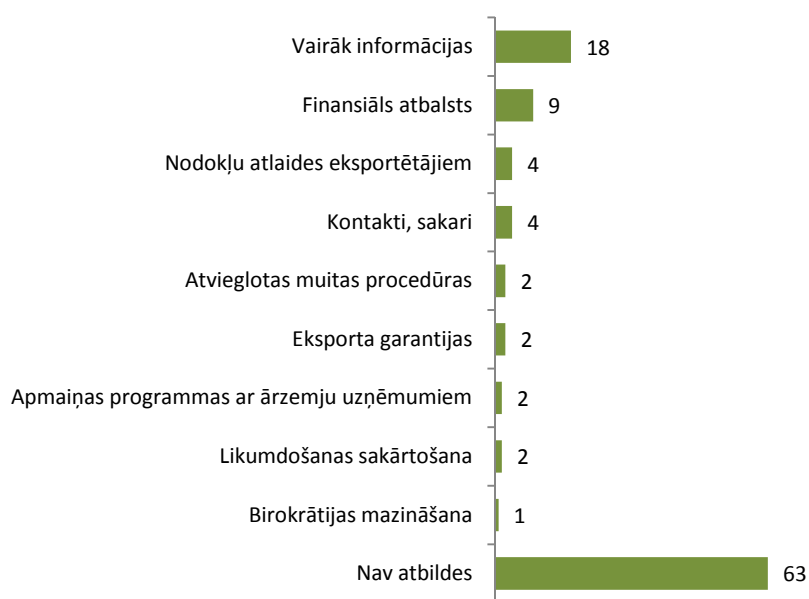
Tikai 18% radošo industriju uzņēmēju uzskata, ka uzņēmējiem pieejamais atbalsts eksporta veicināšanai ir pietiekams, kamēr 40% novērtē, ka nepietiekams, bet vēl 42% nav snieguši konkrētu atbildi (ko iespējams interpretēt kā neieinteresētību šajā jautājumā). Vairākums (63%) to, kuri bija novērtējuši, ka pieejamais atbalsts eksporta veicināšanai ir nepietiekams, nav varējuši minēt konkrētus nepieciešamā atbalsta veidus. Salīdzinoši visbiežāk minētas tādas atbildes kā - vairāk informācijas (18%), finansiāls atbalsts (9%), nodokļu atlaides eksportētājiem (4%) un kontakti, sakari (4%).

Kā Jūs vērtējat uzņēmējiem pieejamo atbalstu eksporta veicināšanai? (%)

Bāze: visi respondenti, n=309

Kāds atbalsts Jums būtu nepieciešams eksporta veicināšanai? (%)

Bāze: Respondenti, kuri novērtē uzņēmējiem pieejamo atbalstu eksporta veicināšanai kā nepietiekamu, n=125

4. RADOŠO INDUSTRIJU SINERĢIJAS UN PARTNERĪBAS ANALĪZE

4.1. Ārvalstu pieredze radošo industriju sinerģijai ar citām tautsaimniecības nozarēm

Līdz ar ekonomikas internacionalizāciju un automatizāciju darbavietas ražošanas un pakalpojumu nozarēs samazinās, kā arī ir mazāk piesaistītas konkrētai ģeogrāfiskai vietai. Tas nozīmē, ka reģionālās ekonomikas Eiropā arvien vairāk ir atkarīgas no spējas radīt unikālu pievienoto vērtību. Lai šādu vērtību radītu vai ievērojami uzlabotu, valstis un uzņēmumi iegulda lielus līdzekļus pētniecībā un izstrādē. Mazākām ekonomikām ar ierobežotām finansiālām iespējām atliek koncentrēties uz sfērām, kas prasa nelielus finansiālos un strukturālos ieguldījumus. Tā rezultātā konkurētspēju saglabā tās jomas, kas kompensē lielus ieguldījumus pētniecībā vai mārketingā ar ciešu savstarpēju sadarbību produktu un pakalpojumu izstrādē. Šādā veidā daudzas valstis veiksmīgi pārorientēja savu tautsaimniecību no t.s. industriālās uz postindustriālo (piem., Zviedrija, Dānija – dizaina, mūzikas, modes nozarēs). Sekojoši - pēdējā desmitgadē radošās industrijas neapzināti kļuvušas par strukturālo pārmaiņu simbolu. Ņemot vērā radošo industriju popularizēšanu praktiski visās Eiropas valstu ekonomikās, konkurence pieaug arī šajā sfērā. Uzskatāms apliecinājums tam ir pārsātināti produktu un pakalpojumu tirgi. Jauniem uzņēmumiem tajos ir arvien grūti ienākt un stabiliem uzņēmumiem aizvien sarežģītāk noturēt savas pozīcijas.

Dotais pārskats par labās prakses piemēriem ārvalstīs apliecina, ka produktu un pakalpojumu noiets ir nemainīgi atkarīgs no spējas piedāvāt unikālu tehnoloģisku, ekonomisku vērtību vai emocionālu pieredzi.⁹ Mainījies ir veids, kā šo vērtību radīt. Arvien biežāk tas notiek ar sadarbības tīklu palīdzību. Tā kā daudzas no radošajām industrijām veidojušās, darbojas un attīstas tieši caur dažādiem sadarbības mehānismiem, šķiet loģiski apskatīt to, kā ārvalstu radošo industriju pieredze var būt noderīga tautsaimniecības attīstībai Latvijā. Un - kaut gan radošās industrijas sniedz ievērojamu pienesumu valsts eksportā, nodarbinātībā, dinamiskas kultūras uzturēšanā, tikpat svarīgu lomu tās var spēlēt sinerģijas veidošanā starp dažādam tautsaimniecības nozarēm.

Ārvalstu pieredzes pārskats liecina, ka radošās industrijas Rietumeiropā saskarās ar līdzīgām problēmām kā Latvijā. Uzņēmumi bieži algo ne vairāk kā 8-10 cilvēkus un apgrozījums Eiropas standartiem ir neliels - 60 000 -100 000 EUR robežās.¹⁰ Daudzi uzņēmumi pārstāj darboties vēl nenasnieguši briedumu. Citi sastopas ar grūtībām piesaistīt finansējumu, vēl citi meklē veidus, kā atrast savam produktam pircēju. *Start a Dialogue* Brēmenē apliecina, ka daudzi radošajās industrijās redz savu lomu kā starpnieki – jaunu ideju katalizēšana un komercializēšana, darba vides uzlabošana, sadarbība ar tradicionālām nozarēm produktu attīstībā. Tomēr, kā liecina nosaukums, sadarbība patreiz vēl ir tikai aizsākumos. Iesaistītajām pusēm vispirms jāiemācās atrast saskares punkti un jāatrod kopīga valoda - vai un kādā veidā sadarbība var atrisināt uzņēmējdarbības attīstības problēmas. Ejot vienā solī ar laiku, šī valstiskā iniciatīva liek pamatus dinamiskai tautsaimniecībai, kuras pamatā būs zināšanu pārnese un inovācijas. *AIRIS* un *TILL* sadarbības projekts Zviedrijas vidienē ieskicē, ka sadarbība starp radošajām un tradicionālajām industrijām var izrādīties pārliecinoši auglīga, tomēr prasa apbusēju izpratni un atvērtību. Sākusies kā teju prozaiska un subsidēta iniciatīva, patreiz *TILL* pilnībā atpelnā sevi un ir sekmējusi sadarbību starp vairāk kā 80 uzņēmumiem. *Interactive Tayside* Skotijā sākās kā digitālo mediju klāsteru apzināšana un pozīciju stiprināšana. Laikam ejot, iniciatīva paplašinājās, atzīstot, ka pat šķietami attīstītā klāsterī, kur sastopams bagātīgs ideju klāsts, bieži pietrūkst zināšanas kā idejas pārvērst ilgtspējīgos produktos. Patreiz projekts Dandī reģionā veido ikmēneša tikšanās jomas profesionāļiem un plašu, ikkgadēju festivālu iesaistes pasākumu iedzīvotājiem. *Okroken* zinātnes parks Zviedrijā darbojas šķiedru zinātnes un ar to saistītu komunikāciju tīklu sfērā. Tā mērķis ir izmantot zinātniskus pētījumus, lai attīstītu meža nozari un

⁹ Linking Creative Industries: Best practice support instruments in the North Sea Region. *Creative City Challenge*, projekta atskaite, 2012: 24.

¹⁰ Linking Creative Industries: Best practice support instruments in the North Sea Region. *Creative City Challenge*, projekta atskaite, 2012: 9.

pārveidotu zināšanas produktos, kuros tiek izmantoti atjaunojamie izejmateriāli. Tas Zviedrijā izveidojis spēcīgu iepakojuma dizaina klasteri (*Packaging Mid Sweden*), kurā mērķtiecīgi apvienoti trīs produktu veidojoši posmi: ražotne, materiālu izpēte un dizains. Kaut gan katrs no cikliem ir neizbēgami ietilpīgs un komplekss, sadarbība starp nozarēm ļauj izvairīties no pašmērķīgas darbības, koncentrēt resursus ilgtspējīgai resursu izmantošanai un radīt jaunus, tirgum saistošus produktus. Visbeidzot *Invest NI* Ziemeļīrijā īsumā stāsta par arvien pieaugošo dizaina nozīmi produktu konkurētspējas nodrošināšanā. Projekts uzsver dizaina nozīmi produkta identitātes veidošanā, secinot, ka labs un funkcionāls dizains veic reklāmas funkcijas un veido zīmola reputāciju un atpazīstamību.

Apskatītos piemērus vieno pārlicība, ka risinājums patreizējiem tautsaimniecības izaicinājumiem, vismaz daļēji, meklējams ciešākā sadarbībā. Pat ja tā sākas ar vienkāršu dialogu un atvērtību atšķirīgiem viedokļiem. Kaut gan lielākā daļa no projektiem saistāma ar valsts un pašvaldības resursiem, iniciatīva bieži vien nākusi no un laika gaitā atgriezusies pie nozarē iesaistītajiem uzņēmumiem. Tas nenoliedzami rāda tendenci, ka valsts un pašvaldību institūcijām ir izšķiroša loma radošo industriju attīstībā, tai skaitā, savstarpējās sadarbības un sinerģijas procesu veidošanā un veicināšanā.

4.1.1. Sadarbības veicināšanas projekti starp radošajām industrijām un tradicionālajām nozarēm

***Start a Dialogue, Brēmene*¹¹**

Projekta būtība

Projekts veicina dialogu un sadarbību starp tradicionālām nozarēm un radošajām industrijām Brēmenes pilsētā. Projekta mērķis ir attīstīt jaunas biznesa struktūras un inovatīvus produktus. Šī iniciatīva, pirmkārt, risina plaši izplatītu problēmu, ka ražošanas, loģistikas un tirdzniecības uzņēmumi bieži vien neatzīst vai arī neapzinās to, kāds potenciāls piemīt sadarbībai ar t.s. radošajām industrijām un radošajiem talantiem. Otrkārt, strauji mainīgajos tirgus apstākļos spējai pielāgoties tirgus svārstībām, radīt augstvērtīgus un inovatīvus produktus, kā arī veicināt un pārvaldīt darbinieku zināšanas ir milzīga nozīme. Savienojot šķietami nesavienojamas nozares, projekta veidotāji postulē, ka sadarbība starp tirgus dalībniekiem ar dažādu pieredzi un skatu punktu ir viens no iespējamiem veidiem, kā risināt jaunu ideju trūkumu mārketinga un biznesa stratēģiju attīstīšanā. Tādēļ *Start a Dialogue* mērķis ir nojaukt gan iedomātās, gan fiziskās robežas, atbalstot nelielus pilotprojektus starp radošiem uzņēmumiem un maziem un vidējiem uzņēmumiem, kas pārstāv tradicionālās industrijas.

Projekta norise

Projektam var pieteikties radošo industriju pārstāvji, kuri darbojas konsultāciju pakalpojumu sniegšanu dizaina jomā, komunikācijās, produktu attīstībā un vizualizācijā. Projekta ietvaros potenciālie dalībnieki varēja pieteikties darbam biznesa konsultantu birojā. Dalības nosacījums bija vismaz 5 gadu pieredze uzņēmējdarbībā un konsultācijās, kompetence tehnoloģiju un inovāciju jomā, kā arī pieredze kvalitatīvu pētījumu veikšanā, mediācijā un projekta rezultātu vizualizēšanā.

Sadarbībā ar potenciālo pakalpojuma saņēmēju (kādas tradicionālas nozares pārstāvi) topošais konsultants iesūta pieteikumu, saņemot iespēju sniegt piecas dienas apamaksātas konsultācijas, analizējot pašreizējo situāciju un sniedzot rekomendācijas. Konsultācijā ietilpst:

- pašreizējo organizatorisko struktūru un portfolio analīze;
- produkta orientēšana potenciālajos tirgos un pārdošanas stratēģiju izveide;
- darbības optimizēšanas analīze un inovāciju darbības plāns;
- jauno produktu un procesu realizēšanas novērošana.

¹¹ Linking Creative Industries: Best practice support instruments in the North Sea Region. *Creative City Challenge*, projekta atskaite, 2012: 5.

Pēc projekta beigām konsultants iesniedz pārskatu par projekta iznākumu, kā arī tiek veikta aptauja, lai noteiktu vai sākotnējie mērķi ir īstenoti.

Pilotprojekta ietvaros 2008.gadā 3 radošās industrijas kļuva par konsultantiem, kopumā realizējot 7 konsultāciju projektus, tostarp radot produktu dizainu zivju apstrādes kompānijai, tirgus stratēģiju kafijas ražotājiem, programmatūras izstrādes kompānijai, inženieru birojam un celtniecības birojam. Projekts vēlāk tika pagarināts līdz 2009.-2010. gadam.

Projekta budžets: 50 000 EUR.

Atbildīgā institūcija: *WFB Economic Development* (privātuzņēmums) ar *Interreg*¹² atbalstu

4.1.2. Kultūras un uzņēmējdarbības nozaru mijiedarbība

***AIRIS* programma, Gēteborga¹³**

Projekta būtība

Kopš 2001.gada sākuma *AIRIS* sekmē sadarbību starp kultūras darbiniekiem un uzņēmējiem. Projekts tiecas mainīt iesīkstējušus stereotipus par mākslinieku darbu visplašākajā mērā, kā arī parāda kompānijām veidus, kādos radošās darba metodes sekmē inovatīvu biznesa domāšanu, informācijas apmaiņu, veselīgu darba vidi un kompānijas apgrozījumu.

Projekta norise

Viena no sekmīgākajām sadarbību veidojošajām organizācijām *AIRIS* programmas ietvaros ir *TILLT*. Tā ir realizējusi aptuveni 80 sadarbības projektus. Kaut *TILLT* fokusējas uz konkrētu uzdevumu risināšanu, tās plašāks mērķis ir sekmēt sadarbības kultūras veidošanos gan starp iesaistītajām pusēm, gan arī katra atsevišķā uzņēmuma ietvaros. Sadarbība norisinās sekojošos posmos:

- 1) Tiek uzmeklētas kompānijas dalībai projektā;
- 2) Notiek tikšanās ar projekta dalībniekiem un līgumu slēgšana, katram projektam nozīmējot projekta vadītāju;
- 3) *TILLT* izvēlas profesionālus māksliniekus no dažādām mākslas jomām un mākslinieki uzsāk darbu katrs pie sava projekta. Izvēlētie mākslinieki strādā ar *TILLT* speciāli izstrādāto metodoloģiju.

Projekta ietvaros uzņēmumiem un organizācijām 10 mēnešu garumā ir iespēja sadarboties ar radošās vides pārstāvjiem, piemēram, aktieriem/režisoriem, vizuālajiem māksliniekiem/fotogrāfiem, deju dejotājiem/horeogrāfiem vai komponistiem/mūziķiem.¹⁴ Šī perioda laikā mākslinieks vienu dienu nedēļā pavada attiecīgajā uzņēmumā, darbojoties kā sava veida nekonvencionāls konsultants un jaunu ideju katalizators. Rīcība nav pašmērķīga, jo mākslinieka uzdevums ir parādīt uzņēmumam esošo koptēlu, darbavietas vispārējo atmosfēru un veicināt jaunradošu gaisotni.

Visa *AIRIS* projekta garumā organizējošā institūcija *TILLT*, kas veicina projekta izstrādi un metodoloģiju, nodrošina pastāvīgu atgriezenisko saiti projekta grupai darba vietā, regulāri apmeklējot šo uzņēmumu un veicinot izvērtējošu dialogu (*ongoing feedback*). Projekta gaitā tiek veiktas kvalitatīvas intervijas ar uzņēmuma darbiniekiem, kas vēlāk kalpo par pamatmateriālu projekta izvērtējumam un turpmākajam

¹² The Interreg IVB North Sea Region Programme.

¹³ Linking Creative Industries: best practice support instruments in the North Sea Region. *Creative City Challenge*, projekta atskaite.

¹⁴ http://www.cinergy.info/images/stories/newsletter/Documents/CINERGY_WP2_all_GPs.pdf

projekta attīstības plānam.

Piemēram, viens no sadarbības partneriem – industriāla papīražotne “SCA” Zviedrijas rietumos (*Lilla Edet*), nodarbina 83 strādniekus piecās maiņās diennaktī. Kompānijas vadība nonāca pie secinājuma, ka daudzo maiņu un intensīvās noslodzes dēļ uzņēmumam arvien grūtāk izdodas nodrošināt komunikāciju starp darbiniekiem. Rezultātā kritās gan darba efektivitāte, gan kopējā morāle. Sākotnēji piesaistot *TILLT*, lielākā daļa no darbiniekiem bijuši gaužām skeptiski par projekta ideju. Piesaistītais horeogrāfs ierosināja darbiniekiem veidot skulptūru no rūpnieciskajiem atgriezumiem un kopīgi vienoties par kādu sienas gleznojumu. Kaut gan projekts tika uztverts ar skepsi, 6 mēnešu laikā darbinieki turpināja tikties ar mākslinieku un risināja šķietami triviālas un neikdienišķas situācijas. Projekta mērķis, protams, nebija izveidot ekscentriskus mākslinieciskus objektus. Mākslinieciskās nodarbības kalpoja kā neitrāla platforma jeb iegansts jauniem sadarbības un saziņas veidiem starp darbiniekiem. Pašu darbinieku vārdiem sakot, darbs ar radošām idejām ir daudz svarīgāks par pašu ideju īstenošanu praksē. Proti - iesaiste kalpoja par katalizatoru kolektīva saliedēšanai un jaunām pieredzēm ikdienas darbā.

Kopumā *TILLT* projektu gaitā tiek izgaismotas uzņēmuma īpašības un problemātika, kas iepriekš palikusi nepamanīta. Uzsvars tiek likts uz līdzšinējo pārvaldības struktūru analīzi un demokrātisku inovāciju procesu veicināšanu. Savos projektos *TILLT* akcentē sadarbībā balstītu pārmaiņu vadību. *TILLT* rosina darbiniekus piedalīties uzņēmuma attīstībā, un, pie nepieciešamības, to arī mainīt. Šādu vērtību stiprināšana veicina gan darbinieku lojalitāti, gan nostiprina atvērtības un līdzdalības nozīmi jaunradē. Sadarbības mērķis ir uzlabot uzņēmuma radošo potenciālu, radīt jaunus saskares punktus starp šķietami nesavienojamu māksliniecisku un biznesa vidi. *SCA* gadījumā Lillē tas rezultējās ar uzlabojumiem ikdienas darba efektivitātē.

Pieaicinātie mākslinieki darbojas ar organizācijas *TILLT* izstrādātajām metodēm, ar kuru palīdzību mākslinieciskās kompetences pārtop par līdzekli, lai attīstītu un veicinātu radošumu un inovācijas.¹⁵ Sadarbības procesā starp mākslinieku un organizāciju abām iesaistītajām pusēm nākas pārdomāt, ko viņi dara, kādēļ viņi to dara un kādā veidā viņi strādā, kas arī ir vispārējās ilgtspējīgas attīstības pamatā. *TILLT* programmas mērķis ir ļaut mākslai darboties kā katalizatoram, kas atspoguļo "slēptu" radošo potenciālu. Būtiski atzīmēt, ka savedot kopā divas dažādas nozares *TILLT* mērķis ir ne tikai radīt jaunu produktu, uzlabot uzņēmuma pārvaldības procesus, bet veidot iedīgļus sadarbības kultūrai. Ar *TILLT* māksliniecisko intervenci (*artistic interventions*) palīdzību ieguvēji ir gan uzņēmēji, gan paši mākslinieki. Iesaistītās puses apgūst spēju:

- domāt radošāk
- izaicināt tradicionālus risinājumus;
- risināt nekonvencionālas problēmas, kas ļauj izstrādāt jaunu vīziju;
- realizēt jauno vīziju, kas neizriet no kādas iepriekš eksistējošas teorijas vai kam ir zinātnisks pamatojums.

Konkrēta projekta rezultātu piemērs:

Realizējot projektu uzņēmumā *Paroc* (akmens vates ražošana), sasniegti sekojoši rezultāti:

1. 20% ražošanas pieaugums nākamajā gadā pēc projekta realizācijas (vēl nebijusi izaugsme)
2. Kavēto darba dienu skaita (slimības lapu) samazinājums darbinieku vidū (vēl nebijis rādītājs);
3. Pieaugoša darbinieku atsaucība, savstarpēja socializēšanās, apmierinātība ar darbu.

¹⁵ <http://www.tillt.se/in-english/>

Projekta budžets: Ja sākotnēji projekts norisinājās ar *Interreg* atbalstu, tad šobrīd ar projekta realizāciju saistītās izmaksas pilnībā sedz iesaistītie uzņēmumi.

Atbildīgā institūcija: *TILLT*, www.tillt.se

4.1.3. Sadarbība starp izglītības un uzņēmējdarbības nozarēm

Interactive Tayside, Dandī, Skotija¹⁶

Projekta būtība un norise

Interactive Tayside ir partnerības projekts starp publisko, privāto biznesu un augstākās izglītības jomu ar mērķi attīstīt Teisaidas (*Tayside*) digitālo mediju industriju. Ņemot vērā, ka digitālie mediji ir viena no Teisaidas vadošajām ekonomikas nozarēm, ar šī projekta starpniecību tika radīts mehānisms, lai:

- intensificētu sadarbību starp uzņēmējiem un universitātēm,
- veicinātu uzņēmējdarbības uzsākšanu un esošo uzņēmumu tālāku attīstīšanu,
- iepazīstinātu sabiedrību ar digitālo mediju jomas pārstāvju spējām.

Teisaidas reģions Skotijā pazīstams ar ļoti attīstītu radošo industriju un digitālo mediju jomu. 2011.gadā Teisaidā darbojās vairāk nekā 350 digitālo mediju uzņēmumu, kas nodarbināja ap 3300 cilvēku¹⁷.

Tāpat šajā reģionā atrodas 2 universitātes un 3 tālākizglītības koledžas, kurās tiek veikti plaša mēroga pētījumi digitālo mediju jomā. Dažas no digitālo mediju jomām, kas šajā reģionā ir īpaši attīstītas, ir - datorspēles un elektroniskā izklaide, mobilo platformu attīstība, programmatūru attīstība, animācija, grafiskais dizains, izdevējdarbība un mūzika.

Interactive Tayside uzdevums ir sekmēt sadarbību starp uzņēmējiem, akadēmiķiem un studentiem, radot labvēlīgu vidi jaunu uzņēmumu veidošanai. Iniciatīva arī rosina jau eksistējošas kompānijas ieviest inovatīvas idejas uzņēmējdarbībā. Abos gadījumos *Interactive Tayside* mērķis ir palīdzēt atrast veidus, kā pārvērst radošas idejas komerciāli sekmīgos projektos.

Interactive Tayside darbojas kā platforma sadarbības veidošanai, uzturot mājaslapu ar aktuālu informāciju un organizējot pasākumus, kuru mērķis ir informēt un meklēt jaunus kontaktus sadarbību veidošanai.

Projekta budžets: £25,000 (Ar *Interreg* atbalstu).

Kopš 2009.gada šī paša projekta ietvaros tiek rīkots *NeoN* Digitālās mākslas festivāls (*NeoN Digital Arts Festival*), kura mērķis ir veicināt Teisaidas atpazīstamību valsts līmenī un tādejādi piesaistīt finansējumu un investīcijas digitālās uzņēmējdarbības attīstībai. Festivāls norisinājās divās daļās. Pirmā ietvēra konferenci, kurā uzstājās jomas profesionāļi: *Bud Luckey (Disney Pixar)*, *Andy Sifers (Microsoft)* *Colin MacDonald (Realtime Worlds)*, kas iepazīstināja ar savu darba filozofiju, sasniegumiem, kā arī dalījās pieredzē par nozares attīstības virzienu. Konference darba gaitā dalībniekiem bija iespēja strādāt darba grupās, kas iepazīstināja klātesošos ar pēdējām tendencēm dizainā un nodrošināja pieredzes apmaiņu, kā arī kontaktu veidošanu. Otrā festivāla daļa bija vērsta uz plašāku sabiedrības grupu iesaisti. Piemēram, kompānija *Video Games Live*, sadarbībā ar Karalisko Skotijas Nacionālo Orķestri, izpildīja pazīstamu video spēļu mūziku un demonstrēja fragmentus no pašām videospēlēm. Festivāla ietvaros notika digitālās mākslas izstāde, kurā izstādīti vietējo digitālo studiju darbi, kā arī oriģināli no *Disney Pixar* studijas.

¹⁶ Linking Creative Industries: best practice support instruments in the North Sea Region. *Creative City Challenge*, projekta atskaite.

¹⁷ <http://www.neonstaging.mtcserver7.com/partners/partner.php?id=3>

Pasākuma konferenci apmeklēja 200 cilvēki, izstādi apskatīja vairāk kā 1600 cilvēki un 1200 piedalījās konferences noslēguma koncertā.

Projekta budžets: £50 000.

***Okroken (Åkroken) zinātnes parks*¹⁸** (Vesternorlandes novada dome)

Projekta būtība un norise

Okroken zinātnes parks rada platformu un tīklus starpdisciplinārai sadarbībai starp uzņēmējiem un universitātēm, ļaujot kompānijām radīt un attīstīt jaunas idejas. Zviedrijas vidienē atrodas pasaulē vadošie papīra izstrādājumu ražotāji. Tāpat šī reģiona inovatīvo un zināšanās balstīto izaugsmi lielā mērā veido, uztur un attīsta tur esošās pasaules līmeņa pētniecības institūcijas un virkne veiksmīgu uzņēmumu. *Okroken* zinātnes parks veido sadarbību ar Viduszviedrijas universitātes (*Mittuniversitet*) Šķiedru zinātnes un komunikāciju tīklu, lai ar zinātnisku pētījumu palīdzību attīstītu meža nozari un uzņēmējdarbību, kurā tiek izmantoti atjaunojamie izejmateriāli¹⁹. Sadarbības mērķis ir pavisam skaidrs: katra iesaistītā puse rada savu piensumu un nepārtraukti meklē jaunas iespējas izmantot mežu kā resursu attīstības veicināšanai. Tāpat *Okroken zinātnes parks* sadarbojas ar radošām un inovatīvām kompānijām, kurām ir ilgspējīgs, augstas pievienotās vērtības izaugsmes potenciāls. *Okroken* biznesa inkubators nodrošina labvēlīgu vidi uzņēmējdarbības attīstībai, sniedzot informatīvu un finansiālu atbalstu.

Okroken zinātnes parka labās prakses piemērs:

Packaging Mid Sweden (Viduszviedrijas iepakojumi)²⁰ - inovatīvs klusters un platforma, kas veicina sadarbību starp kompānijām un organizācijām, lai attīstītu inovatīvus iepakojumu risinājumus. *Packaging Mid Sweden* ir orientēts uz funkcionālo dizainu un ilgspējību. Tā sastāvā ietilpst aptuveni 30 kompānijas un organizācijas, kuras vērstas uz atjaunojamu materiālu izpēti, prototipu izstrādi un izmantošanu industriālām vajadzībām. Radoši risinājumi tiek veidoti sadarbībā ar Viduszviedrijas universitāti, atrodoties *Okroken zinātnes parka* paspārnē.

Packaging Mid Sweden galvenās kompetences:

- drukāto mediju attīstība;
- digitālā druka;
- iepakojumu dizains;
- šķiedrmateriālu tehnoloģijas.

Reģionālo sadarbību pastiprina fakts, ka Viduszviedrijas universitāte ir izstrādājusi maģistra līmeņa programmu "Iepakojumu dizains un komunikācija". Šī ir starptautiska, 2-gadīga programma, kas attīsta individuālas iepakojumu dizaina radīšanas iemaņas. Programmas ietvaros studenti darbojas pie starptautiskiem projektiem gan ar īstiem, gan iedomātiem klientiem, sadarbojoties arī ar Japānas, Ķīnas un Dienvidkorejas universitātēm. Studentu pētījumi aptver nākotnes iepakojumu materiālus, tehnoloģijas, darbojoties stratēģiskās pētniecības jomās universitātes paspārnē. Reģiona uzņēmumos nodarbinātie eksperti piedalās izglītības programmā, strādājot ar studentiem pie reāliem, ar industriju saistītiem projektiem.

¹⁸ <http://akroken.se/vara-projekt>

¹⁹ http://www.cinergy.info/images/stories/newsletter/Documents/CINERGY_WP2_all_GPs.pdf

²⁰ <http://www.lansstyrelsen.se/vasternorrland/SiteCollectionDocuments/Sv/om-lansstyrelsen/eu-och-internationalt/company-presentations-from-vasternorrland/%C3%85kroken%20Science%20Park.pdf>

4.2. Latvijas radošo industriju sinerģijas un partnerības raksturojums

4.2.1. Radošo industriju sadarbība ar citiem uzņēmumiem

Pētījuma gaitā veiktā aptauja²¹ apliecina pozitīvu tendenci - par spīti ekonomiskajai krīzei, radošo industriju uzņēmumi Latvijā aktīvi sadarbojas un ir gatavi sadarboties arvien vairāk. Pēdējo piecu gadu laikā lielākā daļa - 59% - uzņēmumu ir sadarbojušies ar uzņēmumiem pakalpojumu un preču radīšanā. Turklāt trešdaļa sadarbojušies ar partneriem ārvalstīs, kas nozīmē, ka šāda sadarbība ir arī tiem uzņēmumiem, kuri patreiz uz ārvalstu tirgiem neorientējas. Raugoties nākotnē, divas trešdaļas uzņēmēju uzskata, ka tieši pieredzes apmaiņa un mentoringa uzņēmēju starpā veicinātu viņu uzņēmējdarbības izaugsmi. Līdz ar to - interese sadarboties, apgūt jaunas iemaņas un apmainīties ar pieredzi pastāv ne vien idejas, bet arī reālas prakses līmenī. To, protams, stimulējis līdzšinējais valsts atbalsts, tomēr uzņēmēju atsaucību un ieinteresētību nevar novērtēt par zemu. Varam secināt, ka līdzšinējās politikas pasākumu klāstā šis ir bijis relatīvi veiksmīgs ieguldījums, kā arī atbalsts turpmākas sadarbības veicināšanai starp RI uzņēmumiem nebūs veltīgs.

Šajā sakarā svarīgi nodalīt divus radošo industriju sadarbības līmeņus. Pirmais, jau minētais, attiecas uz radošo industriju izaugsmes nodrošināšanu. Uzņēmēju vārdiem, tie ietver nodokļu atvieglojumus (71%), atbalstu dalībai starptautiskās izstādēs (54%) u.c. Otrs līmenis savukārt attiecas uz uzņēmumiem, kuri vēl nevar savas intereses lobēt, bet vēl tikai radīsies vai atrodas inkubatora stadijā. Kā pētījuma ietvaros notikušajās diskusijās izteicās kāds to dalībnieks:

“Cilvēkiem ir fantastiskas idejas, tomēr ļoti bieži pietrūkst sasaistes ar cilvēkiem, kas prot veidot šo te biznesa funkciju, palīdzēt to pārvērst par uzņēmējdarbību. Pietrūkst kāda atbalsta, kas palīdz, atliek vien bažas – juridiskais aspekts, administratīvais aspekts, un sadarbība valsts un pašvaldības mērogā, kad ir vajadzīga pretimnākšana. Un tad tas viss tā klušņām, klušņām un ļoti nelielā mērogā. Tā individuāli tā darbošanās norisinās.”²²

Atsaucoties uz *Interactive Tayside* piemēru Skotijā, svarīgi, lai pastāvētu mehānismi kā izvērtēt un atbalstīt tās idejas, kurām ir potenciāls kļūt par komerciāliem projektiem vai pakalpojumiem.

Hub Riga ir viens no šādiem mehānismiem, kas atbalsta topošo uzņēmumu izaugsmi, produktu attīstību un konkurētspējas paaugstināšanu tirgū. *Hub Riga* ir platforma, kas radīta sadarbības veicināšanai starp radošiem un aktīviem indivīdiem, organizācijām un kompānijām no dažādām uzņēmējdarbības jomām. *Hub Riga* piedāvā biznesa inkubācijas pakalpojumus jauniem radošo industriju uzņēmējiem. Šo programmu atbalsta Eiropas Reģionālās Attīstības Fonds un Latvijas valdība, sniedzot jauniem radošiem uzņēmējiem finansiālu atbalstu viņu pirmajā darbības gadā, daļēji sedzot administratīvās, juridiskās, grāmatvedības, mārketinga un īres izmaksas. Pie tam *Hub Riga* finansiāli atbalsta un sekmē jaunu partnerību veidošanu un citus biznesa procesus.

Hub Riga atrodas Rīgā, Andrejsalā, kur jaunajiem uzņēmējiem ir iespējams iekārtot atbilstošus ofisus, darbnīcas, noliktavas vai izvietot ražošanas iekārtas. Tādējādi Andrejsala kalpo arī par tikšanās vietu pašreizējiem un nākamajiem īrniekiem, lai apmainītos ar idejām un dalītos pieredzē.

Lai veicinātu ideju realizēšanu un vairotu to iespējamo ietekmes sfēru, *Hub Riga* sadarbojas ar līdzīgi domājošām organizācijām, tostarp Lielbritānijas Padomi radošo kultūras iniciatīvu jomā, Jaunrīgas attīstības uzņēmumu nekustamo īpašumu jomā, Ziemeļvalstu Ministru padomi, Rīgas Domi, Latvijas

²¹ Aptaujas rezultātus par sadarbības jautājumiem detalizētāk skatīt šī ziņojuma 2.8.nodaļā.

²² Šeit un turpmāk izmantoti citāti no pētījuma ietvaros īstenotajām radošo industriju ekspertu un uzņēmēju diskusijām, kuru rezultāti plašāk analizēti pētījuma secinājumu un priekšlikumu nodaļā noslēguma ziņojumā.

kultūras koledžu, u.c. *Hub Riga* piedāvātais atbalsts un sadarbības partneru loks paver topošajiem uzņēmējiem labas iespējas uzsākt savu biznesu relatīvi saudzīgā vidē.

Kā otrs piemērs radošas uzņēmējdarbības atbalstam minama Programma "*Brigāde*".²³ Šī projekta mērķis ir sekmēt radošu, ilgtspējīgu uzņēmējdarbību, kas balstīta mākslas un kultūras mijiedarbībā. Par vienu no saviem kritērijiem "*Brigāde*" izvēlējusies uzņēmējdarbību, kas risina sabiedrībā aktuālus sociālos jautājumus un uzlabo vietējo kopienu dzīves kvalitāti. Programmu "*Brigāde*" veido Laikmetīgās mākslas centrs sadarbībā ar Sorosa fondu – Latvija, savukārt programmas finansējumu nodrošina Open Society Foundation.

Programmas ietvaros Rīgā 2012. gadā tika organizēti izglītojoši pasākumi – ekspertu vadītas diskusijas un lekcijas. "*Brigāde*" sniedz finansiālu atbalstu, konkursa kārtā piešķirot līdz 5000 LVL inovatīvu un oriģinālu biznesa ideju attīstīšanai un uzņēmuma radīšanai. Šī iniciatīva piedāvā arī dažādus pasākumus un sniedz informatīvu atbalstu radošu iniciatīvu izstrādei.

Kopš 2013.gada "*Brigāde*" darbnīcas un konkursi norisinās arī Latvijas reģionos - Rēzeknē, Cēsīs, Carnikavā, Kuldīgā un Siguldā - sadarbībā ar vietējām pašvaldībām.

4.2.2. Radošo industriju sadarbība ar izglītības iestādēm

Raugoties uz radošo industriju sadarbību ar dažādām izglītības iestādēm, situācija ir atšķirīga. Gandrīz visi uzņēmēji atzinīgi vērtē sadarbības potenciālu ar izglītības iestādēm. Tikpat liels skaits - 85% - vēlas ciešāku sadarbību, sagatavojot studentus profesionāli tehniskajās mācību iestādēs. Tas ir gluži saprotams. Trešdaļa uzņēmumu regulāri iegulda savus līdzekļus darbinieku kvalifikācijas celšanā. Vairāk kā puse uzņēmumu atzīst, ka darba tirgū nevar atrast sev kvalificētus darbiniekus. Radošas ekonomikas apstākļos darbaspēka trūkums var izrādīties daudz nopietnāks izacinājums kā nodokļu politika, novecojušas tehnoloģijas vai ierobežotas iespējas apmeklēt starptautiskas izstādes. Piemēram, grupu diskusijā kāds dalībnieks izteicās:

"Mūs absolūti virza uz tādu 'radošumu': uztaisi kaut ko smuku. Savukārt tādi biznesa aspekti kā tehnoloģijas, laiks, nauda – šīs trīs vienības mūsu izglītības sistēmā netiek aplūkotas vispār."

Ņemot vērā, ka ievērojama daļa uzņēmumu plāno savu darbību paplašināt, proporcionāli pieaugs arī pieprasījums pēc darbiniekiem. Pie tam, konkrēta darbaspēka profila atjaunošana ir resursietilpīgs process. Patreizējā situācijā gandrīz puse no uzņēmumiem aprobežojas ar studiju prakšu vai vasaras darbu nodrošināšanu.

Lielākais vairums uzņēmumu uzskata, ka šīs problēmas risinājumam jānāk no valsts puses. Vairāk kā trešdaļa piecu gadu laikā vispār nav sadarbojušies ar izglītības iestādēm. Un tikai 18% no uzņēmumiem ir gatavi ķerties pie lietas būtības -sadarboties ar izglītības iestādēm mācību satura veidošanā. Rezultātā - 76% uzskata, ka valstij vajadzētu sabalansēt augstākās izglītības virzienus ar darba tirgus prasībām. Vēl lielāka vienprātība - 86% - valda uzskatā, ka jānodrošina vajadzību saskaņošana starp profesionālajām mācību iestādēm un darba tirgu. Šādā aspektā uzņēmēju vērtējumi uzskatāmi par pretrunīgiem. Patreizējās darba tirgus problēmas slēpjas tieši tajā apstāklī, ka valsts līdz šim ir lielā mērā veidojusi tādu augstākās un profesionālās izglītības sistēmas profilu, kas rada darba tirgum neatbilstošus darbiniekus. Ja

²³ <http://www.brigade.lv/lv/par-brigade/>

radošo industriju uzņēmēji vēlas, lai darba tirgū ienāk darbinieki ar citu kvalifikāciju, viņiem būtu jārikojas tieši pretēji – jāmazina valsts iespaids un jāuzņemas aktīva loma tāda izglītības satura veidošanā, kas atbilst darba tirgus un viņu nākotnes biznesa vajadzībām. Šādu ideju diskusijā par dizaina lomu radošajās industrijās pauda arī kāds no pieaicinātajiem ekspertiem:

“Augstskolām ne obligāti vienpersoniski jāpārņem saista ar darba tirgu. To dara sadarbībā: ņemsim mēbeļu ražotāju - viņš taču pats arī var uzaicināt pasaules slaveno dizaineru pie sevis, viņi tāpat strādās kopā, viņš iepazīstinās ražotāju ar savām tehnoloģijām. Nav tā, ka izglītības iestādei vienai būtu jāapgūst visas tehnoloģijas un ar ekonomiku saistītās lietas. Tā ir sadarbība.”

Tā vietā vairāk kā trešdaļa uzņēmumu izvēlas palikt mikroproblēmas līmenī atzīstot, ka apmāca un ceļ darbinieku kvalifikāciju darbavietā uz vietas. Līdzīgs skaits nodrošina studentiem prakses un vasaras darba vietas. Tā, protams, ir saprotama un lietišķa izeja no patreizējās situācijas. Tomēr šāda pozīcija nedrīkst aizstāt formālas, darba tirgum noderīgas profesionālās un, vēl jo vairāk, augstākās izglītības studijas. Izmantot valsts līdzekļus tirgum neatbilstošu profesionālo studiju subsidēšanai ir gaužām nelietderīgi. Vēl nelietderīgāk ir mudināt studentus tajās mācīties un, īsi pēc studiju beigām, likt viņiem mācīties jau pavisam citas profesionālās iemaņas.

To sakot, Latvijā norisinās arī teicamas iniciatīvas vairākos formālās izglītības līmeņos. Minētie projekti pārstāv gan tālākizglītības jomu, gan augstāko, gan vidusskolas līmeni.

Tā, piemēram, Radošo industriju darbnīca *"Jaunie mediji un inovāciju vadība"* ir projekts, kas ierindojams radošo industriju tālākizglītības jomā. To 2009. un 2010.gadā organizēja Stokholmas ekonomikas augstskola Rīgā un Baltijas Filmu un mediju skola Tallinā. Projekta ietvaros norisinājās divu nedēļu ilgs vasaras skolas kurss, kurš notika Tallinā un Rīgā. 2010. gadā apmācība tika veltīta inovāciju vadībai tādās radošās industrijas jomās kā reklāma, māksla, kino, dizains, mūzika, televīzija, tsk., jauno mediju platformas. Apmācību kursa mērķauditorija ir cilvēki ar pieredzi radošajās un uzņēmējdarbības jomās un tā mērķis ir veicināt produktīvu dialogu un pieredzes apmaiņu starp tā dalībniekiem.

Kā labs piemērs privāto un publisko augstāko izglītības iestāžu reakcijai uz izmaiņām darba Latvijas tirgū minams inovatīvs vairāku Latvijas augstskolu sadarbības tīkls. Tajā apvienojusās Latvijas Mākslas Akadēmija, Kultūras Akadēmija kā arī Banku Augstskolas.²⁴

Trīs augstskolu sadarbības rezultātā izveidota un patreiz tiek īstenota maģistra līmeņa programma *"Uzņēmumu vadīšana radošajās industrijās"*. Šī ir pirmā un šobrīd vienīgā studiju programma Baltijas valstīs, kas sagatavo vadītājus darbam radošo industriju uzņēmumos. Studiju programmas mērķis ir sagatavot kvalificētus uzņēmumu vadītājus, kas spēj iedvesmot produktu izveidi ar augstu pievienoto vērtību un nodrošināt to ilgtermiņa konkurētspēju starptautiskajā tirgū. Šī ir starpdisciplināra programma, kas aptver uzņēmējdarbības, menedžmenta, mākslas, tehnoloģiju un radošas personības attīstības jomas.

Visbeidzot *"Radošuma Pils"*²⁵ ir viena no tām retajām iniciatīvām, kas balstās uz pašu privātuzņēmēju iniciatīvu radīt pārmaiņas izglītības sistēmā. Šis ir projekts, kas pārstāv to piektdaļu uzņēmēju, kuri gatavi sadarboties ar mācību iestādēm izglītības satura veidošanā. Turklāt, tā savu darbību sāka mikrolīmenī, pakāpeniski paplašinot savu darbību arī institucionālā līmenī. Radošo iniciatīvu *"Radošuma pils"* 2009.gadā Latvijā uzsāka pieci uzņēmēji ar mērķi veicināt radošu domāšanu un pielietot radošumu

²⁴ http://www.ba.lv/studijas/magistra/uznemumu_vadisana_radosajas_industrijas

²⁵ <http://www.radosumapils.lv/index.php?p=9478&lang=1562>

dažādās dzīves jomās. Laika gaitā "Radošuma pils" ir izaudzis par projektu, kas norisinās Latvijas skolās. No 2010. gada septembra 69 Latvijas skolās, iesaistoties 100 skolotājiem, pilotprojekta veidā tika ieviests jauns fakultatīvs mācību priekšmets "Radošā domāšana". Mācību programmas metodiskais materiāls balstīts uz Edvarda de Bono domāšanas metodēm, izskaidrojot domāšanas pamatprincipus un aptverot gan kritisko un analītisko, gan radošo domāšanu. Līdzīgi kā iepriekšminētie projekti, arī "Radošuma pils" sadarbojas ar Lielbritānijas padomi Latvijā, Izglītības un zinātnes ministriju, Valsts Izglītības satura centru, Sorosa Fondu Latvijā un vietējām biznesa kopienām.

Ņemot vērā, ka valsts institūcijas turpinās līdzdarboties izglītības satura veidošanā, tām nepieciešams stimulēt potenciālos darba devējus nākt klajā ar relevantiem ieteikumiem izglītības programmu uzlabošanai. Valsts un pašvaldību loma šajā procesā būtu starpniecība starp izglītības iestādēm, kuras piedāvā izglītību un uzņēmumiem, kuri nosaka šīs izglītības saturu. Tādējādi, par spīti uzņēmēju paustajām interesēm, studiju veidošana nebūtu deleģējama valsts un pašvaldību institūcijām. Šāda notikumu attīstība vēl vairāk kavētu tirgum atbilstoša darbaspēka veidošanai, nelietderīgi tērētu gan valsts, gan uzņēmumu resursus un, rezultātā, kavētu radošo industriju nozares attīstību Latvijā.

4.2.3. Radošo industriju sadarbība ar pētniecības un zinātnes institūcijām

Atšķirībā no situācijas rietumos, radošās industrijas Latvijā ir krietni mazāk ieinteresētas sadarboties ar zinātnes un pētniecības institūcijām. Pēdējo piecu gadu laikā lielākā daļa - 88% no uzņēmumiem – nav sadarbojušies ar pētniecības un zinātnes institūcijām. To iespējams skaidrot ar pašu uzņēmumu profilu, kas līdz šim nav prasījis zinātnisko institūciju iesaisti produktu un pakalpojumu radīšanā. Kā papildu apsvērumu varētu minēt to, ka prototipu un patentu reģistrēšana ir laikietilpīgs un dārgs process, kas bez lieliem ieguldījumiem nav uzņēmumam pa kabatai.

To sakot, raugoties nākotnē, grūti iedomāties, kā radošo industriju uzņēmumi Latvijā varēs pastāvēt un, vēl jo vairāk, intensificēt savu izagusmi, neieguldot produktu un pakalpojumu izpētē. Ja reiz uzņēmumi sastopas ar grūtībām piesaistīt kvalificētu darbaspēku, tad viena taktiska alternatīva būtu šo trūkumu kompensēt ar daudz aktīvāku darbu produktu un pakalpojumu uzlabošanā.

Ārvalstu pieredzes analīzē skaidri konstatējām, ka reakcija uz starptautisko tirgu pārsātināšanos bija tieši tāda - sadarbības intensificēšana starp ražošanas un pētnieciskajām jomām. Atkarībā no uzņēmumu brieduma pakāpes to demonstrēja gan *Start a Dialogue* Brēmenē, gan *Okroken* Zinātnes parks Zviedrijā. Latvijas gadījumā cerību vieš tas, ka gandrīz puse - 46% - no aptaujātajiem uzņēmumiem vismaz izsaka vēlmi saņemt atbalstu pētniecības izdevumu segšanai.

Ja redzam, ka uzņēmumu savstarpējai sadarbībai sekmīgi pamati likti teju 5 gadu garumā, tad sadarbība starp pētniecības un zinātnes institūcijām šajos gados palikusi novārtā. Pētniecības mērķis ir pārveidot uzņēmuma produktu vai pakalpojumu jaunā kvalitātē. Piešķirt tam jaunu tehnoloģisko, ekonomisko vai emocionālo vērtību. Šis process prasa jaunas zināšanas, prakses un sadarbības formas, par ievērojamiem finansiālajiem līdzekļiem nerunājot. Līdzīgi kā *TILLT* veidoto projektu gadījumā, tas nozīmē pārskatīt uzņēmuma paštēlu, organizāciju un mērķus.

Relatīva nesagatavotība - turklāt abpusēja - sadarbībai ar pētnieciskām institūcijām, protams, iepaidos to, cik ātri esošie radošo industriju uzņēmumi spēs adaptēt pētnieciskās prasmes un pārvērst idejas konkurētspējīgos produktos. Tas nozīmē, ka pirms radošās industrijas saņem atbalstu pētniecības izdevumu segšanai, priekšā stāv pētniecības priekšmeta un virziena definēšana. Otrkārt, ņemot vērā, ka

vairākums no uzņēmumiem ir nelieli, un tiem trūkst kapacitātes palielināt savu klātbūtni un atpazīstamību tirgos, nākošais solis būtu sākt savstarpēju dialogu ar citiem uzņēmumiem un zinātnes institūcijām par sadarbību pētniecības jomā. Un vienīgi sasniedzot nosacītu briedumu būtu vērts kvalificēt uzņēmumus tālāka atbalsta saņemšanai.

Radošo industriju uzņēmumiem ir likts labs pamats savstarpējai sadarbībai un mentoringam. Šajā ziņā radošās industrijas Latvijā ir jau nodibinājušas dialogu. Nākošais solis būtu veidot mērķtiecīgu klāsteri jomās, kurās konstatējama pieredze, vietējie un ārvalstu sadarbības tīkli, kā arī finansējuma iespējas. Resursu koncentrācija, līdzīgi kā *Interactive Tayside* gadījumā, palīdzētu veidot atpazīstamību. Pasākumu kopums ekspertiem, pētniekiem un studentiem ļautu stiprināt konkurētspējas priekšrocības, kā arī pilnveidotu produktus un pakalpojumus caur pieredzes apmaiņu. Visbeidzot - izmantojot klāsteru zināšanas, iespējams stiprināt un attīstīt citas, šķietami nesaistītas, tradicionālas tautsaimniecības jomas, kā *TILLT* gadījumā Zviedrijā.

5. PĀRSKATS PAR PIEEJAMO FINANSĒJUMU RADOŠO INDUSTRIJU ATTĪSTĪBAI

Šajā sadaļā apskatītas finansēšanas programmas, kas radošo industriju uzņēmumiem bijušas pieejamas un ir pieejamas ES struktūrfondiem un ELFLA 2007.g.-2013.g. plānošanas periodā un citiem finanšu instrumentiem analogā laika posmā. Pirmajā daļā identificēti finanšu instrumenti, kas tieši paredzēti radošo industriju atbalstam, otrajā sadaļā iekļauti finanšu avoti uzņēmējdarbības uzsākšanai un attīstībai, uz kuriem var pretendēt radošo industriju komersanti un trešajā sadaļā sniegti piemēri radošo industriju aktivitātei finanšu instrumentu izmantošanā.

5.1. Finansēšanas avoti radošo industriju attīstībai

Latvijas mērogā pieejamais finansējums un nosacījumi tā saņemšanai

Viens no nozīmīgākajiem un daudzveidīgākajiem finanšu avotiem Latvijas mērogā ir finansējums, ko piešķir Valsts Kultūrkapitāla fonds. Radošo nozaru uzņēmumiem pieejamas šādas programmas:

- Kultūras projektu konkursi dažādās kultūras jomās;
- Radošo braucienu atbalsta programma;
- Mērķprogrammas „Profesionālu nevaldības kultūras organizāciju atbalsts”, „Kamermūzika”, „Latviešu oriģinālmūzika”, „Nacionālās identitātes veicināšana”, „Profesionālās mākslas pieejamība reģionos”, „Muzeju nozares attīstības programma”, „Dizaina un arhitektūras nozares eksportspējas veicināšana”, „Radošo industriju pilotprojektu konkurss”.

Valsts Kultūrkapitāla fonds administrē arī VAS Latvijas valsts meži finanšu programmas:

- Valstiski nozīmīgi kultūras pasākumi;
- Atbalsts koru un tautas deju tradīcijas attīstībai;
- 2013.gada projektu konkurss par tiesībām realizēt Kurzemes, Latgales, Zemgales un Vidzemes kultūras programmas;

Kultūras projektu konkursi sniedz atbalstu dažādās kultūras un mākslas nozarēs (literatūra, mūzika un dejas, teātra māksla, filmu māksla, vizuālā māksla, kultūras mantojums, dizains un arhitektūra, tradicionālās kultūras nozares) īstenotiem projektiem un finansēšanas nosacījumi ir atkarīgi no konkrētā projektu konkursa. Radošo braucienu atbalsta programma līdzfinansē radošo nozaru komandējuma izdevumus līdz 5 000LVL apmērā. Mērķprogrammu un VAS Latvijas valsts meži finanšu programmu ietvaros tiek finansēti projekti, kas orientēti uz noteiktiem atbalsta saņēmējiem, specifiskām nozarēm vai noteiktu reģionāli prioritāti. Mērķprogramma „Radošo industriju pilotprojektu konkurss” sniedz atbalstu inovatīviem projektiem un biznesa idejām radošajās nozarēs līdz 5 000LVL apmērā, attiecināmajās izmaksās ietilpst gan jaunu produktu un pakalpojumu izstrādes izmaksas, gan iekārtu un licenču iegāde, gan mārketinga izdevumi un preču zīmju un patentu reģistrācija.

Rīgā darbojas radošo nozaru biznesa inkubators, kas piedāvā jaunajiem mikro un mazajiem uzņēmējiem fiziskā un virtuālā biznesa inkubatora pakalpojumus ar atbalsta intensitāti no 30% līdz 85%.

Uzņēmējdarbības uzsākšanai un attīstībai radošo nozaru privātpersonām un komersantiem pieejama atbalsta programma „Brigāde”, kas uz konkursa pamata piešķir apgrozāmos līdzekļus 2 500LVL – 5 000LVL apmērā (atbalsta intensitāte 80%). Programmas ietvaros tiek organizēti arī apmācības kursi, kā arī pieejams finansējums projektu īstenošanai noteiktos reģionos.

Papildus finansējums pieejams kinematogrāfijas nozarē, kur Nacionālā Kino centra projektu konkursi piedāvā atbalstu kino veidošanai, savukārt Rīgas pilsētas pašvaldības līdzfinansējuma programma „Rīgas filmu fonds” piedāvā 20% atbalstu izdevumiem, kas saistīti ar ārvalstu filmu uzņemšanu Rīgā.

Detalizēta informācija par katru no programmām sniegta ziņojuma pielikumā.

Eiropas mērogā pieejamais finansējums un nosacījumi tā saņemšanai

Nozīmīgas atbalsta programmas, kas orientētas tieši uz kādu no radošajām nozarēm pieejamas Eiropas mērogā:

- EK programmas “Media” un “Media Mundus”;
- EK Mūžizglītības programmas Caurviju apakšprogrammas Informāciju un Komunikāciju tehnoloģiju sadaļa;
- Ziemeļu un Baltijas valstu mobilitātes programma Kultūra.

Detalizēts pārskats par katru no programmām sniegts ziņojuma pielikumā.

Lai īstenotu projektu kādā no Eiropas mēroga programmām, radošo nozaru komersantiem jāpiedalās projektu konkursos, kuros piedalās uzņēmumi no visas ES un citām programmu dalībvalstīm, ne tikai Latvijas uzņēmēji.

Programma „Kultūra” sniedz atbalstu plaša spektra projektiem kultūras jomā. Tiek atbalstīti kultūras projekti, kuru pamatā ir starpvalstu sadarbība, literāro tulkojumu projekti un Eiropas kultūras festivālu norise. Tiek sniegts atbalsts Eiropas līmeņa kultūras organizācijām, līdzfinansējot vēstniekus, atbalsta tīklus un platformas. Atsevišķa pasākuma ietvaros paredzēts atbalsts kultūras politikas analīzē iesaistītajām organizācijām. Atbalsta saņemšanas nosacījumi, projektu īstenošanas nosacījumi un attiecināmās izmaksas ir atkarīgi no apakšprogrammas un projektu veida, sadarbības projektiem un kultūras politikas analīzes projektiem nepieciešami ārvalstu sadarbības partneri, bet Eiropas kultūras festivālu pasākuma ietvaros iekļaujami 7 dažādu Eiropas valstu darbi. Minimālais programmas līdzfinansējuma apmērs svārstās no 2 000EUR tulkojumu projektiem, līdz 200 000EUR daudzgadu sadarbības projektiem un maksimālais programmas finansējums no 60 000EUR tulkojumu projektiem līdz 600 000EUR gadā kultūras organizāciju atbalstam. Latvijas Republikas Kultūras ministrija papildus piedāvā iespēju piedalīties konkursā par valsts budžeta līdzfinansējumu programmas „Kultūra” ietvaros atbalstītiem projektiem.

Audiovizuālajā nozarē finansējumu iespējams piesaistīt no divām programmām “Media” un “Media Mundus”. „Media” atbalsta Eiropas audiovizuālu projektu izstrādi, filmu izplatīšanu, audiovizuālo darbu popularizēšanu un festivālus, profesionāļu apmācības, kā arī jauno tehnoloģiju pielietošanu filmu izplatīšanas veicināšanai. Savukārt “Media Mundus” sniedz atbalstu sadarbības projektiem ar trešajām valstīm, gan apmācību ziņā, gan filmu izplatīšanā un jaunu tirgu iekarošanā.

Izglītības un IKT uzņēmumiem ir iespēja piedalīties starptautiskos sadarbības projektos Caurviju programmā, kas sekmē mūsdienu tehnoloģiju ieviešanu un izmantošanu izglītības procesā.

Starptautiska mobilitātes programma, kas atbalsta mākslinieku rezidences, ilgtermiņa un īstermiņa sadarbības tīklu izveidi, profesionālu mākslinieku un kultūras darbinieku mobilitāti visās mākslas nozarēs sadarbībā ar kādu no Ziemeļvalstīm ir Ziemeļvalstu un Baltijas valstu mobilitātes programma „Kultūra”.

5.2. Finanšu instrumenti uzņēmējdarbības attīstībai kopumā

Latvijas mērogā pieejamais finansējums un nosacījumi tā saņemšanai

Lielākā daļa no Latvijā pieejamajiem finanšu instrumentiem, kas sniedz atbalstu jaunu uzņēmumu radīšanai, kā arī esošu uzņēmumu attīstībai, pieejami arī radošo industriju uzņēmumiem. Nozīmīgākais finanšu avots 2007.-2013.gada plānošanas periodā ir ES struktūrfondi, kas pieejami gan tiešā veidā uzņēmēju projektu īstenošanai, gan arī pastarpināti, līdzfinansējot dažādus finanšu instrumentus - aizdevumus, ieguldījumu fondus, riska kapitālu un garantijas. Atsevišķos gadījumos ar ES struktūrfondu līdzfinansējumu tiek īstenotas dažādas aktivitātes un finansēti pasākumi uzņēmējdarbības uzsākšanas veicināšanai vai attīstīti sadarbības mehānismi gan starp dažādu nozaru pārstāvjiem, gan fokusējoties uz vienu nozari, veidojot klasterus un kompetences centrus. Līdzās struktūrfondu pieejami dažādi finanšu instrumenti un atbalsta programmas, kuru līdzfinansējuma avoti ir gan Eiropas Investīciju banka, gan pašvaldības, gan Šveices finanšu instruments un citas sadarbības programmas.

Finansējums uzņēmējdarbības uzsākšanai un attīstībai 2007.-2013. gada plānošanas periodā pieejams šādās programmās:

Finanšu instrumenti
Aizdevumi
VAS „Latvijas Hipotēku un zemes banka” programma „MVU izaugsmes aizdevums” aizdevums investīcijām un aizdevums apgrozāmajiem līdzekļiem
VAS „Latvijas Hipotēku un zemes banka” „Starta programma”
VAS „Latvijas Hipotēku un zemes banka” Mikrokreditēšanas programma
VAS „Latvijas Hipotēku un zemes banka” Konkurētspējas uzlabošanas programma apgrozāmo līdzekļu aizdevums un investīciju aizdevums
Latvijas Garantiju aģentūras Mezanīna aizdevums
Garantijas un riska kapitāls
Latvijas Garantiju aģentūras Kredīta garantija
Latvijas Garantiju aģentūras Eksporta kredīta garantija
Latvijas Garantiju aģentūras Riska kapitāls
Citi atbalsta instrumenti
Uzņēmējdarbības uzsākšana
VAS „Latvijas Hipotēku un zemes banka” biznesa plānu konkurss „Lec biznesā!”
Biznesa inkubatori
LIAA „Pasākumi motivācijas celšanai inovācijām un uzņēmējdarbības uzsākšanai”: - Latvijas inovatīvo biznesa ideju konkurss „Ideju kauss” - Apmācību kurss „Kļūsti par uzņēmēju 5 dienās” - Mentoringa programma - Apmācību cikls inovatīvo biznesa ideju autoriem - Semināri tehnoloģiju komercializēšanas veicināšanai;
Grantu programma „Atspēriens”
Konkurss „Esi uzņēmējs 2013”
Jauniešu biznesa plānu konkurss komercdarbības uzsākšanai Salacgrīvas novadā

Uzņēmējdarbības attīstība
LIAA „Ārējo tirgu apgūšana – ārējais mārketingš”
LIAA „Mikro, mazo un vidējo komersantu jaunu produktu un tehnoloģiju attīstības programma”
LIAA „Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde”
LIAA „Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde – atbalsts jaunu produktu un tehnoloģiju ieviešanai ražošanā”
LIAA „Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde – atbalsts rūpnieciskā īpašuma tiesību nostiprināšanai”
LIAA „Augstas pievienotās vērtības investīcijas”
LIAA „Kompetences centri”
LAD Pasākumi Lauku ekonomikas dažādošana un dzīves kvalitātes veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā „LEADER”
LAD „Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai (ietverot ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošanu)”

Detalizēts pārskats par katru no finansējuma programmām sniegts ziņojuma pielikumā. Jāpiezīmē, ka daļā no atbalsta programmām projektu konkursi ir noslēgušies un jauni konkursi nav plānoti, kamēr daļā programmu atbalsta instrumenti uzņēmumiem joprojām ir pieejami.

Bez iepriekš minētajiem finanšu instrumentiem uzņēmējiem pastāv iespēja piesaistīt arī dažāda veida privāto kapitālu gan savu biznesa ideju pārvēršanai realitātē, gan arī esošu uzņēmumu attīstībai. Izplatītākie no mehānismiem ir:

- Biznesa eņģeļi;
- Riska kapitāla uzņēmumi;
- Privātie biznesa inkubatori;
- Sēklas un starta kapitāls;
- Komercbanku aizdevumi.

Atbalsta saņemšanas nosacījumi katram no finanšu instrumentiem ir atšķirīgi, tomēr vērojamas arī vairākas kopīgas iezīmes. Aizdevumu programmās visplašākās iespējas saņemt atbalstu ir MVU. Lielajiem uzņēmumiem pieejama Mezanīna aizdevumu programma un Konkurētspējas uzlabošanas programma, kurā, savukārt, vienīgajā ir noteikts minimālais aizdevuma summas apmērs, kas varētu ierobežot uzņēmumu iespējas izmantot šo atbalsta instrumentu. Maksimālā aizdevuma summa tāpat kā aizdevuma termiņš katrā no programmām ir atšķirīgi. Visās aizdevumu programmās pastāv standarta ierobežojumi uz atbalstāmajām nozarēm, kas neiespaido radošo industriju, bet Konkurētspējas uzlabošanas programmā neatbalstāmo nozaru loks ir ievērojami plašāks, aptverot kinofilmu, videofilmu, televīzijas programmu un skaņu ierakstu producēšanu, radio un televīzijas programmu izstrādi un apraidi, izglītību, mākslu, izklaidi un atpūtu. Attiecīgi šo nozaru lielajiem uzņēmumiem pieejami tikai Mezanīna aizdevumi. MVU izaugsmes aizdevumu programmā, vairākas pakalpojumu nozares, tai skaitā, izglītība, māksla, izklaide un atpūta iekļautas vēlāk un tām noteikti papildus ierobežojumi aizdevuma summām un aizdevumi pieejami tikai mikro un mazajiem komersantiem. Katrā no aizdevumu programmām pieejams aizdevums dažādiem mērķiem, gan investīcijām uzņēmējdarbībā, iekārtu un aprīkojuma iegādei, gan apgrozāmo līdzekļu aizdevumi un kredītlīnijas.

Latvijas Garantiju aģentūras administrētajās garantiju un riska kapitāla programmās var piedalīties komersanti, neatkarīgi no lieluma, tomēr pastāv standarta nozaru ierobežojumi, kas neiespaido radošo industriju. Garantijām ir atšķirīgi to izsniegšanas mērķi un maksimālās summas.

Vairāki atbalsta instrumenti pieejami tieši uzņēmējdarbības uzsākšanai, gan biznesa plānu un biznesa ideju konkursi, gan LIAA administrētā aktivitāte „Atbalsts pašnodarbinātības un uzņēmējdarbības uzsākšanai”, kas apvienoja atbalstu apmācībām, biznesa plānu izstrādei ar līdzfinansējumu investīcijām un apgrozāmajiem līdzekļiem un aktivitāšu kopums „Pasākumi motivācijas celšanai inovācijām un uzņēmējdarbības uzsākšanai”, kas aptver dažādus instrumentus uzņēmējdarbības aktivitātes veicināšanai un uzņēmējdarbības atbalstam sākotnējā stadijā. Jaunajiem uzņēmumiem pieejams atbalsts biznesa inkubatoros, kas paredz atvieglotus nosacījumus administratīvajiem izdevumiem un atbalstu dažādu pakalpojumu izmantošanai. Atbalsts uzņēmējdarbības uzsākšanai pieejams arī LAD administrētajā ELFLA pasākumā „Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai (ietverot ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošanu)”, kur pieejams līdzfinansējums iekārtu iegādei un būvniecībai noteiktu nozaru uzņēmējdarbības uzsākšanai lauku teritorijās.

Biznesa plānu konkursi notiek gan nacionālā līmenī, gan vietējā līmenī un tiek finansēti gan no ES struktūrfondu līdzekļiem, gan sadarbojoties dažādiem privātajiem un publiskajiem finansētājiem, gan no pašvaldību finansējuma. Pārējie atbalsta instrumenti ir nacionāla līmeņa un atbalsta veids, apjoms un saņemšanas nosacījumi katram no instrumentiem ir individuāli.

Uzņēmējdarbības attīstībai pieejamais finansējums pārsvarā tiek virzīts noteiktu pasākumu īstenošanai, ko paredz gan ierobežojumi atbalsta saņemšanas nosacījumos, gan attiecināmās izmaksas. Katrai no programmām ir atšķirīgi arī finansēšanas nosacījumi un atbalsta saņēmēji.

LIAA administrētā aktivitāte „Ārējo tirgu apgūšana – ārējais mārketing” līdzfinansē dalību starptautiskās izstādēs un tirdzniecības misijās gan individuāliem komersantiem, gan nozaru asociācijām un atsevišķām valsts un pašvaldību struktūrām. Pastāv standarta nozaru ierobežojumi, kas neietekmē radošās industrijas.

LIAA administrētās aktivitātes „Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde” apakšaktivitātes kā „Mikro, mazo un vidējo komersantu jaunu produktu un tehnoloģiju attīstības programma”, „Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde”, „Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde – atbalsts jaunu produktu un tehnoloģiju ieviešanai ražošanā”, „Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde – atbalsts rūpnieciskā īpašuma tiesību nostiprināšanai” paredz atbalstu jaunu produktu un tehnoloģiju ieviešanai uzņēmumos dažādās jauno produktu un tehnoloģiju attīstības stadijās, ko nosaka gan aktivitāšu nosacījumi gan atšķirīgās attiecināmās izmaksas. Visās aktivitātēs atbalsts pieejams MVU un uz atbalstu jaunu produktu un tehnoloģiju ieviešanai ražošanā var pretendēt arī lielie uzņēmumi. Pastāv arī atšķirīgi nozaru ierobežojumi, kas neietekmē radošās industrijas. Atbalsta intensitāte, atkarībā no apakšaktivitātes, uzņēmuma lieluma un attiecināmajām izmaksām svārstās no 25% līdz pat 70%, arī maksimālais finansējuma apjoms vienam projektam ir ļoti atšķirīgs, sākot no 10 000 LVL līdz pat 1 000 000 LVL.

Uz lieliem investīciju projektiem orientēta aktivitāte „Augstas pievienotās vērtības investīcijas”, kas paredz atbalstu komersantiem iekārtu, aprīkojuma, licenču un patentu iegādei, kā arī būvniecībai, sākot no 3 miljoniem LVL līdz 8,57 miljoniem LVL ar 35% atbalsta intensitāti. Savukārt aktivitāte „Kompetences centri” paredz veidot sadarbību starp ievērojamu skaitu vienas vai saistīto nozaru spēlētājiem un zinātniskajām institūcijām, līdzfinansējot rūpniecisko pētījumu un eksperimentālo izstrādņu veikšanu un sadarbības mehānisma darbību.

Lauku teritorijās, papildus iepriekš minētajiem, pieejami divi finanšu instrumenti, kas tiek līdzfinansēti no ELFLA un kurus administrē Lauku atbalsta dienests. „Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai (ietverot ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošanu)” paredz atbalstu līdz 140 560 LVL (atbalsta intensitāte

40%-70%) iekārtu iegādei un būvniecībai ar lauksaimniecību nesaistītās nozarēs, tai skaitā virknē radošo industriju. Savukārt „Pasākumi Lauku ekonomikas dažādošana un dzīves kvalitātes veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā „LEADER” paredz atbalstu līdz 20 000 LVL (atbalsta intensitāte komercsabiedrībām 40%), ko iespējams izmantot iekārtu un aprīkojuma iegādei un būvniecībai noteiktās lauku teritorijās.

Eiropas mērogā pieejamais finansējums un nosacījumi tā saņemšanai

Latvijas radošo industriju komersantiem pieejamas arī vairākas starptautiskas programmas, kas atbalsta uzņēmējdarbības uzsākšanu un pasākumus uzņēmumu attīstībai. ERASMUS jaunajiem uzņēmējiem ir programma, kas sniedz atbalstu starptautiskai jauno uzņēmēju mobilitātei. Programmas ietvaros tiek finansēti ceļa izdevumi, kā arī uzturēšanās izdevumi līdz 1 000 EUR jauniem uzņēmumiem un privātpersonām ar biznesa idejām, praksei uzņēmumos ārvalstīs.

Vēl viena starptautiska mobilitātes programma ir Ziemeļvalstu un Baltijas valstu mobilitātes programma „Uzņēmējdarbība un rūpniecība”, kas nodrošina atbalstu komandējuma izdevumiem 75% apmērā komersantu sadarbības braucieniem uz kādu no Ziemeļvalstīm.

Eiropas Kopienas finanšu instrumenta „JEREMIE: Eiropas apvienotie resursi mazajiem, vidējiem un mikro uzņēmumiem” līdzekļus Latvijā pārvalda riska kapitāla fonds „BaltCap Latvia”. Tas sniedz atbalstu riska kapitāla pārvaldītājiem ieguldījumiem uzņēmumu kapitālā.

5.3. Gadījumu analīze - radošo industriju aktivitāte finanšu atbalsta izmantošanā

Atbalsta programma „Brigāde”

Atbalsta programma „Brigāde” kā atbalsta instruments kopš 2010.g. darbojas projekta veidā un nav uzskatāms par pastāvīgu finansējuma avotu. Atbalsts tiek piešķirts mākslā un kultūrā bāzētu uzņēmumu radīšanai un attīstībai, kas risina sociālus jautājumus un uzlabo dzīves kvalitāti. Kopumā atbalstīti 33 radoši projekti, piešķirot 147 500 LVL lielu finansējumu.

Programmas „Brigāde” ietvaros atbalstītie projekti.²⁶

	2010.-2011.g.	2012.-2013.g.
Iesniegto projektu skaits Rīgā	55	92
Apstiprināto projektu skaits Rīgā	12	14
Rīgā iesniegto projektu kopējais pieprasītais finansējums	275 000	460 000
Piešķirtais finansējums Rīgā	60 000	70 000
Iesniegto projektu skaits reģionos (Rēzekne, Cēsis)		15
Apstiprināto projektu skaits reģionos		7
Piešķirtais finansējums reģionos		17 500

Projektu konkursos Rīgā bijusi ievērojami lielāka aktivitāte kā reģionos, Rīgā vidēji atbalstīti 18% no iesniegtajiem projektiem, kamēr reģionos 47%.

Rīgā atbalstīti tādi projekti kā sociāls modes zīmols „MAMMU”, vairāki dizaina projekti, gan lietotu priekšmetu pārvēršanai, gan mēbeļu, apavu un modes dizaina jomās, gan sociālā dizaina jomā, biškopības projekts „Baltu drava”, vairāki projekti mūzikas jomā, Ērenpreiss velosipēdu restaurācijas

²⁶ Programmas „Brigāde” sniegtā informācija uz 2013.gada 9.maiju.

darbnīca, fotodarbnīca „Sapņu darbnīca”, „Capoeira Kids Academy”, atkritumu un otrreizējo izejvielu savākšanas, pārstrādes un apsaimniekošanas uzņēmums „Buteljons Muto”, un citi.

Nacionālā kino centra projektu konkursi

Nacionālā kino centra projektu konkursi ir nozīmīgākais nacionāla līmeņa finansējuma avots kino jomā, kas atbalsta dažāda žanra filmu izstrādi. Laika periodā no 2007.g.-2013.g. apstiprināti 416 projekti, piešķirot tiem 8 950 434LVL. Nozīmīgākais finanšu apjoms piešķirts spēlfilmu konkursā, kur finansēti 53 projekti, piešķirot tiem 4 387 840LVL un apstiprinot 38% no visiem iesniegtajiem projektiem (kopā iesniegti 138 filmu projekti). Vidējais vienai spēlfilmai piešķirtais finansējums ir 82 789LVL. Otrs nozīmīgākais virziens ir animācijas filmas, kur par 1 669 116LVL apstiprināti 121 no iesniegtajiem 63 projektiem, jeb katrs otrais, piešķirot vidēji 26 494LVL vieni animācijas filmai. Kā trešo būtiskāko atbalsta virzienu var atzīmēt dokumentālās filmas, kas ir arī lielākais virziens projektu skaita ziņā, apstiprināti 130 no 317 dokumentālo filmu projektiem, piešķirot tiem 1 447 698LVL.

Nacionālā kino centra administrētais valsts atbalsts filmu nozares projektiem 2007.-2013.g.²⁷

Konkurss	2007.g.		2008.g.		2009.g.		2010.g.		2011.g.		2012.g.		2013.g.	
	Apst. Proj.	Piešķirtais finans. LVL	Apst. Proj.	Piešķirtais finans. LVL	Apst. Proj.	Piešķirtais finans. LVL	Apst. Proj.	Piešķirtais finans. LVL	Apst. Proj.	Piešķirtais finans. LVL	Apst. Proj.	Piešķirtais finans. LVL	Apst. Proj.	Piešķirtais finans. LVL
Spēlfilmas	10	705 700	18	1 327 500	5	812 430	3	381 200	7	380 200	6	380 200	4	400 610
Dokumentālās filmas	16	167 400	29	495 340	29	227 538	13	122 400	23	190 400	11	122 400	9	122 220
Animācijas filmas	10	213 900	12	517 500	13	290 346	7	156 400	10	178 400	5	156 400	6	156 170
Spēles īsfilmas							2	20 000			3	40 000		
Izplatīšanas atbalsts			10	209 660			6	10 213	2	10 213	2	10 213		
Līdzfinansējums Media līdzekļu piesaistei	7	170 000	5	180 000	5	120 000	5	50 000	11	80 000	2	26 981		
Filmas bez konkursa, pamatojoties uz Saeimas balsojumu											1	12 000	1	25 000
Latvijas Tautas frontes filmas izveide													1	17 500
Scenāriju atbalsts			5	15 000					5	21 000				
Citi projekti			83	200 000										
Pēcapstrāde			2	15 000										
Automātiskais atbalsts	12	213 000												
Kopā	55	1 470 000	164	2 960 000	52	1 450 314	36	740 213	58	860 213	30	748 194	21	721 500

²⁷ Nacionālā kino centra sniegtā informācija.

Rīgas filmu fonds

Vēl viens finansējuma avots kino nozarē ir Rīgas pilsētas pašvaldības līdzfinansējuma programma „Rīgas Filmu Fonds”, kas atbalsta ārvalstu filmu uzņemšanu Rīgā. Kopš 2010.gadā savu darbību uzsāka „Rīgas Filmu Fonds”, līdzfinansējumam iesniegti 24 projekti, no kuriem apstiprināti 20. 8 filmu projektiem izmaksāts līdzfinansējums kopumā 368 470 Ls apmērā, Rīgai un Latvijai piesaistot vairāk nekā 3 miljonus latu. Atbalstīta tādu filmu uzņemšana kā „Mākoņi pār pakalnu” (Japāna), „Valanders: Rīgas Suņi” (Lielbritānija), „Mans Ceļš” (Dienvidkoreja) (2012.gadā tika izrādīta 62.starptautiskajā Berlīnes kino festivālā), „Aizmirstais” (Krievija), „Miglā” (Vācija, Nīderlande) (2012.gadā tika izrādīta 65.Kannu kinofestivāla konkursa programmā un saņēma Starptautiskas kinokritiku federācijas FIPRESCI Balvu), „Cilvēks, kas izglāba pasauli” (Dānija), „Yae no Sakura” (Japāna), „Berlīnes Fails” (Dienvidkoreja) (2013.gadā tika izrādīta 63.starptautiskajā Berlīnes kino festivālā).

VAS „Latvijas Hipotēku un zemes banka” „Starta programma” un „Komersantu konkurētspējas uzlabošanas programma”

„Starta programmā” atbalsts pieejams gan MVU, gan privātpersonām uzņēmējdarbības uzsākšanai kā aizdevumi investīcijām uzņēmējdarbībā un apgrozāmajiem līdzekļiem, ko papildina apmācības un konsultācijas uzņēmējdarbībā. Sākotnēji programmas ietvaros tika piešķirti arī granti saimnieciskās darbības nodrošināšanai un aizdevumu dzēšanai. Kopējais aizdevuma apjoms vienam pretendētājam līdz 54 000 LVL. Līdz 2013.g. 30.aprīlim kopumā atbalstīti 916 projekti, tai skaitā 76 projekti radošajās industrijās, kas sastāda 8% no kopējā projektu skaita. Piešķirtais atbalsts radošo industriju projektiem svārstās 7% robežās. Vidēji vienam komersantam piešķirtais kopējais finansējums ir 15 129LVL, kamēr radošajās industrijās tas ir nedaudz mazāks un sastāda 12 074LVL.

VAS „Latvijas Hipotēku un zemes bankas” Starta programmā 2 komersantiem piešķirtais finansējums no 01.09.2009. līdz 30.04.2013.²⁸

Atbalsta veids / atbalsta saņēmējs	Piešķirtā aizdevuma apjoms, LVL	Granta apjoms saimn. darbības nodrošināšanai, LVL	Granta apjoms aizdevuma dzēšanai, LVL	Komersantam piešķirtais finansējums kopā, LVL
Kopā	10394435	2174835	1288862	13858132
Tai skaitā radošās industrijas	657619	161297	98730	917647
Radošās industrijas no kopējā projektu skaita, %	6%	7%	8%	7%

Lielākais radošo industriju projekts ir citu izdevējdarbības veidu nozarē „SIA JMG dizains uzņēmuma izveide”, kam piešķirts atbalsts 31 800LVL apmērā, kas ir gandrīz divas reizes mazāks, nekā lielākajiem programmā atbalstītajiem projektiem, kur atbalsta apjoms sasniedz 59 600LVL. 20 000 LVL līdz 23 100LVL robežās atbalsts piešķirts 9 projektiem tādās nozarēs kā žurnālu un periodisko izdevumu izdošana (2 projekti „Žurnāla "Pie galda"” un „Mēneša žurnāla Jaunais bizness un interneta portāla newbizz.lv izveide”), interneta portālu darbība (4 projekti tai skaitā „Interneta žurnāla iFinances.lv attīstība”, „Portāla-sociālās saziņas vietnes "Skolas laiks" izveide”, „Nacionālā interneta meklētāja portāla Qwebiz.com izveide”), grāmatu izdošana „Grāmatas The game of thrones izdošana”, reklāmas aģentūru darbība „Reklāmas, dizaina un mākslas studijas izveide”, cita izklaides, atpūtas darbība „Piedzīvojumu izjādes”. Mazākais projekts ir aizdevums 300LVL apmērā citu apģērbu un piederumu ražošanas nozarē, kas vienlaikus ir arī mazākais programmā atbalstītais projekts. Bez iepriekš minētajām nozarēm atbalsts radošo industriju projektiem sniegts tādās nozarēs kā citu mēbeļu ražošana, juvelierizstrādājumu ražošana, mūzikas instrumentu ražošana, spēļu un rotaļlietu ražošana, filmu un TV programmu producēšana, skaņu ierakstu producēšana, arhitektūras pakalpojumi, reklāmas izvietošana masu medijos,

²⁸ VAS „Latvijas Hipotēku un zemes bankas” informācija par aizdevumu saņēmējiem Starta programmā 2 no 01.09.2009. līdz 30.04.2013.

specializētie projektēšanas darbi, fotopakalpojumi, kultūras izglītība, mākslinieku darbība, atrakciju, atpūtas parku darbība. No radošo industriju projektiem visvairāk projektu (16) apstiprināti nozarē cita izklaides, atpūtas darbība, kurā ir arī lielākais kopējais piešķirtais atbalsta apjoms 196 495LVL. Ar 8 apstiprinātiem projektiem katrā seko foto pakalpojumu un interneta portālu darbības nozares, interneta portālu darbībai kopumā piešķirts otrs lielākais finansējuma apjoms 121 892LVL. Turpretī komersantu konkurētspējas uzlabošanas programmā, no 73 projektiem, kam kopumā piešķirti aizdevumi 74 570 276LVL apmērā, neviena projekts nav īstenots radošajās nozarēs.

Latvijas inovatīvo biznesa ideju konkurss „Ideju kauss”

Latvijas inovatīvo ideju konkurss „Ideju kauss” ir viens no instrumentiem uzņēmējdarbības aktivitātes veicināšanai. Tā ietvaros tiek piešķirtas balvas labāko biznesa ideju autoriem. 2007.g. tika iesniegtas 269 biznesa idejas, bet, kopš 2009.gada to skaits jau ir ap 500, visvairāk biznesa ideju tika iesniegts 2010.gadā – 677.

Inovatīvo biznesa ideju konkursā „Ideju kauss” iesniegtās biznesa idejas.²⁹

	2007.g.	2008.g.	2009.g.	2010.g.	2011.g.	2012.g.
iesniegtās idejas	269	376	559	677	485	490
2.kārtai izvirzītās idejas	127	105	204	158	189	183
Izstrādātie biznesa plāni		n/a	n/a	n/a	93	87

„Ideju kausa” uzvarētāju vidū sastopamas arī radošo industriju biznesa idejas. Tā 2007.g. 2.vietu ieguva apmācību programmas mobilajiem telefoniem „Mobilā izglītība” un 3.vietu modes salons „Jugend fashion”. No 2008.-2010.g. radošo industriju ideju godalgoto ideju vidū nebija. 2011.gadā 3.vietu un 1 000LVL naudas balvu ieguva „Aditu atstarotāju zīmols”, savukārt 2012.g. 2.vietu un 3 000LVL naudas balva tika piešķirta idejai „RadiMāju” - automatizētās arhitektūras projektēšanas tiešsaistes konstruktoram, kura funkcija ir automātiski ģenerēt ēku arhitektoniskos projektus.

Grantu programma „Atspēriens”

Rīgas domes un A/S „Swedbank” grantu programmā „Atspēriens” kopš 2009.gada apstiprināti 510 projekti, no tiem 37, jeb 7% radošajās industrijās.

Grantu programmā „Atspēriens” iesniegto un apstiprināto projektu skaits no 2009.g.-2013.g.³⁰

	2009.g.	2010.g.	2011.g.	2012.g.	2013.g.	Kopā
Iesniegto projektu skaits	290	170	147	212	104	923
Apstiprināto projektu skaits	27	20	147	212	104	510
No tiem apstiprinātie radošo industriju projekti ³¹	11	6	9	7	4	37
Finansējuma apmērs, LVL	120 000	92 000	92 000	98 000	98 000	500 000
No tā radošo industriju projektiem piešķirtais finansējums, LVL	34 409	22 783	35 825	48 369	16 117	157 503

Kopumā radošo industriju projektiem piešķirts finansējums 157 503LVL apmērā, kas sastāda 32% no kopējā programmai piešķirtā finansējuma. Līdz ar to, vidēji viena radošo industriju projekta apmērs ir 4 257LVL, kas ievērojami pārsniedz grantu programmas vidējo projekta lielumu 980LVL. Grantu programmā atbalstīti uzņēmumi gan dažādos dizaina virzienos (lampu dizains, dizaina mēbeļu izgatavošana, somu dizains, dizaina apģērbi un apavu ražošana, interjera un dekoratīvie priekšmeti u.c.), gan rotaļlietu ražošanai (šūpulzirdziņš „Rockingvespa”, galda spēle „Domātājs”, galda spēle „GEO200”, lapiņspēles u.c.), gan kino, gan dažādu interneta projektu attīstībai.

²⁹ Informācija no „Ideju kauss” mājas lapas www.idejukauss.lv.

³⁰ Rīgas domes sniegtā informācija uz 13.05.2013.

³¹ Projektu atbilstība radošo industriju nozarēm noteikta, pamatojoties uz ekspertu vērtējumu pēc publiski pieejamās informācijas.

LIAA administrētās uzņēmējdarbības attīstības aktivitātes

Izvērtējot LIAA administrētās uzņēmējdarbības attīstības aktivitātes, kurās finansējums bijis pieejams arī radošo industriju uzņēmumiem (Atbalsts nodarbināto apmācībām komersantu konkurētspējas veicināšanai - atbalsts partnerībās organizētām apmācībām, Atbalsts nodarbināto apmācībām komersantu konkurētspējas veicināšanai - atbalsts komersantu individuāli organizētām apmācībām, Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde, Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde – atbalsts jaunu produktu un tehnoloģiju ieviešanai ražošanā, Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde - atbalsts rūpnieciskā īpašuma tiesību nostiprināšanai, Ārējo tirgu apgūšana – ārējais mārketinga, Atbalsts ieguldījumiem mikro, maziem un vidējiem komersantiem īpaši atbalstāmajās teritorijās (IĀT), Klasteru programma) var secināt, ka kopumā radošajās industrijās apstiprināti 173 projekti par kopējo summu 3 025 068 LVL, kas sastāda 4% no kopējā šajās aktivitātēs piešķirtā finansējuma.

Atsevišķās ES Struktūrfondu aktivitātēs 2007.-2013.g. plānošanas periodā iesniegtie un apstiprinātie projekti.

ES struktūrfondu programmu pasākumi		Radošo industriju projekti ³²				Projekti kopā ³³		Radošo industriju projekti no kopējā projektu skaita	
		Iesn.	Apstiprinātie	Pieprasītais finans. LVL	Piešķirtais finansē. LVL	Apstiprinātie	Piešķirtais finansē.	Apstiprinātie	Piešķirtais finansē.
1.3.1.1.1.	Atbalsts nodarbināto apmācībām komersantu konkurētspējas veicināšanai - atbalsts partnerībās organizētām apmācībām	4	2	613 348	338 365	30	20 538 131	7%	2%
1.3.1.1.4.	Atbalsts nodarbināto apmācībām komersantu konkurētspējas veicināšanai - atbalsts komersantu individuāli organizētām apmācībām	42	1	800 701	1 146	84	2 080 931	1%	0%
2.1.2.2.1.	Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde	36	13	3 273 510	978 662	81	5 892 309	16%	17%
2.1.2.2.2.	Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde – atbalsts jaunu produktu un tehnoloģiju ieviešanai ražošanā	5	0	1 531 813	0	124	30 808 227	0%	0%
2.1.2.2.3.	Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde - atbalsts rūpnieciskā īpašuma tiesību nostiprināšanai	1	0	9 200	0	5	71 838	0%	0%
2.3.1.1.1.	Ārējo tirgu apgūšana – ārējais mārketinga	216	154	1 328 894	1 327 927	1 301	5 745 227	12%	23%
2.3.2.2.	Atbalsts ieguldījumiem mikro, maziem un vidējiem komersantiem īpaši atbalstāmajās teritorijās (IĀT)	54	2	3 851 399	78 968	106	5 653 462	2%	1%
2.3.2.3.	Klasteru programma	1	1	300 000	300 000	11	3 237 834	9%	9%
Kopā		359	173	11 708 865	3 025 068	1 742	74 027 959		

³² Finanšu ministrijas sniegtie dati uz 01.05.2013.

³³ Dati par atbalsta saņēmējiem no mājas lapas www.esfondi.lv uz 15.05.2013.

Lielākais projektu skaits radošajās industrijās iesniegts un apstiprināts aktivitātē „Ārējo tirgu apgūšana – ārējais mārketingš” (iesniegti 216 projekti, apstiprināti 154 projekti). Radošajām industrijām piešķirtais finansējums šajā aktivitātē sastāda 23% no kopējā aktivitātē pieejamā finansējuma apjoma. Lielākais radošo industriju apstiprināto projektu skaita īpatsvars kopējā apstiprināto projektu skaitā ir aktivitātē „Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde”, kur radošajām industrijām apstiprinātie 13 projekti sastāda 16% no kopējā apstiprināto projektu skaita.

Vērtējot attiecību starp radošo industriju iesniegtajiem un apstiprinātajiem projektiem, vislabākie rezultāti ir „Klasteru programmā”, kur IT nozarē iesniegts un apstiprināts viens projekts. 71% no iesniegtajiem projektiem apstiprināts aktivitātē „Ārējo tirgu apgūšana – ārējais mārketingš”, kam seko aktivitāte „Atbalsts nodarbināto apmācībām komersantu konkurētspējas veicināšanai - atbalsts partnerībās organizētām apmācībām”, kur apstiprināti 50% no visiem iesniegtajiem radošo industriju projektiem. Neviens radošo industriju projekts nav apstiprināts aktivitātēs „Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde – atbalsts jaunu produktu un tehnoloģiju ieviešanai ražošanā” un „Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde - atbalsts rūpnieciskā īpašuma tiesību nostiprināšanai”.

6. PĒTĪJUMA SECINĀJUMI UN PRIEKŠLIKUMI

6.1. Radošo industriju statistiskais raksturojums

Uzņēmumu skaits	
Radošo industriju uzņēmumu skaits un pieaugums	7 484 (+1 944)
Saistīto nozaru uzņēmumu skaits un pieaugums	5 520 (+369)
Radošo industriju uzņēmumu skaita īpatsvars un tā pieaugums kopējā Latvijas uzņēmumu skaitā	6% (+1%)
Saistīto nozaru uzņēmumu skaita īpatsvars un tā pieaugums kopējā Latvijas uzņēmumu skaitā	4% (0%)
Neto apgrozījums	
Radošo industriju neto apgrozījums un pieaugums (milj.Ls)	758,3 (-147,8)
Saistīto nozaru neto apgrozījums un pieaugums (milj.Ls)	909,1 (-199,1)
Radošo industriju neto apgrozījuma īpatsvars un tā pieaugums kopējā Latvijas uzņēmumu apgrozījumā	3% (0%)
Saistīto nozaru neto apgrozījuma īpatsvars un tā pieaugums kopējā Latvijas uzņēmumu apgrozījumā	2% (-1%)
Radošo industriju vidējais apgrozījums un tā pieaugums uz vienu uzņēmumu (Ls)	101 323 (-62 233)
Saistīto nozaru vidējais apgrozījums un tā pieaugums uz vienu uzņēmumu (Ls)	164 692 (-50 451)
Radošo industriju vidējais apgrozījums un tā pieaugums uz vienu nodarbināto (Ls)	20 478 (+2 105)
Saistīto nozaru vidējais apgrozījums un tā pieaugums uz vienu nodarbināto (Ls)	24 627 (+3 441)
Eksports	
Radošo industriju eksporta apjoms un pieaugums (milj.Ls)	78,6 (+10,2)
Saistīto nozaru eksporta apjoms un pieaugums (milj.Ls)	285,1 (+24,3)
Radošo industriju eksporta apjoma īpatsvars un tā pieaugums kopējā Latvijas uzņēmumu eksporta apjomā	1% (-1%)
Saistīto nozaru eksporta apjoma īpatsvars un tā pieaugums kopējā Latvijas uzņēmumu eksporta apjomā	5% (-1%)
Radošo industriju vidējais eksporta apjoms un tā pieaugums uz vienu uzņēmumu (Ls)	10 502 (-1 844)
Saistīto nozaru vidējais eksporta apjoms un tā pieaugums uz vienu uzņēmumu (Ls)	51 649 (+1 018)
Nodarbināto skaits	
Radošo industriju nodarbināto skaits un pieaugums	37 030 (-12 287)
Saistīto nozaru nodarbināto skaits un pieaugums	36 915 (-15 394)
Radošo industriju uzņēmumu nodarbināto skaita īpatsvars un tā pieaugums kopējā Latvijas uzņēmumu nodarbināto skaitā	4% (0%)
Saistīto nozaru uzņēmumu nodarbināto skaita īpatsvars un tā pieaugums kopējā Latvijas uzņēmumu nodarbināto skaitā	4% (-1%)
Radošo industriju vidējais nodarbināto skaits un skaita izmaiņas uz vienu uzņēmumu	5 (-4)
Saistīto nozaru vidējais nodarbināto skaits un skaita izmaiņas uz vienu uzņēmumu	7 (-3)
Radītā pievienotā vērtība	
Radošo industriju radītā pievienotā vērtība un pieaugums (milj.Ls)	549,7 (-79,5)
Saistīto nozaru radītā pievienotā vērtība un pieaugums (milj.Ls)	548,0 (-119,4)
Radošo industriju radītās pievienotās vērtības īpatsvars un tā pieaugums kopējā Latvijas uzņēmumu radītajā pievienotajā vērtībā	4% (0%)
Saistīto nozaru radītās pievienotās vērtības īpatsvars un tā pieaugums kopējā Latvijas uzņēmumu radītajā pievienotajā vērtībā	4% (-1%)
Radošo industriju radītā pievienotā vērtība un tās pieaugums uz vienu nodarbināto (Ls)	14 845 (+2 086)
Saistīto nozaru radītā pievienotā vērtība un tās pieaugums uz vienu nodarbināto (Ls)	14 845 (+2 086)

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

Piezīmes: (1) skaits norādīts par 2011.gadu, (2) pieaugums norādīts par laika periodu 2008.-2011.gads.

6.2. Pētījuma galvenie secinājumi

Pētījuma secinājumi	Secinājumu pamatojums (pēc pētījumā iegūtās informācijas un datiem)
Radošo industriju ekonomika kopumā	
(1) Lai gan radošo industriju un ar tām saistīto nozaru īpatsvars Latvijas tautsaimniecībā pēdējo 5 gadu laikā nav būtiski mainījies, būtiskas izmaiņas notikušas radošo industriju nozares iekšienē – būtiski pieaugot uzņēmumu skaitam, vienlaikus ļoti būtiski krities nodarbināto skaits, kā arī kopējā apgrozījuma apjoms (to varētu skaidrot ar ekonomisko krīzi un tai sekojušo ekonomikas pārstrukturizāciju), pie tam – lai gan kopējais eksporta apjoms pieaudzis, vidējais eksporta apjoma relatīvais rādītājs uz vienu uzņēmumu ir samazinājies. Tas ļauj secināt, ka radošās industrijas šobrīd attīstās nevis konsolidējoties un orientējoties uz uzņēmējdarbības attīstību (apgrozījuma, produktivitātes pieaugumu) un eksportu, bet iekšējo patēriņu un mikro uzņēmējdarbību (mazs nodarbināto skaits, mazs apgrozījums, esošo tirgus pozīciju noturēšana, nevis izaugsme).	• Radošo industriju un ar tām saistīto nozaru īpatsvars Latvijas tautsaimniecībā pēdējo piecu gadu laikā bijis aptuveni 10% uzņēmumu un nodarbināto skaitā un aptuveni 5% apgrozījuma un eksporta apjomā. • Radošo industriju uzņēmumu skaits pieaudzis par 35%, saistīto nozaru – par 7%. Īpaši būtisks pieaugums novērojams 2011.gadā (+17%), kas to ļauj lielā mērā saistīt ar mikronodokļa ieviešanu. • Lai gan radošajās industrijās uzņēmumu skaits pieaudzis ļoti būtiski, saistītajās nozarēs tas palielinājies nebūtiski, vienlaikus samazinoties arī apgrozījuma kopapjomam – sekojoši nav iespējams apgalvot, ka radošo industriju uzņēmumu skaita pieaugumam ir tieša ietekme uz saistīto nozaru izaugsmi. • Nodarbināto skaits radošo industriju uzņēmumos krities par 25%, saistītajās nozarēs par 29%. • Apgrozījuma kopapjoms radošajās industrijās krities par 18%, saistītajās nozarēs par 16%. • Eksporta apjoms radošajās industrijās pieaudzis par 18%, bet vidējais eksporta relatīvais rādītājs uz vienu nozares uzņēmumu samazinājies par 15%. • Vidējais nodarbināto skaits uz vienu radošo industriju uzņēmumu samazinājies no 9 līdz 5. • Par 11% pieaudzis vidējais apgrozījuma apjoms uz vienu nodarbināto, ko gan jāsaista ar kopējo nodarbināto skaita kritumu, nevis produktivitātes pieaugumu.
(2) Līdz šim radošās industrijas vairāk attīstījušās galvaspilsētā, sekojoši radošo industriju uzņēmējdarbību var raksturot kā izteikti monocentrisku. Lai gan pēdējo četru gadu laikā straujāks radošo industriju uzņēmumu skaita pieaugums vērojams Pierīgā un Latgalē, tam nav bijis būtiskas pozitīvas ietekmes uz nodarbināto skaitu un nozares apgrozījumu. Sekojoši – pārējā Latvijas teritorijā radošo industriju attīstības centri nav pietiekami spēcīgi, lai virzītu nozares policentrisku izaugsmi.	• Tikai aptuveni 1/4 radošo industriju un 1/3 saistīto nozaru uzņēmumu atrodas reģionos. • Vairāk kā 80% no kopējā radošo industriju apgrozījuma nodrošina uzņēmumi Rīgā, saistītajās nozarēs Rīgas uzņēmumu apgrozījums sastāda aptuveni 70%. • Aptuveni 60% no kopējās radošo industriju radītās pievienotās vērtības nodrošina uzņēmumi Rīgā. Pārējie Latvijas reģioni katrs rada aptuveni 10% no kopējās radošo industriju un to saistīto nozaru pievienotās vērtības. • Pēdējo četru gadu laikā Rīgā strādājošo radošo industriju uzņēmumu īpatsvars ir nedaudz samazinājies, vienlaikus palielinoties īpatsvaram Pierīgā, nevis reģionos. • Pierīgā radošo industriju uzņēmumu skaits pieaudzis par 68%, Rīgā – 27%, Latgalē – 65%. • Nodarbināto skaits Latgalē samazinājies par -35%,

Pētījuma secinājumi	Secinājumu pamatojums (pēc pētījumā iegūtās informācijas un datiem)
	Pierīgā -22%. • Apgrozījuma kopapjoms Latgalē samazinājies par - 48%, Pierīgā pieaudzis par 13%.
(3) Kvalitāte, profesionalitāte un kompetence, zemas cenas – tās ir trīs radošo industriju uzņēmēju vidū visbiežāk identificētās konkurētspējas priekšrocības. Neviena no tām gan nav minēta biežāk kā 1/3 gadījumu, sekojoši – nav iespējams runāt par kādām konkrētām konkurētspējas priekšrocībām, kuras savā darbībā akcentētu lielākā daļa radošo industriju uzņēmēju. Būtiski, ka par svarīgu konkurētspējas priekšrocību uzņēmēji identificējuši arī zemas cenas, lai gan radošo industriju nozare primāri ir orientēta uz unikālu, augstas pievienotās vērtības produktu un pakalpojumu radīšanu. Vienlaikus tādus uzņēmējdarbības aspektus kā inovācijas, radošums, modernas tehnoloģijas kā savas būtiskas konkurētspējas priekšrocības min daudz mazāk kā 1/10 uzņēmēju, sekojoši – nozares uzņēmēji tikai retos gadījumos identificējas ar radošo industriju būtiskiem raksturojumiem.	• Kvalitāte (33%), profesionalitāte un kompetence (22%), zemas cenas (21%) ir tās trīs konkurētspējas priekšrocības, kuras radošo industriju uzņēmumi aptaujā min visbiežāk. • Kā sekundāras nozīmes konkurētspējas priekšrocības iespējams identificēt pieredzi, darba izpildes ātrumu, unikālus, konkurētspējīgus produktus un klientu apkalpošanas kvalitāti – tos min nedaudz vairāk kā 1/10 uzņēmēji.
Nodarbinātība un darbaspēka pieejamība radošajās industrijās	
(4) Lai gan radošo industriju uzņēmumu skaits ir būtiski pieaudzis, nodarbināto skaits pēdējo četru gadu laikā ir ievērojami samazinājies, sekojoši – radošo industriju uzņēmumi ir nevis paplašinājušies, bet sašaurinājuši savu darbību (nodarbinot mazāk cilvēku, strādājot ar mazāku apgrozījumu). Iespējams, daļēji tas skaidrojams ar mikronodokļa ieviešanu, kas nosaka maksimālo gada apgrozījumu ne lielāku par 70 000 Ls un maksimālo nodarbināto skaitu 5. Tuvāko piecu gadu laikā nav arī paredzams būtisks nodarbināto skaita pieaugums, lai gan neliela izaugsme varētu būt novērojama.	• Pēdējo četru gadu laikā nodarbināto skaits radošajās industrijās krities par 25% (-12287 nodarbinātie), saistītajās nozarēs – par 29% (-12394 nodarbinātie). • Nodarbināto kopskaita kritums radošajās industrijās bijis ievērojami lielāks kā Latvijā kopumā (attiecīgi – 25% un 14%). • Vidējais nodarbināto skaits uz vienu radošo industriju uzņēmumu samazinājies no 9 līdz 5. • 45% uzņēmēju aptaujā novērtē, ka tuvākajos piecos gados darbinieku skaits to uzņēmumos nemainīsies, 38% apgalvo, ka varētu nedaudz palielināties. Attiecinot šos datus aptuveni aprēķinā uz visu radošo industriju uzņēmumu kopu, ar 95% varbūtību var prognozēt, ka kopējais nodarbināto skaits tuvāko piecu gadu laikā varētu palielināties par aptuveni 10%-15%.
(5) IT programmētāji, IT speciālisti, projektu vadītāji, dizaineri, mārketinga speciālisti, arhitekti un kokapstrādes operatori ir tās profesijas, pieprasījums pēc kurām tuvāko piecu gadu laikā darba tirgū varētu pieaugt.	• Tuvāko piecu gadu laikā darba tirgū palielināsies pieprasījums pēc IT programmētājiem (10% uzņēmēju aptaujā minējuši, ka pieprasījums pēc tiem palielināsies), projektu vadītājiem (7%), IT speciālistiem (5%), dizaineriem (5%), mārketinga speciālistiem (4%), arhitektiem (4%) un kokapstrādes operatoriem (4%). • Šobrīd darba tirgū ir nepietiekams piedāvājums ar IT programmētājiem (13% uzņēmēju aptaujā minējuši, ka nepietiek šādu speciālistu), IT speciālistiem (10%),

Pētījuma secinājumi	Secinājumu pamatojums (pēc pētījumā iegūtās informācijas un datiem)
	galdniekiem (9%), šuvējiem (4%), projektu vadītājiem (4%), tehniskiem strādniekiem un tehniskiem speciālistiem (4%).
(6) Kvalificēta un profesionāla darbaspēka pieejamība ir viens no būtiskiem radošo industriju nozares attīstības šķēršļiem, kas varētu kļūt arvien aktuālāks tuvāko piecu gadu laikā. Īpaši tas attiecas uz IT jomas speciālistiem.	• 57% uzņēmēju novērtē, ka šobrīd darba tirgū viņiem nepieciešamo darbinieku pieejamība ir nepietiekama. Īpaši aktuāli tas ir pēdējo piecu gadu laikā dibinātiem uzņēmumiem, kuru vidū 65% novērtē, ka darbinieku pieejamība ir nepietiekama. • Aptaujas dati liecina, ka tuvāko piecu gadu laikā palielināsies pieprasījums pēc tām profesijām, kuru speciālistu pieejamība jau šobrīd darba tirgū ir nepietiekama. • Meklējot un piesaistot uzņēmumā nepieciešamos darbiniekus, kopumā 41% radošo industriju uzņēmēju saskārušies ar tādu problēmu kā nepietiekama kvalifikācija un neprofesionalitāte. • 10% uzņēmēju norāda, ka saskārušies ar tādām problēmām kā potenciālo darbinieku slinkums, neuzticamība, neprasme komunicēt. u.c. personīgās īpašības.
Radošo industriju straujāk augošās nozares	
(7) Datorprogrammēšana, interneta portālu darbība, cita izklaides un atpūtas darbība un mākslinieku darbība ir tās radošo industriju nozares, kurās vērojams būtiskākais apgrozījuma pieaugums. Sekojoši – izaugsme galvenokārt notiek pakalpojumu sfērā (īpaši – IT un interneta nozarēs).	• Būtiskākais apgrozījuma pieaugums četru gadu periodā: datorprogrammēšana (+11,1 milj.Ls jeb 7%), interneta portālu darbība (+9,2 milj.Ls jeb 67%), cita izklaides un atpūtas darbība (+7,6 milj.Ls jeb 56%), mākslinieku darbība (+4,6 milj.Ls jeb 30%). • Būtiskākais uzņēmumu skaita pieaugums četru gadu periodā: datorprogrammēšana (+381 vienība jeb 67%), mākslinieciskā jaunrade (+244 jeb 339%), cita izklaides un atpūtas darbība (+207 jeb 73%). • Būtiskākais nodarbināto skaita pieaugums četru gadu periodā: datorprogrammēšana (+559 jeb 10%), interneta portālu darbība (+234 jeb 48%).
(8) Arhitektūras pakalpojumi, reklāmas aģentūru darbība, žurnālu un periodisko izdevumu izdošana, starpniecība reklāmas izvietošanā masu informācijas līdzekļos un laikrakstu izdošana ir tās radošo industriju nozares, kurās novērojams lielākais apgrozījuma kritums.	• Būtiskākais apgrozījuma samazinājums četru gadu periodā: arhitektūras pakalpojumi (-63,0 milj.Ls jeb -63%), reklāmas aģentūru darbība (-37,4 milj.Ls jeb -17%), žurnālu un periodisko izdevumu izdošana (-16,7 milj.Ls jeb -36%), starpniecība reklāmas izvietošanā masu informācijas līdzekļos (-16,5 milj.Ls jeb -37%), laikrakstu izdošana (-15,9 milj.Ls jeb -49%). • Būtiskākais nodarbināto skaita samazinājums četru gadu periodā: arhitektūras pakalpojumi (-1873 jeb -48%), kultūras izglītība (-1833 jeb -40%), kultūras iestāžu darbība (-1779 jeb -35%), citu mēbeļu ražošana (-1595 jeb -27%), reklāmas aģentūru darbība (-1292 jeb -27%), žurnālu un periodisko izdevumu izdošana (-1097 jeb -40%).

Pētījuma secinājumi	Secinājumu pamatojums (pēc pētījumā iegūtās informācijas un datiem)
Radošo industriju eksportspēja	
(9) Radošo industriju pārstāvji līdz šim nav bijuši aktīvi eksporta tirgos, lielākā daļa uzņēmumu orientēti tikai uz iekšējo tirgu, sekojoši radošo industriju eksportspēju šobrīd jāraksturo drīzāk kā vāju. Lai gan absolūtos skaitļos radošo industriju eksports pēdējo četru gadu laikā ir pieaudzis, tā īpatsvars kopējā Latvijas eksportā ir pat samazinājies, kam par iemeslu ir fakts, ka eksporta izaugsme valstī kopumā ir daudz straujāka kā radošajās industrijās.	• Radošo industriju eksporta apjoms pieaudzis par 18%, bet eksporta īpatsvars Latvijas eksportā kopumā samazinājies no 8% līdz 6%. • Eksporta apjoma izaugsme Latvijā kopumā bijusi 56%, bet radošajās industrijās tikai 18%. • Radošo industriju kopējais apgrozījums vidēji gadā ir vairāk kā 700 milj.Ls, kamēr eksporta kopapjoms tikai aptuveni 70 milj.Ls (10%).
(10) Lielākās daļas radošo industriju uzņēmumu eksportspēja šobrīd ir vāja – lielāko daļu no radošo industriju eksporta apjoma šobrīd nodrošina apstrādes rūpniecības uzņēmumi, kuru skaita un apgrozījuma īpatsvars radošajās industrijās kopumā ir ne lielāks kā 15%. Būtiski arī, ka lielākie eksporta tirgi radošajām industrijām šobrīd ir Igaunija un Lietuva, sekojoši – notiekot ekonomikas izmaiņām reģionā kopumā, tas ietekmētu eksportējošos uzņēmumus tik pat lielā mērā, cik iekšējā patēriņā strādājošos. Vienlaikus jāuzsver, ka eksportspēju trūkums nenozīmē eksporta potenciāla trūkumu.	• Vidēji 88% no radošo industriju eksporta apjoma pēdējo piecu gadu laikā nodrošina apstrādes rūpniecības uzņēmumi – to skaita, apgrozījuma un nodarbināto skaita īpatsvars radošajās industrijās kopumā ir tikai 13%-15%. • 76% no visa radošo industriju eksporta apjoma nodrošina citu mēbeļu ražošanā strādājošie uzņēmumi (61,9 milj.Ls no kopējā eksporta apjoma 80,9 milj.Ls 2012.gadā). Pārējo nozaru eksporta apjoms nepārsniedz 5 milj.Ls gadā. • Arī lielākais eksporta apjoma pieaugums pēdējo piecu gadu laikā bijis citu mēbeļu ražošanas jomā (+14,7 milj.Ls jeb + 31%), pārējās nozarēs pēdējo piecu gadu eksporta apjoma pieaugumam nepārsniedzot 1,5 milj.Ls. • Uzņēmēju aptauja liecina, ka eksportēts visbiežāk tiek uz kaimiņvalstīm – Igauniju (43%) un Lietuvu (42%). Salīdzinoši bieži eksporta galamērķi ir arī Vācija (32%), Krievija (29%) un Zviedrija (24%).
(11) Neskatoties uz radošo industriju vājo eksportspēju šobrīd, novērojama izteikti liela uzņēmēju ieinteresētība uzņēmējdarbības paplašināšanā līdz šim neapgūtos tirgos. Vislielākā uzņēmēju interese ir par Krievijas un Baltkrievijas tirgiem. Vienlaikus būtiski, ka uzņēmējdarbības paplašināšanu jaunos eksporta tirgos plāno tikai tie uzņēmēji, kuri jau šobrīd eksportē – eksporta uzsākšanā ieinteresēto īpatsvars to vidū, kuri šobrīd neeksportē, ir izteikti zems. Sekojoši – tuvāko piecu gadu laikā eksporta izaugsmi iespējams sagaidīt drīzāk eksporta apjoma, nekā eksportējošo uzņēmumu skaita pieaugumā.	• 2/3 radošo industriju uzņēmēju tuvākajos piecos gados plāno paplašināt savu uzņēmējdarbību un 36% no tiem – apgūt līdz šim neapgūtos tirgus. Attiecinot šos datus aptuvenā aprēķinā uz visu radošo industriju uzņēmumu kopu, ar 95% varbūtību var prognozēt, ka to uzņēmumu skaits, kuri tuvāko piecu gadu laikā varētu mēģināt uzsākt eksportu uz jauniem tirgiem, būs aptuveni 2000. • Galvenais uzņēmējus interesējošais tirgus ir Krievija - 28% no tiem, kuri plāno paplašināt eksporta apjomu, plāno uzsākt to tieši uz Krieviju. Vēl 18% norāda, ka vēlētos uzsākt eksportu uz Baltkrieviju. Aptuveni 1/10 uzņēmēju kā potenciālus eksporta tirgus saskata arī Igauniju, Zviedriju, Ukrainu, Somiju un ASV. • Tikai 3% no tiem radošo industriju uzņēmējiem, kuri šobrīd nenodarbojas ar eksportu, apgalvo, ka tuvāko piecu gadu laikā noteikti uzsāks eksportu. Vēl 32% vērtē, ka, iespējams, uzsāks eksportu. Attiecinot šos datus aptuvenā aprēķinā uz visu radošo industriju

Pētījuma secinājumi	Secinājumu pamatojums (pēc pētījumā iegūtās informācijas un datiem)
	uzņēmumu kopu, ar 95% varbūtību var prognozēt, ka to šobrīd neeksportējošo uzņēmumu skaits, kuri tuvāko piecu gadu laikā varētu mēģināt uzsākt eksportu, būs aptuveni tikai 120.
Radošo industriju uzņēmējdarbības kavēkļi	
(12) Mazu pieprasījumu uzņēmēji salīdzinošāk visbiežāk identificē kā būtiskāko kavēkli uzņēmējdarbības attīstībā. No vienas puses, šādos datus varētu interpretēt kā faktu, ka radošo industriju uzņēmumi nav pietiekami konkurētspējīgi un tādēļ to produkcija ir maz pieprasīta. No otras puses – pētījuma dati arī liecina, ka liela daļa uzņēmēju saskaras ar apgrozāmo līdzekļu un nodokļu sloga problēmām. Sekojoši – nav iespējams viennozīmīgi definēt iemeslus un sekas.	Salīdzinoši visbiežāk kā uzņēmējdarbības kavēkli radošo industriju uzņēmēji aptaujā novērtē mazu pieprasījumu (27% aptaujāto).
(13) Finanšu resursu pieejamība identificējama kā viennozīmīgāk interpretējams uzņēmējdarbības kavēklis – vienlīdz lielu daļu uzņēmēju ietekmē kā apgrozāmo līdzekļu trūkums, tā arī pārāk lielais nodokļu slogs. Sekojoši – vismaz daļēji radošo industriju izaugsmes iespējas ierobežo uzņēmēju pieeja finanšu resursiem. (14) Darbinieku trūkums ir trešais visbiežāk minētais uzņēmējdarbības attīstības kavēklis.	Par būtiskiem uzņēmējdarbības kavēkļiem uzņēmēji aptaujā nosauc arī lielus nodokļus (15%), apgrozāmo līdzekļu trūkumu (14%), ekonomisko krīzi (12%) un darbinieku trūkumu (9%).
(15) Ideju komercializāciju nozares eksperti un uzņēmēji bieži vien norāda kā problemātisku aspektu uzņēmējdarbības attīstībā, proti – radošo industriju nozarē ir daudz ideju, radošu iestrāžu, bet nav prasmju tās komercializēt. Daļēji šo problēmu jāsaieta ar izglītības sistēmu, kurā radošums ir nodalīts no tirgus ekonomikas, netiek uzskatīts par pārdodamu “lietu”.	Viedokļi no ekspertu un uzņēmēju diskusijām: „Šiem cilvēkiem ir fantastiskas idejas, ka kaut ko dara un ļoti bieži pietrūkst sasaistes ar cilvēkiem, kas prot veidot šo te biznesa funkciju, palīdzēt to pārvērst par uzņēmējdarbību. Pietrūkst kāda atbalsta, kas palīdz, nu kas parasti biedē – juridiskais aspekts, administratīvais aspekts, ļoti bieži ir arī tāda sadarbība kā valsts un pašvaldības mērogā, kad ir vajadzīgs kāds atbalsts, pretimnākšana. Un tad tas viss tā klusiņām, klusiņām un ļoti nelielā mērogā. Tā individuāli, apmēram, kā tā darbošanās norisinās. Un tas ko es redzu, kas ir nepieciešams, lai to veicinātu ir šie te atbalsta centri, atbalsta punkti, atbalsta cilvēki, un principā tā kā Tartu ir tas radošo industriju centrs. Industrijām būtu nepieciešams sākuma periodā šis te siltumnīcas efekts, kad viņi ir apčubināti, aprūpēti, pamanīti, viņiem ir šis te viss nepieciešamais. Viņiem ir ideja, bet viņi nezina kā to izdarīt un uz to jautājumu, kā to izdarīt ir nepieciešami cilvēki, kas spēj nokonsultēt un iedrošināt.” „Es domāju, ka Latvijā ir ļoti liels radošais potenciāls, ļoti daudz darboties gribošī cilvēki, tas kas pietrūkst, kā jau jūs minējāt ir visas šīs pamata lietas kā darīt biznesu – OK, mums ir forša ideja, bet mēs bieži vien nezinām, kas ir PVN un tamlīdzīgas lietas un atskaites. Mums arī ir bijuši tādi gadījumi, es nesaukšu konkrētu uzņēmumu, bet ir bijis.” „Varbūt ir vērts padomāt kā šo mākslinieku, šo radošo cilvēku uzrunāt, lai viņš nodarbotos ar uzņēmējdarbību. Jo ne visi to grib darīt, cits ir tikai tāds darītājs tikai savā radošajā jomā un neko citu. Tad viņam vajag to sadarbības partneri un tas ir tas jautājums, kas jārisina, lai šie radošie cilvēki būtu kopā ar tiem, kas spēj šo stāstu iznest.” „Ja mēs runājam par radošajām industrijām Kultūras akadēmijā

Pētījuma secinājumi	Secinājumu pamatojums (pēc pētījumā iegūtās informācijas un datiem)
	vai citur, noteikti šajās skolās māca vairāk vai mazāk visas mākslinieciskās lietas un tamlīdzīgi, bet pamata līmenī vajadzētu fokusēties arī uz pamatiem biznesā, jo tas ir tas, kas iztrūkst. Mēs perfekti iedzenam tehnoloģiju, mēs baigi labi mākam visu darīt, bet tikko kā tev ir jāsatiekas ar klientu, tā viss, čušs. Mēs nemākam sevi pasniegt, prezentēt, tās pamata biznesa lietas ir jāiemācās arī ja jūs ejat kādā kultūras augstskolā vai filmu koledžā.”
Valsts atbalsta ietekme uz radošo industriju attīstību	
(16) Finanšu atbalsta pieejamībai ir būtiska ietekme uz radošo industriju attīstību – uzņēmumi, kuri ir saņēmuši finanšu atbalstu, biežāk izsaka gatavību palielināt darbinieku skaitu, paplašināt uzņēmējdarbību, kā arī biežāk ieviesuši jaunus produktus.	• 69% no tiem, kuri pēdējo piecu gadu laikā ir saņēmuši valsts, pašvaldību vai cita veida finanšu atbalstu, tuvāko piecu gadu laikā plāno palielināt kopējo darbinieku skaitu (to vidū, kuri atbalstu nav saņēmuši vai izmantojuši, īpatsvars ir tikai 31%). • Atbalsta saņēmēju vidū to, kuri noteikti plāno paplašināt uzņēmējdarbību, ir 42%, kamēr atbalstu nesaņēmušo vidū tādu ir tikai 21%. • Atbalsta saņēmēju vidū izteikti vairāk ir to, kuri regulāri veic ieguldījumus pētniecībā un izstrādē (attiecīgi - 40% un 21%). • 70% no tiem, kuri ir saņēmuši atbalstu, pēdējo piecu gadu laikā ir ieviesuši jaunu produktu, kamēr atbalstu nesaņēmušo vidū jaunus produktus ieviesuši vien 38%.
(17) Uzņēmumu ienākuma nodokļa samazināšana, profesionālās izglītības studiju programmu pielāgošana darba devēju prasībām un ciešāka sadarbība ar izglītības iestādēm ir tas valsts atbalsta “komplekts”, kuru uzņēmēji novērtē kā efektīvāko. Kamēr nodokļu izmaiņas ir valsts līmeņa pasākums, sadarbība ar izglītības iestādēm un izglītības satura uzlabojumi lielā mērā ir atkarīgi arī no pašas nozares aktivitātes un pašiniciatīvas – uzskatot šos pasākumus tikai par valsts atbildību, novērojama nepietiekama radošo industriju pašorganizācijas un pašiniciatīvas spēja veidot sociālo dialogu gan nozares ietvaros, gan starpnozaru līmenī.	• Aptaujā visbiežāk minētais valsts līmeņa uzņēmējdarbības atbalsta pasākums ir nodokļu samazināšana - to norādījuši 39% aptaujāto, kamēr jebkādas citas nepieciešamos atbalsta veidus nosauc ne vairāk kā 1/10 aptaujāto. • Vairākums - 72% - aptaujāto novērtē, ka uzņēmumu ienākuma nodokļa atvieglojumi noteikti veicinātu to uzņēmējdarbību. Vairāk kā 1/2 aptaujāto ir arī pārliecināti, ka viņu uzņēmējdarbību veicinātu profesionālās izglītības studiju programmu pielāgošana darba devēju prasībām (56%), izglītības iestāžu ciešāka sadarbšanās ar uzņēmējiem (57%), atbalsts jauniešu prakses vietu nodrošināšanai uzņēmumos (57%) un atbalsts dalībai starptautiskos tirgos un izstādēs (54%). • Tikai 18% radošo industriju uzņēmumu ir sadarbojušies ar izglītības iestādēm tieši izglītības satura jautājumos. • Viedokļi no ekspertu un uzņēmēju diskusijām: „Ir nozares vajadzībām neatbilstoša izglītības sistēma. Jo tas, ko piedāvā mūsu augstskolas, absolūti neatbilst tam, ko vajag. Nozarei nevajag katru gadu 20 režisorus. Vajag vidēju tehnisko personālu vai šaurākus speciālistus. Bet to izglītības sistēma nepiedāvā.” „Nevar vienmēr gaidīt, kad atnāks no malas un pateiks – tev būs labāk, ja tu darīsi to. Un tā būs valsts, kas vienmēr pateiks. Nu, nav tā. Tā pašorganizācija jau arī ir ļoti svarīga.”

Pētījuma secinājumi	Secinājumu pamatojums (pēc pētījumā iegūtās informācijas un datiem)
Radošo industriju sinerģija un partnerība	
(18) Lai gan vairāk kā puse radošo industriju uzņēmēju apgalvo, ka produktu un pakalpojumu izstrādē un ieviešanā ir sadarbojušies ar citiem uzņēmumiem, visbiežāk tā visdrīzāk bijusi pakalpojumu un izejvielu iepirkšana vai pārdošana, nevis partnerība. To apliecina gan dati par to, ar kāda veida uzņēmumiem radošās industrijas sadarbojušās, gan arī fakts, ka tikai aptuveni 1/10 uzņēmumu ir sadarbojušies ar zinātnes un pētniecības institūcijām (bet tikai pusē no šiem gadījumiem kā partneri).	- Kopumā 64% aptaujāto uzņēmēju apgalvo, ka to uzņēmumi preču un pakalpojumu izstrādē un ieviešanā sadarbojas ar citiem uzņēmumiem – 59% sadarbojas ar uzņēmumiem Latvijā, bet 27% - ar uzņēmumiem ārvalstīs. - Salīdzinoši visbiežāk radošo industriju uzņēmumi sadarbojas ar IT pakalpojumu sniedzējiem (13%), tirdzniecības uzņēmumiem (11%), reklāmas pakalpojumu sniedzējiem (10%) un ražošanas uzņēmumiem (8%). - Absolūtais vairākums – 88% - radošo industriju uzņēmēju pēdējo piecu gadu laikā nav sadarbojušies ar zinātnes un pētniecības institūcijām un tikai 4% ar šādām institūcijām sadarbojušies kā partneri. Vēl 4% pirkusi to pakalpojumus. - Viedokļi no ekspertu un uzņēmēju diskusijām: „Tieši šodien runāju ar Latvijas Kultūras akadēmijas studentēm. Viņas mācās bakalaurus vai maģistros tieši par mākslas producēšanu, ne tikai kino. Viena no tām atziņām, kur mēs nonācām, bija tas, ka viņa saka, ka mūs nekad negrib ģemt sadarbībā. Ir teiksim režisoru katedra un viņi ir producenti un tā būtu normāla parādība – producenti, radošais un vēl izpildītājs, kas kopā sanāktu un sadarbotos. Ļoti daudz individuālu mākslinieku, bet nav šīs sistēmas pat jau izglītībai.” „Radošums jau mums Latvijā ir, mums nav sadarbības.” „Es par sadarbību runāju – es aicinu, lai ekonomisti, menedžeri strādātu kopā ar radošiem cilvēkiem.”

6.3. Rīcības plāns radošo industriju potenciāla mērķtiecīgai izmantošanai

6.3.1. Ievads

Līdz ar strauju jauno tehnoloģiju attīstību un pieaugošo globalizāciju, konkurētspējas nodrošināšanā tradicionālo ražošanu arvien vairāk aizstāj pakalpojumi un inovācijas, kur būtiska loma ir radošumam un jaunrades spējām.³⁴ ES līmenī arvien biežāk tiek runāts par radošajām industrijām kā ekonomiskās un sociālās inovācijas veicinātāju.³⁵ Stratēģijā „Eiropa2020” radošo industriju potenciāls tiek uzsvērts arī ES izaugsmes un nodarbinātības mērķu sasniegšanā, stimulējot inovācijas, nodrošinot jaunas darba vietas un veicinot sinerģiju starp dažādām rūpniecības nozarēm.³⁶ Bez tam - kultūras un radošajās nozarēs tiek radīta augstāka pievienotā vērtība kā citās nozarēs³⁷, sekojoši – tās nodrošina būtisku ieguldījumu nacionālajās ekonomikās. Radošās industrijas nodrošina arī vairākus pozitīvus pārnese efektus (*spill over*

³⁴ Green Paper. Unlocking the potential of cultural and creative industries. Brussels, COM(2010).

³⁵ Communication from the Commission to the European Parliament, The Council, The European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions „An Integrated Industrial Policy for the Globalisation Era Putting Competitiveness and Sustainability at Centre Stage”. Brussels, COM(2010).

³⁶ Green Paper. Unlocking the potential of cultural and creative industries. Brussels, COM(2010); Communication from the Commission to the European Parliament, The Council, The European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions „Promoting cultural and creative sectors for growth and jobs in the EU”. Brussels, COM(2012).

³⁷ Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu “Zaļā grāmata “Kultūras un radošo nozaru potenciāla īstenošana””, Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis. Brisele, 17.2.2011.

effects): rosinot informācijas sabiedrības attīstību, tiek sekmētas investīcijas IT un telekomunikāciju infrastruktūrā; daudzās ekonomikas nozarēs jauni un inovatīvi risinājumi iespējami tieši pateicoties radošai domāšanai; veicinot radošo un inovācijas prasmju integrāciju izglītības sistēmā, tiek stimulēta uz zināšanām balstītas sabiedrības attīstība u.c.³⁸

Sekojošajās tendencēs pārorientēties no resursus tērējošām uz radošajām industrijām, arī Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā izvirzītie mērķi cieši saistīti ar radošumu kā galveno konkurētspējas faktoru, uzskatot jaunrades rezultātā radītus komerciālos produktus un pakalpojumus par nākotnes globālās ekonomikas pamatu.³⁹ Kā vieni no nozīmīgākajiem Latvijas attīstības faktoriem identificēti - paradigmas maiņa izglītībā, pārejot uz iztēli un radošo domāšanu veicinošu izglītības sistēmu, radoša vide kā augstas radošo industriju attīstībai, ekonomikas modeļa maiņa uz masveida jaunradi uzņēmējdarbībā. Komercializējamu radošo industriju attīstība augstas un eksportspējīgas ražošanas un starptautiski konkurētspējīgu pakalpojumu attīstībai kā viens no mērķiem izvirzīts Latvijas Nacionālajā attīstības plānā 2014.–2020.gadam (NAP2014-2020).⁴⁰ Arī Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam paredz nepieciešamību veicināt radošo industriju attīstību un sadarbību ar tradicionālajām rūpniecības un pakalpojumu nozarēm produktu un pakalpojumu vērtību palielināšanai, īpaši uzsverot netehnoloģisko inovāciju potenciālu un inovācijas pakalpojumu sektorā⁴¹. Viena no stratēģiskajām prioritātēm Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam „Radošā Latvija” ir konkurētspējīgas kultūras un radošās industrijas, veicinot radošā potenciāla un kultūrā balstīto inovāciju pārnesi uzņēmējdarbībā, sekmējot kultūras un radošo industriju uzņēmējdarbības attīstību, eksportspēju un valsts starptautisko konkurētspēju.⁴²

Dotajā pētījumā iegūtie dati liecina par Latvijas radošo industriju sektora sadrumstalotību un zemu ražošanas un pakalpojumu sniegšanas kapacitāti. Liels mikro un mazo uzņēmumu īpatsvars un radošo industriju uzņēmumu neliels apgrozījums un radītā pievienotā vērtība⁴³ liecina par uzņēmumu orientāciju uz radīšanas procesu un „izdzīvošanu” nevis izaugsmi un attīstību. Tas neveido pietiekami stabilu platformu uz radošumu un inovācijām balstītas ekonomikas attīstībai un vienlaikus liecina, ka nepieciešami ārēji stimuli (atbalsts un palīdzība) radošo industriju komercpotenciāla pārvēršanai reālā šo industriju ieguldījumā valsts ekonomikā. Sekojoši - nepieciešams veidot atbilstošu uzņēmējdarbības vidi, pozicionējot radošās industrijas kā būtisku sektoru valsts ekonomikas izaugsmei kopumā un mērķtiecīgi investējot kultūras sektorā, izglītībā, uzņēmējdarbības attīstībā, kultūras un uzņēmējdarbības infrastruktūrā un radošajā procesā.⁴⁴

Ņemot vērā radošo industriju lomu nacionālās un starptautiskās ekonomikas izaugsmē un globālās konkurētspējas nodrošināšanā, kā arī nacionālos un ES līmeņa politiskos uzstādījumus, rīcības plānam 2014.-2020.gadam izvirzīts mērķis nodrošināt radošā potenciāla un kultūrā balstīto inovāciju pārnesi uzņēmējdarbībā un sekmēt eksportspējīgu radošo industriju produktu un pakalpojumu radīšanu.

³⁸ Green Paper. Unlocking the potential of cultural and creative industries. Brussels, COM(2010).

³⁹ Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam „Latvija 2030”. Rīga, 2010.

⁴⁰ Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014.–2020. gadam. Rīga, 2012.

⁴¹ Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam. Informatīvā daļa. Rīga, 2013.

⁴² Šeit un citur Rīcības plānā izmantots Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam „Radošā Latvija” darba variants uz 17.06.2013.

⁴³ Vidējais apgrozījums uz vienu nodarbināto 2011.gadā bijis tikai 24 627 Ls un pievienotā vērtība uz vienu nodarbināto - 14 845 Ls.

⁴⁴ Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam „Radošā Latvija”.

6.3.2. Būtiskākie izaicinājumi radošo industriju jomā Latvijā

Radošo industriju attīstībai un virzībai uz politikas dokumentos definēto mērķu sasniegšanu dotajā pētījumā identificēti vairāki būtiski izaicinājumi. Daļa no izaicinājumiem attiecas uz uzņēmējdarbības vidi kopumā un ar tiem sastopas lielākā daļa dažādu nozaru uzņēmēju Latvijā, bet daļa ir specifiski tieši radošo industriju uzņēmumiem.

1. Radošo industriju nozares struktūra.

1.1. Radošo industriju struktūrai Latvijā raksturīgi daudz mikro un mazo uzņēmumu ar nelielu darbinieku skaitu un zemiem ekonomiskās darbības rādītājiem.⁴⁵ Tai pat laikā – tā nav specifiska Latvijas iezīme, arī citās Eiropas valstīs radošajās industrijās pārsvarā dominē mikro un mazie uzņēmumi.⁴⁶ Tas savukārt nozīmē, ka radošo industriju komersantiem jāsasopas ar dažādiem šķēršļiem un barjerām, kas raksturīgi tieši mazo uzņēmumu izaugsmei un attīstībai – ierobežota piekļuve resursiem un zināšanām, zema pētniecības un inovāciju kapacitāte⁴⁷, apgrūtināta pieeja jauniem tirgiem, vērtību un piegādes ķēdēm, ierobežota ražošanas kapacitāte, informācijas un prasmju trūkums, pieaugoša savstarpējā konkurence u.c.⁴⁸

1.2. Radošajām industrijām raksturīga iekšēja heterogenitāte – gan pārstāvēto nozaru, gan uzņēmējdarbības tipu, gan ekonomisko rādītāju, gan uzņēmumu pārvaldības un resursu vajadzību aspektā.⁴⁹ Šāda daudzveidība rada izaicinājumus izveidot tādus atbalsta instrumentus, kas ir atbilstoši pēc iespējas dažādām radošo industriju nozares uzņēmumu vajadzībām.

2. Radošo industriju ekonomika.

2.1. Ievērojamais radošo industriju uzņēmumu skaita pieaugums⁵⁰ liecina par vairākām būtiskām tendencēm nozarē – no vienas puses, tas norāda, ka palielinās radošo industriju aktivitāte uzņēmējdarbības uzsākšanā kopumā, no otras puses, liecina, ka pastāv labvēlīgi apstākļi tieši nelielu uzņēmumu veidošanai (ko vismaz daļēji var skaidrot ar mikronodokļa ieviešanas faktu). Tai pat laikā – uzņēmumu ekonomiskie rādītāji (apgrozījums, pievienotā vērtība, eksporta apjomi) ļauj secināt, ka radošās industrijas šobrīd attīstās nevis konsolidējoties un orientējoties uz uzņēmējdarbības paplašināšanu un eksportu, bet iekšējo (lokālo) patēriņu un mikro uzņēmējdarbību (uzņēmums kā dzīves veids, nevis uzņēmējdarbība). Tas savukārt ir nopietns izaicinājums attiecībā pret politikas dokumentos izvirzītajiem radošo industriju attīstības mērķiem, kur nozīmīgu lomu spēlē tieši eksportspēja, pievienotās vērtības un produktivitātes pieaugums un inovācijas.

2.2. Pētījumā konstatētie radošo industriju uzņēmumu ekonomiskie rādītāji (apgrozījums, pievienotā vērtība, eksporta rādītāji), kā arī uzņēmēju pašu identificētās konkurētspējas priekšrocības (zemas cenas kā viena no visbiežāk minētajām) liecina par to, ka netiek pilnībā izmantots radošo industriju cilvēkresursu radošais un inovāciju potenciāls unikālu augstas pievienotās vērtības produktu un pakalpojumu radīšanā. Uzņēmējdarbības process šobrīd vairāk vērsts uz radīšanu, nevis izaugsmi.⁵¹ Tas ir

⁴⁵ Saskaņā ar pētījuma datiem 2011.g. aptuveni 90% radošo uzņēmumu pieskaitāmi mikro uzņēmumu kategorijai, vēl aptuveni 5% ir mazie uzņēmumi.

⁴⁶ European Competitiveness Report. Brussels, COM(2010).

⁴⁷ Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam. Informatīvā daļa. Rīga, 2013; The entrepreneurial dimension of the cultural and creative industries. Brussels, 2011.

⁴⁸ Pētījumā veiktā radošo industriju sinerģijas un partnerības analīze; The entrepreneurial dimension of the cultural and creative industries. Brussels, 2011.

⁴⁹ Saskaņā ar pētījuma rezultātiem un European Competitiveness Report. Brussels, COM(2010).

⁵⁰ Saskaņā ar pētījuma datiem RI uzņēmumu skaits pēdējo četrus gadus laikā pieaudzis par 35%.

⁵¹ The entrepreneurial dimension of the cultural and creative industries. Brussels, 2011.

Īpaši būtisks izaicinājums globālās ekonomikas pārmaiņu kontekstā, pārorientējoties no zemām cenām uz augstu pievienoto vērtību kā konkurētspējas nodrošinātāju.⁵²

2.3. Ņemot vērā pētījuma secinājumus, ka radošo industriju uzņēmumi pamatā orientēti uz mikro uzņēmējdarbību savas pašpietiekamas eksistences nodrošināšanai, radošo industriju attīstībai tādā līmenī, kas nodrošinātu starptautisko konkurētspēju, būtisks izaicinājums ir atbilstošas pamatstruktūras izveide un attīstība, kas nodrošinātu radošos procesus un koncentrētu radošās industrijas. Viens no faktoriem, kas nodrošina radošo industriju koncentrēšanos noteiktās vietās, ir citu radošo industriju tuvums - tas nodrošina savstarpējos kontaktus, informācijas apmaiņu un plūsmu, kolektīvu mācīšanos un pieeju radošai un kultūras infrastruktūrai (piemēram, koncertzāles, muzeji, izglītības iestādes u.tml.), kas rada iespējas attīstīt saistītos produktus un pakalpojumus.⁵³

3. Radošo industriju prasmes.

3.1. Lai sekmīgi īstenotu savu ideju komercializāciju un nodrošinātu uzņēmumu attīstības vadību, radošo industriju pārstāvjiem bieži vien trūkst uzņēmējdarbības prasmju (spējas plānot un optimizēt uzņēmumu darbību, sagatavot biznesa plānu, izstrādāt finanšu prognozes, prezentēt biznesa idejas, dibināt sadarbības un partnerības ar citiem uzņēmumiem u.c.). No vienas puses, tas kavē jaunu radošo industriju uzņēmumu dibināšanu, no otras puses - mazina uzņēmumu attīstības un izaugsmes iespējas.⁵⁴ Uzņēmējdarbības prasmju trūkums ir būtisks šķērslis arī investīciju piesaistē.⁵⁵ Bez tam - radošo industriju izaicinājums ir piesaistīt tādus cilvēkresursus, kam piemīt atbilstošas radošo un uzņēmējdarbības prasmes un iemaņas, lai nodrošinātu sinerģiju starp radošumu, uzņēmējdarbību un tehnoloģijām.⁵⁶

3.2. Paredzams, ka kvalificēta darbaspēka pieejamība tuvākajos gados būs viens no būtiskiem radošo industriju nozares attīstības šķēršļiem, īpaši informācijas un komunikāciju tehnoloģiju jomā, projektu vadībā, dizainā un mārketingā. Bez tam – ņemot vērā, ka radošās industrijas ir viens no mainīgākajiem ekonomikas sektoriem, lai nodrošinātu nozares darbaspēka un uzņēmumu vadītāju pielāgošanos pārmaiņām un jauninājumiem, nepieciešamas pastāvīgas profesionālās pilnveides un izglītības iespējas, kas savukārt ir īpašs izaicinājums tieši mazajiem uzņēmumiem ar ierobežotiem resursiem.⁵⁷

4. Radošo industriju izaugsme un attīstība.

4.1. Finanšu pieejamība ir viens no nozīmīgākajiem radošo industriju uzņēmējdarbības izaugsmes kavēkļiem. Uzņēmumu lēmumus par attīstību ietekmē kā apgrozāmo līdzekļu trūkums tā nodokļu slogs. Pēc ekonomiskās krīzes Latvijā tautsaimniecības kreditēšanas procesa atjaunošanās notiek ļoti lēni, pie tam - finanšu tirgū izteikti dominē banku sektors, kamēr alternatīvi tirgus segmenti ir vēsturiski vāji un mazattīstīti.⁵⁸ Radošo industriju specifika rada arī divus papildu faktorus finanšu pieejamībā – pirmkārt, radošās industrijas pamatā veido mikro un mazie uzņēmumi, kuriem ir salīdzinoši grūtāk piesaistīt investīcijas⁵⁹, otrkārt, radošajās industrijās strādājošajiem uzņēmumiem parasti nav materiāla

⁵² Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam „Latvija 2030”. Rīga, 2010; Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam. Informatīvā daļa. Rīga, 2013.

⁵³ European Competitiveness Report. Brussels, COM(2010).

⁵⁴ Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam. Informatīvā daļa. Rīga, 2013.

⁵⁵ Piemēram, saskaņā ar pētījuma rezultātiem, lai arī 75% uzņēmēju veic attīstības plānošanu, tikai 24% to veic laika posmam, kas ilgāks par 1 gadu. Green Paper. Unlocking the potential of cultural and creative industries. Brussels, COM(2010); Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam „Radošā Latvija”.

⁵⁶ Green Paper. Unlocking the potential of cultural and creative industries. Brussels, COM(2010).

⁵⁷ Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam. Informatīvā daļa. Rīga, 2013. Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam „Latvija 2030”. Rīga, 2010.

⁵⁸ Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam. Informatīvā daļa. Rīga, 2013.

⁵⁹ The entrepreneurial dimension of the cultural and creative industries. Brussels, 2011.

nodrošinājuma banku aizdevumiem, savukārt biznesa idejas visbiežāk netiek akceptētas kā kreditēšanas segums.⁶⁰

4.2. Lai gan aptaujā 43% uzņēmēju apgalvo, ka pēdējo piecu gadu laikā ieviesuši jaunas tehnoloģijas, tikai 1% aptaujāto tās uzskata par būtisku savas konkurētspējas priekšrocību. Ņemot vērā, ka tehnoloģijas ir viens no efektīviem veidiem kā paaugstināt radošo industriju radīto produktu un pakalpojumu pievienoto vērtību, jauno tehnoloģiju lomas palielināšana nozarē uzskatāma par vienu no būtiskākajiem tuvāko gadu izaicinājumiem⁶¹. Īpaša uzmanība būtu pievēršama digitālajām tehnoloģijām, kas paver jaunas iespējas produktu radīšanā un izplatīšanā, ļaujot samazināt izmaksas, nodrošinot jaunus pārdošanas kanālus un jaunas iespējas nišas produktu attīstībai⁶².

4.3. Latvijas mazie un vidējie uzņēmumi reti izmanto iespējas nostiprināt savu intelektuālo īpašumu, kam par iemeslu ir gan intereses un zināšanu trūkums, gan arī sarežģītās procedūras. Pie tam – intelektuālā īpašuma joma vēl aizvien ir nesakārtota kā Eiropas, tā nacionālā līmenī.⁶³ Sekojoši - tas jau tuvākajā nākotnē varētu kavēt radošo industriju attīstību.

5. Sinerģija.

5.1. Sadarbības un sinerģijas sekmēšana ir viena no būtiskākajām prioritātēm radošo industriju uzņēmumu konkurētspējas nodrošināšanā, jo sevišķi attiecībā uz starptautiskajiem tirgiem, vērtību un piegādes ķēdēm un inovāciju radīšanu un pielietošanu, kur atsevišķiem uzņēmumiem nav pietiekamu zināšanu un kapacitātes, īpaši ņemot vērā faktu, ka lielākā daļa radošo industriju pārstāvju ir mikro vai mazie uzņēmumi.⁶⁴ Lai gan vairāk kā puse radošo industriju uzņēmēju aptaujā apgalvo, ka ir sadarbojušies ar citiem uzņēmumiem produktu un pakalpojumu izstrādē un ieviešanā, visbiežāk tā bijusi pakalpojumu un izejvielu iegāde un pārdošana, nevis partnerība produktu izstrādē. Tai pat laikā - efektīvi sadarbības mehānismi ne tikai ietekmētu radošo industriju attīstību, bet arī nodrošinātu sinerģijas iespējas ar citām tautsaimniecības nozarēm.

5.2. Sadarbība un sinerģija nodrošina arī labvēlīgu vidi inovācijām, izaugsmei un jaunu produktu un pakalpojumu attīstībai.⁶⁵ Radošās industrijas bieži ir katalizators dažādiem attīstības un inovāciju procesiem, uzlabojot uzņēmumu efektivitāti un palīdzot radīt produktus un pakalpojumus ar unikālu pievienoto vērtību. Radošo industriju iekšējo un ārējo sadarbības mehānismu izveidei, kuros iesaistīti gan komersanti, gan izglītības un pētniecības iestādes, gan arī saistīto nozaru komersanti, ir būtiska loma gan operatīvā informācijas apmaiņā un inovāciju veicināšanā, gan kopīgu projektu īstenošanā.

6. Inovācijas.

6.1. Radošās industrijas tiek uzskatītas par nākotnes inovāciju un konkurētspējas virzītājspēku ne tikai radošo industriju sektorā, bet arī ekonomikā kopumā, radot starpnozaru pārneses efektus (*spill-over*

⁶⁰ Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam. Informatīvā daļa. Rīga, 2013; Communication from the Commission to the European Parliament, The Council, The European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions „Promoting cultural and creative sectors for growth and jobs in the EU”. Brussels, COM(2012); European Competitiveness Report. Brussels, COM(2010); The entrepreneurial dimension of the cultural and creative industries. Brussels, 2011.

⁶¹ Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam. Informatīvā daļa. Rīga, 2013.

⁶² Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam „Radošā Latvija”; Green Paper. Unlocking the potential of cultural and creative industries. Brussels, COM(2010).

⁶³ Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam „Radošā Latvija”; Green Paper. Unlocking the potential of cultural and creative industries. Brussels, COM(2010); The entrepreneurial dimension of the cultural and creative industries. Brussels, 2011.

⁶⁴ Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam „Radošā Latvija”; The entrepreneurial dimension of the cultural and creative industries. Brussels, 2011.

⁶⁵ Communication from the Commission to the European Parliament, The Council, The European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions „Promoting cultural and creative sectors for growth and jobs in the EU”. Brussels, COM(2012); The entrepreneurial dimension of the cultural and creative industries. Brussels, 2011.

effects) un sekmējot citu sektoru uzņēmumu attīstību.⁶⁶ Arvien vairāk tiek novērtēta radošo profesionāļu iesaiste netehnoloģisko inovāciju un pakalpojumu inovāciju procesos.⁶⁷ Līdz šim Latvijā radošo industriju loma citu sektoru inovāciju veicināšanā notikusi vien atsevišķu projektu ietvaros un nav izvērtusies par ierastu praksi. Sekojoši – esošajā situācijā ir izaicinājums, pirmkārt, inovāciju būtiskās lomas apzināšanā un uzturēšanā dienaskārtībā, un, otrkārt, nodrošināt sadarbības un sinerģijas mehānismus mērķtiecīgas radošo industriju, zinātnisko un pētniecības institūciju un citu ekonomikas sektoru mijiedarbībai.

6.2. Radošās industrijas ir ne tikai inovāciju katalizators, bet arī 'lietotājs', uzņēmumos ieviešot inovatīvus produktus un pakalpojumus.⁶⁸ Uzņēmumiem Latvijā gan raksturīga zema aktivitāte inovāciju izstrādē un ieviešanā – zema pētniecības kapacitāte un kvalitāte, vāja uzņēmumu un pētniecības sektoru sadarbība.⁶⁹ Kā galvenie šķēršļi inovāciju ieviešanai aptaujā tiek minētas augstās izmaksas un pašu līdzekļu trūkums, kā arī ierobežotas iespējas piesaistīt finansējumu ārpus uzņēmuma.⁷⁰ Inovāciju pieejamību kavē arī informācijas trūkums par iespējām sadarboties ar zinātnes un pētniecības institūcijām un ieguvumiem no šādas sadarbības, kā arī sadarbības prasmju trūkums. Sekojoši – nepieciešams nodrošināt abpusēja informācijas apriti starp radošo industriju un saistīto nozaru komersantiem un zinātniskajām un pētniecības institūcijām, kā arī inovāciju izstrādei un pārnesei nepieciešams efektīvs un komplekss sadarbības mehānisms.⁷¹

6.3. Arvien lielāku lomu inovāciju un konkurētspējas nodrošināšanā ieņem dizains.⁷² Inovāciju izpratne tiek ievērojami paplašināta, iekļaujot tajā arī investīcijas dizainā un radošajās industrijās, izmantojot dizainu gan rezultātu, gan procesu uzlabošanai.⁷³ Tieši dizains (kā materiālais, tā nemateriālais) ļauj radīt produktus un pakalpojumus ar augstu pievienoto gala vērtību un nodrošina to izcilību globālās konkurences apstākļos. Latvijā līdz šim tā bijusi maz apgūta joma, kurai tomēr ir liels izaugsmes potenciāls.

7. Eksports.

7.1. Eksporta pieauguma temps Latvijā kopumā bijis daudz augstāks kā radošajās industrijās (attiecīgi 56% un 18%), bet lielāko daļu no radošo industriju eksporta apjoma nodrošina apstrādes rūpniecības uzņēmumi, kuru skaita un apgrozījuma īpatsvars radošajās industrijās kopumā ir ne lielāks kā 15%. Tas liecina, ka radošajām industrijām šobrīd trūkst eksporta motivācijas un pieredzes. Pieaugot kopējam eksporta apjomam radošajās industrijās, vidējais eksporta apjoma rādītājs uz vienu uzņēmumu ir samazinājies, kas skaidrojams ar uzņēmumu skaita palielināšanos. Tas savukārt liecina - radošo industriju tirgū ienākošie uzņēmumi nav orientēti uz eksportu un savu darbību izvērs tikai vietējā tirgū. Bez tam - gatavību palielināt eksporta apjomus un apgūt jaunus tirgus visbiežāk izsaka jau eksportējošie uzņēmumi. Sekojoši – eksporta motivācijas radīšana un eksportspējas celšana ir būtisks radošo industriju izaicinājums vidējā un ilgtermiņā.

⁶⁶ Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam „Radošā Latvija”; Communication from the Commission to the European Parliament, The Council, The European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions „Promoting cultural and creative sectors for growth and jobs in the EU”. Brussels, COM(2012); Green Paper. Unlocking the potential of cultural and creative industries. Brussels, COM(2010); The entrepreneurial dimension of the cultural and creative industries. Brussels, 2011.

⁶⁷ Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam „Radošā Latvija”.

⁶⁸ Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam „Radošā Latvija”; Green Paper. Unlocking the potential of cultural and creative industries. Brussels, COM(2010).

⁶⁹ Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam „Radošā Latvija”; Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam. Informatīvā daļa. Rīga, 2013.

⁷⁰ Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam „Radošā Latvija”.

⁷¹ Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam „Radošā Latvija”; Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam. Informatīvā daļa. Rīga, 2013; The entrepreneurial dimension of the cultural and creative industries. Brussels, 2011.

⁷² The entrepreneurial dimension of the cultural and creative industries. Brussels, 2011; Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam „Radošā Latvija”.

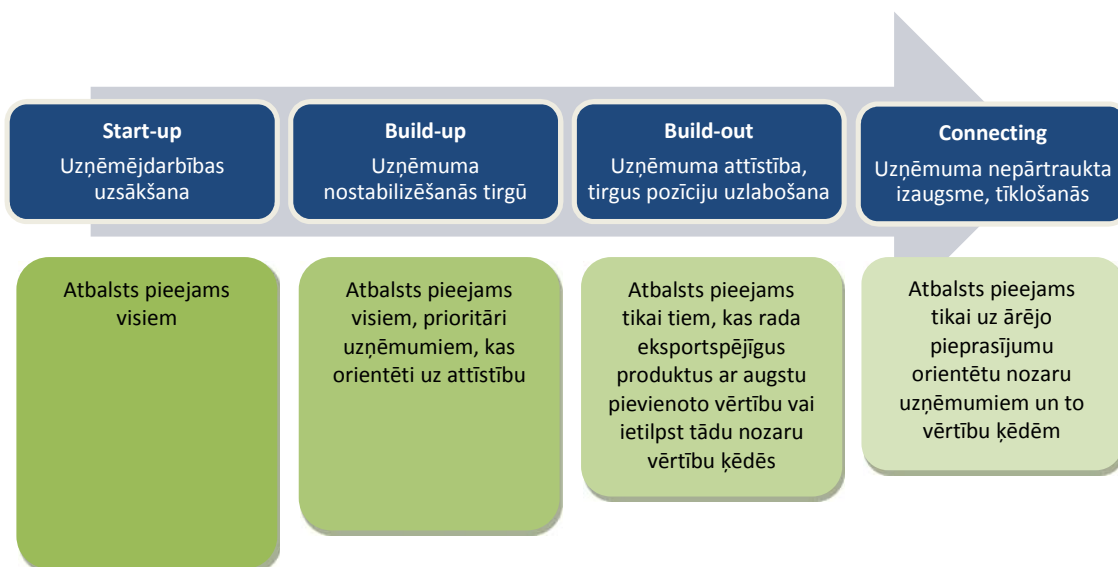
⁷³ Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam „Radošā Latvija”.

7.2. Kā liecina uzņēmēju aptauja, ar eksportu biežāk nodarbojas lielie radošo industriju uzņēmumi. Mazo uzņēmumu eksportspēju kavē gan informācijas un resursu (finanšu, cilvēku, laika) trūkums, gan arī dažādi ārēji ekonomiski faktori, piemēram, liela konkurence ar ārvalstu ražotājiem, īstermiņa izmaksu pieaugums, investīciju nepieciešamība ražošanas jaudu palielināšanai vai produktu pielāgošanai mērķa tirgus prasībām u.c. Tāpat būtisks izaicinājums maziem un vidējiem uzņēmumiem eksporta uzsākšanā ir mārketinga, pārdošanas un loģistikas pasākumu īstenošana, īpaši jaunos, ģeogrāfiski attālos eksporta tirgos.⁷⁴ Šajā gadījumā būtiski ir paredzēt instrumentus šo faktoru novēršanai, kā arī nodrošināt iespēju komersantiem sagatavoties jauno tirgu specifiskajai situācijai.⁷⁵

6.3.3. Atbalsta instrumenti

Nemot vērā vienu no būtiskākajiem izaicinājumiem radošo industriju mērķtiecīgai attīstībai – panākt nozarē strādājošo uzņēmumu nostabilizēšanos tirgū un tālāku attīstību (sadarbība un sinerģija ar citām nozarēm, eksporta uzsākšana un paplašināšana, inovāciju ieviešana u.c.), – atbalsta instrumenti izstrādāti un grupēti tādā veidā, lai tie tieši un netieši veicinātu uzņēmumu tirgus pozīciju nostiprināšanu un uzlabošanu, nevis atbalstītu uzņēmumu pašpietiekamu eksistenci. Radošo industriju atbalsta instrumentu izstrādei un grupēšanai tiek izmantota uzņēmuma dzīves cikla pieeja⁷⁶, izdalot četrus uzņēmuma attīstības posmus un katrā identificējot būtiskākos atbalsta instrumentus (skatīt attēlu). Atbalsta instrumenti uzņēmuma dzīves cikla posmos tiek specializēti, pakāpeniski sašaurinot atbalsta saņēmēju loku, prioritāri atbalstot tos uzņēmumus, kuri vērsti uz izaugsmi, pāriešanu nākamajā uzņēmuma attīstības posmā. Uzņēmējdarbības sākumposmos (*start-up* un *build-up*) atbalsts pieejams visiem radošo industriju pārstāvjiem, nodrošinot labvēlīgu jaunrades un uzņēmējdarbības vidi pēc iespējas daudzveidīgu biznesa ideju testēšanai un attīstīšanai, savukārt tālākajās attīstības fāzēs (*build-out* un *connecting*) atbalsts tiek nodrošināts tiem uzņēmumiem, kas rada produktus ar augstu pievienoto vērtību, eksporta potenciālu vai sniedz ieguldījumu citu uz ārējo pieprasījumu orientētu nozaru vērtību ķēdēs (turpmāk - prioritārās nozares).

Uzņēmuma dzīves cikla pieeja radošo industriju uzņēmumu atbalstam.

Avots: Adaptēts, pamatojoties uz dzīves cikla pieeju pētījumā „The entrepreneurial dimension of the cultural and creative industries”. Brussels, 2011.

⁷⁴ Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam. Informatīvā daļa. Rīga, 2013.

⁷⁵ Green Paper. Unlocking the potential of cultural and creative industries. Brussels, COM(2010).

⁷⁶ The entrepreneurial dimension of the cultural and creative industries. Brussels, 2011.

Katrā no attīstības posmiem uzņēmuma situācija tirgū un attīstības mērķi ir atšķirīgi, līdz ar to atšķirīgas ir arī to atbalsta vajadzības:

Start-up posmā būtiskākais izaicinājums ir prasmju un iemaņu apguve, kā arī biznesa ideju izstrāde un testēšana. Produktam vai pakalpojumam vēl nav izveidojies tirgus, nav prognozējami noieta apjomi, nav pietiekamas tehnoloģijas, kā arī nav izveidojusies uzņēmuma ražošanas, vadības un finanšu vadības sistēma.

Build-up posms ir orientēts uz uzņēmuma nostabilizēšanos un efektivitāti. Izmantojot iepriekš uzkrātās zināšanas, panākts stabils noieta tirgus, ražošanas apjoms, uzlabota vadības sistēma un tehnoloģiju pielietojums. Tiek nodrošināta uzņēmuma ilgspējīga eksistence esošajos apstākļos.

Build-out posmā uzņēmums vēl vairāk nostiprina esošo struktūru, vienlaikus cenšoties iegūt jaunas tirgus pozīcijas, lai gūtu papildus peļņas iespējas. Tiek meklēti jauni tirgi un paplašināts un diferencēts produktu vai pakalpojumu klāsts. Notiek noieta tirgus segmentēšana, tiek optimizēta ražošanas sistēma, nodrošināts efektīvs tehnoloģiju un cilvēkresursu pielietojums, uzlabojot arī vadības un plānošanas procesus.

Connecting posmam raksturīga nepārtraukta uzņēmuma izaugsme, iesaistišanās sadarbības un partnerības tīklos un jaunu sadarbības formu meklēšana.⁷⁷

Izstrādājot atbalsta instrumentus, tika ņemti vērā vairāki apsvērumi attiecībā uz to ieviešanu un efektivitāti.

Pirmkārt, instrumentu efektivitāte ir tiešā veidā atkarīga no to kompleksas īstenošanas, proti – rīcības plāna efektivitāti determinē nevis atsevišķu atbalsta instrumentu ieviešana, bet to kompleksa un sistēmiska nodrošināšana, sniedzot atbalstu katrā no uzņēmuma attīstības posmiem un atbalstu prioritāri novirzot attīstības, nevis pašpietiekamas eksistences, nodrošināšanai.

Otrkārt, liela daļa no izaicinājumiem, ar kādiem saskaras radošo industriju uzņēmumi, nav specifiski tikai šai nozarei, bet raksturīgi uzņēmējdarbības videi Latvijā kopumā. Sekojoši – uz radošo industriju uzņēmumu attīstību pozitīvu ietekmi rada ne tikai konkrēti šai nozarei ieviesti atbalsta pasākumi, bet jebkuras Latvijas uzņēmējiem pieejamas atbalsta sistēmas. Tādēļ atbalsta instrumenti radošo industriju attīstībai iespēju robežās integrējami jau pastāvošajās atbalsta shēmās, paredzot iespēju pielāgot esošos instrumentus radošo industriju specifiskām vajadzībām, kur tas nepieciešams. Šādā aspektā pastāvošo risku, ka radošo industriju pārstāvji sevi neidentificē kā iespējamus atbalsta saņēmējus, ja instrumenti nav tieši orientēti uz radošajām industrijām, jārisina ar informēšanas un komunikācijas aktivitātēm.

Treškārt, lai pielāgotu instrumentus radošo industriju struktūrai, kurā izteikti dominē mikro un mazie uzņēmumi, šīm uzņēmumu kategorijām nepieciešams nodrošināt prioritāti atbalsta saņemšanā (paredzot augstāku atbalsta intensitāti, nodrošinot instrumentus tieši mikro un mazo uzņēmumu vajadzībām u.tml.).

Ceturtkārt, pārnozaru sadarbība, partnerība un sinerģija ir izšķiroši svarīgas radošo industriju stabilai attīstībai un izaugsmei. Tādēļ atbalsta instrumentiem jābūt vērstiem uz sadarbības platformu un praksi izveidi un ieviešanu kā radošo industriju ietvaros, tā starpsektorāli, nodrošinot informācijas apriti, vidi kopīgu aktivitāšu īstenošanai, kā arī resursu un kompetenču bāzi.

⁷⁷ The entrepreneurial dimension of the cultural and creative industries. Brussels, 2011.

Piektkārt, rīcības plānā ietvertie instrumenti vērsti uz tiešu radošo industriju uzņēmumu atbalstu, bet to efektivitāti lielā mērā determinē arī dažādi netieši faktori. Tādēļ atbalsta instrumentu sekmīgumam izteikti būtiska ir labvēlīgas uzņēmējdarbības un radošuma vides Latvijā kopumā attīstīšana un uzturēšana, kas iekļauj:

- izglītība sistēmu, kas sekmē uzņēmējdarbības prasmju, radošuma un inovāciju attīstību sabiedrībā kopumā,
- kultūras kapitāla saglabāšanu, attīstību un pielietošanu, subsidējot radošos mākslas un kultūras procesus un nodrošinot atbilstošu kultūras pakalpojumu piedāvājumu,
- pilnvērtīgu uzņēmējdarbības un kultūras vispārējo infrastruktūru,
- uzņēmējdarbības vides stabilitāti un vismaz vidēja termiņa prognozējamību.

Balstoties identificētajos radošo industriju nozares izaicinājumos (6.3.2.nodaļa) un rīcības plāna mērķi nodrošināt radošā potenciāla un kultūrā balstīto inovāciju pārnesei uzņēmējdarbībā un sekmēt eksportspējīgu radošo industriju produktu un pakalpojumu radīšanu (6.3.1.nodaļa), tika identificētas uzņēmumu vajadzības katrā no uzņēmuma attīstības posmiem un noteikti tām atbilstoši atbalsta instrumenti.

Lai nodrošinātu secīgu atbalsta struktūru uzņēmuma dzīves ciklā un radošo industriju sadarbību un sinerģiju, atbalsta sistēmu veido savstarpēji koordinētu pamatinstrumentu kopums:

- uzņēmējdarbības sākumposmā tas ir biznesa inkubators;
- uzņēmējdarbības attīstības un izaugsmes posmā - kompetences centrs;
- prioritāro nozaru turpmākai izaugsmei un eksportspējai - nozaru klasteri.

Turpinājumā sniegts, pirmkārt, atbalsta instrumentu apkopojums pārskatāmā kopsavilkuma tabulā, un, otrkārt, iekļauta izvērstā un detalizēta rīcības plāna atbalsta instrumentu izklāsta tabula.

Atbalsta instrumentu radošo industriju potenciāla mērķtiecīgai izmantošanai kopsavilkums⁷⁸

Nr.	Instruments	Izaicinājums	RI specifika	Atbildīgās institūcijas	Ieviešanas institūcijas	Start-up	Build-up	Build-out	Connecting
1.	Izpratnes un komunikācijas platforma	2., 3., 7.1.	Tikai RI	KM	BI, KC, KL				
2.	Līdzdalības un motivācijas mehānisms	2.1., 5.	Tikai RI	KM	BI, KC, KL				
3.	Vadības apmācības	3.1.	Pielāgots RI vajadzībām	EM, LIAA	BI, KC				
4.	Aizdevumu programma	4.1.	Standarta instruments	EM	VVFI				
4.	Riska kapitāla instrumenti	4.1.	Standarta instruments	EM	VVFI				
5.	Atbalsts investoru piesaistei	3.1., 4.1.	Pielāgots RI vajadzībām	EM	BI, KC, LIAA				
6.	Radošo investīciju fonds	3.1., 4.1.	Tikai RI	EM, KM	VVFI				
7.	Grantu programma uzņēmējdarbības uzsākšanai	4.1.	Standarta instruments	EM	VVFI				
8.	RI biznesa inkubators	3.1., 3.2., 4.1., 4.2., 5.1.	Tikai RI	EM, KM	BI				

⁷⁸ Rīcības plānā izmantotie apzīmējumi: Tumšāks krāsojums - instruments paredzēts attiecīgajam uzņēmējdarbības cikla posmam. Tikai RI - instrumenti, kas paredzēti tikai radošo industriju vajadzībām; Pielāgots RI vajadzībām - vispārēji uzņēmējdarbības atbalsta instrumenti, kas pielāgojami radošo industriju specifikai; Standarta instruments - standarta instrumenti uzņēmējdarbības atbalstam.

Nr.	Instruments	Izaicinājums	RI specifika	Atbildīgās institūcijas	Ieviešanas institūcijas	Start-up	Build-up	Build-out	Connecting
9.	Mentoringa un koučinga programma	3.1., 5.1.	Pielāgots RI vajadzībām	KM, EM	KC				
10.	Kvalificētu speciālistu piesaiste	3.1., 3.2.	Pielāgots RI vajadzībām	EM	LIAA, KC				
11.	Darbinieku apmācību programma	3.2.	Standarta instruments	EM, LIAA	LIAA				
12.	Sadarbības programma ar RI jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādei	5.2., 6.1., 6.3.	Tikai RI	EM	LIAA				
13.	Prakses vietu nodrošināšana	3.2.	Pielāgots RI vajadzībām	IZM, KM, EM	KC (koordinācija, sadarbībā ar II)				
14.	Valsts garantijas	4.1., 7.	Standarta instruments	EM	LGA				
15.	Atbalsts jaunu produktu un tehnoloģiju ieviešanai	4.2.	Standarta programma	EM	LIAA				
16.	UIN atvieglojumi jaunu iekārtu iegādei un pētniecības un attīstības izdevumiem	4.2., 6.2.	Standarta programma	EM, FM	-				
17.	Dalība tehnoloģiju pārneses sistēmā	4.2., 6.2.	Pielāgots RI vajadzībām	IZM, KM, EM	KC, KL				
18.	Atbalsts jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādei	6.2.	Standarta programma	EM	LIAA				
19.	Inovāciju vaučeri	6.2.	Pielāgots RI vajadzībām	EM	KC, KL, ZI				
20.	Eksporta atbalsta programma	7.	Tikai RI	KM, EM	LIAA, KL				
21.	RI kompetences centrs	1., 2., 3., 4., 5., 6., 7.	Tikai RI	KM, EM	KC, ZI, II				
22.	Atbalsts IIT jomā	4.3.	Tikai RI	KM, EM	KC				
23.	RI nozaru klasteri (dizaina klasteris)	1., 2., 3., 4., 5., 6., 7.	Tikai RI	EM, KM	KL				
24.	Dalība starptautiskos tīklos, pētniecības projektos	5., 6.	Tikai RI	KM, EM	KC, KL				
25.	Mārketinga pasākumi starptautiskos tirgos	7.2.	Tikai RI	KM, EM, LIAA	KC, KL, LIAA				

Atbalsta instrumentu radošo industriju potenciāla mērktiecīgai izmantošanai izvērstis izklāsts

Nr.	Instruments	Izaicinājums	Atbildīgās institūcijas	Ieviešanas institūcijas	Start-up	Build-up	Build-out	Connecting
INSTRUMENTI, KAS PAREDZĒTI TIEŠI RADOŠO INDUSTRIJU VAJADZĪBĀM (TIKAI RI)								
1.	Izpratnes un komunikācijas platforma	2., 3., 7.1.	KM	BI, KC, KL				
On-line platforma informācijas un komunikācijas nodrošināšanai gan radošo industriju iekšienē, gan attiecībā uz trešajām pusēm - tostarp kultūras nozares pārstāvjiem, uzņēmējiem un politikas veidotājiem, t.sk. sabiedrības izpratnes veidošanai par radošajām industrijām. Platformas ietvaros tiek nodrošināta aktuāla informācija par radošo industriju darbību, notikumiem, atbalsta pasākumiem u.c. un veicinātas diskusijas par radošo industriju attīstību un perspektīvām. Tiek sekmēta radošo industriju proaktivitāte dažādu radošo industriju sadarbības un informatīvo pasākumu iniciēšanā un organizēšanā, tādējādi mobilizējot nozari un nodrošinot pasākumu atbilstību lietotāju vajadzībām. Tiek nodrošinātas radošo ekspertu (Latvijas un ārvalstu) lekcijas par noteiktu RI nozaru un apakšnozaru aktuālām tēmām, jauniem attīstības scenārijiem, sadarbības mehānismiem, jaunākajiem tehnoloģiju sasniegumiem, t.sk. digitālajām tehnoloģijām, globālajām tendencēm u.c. Vienlaikus plašākai sabiedrībai tiek skaidrota radošo industriju būtība un ekonomiskais potenciāls, rosinot radošās uzņēmējdarbības uzsākšanu Latvijas sabiedrībā. Nodrošināti regulāri radošo industriju un to produktu un pakalpojumu prezentācijas pasākumi un notikumi "show-case". Platformas funkcijas papildina aktivitāšu kopums, tiešā mērķauditorijas tuvumā, sekmējot radošo industriju pārorientāciju komercializācijas virzienā. Aktivitātes radošo industriju pasākumos (gadatirgi, izstādes, augstskolas, kultūras pasākumi u.c.) ietver neformālas proaktīvas uzņēmējdarbības ekspertu sarunas ar radošo industriju uzņēmējiem, BI, KC, KL pārstāvniecību, labo piemēru popularizēšanu, informatīvos materiālus, izbraukuma ekspertu konsultācijas, u.c.								
2.	Līdzdalības un motivācijas mehānisms	2.1., 5.	KM	BI, KC, KL				
Līdzdalības un motivācijas mehānisms, kas sekmē maksimālu radošo industriju iekšējā zināšanu un prasmju potenciāla izmantošanu nozares attīstības vajadzībām, vienlaikus rosinot uzņēmumu aktīvu iesaistīšanos radošo industriju sadarbības aktivitātēs. Iesaistoties platformas darbībā, jaunajiem uzņēmējiem ir iespēja pārņemt pieredzi no veiksmīgiem komersantiem (mentorings, apmācības u.c.), tādējādi tiek ietaupīti finanšu resursi un komersanti vēlākos attīstības posmos iegūst atvieglotu pieeju specifiskiem KC un KL pasākumiem. Ar forumu un platformas pasākumu palīdzību tiek sekmēta tīklošanās, ideju un domu apmaiņa, kas ir RI attīstības un inovāciju pamatā. Platformas darbības mehānisms veidots uz "spēļu (gaming)" bāzes, tādējādi nodrošinot aktuālu inovatīvu pieeju publisko pakalpojumu nodrošināšanā. Platformas ietvaros iespējams veidot aktīvāko dalībnieku reitingus indivīdu un komersantu līmenī un attīstīt dažādus jaunus iesaistes un motivācijas mehānismus.								
6.	Radošo investīciju fonds	3.1., 4.1.	EM, KM	VVFI				
Īpaši radošo industriju vajadzībām izveidots ieguldījumu fonds Vienotas valsts attīstības finanšu institūcijas ietvaros ar valsts, ieinteresēto uzņēmumu, finanšu institūciju, investoru līdzdalību. Fonds nodrošina finansējuma pieejamību gan prioritāro nozaru uzņēmumiem dažādās attīstības stadijās, tai skaitā, veicinot finansējuma pieejamību uzņēmējdarbības uzsākšanai un attīstībai riska kapitāla veidā, kā arī vadības konsultācijas, gan finansē nozīmīgu ārvalstu ieguldījumu piesaisti radošajās industrijās Latvijā noteiktās prioritārās nozarēs (piem. līdzīgi kā Rīgas filmu fonds). Ieguldījumu fonda pārvaldībā iesaistīti eksperti, kas bez uzņēmējdarbības vides pārzina radošo industriju specifiskās vajadzības un iespējas.								
8.	RI biznesa inkubators	3.1., 3.2., 4.1., 4.2., 5.1.	EM, KM	BI				
Biznesa inkubators, kas veidots kā radošo industriju atbalsta instruments pirmajos divos uzņēmējdarbības attīstības posmos. BI funkcijās ietilpst arī pirmsēklas un pirmsinkubācijas pakalpojumi.								

Pirmkārt, tajā tiek īstenotas ierastās BI funkcijas: nodrošinātas telpas uzņēmumu darbībai, *co-working* iespējas un resursi, formālas un neformālas sanāksmju telpas; standarta pakalpojumi (grāmatvedis, jurists); subsidēti ārējie pakalpojumi; organizēti tiklošanās un sadarbības pasākumi. BI sniedz atbalstu trūkstošo speciālistu piesaistei uzņēmuma attīstības vajadzībām (t.sk. vadības speciālistu).

Arī šīs funkcijas pielāgojamas radošo industriju specifikai, piemēram, telpās paredzot atvērtā tipa plānojumu, veidojot radošu vidi, piem., kafējnīcu, pakalpojumu klāstā piedāvājot dizaina konsultācijas u.c. Lai novērtētu inkubējamo uzņēmumu biznesa ideju potenciālu un ilgtspēju, uzņemšanas procesā nepieciešams piesaistīt starpdisciplināru nozaru ekspertus, kas pārzinātu radošo industriju specifiku un nemateriālos resursus, kā arī uzņēmējdarbības specifiku. Biznesa inkubatora standarta atbalsts pieejams arī esošiem radošo industriju uzņēmumiem, ar ilgstošu nelielu apgrozījumu pārorientācijai komercializācijas virzienā.

Otrkārt, tiek īstenoti dažādi pasākumi, iesaistot gan BI "inkubējamus" uzņēmumus, gan citus jaunus RI komersantus. Tiek nodrošināts savstarpēja atbalsta „peer-support” mehānisms līdzīgā situācijā esošiem uzņēmumiem. Piesaistot atbilstošus ekspertus sadarbībā ar KC, tiek nodrošināta uzņēmuma analīze, novērtējot uzņēmuma dzīvotspēju, optimizācijas iespējas, attīstības un eksportspējas perspektīvas, kā arī noteikti nepieciešamie resursi un darbības, lai attīstības mērķus varētu efektīvi īstenot. Sadarbībā ar KC nodrošināts mehānisms problēmu risināšanai (on-line un pasākumi), kur uzņēmumi var saņemt citu dalībnieku un ekspertu viedokli savu konkrētu problēmu risinājumiem vai papildināt savas zināšanas kopīgi izskatot un analizējot veiksmīgos un neveiksmīgos citu uzņēmumu piemērus.

Treškārt BI ciešā sadarbībā ar KC dažādu instrumentu formā nodrošina atbalstu radošajiem uzņēmējdarbības uzsācējiem, ieskaitot tos, kas nav inkubācijas procesā (skat. tālāko instrumentu ieviešanas institūcijas). Uz šīs sadarbības bāzes tiek sekmēta uzņēmumu pāreja dzīves ciklā no BI uz KC, kā arī ilgtermiņā KC uzņēmējos radīta motivācija investēt jaunajos uzņēmumos un nodrošināt inkubatora autonomu ilgtspēju.

BI un tā pakalpojumi jāpiedāvā uzņēmējiem gan fiziskā, gan virtuālā veidā, ļaujot uzņēmējam pašam izvēlēties sev atbilstošāko pakalpojumu klāstu. Piemēram, arī neīrējot telpas, pieejami grāmatvedības pakalpojumi. Standarta pakalpojumu atbalsts un subsīdijas vienam uzņēmumam tiek piešķirtas pēc regresīva principa, laika gaitā samazinoties atbalsta apjomam vai intensitātei.

Lai sekmētu pārnozaru sinerģiju ar radošajām industrijām, BI paredzama iespēja uzņemt arī ne radošo industriju uzņēmumus. Vienlaikus inkubatoru tīklā nodrošinot pieeju citu inkubatoru resursiem radošo industriju BI uzņēmumiem.

12.	Sadarbības programma ar RI jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādei	5.2., 6.1., 6.3.	EM	LIAA				
Valsts atbalsta programma sadarbības sekmēšanai starp radošo industriju un tradicionālo nozaru uzņēmumiem jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādei un produktu un pakalpojumu pievienotās vērtības paaugstināšanai partnerības projektu veidā. Atbalsts tiek sniegts projektiem, kuru rezultātā uzlabota esošu produktu nemateriālā vērtība vai izveidoti jauni eksportspējīgi produkti un pakalpojumi ar augstāku vērtību.								
20.	Eksporta atbalsta programma	7.	KM, EM	LIAA, KL				
Valsts konsultāciju un atbalsta programma radošo industriju eksportspējas uzlabošanai un ieiešanai ārvalstu tirgos, kas sevī ietver: - Individuālas eksporta konsultācijas un atbalstu ārvalstu sadarbības partneru piesaistei; - Subsīdijas radošo industriju uzņēmuma un tā produktu un pakalpojumu sertificēšanai atbilstoši ārvalstu tirgus prasībām (standarti, sertifikāti), t.sk., uzņēmuma vadības sistēmu standartizācijai. - Eksporta pētījumus.								

- Subsīdijas radošo industriju uzņēmumu dalībai starptautiskās izstādēs, biennālēs, mesēs, festivālos, nodrošinot nacionāla līmeņa pārstāvniecību un veicinot eksportspējīgu produktu un pakalpojumu virzību starptautiskajos tirgos, kā arī dalība tirdzniecības misijās, semināros, konferencēs un rezidencēs un konkursos, kas saistīti ar ārējo tirgu apgūšanu un ārējo mārketingu. Programmas ietvaros tiek subsidēti izdevumi, kas saistīti ar dalību (ceļš, dalības maksa, stenda izmaksas (ierobežotā apmērā), mārketinga materiāli u.c.). Tiek atbalstīta arī radošo industriju sektora pārstāvju dalība (konkursa kārtībā) ar vai bez sava stenda starptautiski nozīmīgos pasākumos radošo industriju jomā (kongresi, konferences, izstādes).

21.	RI kompetences centrs	1., 2., 3., 4., 5., 6., 7.	KM, EM	KC, ZI, II				
Radošo industriju kompetences centrs veidots kā uzņēmumu sadarbības un atbalsta fiziska un virtuāla platforma vēlākās uzņēmuma dzīves cikla stadijās. Tajā iesaistīti gan nozares un saistīto nozaru uzņēmēji, gan izglītības un pētniecības iestādes, gan pakalpojumu sniedzēji. Vienlaikus kompetences centrs nodrošina atbalstu un ekspertīzi BI vajadzībām. Kompetences centrā nodrošinātas telpas komersantu vajadzībām un pasākumu norisei, specifiskas koplietošanas iekārtas, aprīkojums un programmatūra pētniecības vajadzībām un īslaicīgām funkcijām uzņēmumu darbības nodrošināšanai, materiālu un paraugu bibliotēka. Kompetences centrā veidota atbilstoša vide radošu ideju realizēšanai, bāze pētījumiem, eksperimentiem un laboratorijām. Tiek organizēti sadarbības un tīklošanās pasākumi, nodrošināta nozīmīgu starptautisku radošo industriju pasākumu organizēšana ar atzītu ekspertu un dalībnieku piedalīšanos. Sadarbībā ar zinātnes un pētniecības institūcijām pieejama pētniecības un izstrādes resursu datu bāze. KC ietvaros tiek veikti prioritāro nozaru un tirgus pētījumi komersantu grupu vajadzībām, piemēram, jaunu tirgu apgūšanai, nozares attīstības potenciāla prognozēšanai u.c. KC darbojas starpdisciplinārs ekspertu, entuziastu un speciālistu tīkls (on-line platforma, kas papildināta ar organizētiem formāliem un neformāliem pasākumiem), kas sastāv no inovatīviem un tradicionāliem uzņēmumiem, zinātniekiem, valsts pārvaldes darbiniekiem katrā no radošo industriju nozarēm. Tīkla dalībnieki nodrošina RI sektora interešu pārstāvniecību, savstarpēju informācijas apmaiņu un domnīcu radošo industriju nozaru attīstībai, pieredzes apmaiņu, kopīgu projektu attīstību u.c. Vienlaikus ekspertu tīkls kalpo kā resurss citu instrumentu īstenošanai, īpaši attiecībā uz kompetenču atbalsta nodrošināšanu uzņēmējdarbības uzsācējiem. Kompetences centrs nodrošina arī radošo industriju un citu nozaru mijiedarbību un sadarbību, piemēram, caur dalību citu nozaru pasākumos, informāciju par iespējām piesaistīt radošo industriju uzņēmumus attīstības sekmēšanai, sadarbojoties ar citu nozaru klasteriem un kompetences centriem u.c., tādejādi sekmējot jaunu piegādes ķēžu veidošanos.								
22.	Atbalsts IIT jomā	4.3.	KM, EM	KC				
Rīku kopums atbalstam intelektuālo īpašumtiesību jomā: - Pieejama informācija un konsultācijas intelektuālo īpašumtiesību jautājumos; - Atbalsts un subsīdijas intelektuālo īpašumtiesību reģistrācijai; - Juridiskā palīdzība.								
23.	RI nozaru klasteri (dizaina klasteris)	1., 2., 3., 4., 5., 6., 7.	EM, KM	KL				
Specifisku šauri specializētu radošo industriju nozaru attīstībai un sinerģijai kā instruments kalpo nozaru klasteri, kuru funkcijās ir specializēts sadarbības atbalsts konkrētas nozares inovāciju un eksporta vajadzībām. Ņemot vērā dizaina lielo nozīmi gan inovāciju procesā, gan pievienotās vērtības radīšanā precēm un pakalpojumiem, sākotnēji nodrošināma dizaina klastera izveide un darbība (piem. uz dizaina eksporta centra bāzes). Bez tādām klastera funkcijām kā dizaina nozares informācijas bāze un informācijas apmaiņas portāls, formālu un neformālu tīklošanās pasākumu organizēšana, nozares prezentācijas pasākumi, klasteris kalpo kā atbalsta punkts sadarbībai ar ZI, nodrošinot pieeju specifisku tehnoloģiju, pētījumu rezultātu datu bāzēm (<i>on-line</i>). Būtisks klastera uzdevums ir dizaina nozares ieguvumu popularizēšana un sadarbības un sinerģijas veidošana ar citiem tautsaimniecības sektoriem, tai skaitā, II. Klasteris kalpo arī kā platforma nozares interešu definēšanai citos radošo industriju atbalsta instrumentos.								

24.	Dalība starptautiskos tīklos, pētniecības projektos	5., 6.	KM, EM	KC, KL				
Atbalsts radošo industriju komersantu, KC un KL dalībai starptautiskos sadarbības tīklos, starpvalstu pētniecības projektos (piem. tādos, kas līdzfinansēti no ES pētniecības programmas Horizon 2020). Atbalsts pieejams, nosedzot līdzfinansējuma izmaksas situācijās, kad Latvijas radošo industriju komersants ir pilnvērtīgs starptautiskā projekta vai tīkla, kas varētu sekmēt tehnoloģiju un zināšanu pārnesi un kopradi, partneris. Nodrošināta pieeja starptautiskiem tehnoloģiju pārneses resursiem.								
25.	Mārketinga pasākumi starptautiskos tirgos	7.2.	KM, EM, LIAA	KC, KL, LIAA				
Nodrošināti centralizēti radošo industriju nozaru ar augstu eksportspējas potenciālu mārketinga pasākumi starptautiskos tirgos, veidojot valsts līmeņa zīmolu noteiktām kompetencēm prioritārās nozarēs (piem. Latvijas dizaina zīmols). Nacionālo stendu izveide valstiska mēroga starptautiskos pasākumos, izmantojot radošo industriju komersantu potenciālu. Nozaru reklāmas kampaņu un citu mārketinga aktivitāšu īstenošana, veicinot ārējo tirgu apguvi radošo industriju komersantiem.								
VISPĀRĒJI UZŅĒMĒJDARBĪBAS ATBALSTA INSTRUMENTI, KAS PIELĀGOJAMI RADOŠO INDUSTRIJU SPECIFIKAI (PIELĀGOTS RI VAJADZĪBĀM)								
3.	Vadības apmācības	3.1.	EM, LIAA	BI (start-up līmenī), KC				
Secīga uz pieprasījumu balstīta moduļu apmācību programma pielāgota RI uzņēmumu vadītāju vajadzībām (standarta, intensīvo un on-line apmācību versijās). BI un KC kā starpnieki apmācību nodrošināšanai. Sākuma posmā BI nodrošina apmācības pamata prasmēs (biznesa plāns, vadība, pārdošana, u.c.); Vēlākos posmos KC nodrošina uzņēmuma vadītājiem nepieciešamās zināšanas par RI potenciālu mūsdienu pasaulē (digitālās tehnoloģijas, patērētāju vajadzības, mārketinga, uzņēmējdarbības ilgtermiņa plānošana, sadarbības mehānismi u.c.) un apmācības uzņēmuma izaugsmes nodrošināšanai (jauni produkti, tehnoloģijas, inovācijas, vērtību un piegādes ķēdes, procesu optimizācija).								
5.	Atbalsts investoru piesaistei	3.1., 4.1.	EM	BI, KC, LIAA				
Rīku komplekts investoru piesaistei, kurā iekļauti: - Informācijas pieejamības nodrošināšana radošo industriju komersantiem par investoru piesaistes iespējām; - Atbalsts prezentāciju gatavošanā, kas nepieciešamas investoru informēšanai par uzņēmumu un tā izaugsmes potenciālu; - Konkursa kārtībā atbalsts dalībai dažādos investoru pasākumos Latvijā un ārvalstīs (tīklošanās, „pitch”, konkursi, starptautisko investoru forumi) un investīciju piesaistes misijām; - Regulāri (biežums atkarībā no ieinteresēto uzņēmumu skaita) radošo industriju pasākumi investoru piesaistei („pitch”), pasākuma pamatā īsas, strukturētas radošo uzņēmumu ideju prezentācijas investoriem un sekojošas tikšanās un tīklošanās neformālā atmosfērā.								
9.	Mentoringa un koučinga programma	3.1., 5.1.	KM, EM	KC				
Instrumenti sastāv no divām daļām. Standarta mentoringa programma ilgtermiņa pieredzējuša uzņēmēja atbalsta nodrošināšanai ja unajam uzņēmējam. Koučinga programma īstermiņa problēmorientētu pieredzējuša uzņēmēja konsultāciju nodrošināšanai jaunajam uzņēmējam. Nodrošinot mentoru /kouču jāņem vērā radošo industriju nozaru specifika un vajadzības. Programma pieejama arī uzņēmumiem <i>build-up</i> posmā, kas orientējas uz izaugsmi. Instruments tiek īstenots sadarbībā ar KC ekspertu tīklu.								
10.	Kvalificētu speciālistu piesaiste	3.1., 3.2.	EM	LIAA, KC				
Radošo industriju vajadzībām pielāgots valsts atbalsta mehānisms augsti kvalificētu darbinieku piesaistei. Subsīdijas paredzētas darbinieku algošanai noteiktu specifisku prasmju nodrošināšanai, kas būtiski palielina uzņēmuma izdevumus (piem. IKT, dizains, mārketinga) radošo industriju nozaru uzņēmumos, tai skaitā, vadības speciālistiem uzņēmumiem prioritārās radošo industriju nozarēs. Atbalsta piešķiršanas vērtēšanā iesaistīti eksperti, kas pārzina radošo industriju specifiku. Papildus subsīdijām KC nodrošina atbalstu piemērotu darbinieku atrašanās gan savā tīklā, gan izmantojot personāla atlases pakalpojumus.								

13.	Prakses vietu nodrošināšana	3.2.	IZM, KM, EM	KC (koordinācija, sadarbībā ar II)				
Valsts subsīdijas radošo industriju komersantiem prakses vietu nodrošināšanai profesionālās un augstākās izglītības iestāžu radošo profesiju studentiem un absolventiem. Prakses vietas paredzētas, lai iepazīstinātu studentus ar darba vidi radošo industriju uzņēmumos un nepieciešamajām praktiskajām iemaņām, to laikā studentiem tiek nodrošināts mentors, kas sniedz nepieciešamo informāciju un prakses noslēgumā veic izvērtējumu. Vienlaikus darba devējiem tā ir iespēja pārbaudīt potenciālos darbiniekus, ko var pieņemt darbā pēc tam, kad tie mācības pabeiguši, kā arī palīdzēt sagatavot atbilstošus un kvalificētus darbiniekus nākotnē.								
17.	Dalība tehnoloģiju pārneses sistēmā	4.2., 6.2.	IZM, KM, EM	KC, KL				
Valsts atbalsta programma tehnoloģiju pārneses kontaktpunktu darbības nodrošināšanai, kas finansē radošo industriju pārnozaru tehnoloģiju pārneses kontaktpunkta darbību. Tehnoloģiju pārneses kontaktpunkts nodrošina informācijas datu bāzi par pētījumu rezultātiem RI un saistītajās nozarēs, sadarbojoties ar citiem tehnoloģiju pārneses kontaktpunktiem, un atbalstu tehnoloģiju pārneses procesa nodrošināšanā.								
19.	Inovāciju vaučeri	6.2.	EM	KC, KL, ZI				
Valsts atbalsta programma inovāciju vaučeru formā pētniecības un dizaina pakalpojumu nodrošināšanai radošo industriju MVU vai MVU apvienību vajadzībām. Vaučeri nodrošina atbalstu fiksētas summas ietvaros, līdz kurai ar dažādiem nosacījumiem (pakāpeniski samazinot atbalsta intensitāti) uzņēmējiem pieejami pētniecības un dizaina pakalpojumi. Vaučeri paredzēti fundamentāliem pētījumiem, rūpnieciskajiem pētījumiem un eksperimentālajām izstrādēm, kā arī dizaina izstrādei (no vajadzības definēšanas līdz gatavam prototipam), rūpnieciskā īpašuma tiesību nostiprināšanai.								
STANDARTA INSTRUMENTI UZŅĒMĒJDARBĪBAS ATBALSTAM								
4.	Aizdevumu programma	4.1.	EM	VVFI				
Īstermiņa un ilgtermiņa aizdevumu mehānisms Vienotas valsts attīstības finanšu institūcijas ietvaros uzņēmējdarbības uzsākšanai un attīstībai. Izdevumi pieejami gan ieguldījumiem pamatlīdzekļos, gan apgrozāmajiem līdzekļiem, t.sk. paaugstināta riska projektiem. Atkarībā no uzņēmuma dzīves cikla posma un aizdevumu veida diferencēti aizdevumu piešķiršanas nosacījumi. Aizdevuma saņemšanai komersantiem jānodrošina uzņēmējdarbības vadībai un attīstībai nepieciešamās prasmes vai nu piesakoties aizdevumam, vai pirms aizdevuma saņemšanas apmeklējot atbilstošas apmācības. Atbalsta piešķiršanas vērtēšanā iesaistīti eksperti, kas pārzina radošo industriju specifiku.								
4.	Riska kapitāla instrumenti	4.1.	EM	VVFI				
Standarta riska kapitāla instrumenti (riskā kapitāla fondi) ar valsts atbalstu Vienotas valsts attīstības finanšu institūcijas ietvaros. Instrumentu ietvaros veikti ilgtermiņa ieguldījumi komersantu pašu kapitālā ar nolūku veicināt komersanta vērtības pieaugumu, finansējot tā straujāku izaugsmi un attīstību. Papildus nodrošinātas vadības konsultācijas. Atbalsta piešķiršanas vērtēšanā iesaistīti eksperti, kas pārzina radošo industriju specifiku.								
7.	Grantu programma uzņēmējdarbības uzsākšanai	4.1.	EM	VVFI				
Radošo industriju vajadzībām pielāgota grantu programma Vienotas valsts attīstības finanšu institūcijas ietvaros. Ņemot vērā radošo industriju uzņēmumu paaugstinātos riska faktorus grantu mehānisms nodrošināms tikai kombinācijā ar uzņēmuma analīzi un individuālām konsultācijām par grantu izlietojumu. Atbalsta piešķiršanas vērtēšanā iesaistīti eksperti, kas pārzina radošo industriju specifiku.								
11.	Darbinieku apmācību programma	3.2.	EM, LIAA	LIAA				
Standarta valsts atbalsta programma uzņēmumiem darbinieku prasmju pilnveidošanai, kas pielāgota radošo industriju vajadzībām (pieejams atbalsts radošo industriju specifiskiem apmācību kursiem, piemēram, dizains, radošā domāšana, IKT u.c.). Apmācību programmu izstrādē un atbalsta piešķiršanas vērtēšanā iesaistīti eksperti, kas pārzina radošo industriju specifiku. Pastāvīgas apmācības MVU darbiniekiem noteiktu prasmju apgūšanai.								

14. Valsts garantijas	4.1., 7.	EM	LGA			
- Valsts atbalsta programma aizdevumu garantijām, kas komersantiem nodrošina kredītresursus biznesa īstenošanai situācijā, kad komersanta rīcībā esošie resursi nav pietiekami, lai bankā saņemtu aizdevumu. - Valsts atbalsta programma eksporta garantijām eksporta darījumu risku minimizēšanai. Garantijas sedz ar eksporta darījumiem nesaistītos riskus un kalpo par nodrošinājumu finansējuma saņemšanai eksporta darījumiem, tai skaitā, eksporta ilgtermiņa darījumu apdrošināšanai. Piešķirot garantijas, tiek ņemts vērā radošo industriju uzņēmumu paaugstinātais risks un nemateriālie aktīvi. Atbalsta piešķiršanas vērtēšanā iesaistīti eksperti, kas pārzina radošo industriju specifiku.						
15. Atbalsts jaunu produktu un tehnoloģiju ieviešanai	4.2.	EM	LIAA			
Valsts atbalsta programma jaunu produktu un tehnoloģiju ieviešanai tikai radošo industriju prioritārajās nozarēs. Tai skaitā, radošajām industrijām nodrošināta iespēja saņemt atbalstu digitalizācijai. Atbalsta piešķiršanas vērtēšanā pieejami eksperti, kas pārzina radošo industriju specifiku. Izstrādājot programmu ņemtas vērā radošo industriju vajadzības un atbalsta piešķiršanas vērtēšanā iesaistīti eksperti, kas pārzina radošo industriju specifiku.						
16. UIN atvieglojumi jaunu iekārtu iegādei un pētniecības un attīstības izdevumiem	4.2., 6.2.	EM, FM	-			
Radošajām industrijām pieejami normatīvajos aktos paredzētie UIN atvieglojumi ražošanas veicināšanai iegādājoties jaunas ražošanas iekārtas un veicot ieguldījumus pētniecībā un attīstībā, tai skaitā, digitalizācijā.						
18. Atbalsts jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādei	6.2.	EM	LIAA			
Valsts atbalsta programma jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādei individuālo un partnerības projektu veidā. Atbalstīta jaunu vai nozīmīgi uzlabotu produktu (t.sk., preču vai pakalpojumu) vai tehnoloģiju (t.sk., tehnoloģisko procesu) izstrāde, sekmējot zinātnieku un uzņēmumu sadarbību. Tai skaitā, radošajām industrijām nodrošināta iespēja saņemt atbalstu digitalizācijai. Izstrādājot programmu, ņemtas vērā radošo industriju vajadzības un atbalsta piešķiršanas vērtēšanā iesaistīti eksperti, kas pārzina radošo industriju specifiku.						

6.3.4. Mērķrādītāji

Rīcības plāna mērķa sasniegšanas rādītāji atspoguļo rīcības plāna tiešu ieguldījumu NAP 2014-2020 mērķu sasniegšanā radošo industriju attīstībai:

Mērķa sasniegšanas rādītāji	Bāzes vērtība (2011.g.)	2017.g.	2020.g.
Radošo industriju eksporta īpatsvars no kopējā eksporta (%)	1,31	1,4	1,6
Kultūras un radošo industriju jomā strādājošo uzņēmumu īpatsvars no visiem uzņēmumiem (%)	5,82*	7,0	7,5

Avots: Rādītāji un prognozes Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014.–2020. gadam. Rīga, 2012. Bāzes vērtības - Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini. *Aprēķinos izmantots tikai radošo industriju uzņēmumu skaits.⁷⁹

⁷⁹ Ņemot vērā, ka nav pieejama metodika, pēc kuras Latvijas Nacionālās attīstības plānā 2014.–2020. gadam noteiktas radošās industrijas, pētījuma autori, nosakot bāzes vērtību 2011.g. piemērojuši dotajā pētījumā izmantoto metodiku un uzskata, ka prognozētās sasniedzamās vērtības ir samērojamas ar Latvijas Nacionālās attīstības plānā 2014.–2020. gadam prognozētajām. Pētījuma autori iesaka turpmāko indikatoru mērījumu veikšanai pielietot dotajā pētījumā izmantoto metodiku.

7. PIELIKUMI

7.1. Pielikums 1: Radošo industriju komersantu aptaujas anketa

Darbinieku pieejamība un kvalifikācija

Q1	Kāds bija kopējais nodarbināto skaits Jūsu uzņēmumā šī gada janvārī?	_____ (skaits)	
Q2	Kā varētu mainīties kopējais darbinieku skaits Jūsu uzņēmumā tuvākajos piecos gados?	1 2 3 4 5 1 2 3 4 5	
Q3	Pieprasījums pēc kādu profesiju pārstāvjiem Jūsu uzņēmumā tuvākajos piecos gados varētu palielināties?		
Q4	Kā Jūs kopumā novērtētu Jūsu uzņēmumam nepieciešamo darbinieku pieejamību šobrīd darba tirgū?	Pietiekama Nepietiekama	1 2

Uzdot tikai tiem, kuriem Q4=2!

Q5	Kuru profesiju darbinieku pieejamība šobrīd darba tirgū ir nepietiekama?	
----	--	--

Uzdot visiem!

Q6	Kas bijušas galvenās problēmas, meklējot un piesaistot Jūsu uzņēmumā nepieciešamos darbiniekus?	
----	---	--

Uzņēmējdarbības kavēkļi

Q7	Kas šobrīd visbūtiskāk kavē Jūsu uzņēmējdarbības attīstību?	
----	---	--

Uzņēmējdarbības attīstības plānošana un plāni

Q8	Cik ilgam laika posmam Jūsu uzņēmumā tiek veikta attīstības plānošana?	Netiek veikta attīstības plānošana 1 – 6 mēnešu posmam 6 mēnešu – 1 gada posmam 1-3 gadu posmam 4-5 gadu posmam 6 un vairāk gadu posmam	1 2 3 4 5 6
Q9	Vai tuvākajos 5 gados plānojat paplašināt Jūsu uzņēmējdarbību?	Noteikti paplašināsim Iespējams paplašināsim Noteikti nepaplašināsim	1 2 3

Uzdot tikai tiem, kuriem Q9=1 vai 2!

Q10	Kādas aktivitātes uzņēmējdarbības paplašināšanā plānojat veikt?	Palielināsim uzņēmējdarbības produkcijas/ pakalpojumu apjomus tajās valstīs, kur šobrīd strādājam Uzsāksim uzņēmējdarbību vēl neapgūtos tirgos/valstīs Cits (kas tieši?):	1, 2, 3,
-----	---	---	--

Uzdot tikai tiem, kuriem Q9=3!

Q11	Kas ir galvenie iemesli, kādēļ neplānojat paplašināt uzņēmējdarbību?	
-----	--	--

Uzņēmējdarbības attīstībai nepieciešamai atbalsts

Uzdot visiem!

Q12	Kādus konkrētus pasākumus Jūs ierosinātu veikt <u>valsts līmenī</u> uzņēmējdarbības attīstības veicināšanai?	
Q13	Kādus konkrētus pasākumus Jūs ierosinātu veikt <u>pašvaldības līmenī</u> uzņēmējdarbības attīstības veicināšanai?	

Atbalsta instrumentu pieejamība un izmantošana

Q14	Vai pēdējo piecu gadu laikā Jūsu uzņēmums ir pieteicies kādam valsts, pašvaldību vai cita veida finanšu atbalstam (piemēram, ES fondi, komercbanku kredīti, u.c.)?	Ir pieteicies vienreiz	1
		Ir pieteicies vairākas reizes	2
		Nav pieteicies	3

Uzdot tikai tiem, kuriem Q14=1 vai 2!

Q15	Vai pēdējo piecu gadu laikā Jūsu uzņēmums ir saņēmis kādu valsts, pašvaldību vai cita veida finanšu atbalstu (piemēram, ES fondi, komercbanku kredīti, u.c.)?	Ir saņēmis vienreiz	1
		Ir saņēmis vairākas reizes	2
		Nav saņēmis	3

Uzdot tikai tiem, kuriem Q15=1 vai 2!

Q16	Kādu finanšu atbalstu pēdējo piecu gadu laikā esat saņēmuši?	ES fondu un citas EK programmas	1,
		Atbalsts no valsts budžeta	2,
		Atbalsts no pašvaldību budžeta	3,
		Komercinstitūciju atbalsts (bankas, riska kapitāla fondi u.c.)	4,
		Cits (kas tieši?):	5,

Uzdot tikai tiem, kuriem Q14=1 vai 2!

Q16 a	Kādā tieši finanšu atbalsta programmā saņēmt atbalstu?	
		

Uzdot tikai tiem, kuriem Q14=3!

Q17	Kas ir būtiskākie iemesli, kādēļ neesat pieteikušies nevienam valsts, pašvaldību vai cita veida finanšu atbalstam?	
		

Uzdot visiem!

Q18	Vai tuvāko piecu gadu laikā Jūsu uzņēmums plāno pieteikties kādam valsts, pašvaldību vai cita veida finanšu atbalstam?	Noteikti pieteiksimies	1
		Iespējams pieteiksimies	2
		Noteikti nepieteiksimies	3

Uzdot tikai tiem, kuriem Q18=3!

Q19	Kādēļ neplānojat pieteikties finanšu atbalsta saņemšanai?	
		

Uzdot visiem!

Q20	Novērtējiet, cik lielā mērā katra no minētajām valsts politikām, atbalsta mehānismiem varētu veicināt Jūsu uzņēmējdarbību?			
		Noteikti veicinātu	Iespējams, veicinātu	Neveicinātu
01	Valsts atbalstītais eksporta kredītu garantijas	1	2	3
02	Dažādu ar produkcijas un ražošanas procesu saistītu licencēšanas, reģistrēšanas utt. procedūru pilnveidošana	1	2	3
03	Pētniecības izdevumu līdzfinansēšana	1	2	3
04	Uzņēmumu ienākuma nodokļa atvieglojumi	1	2	3
05	Tiešās eksporta subsīdijas un eksporta garantijas	1	2	3
06	Semināri, apmācības uzņēmējdarbības vadībā	1	2	3
07	Pieredzes/zināšanu apmaiņas programmas uzņēmēju starpā (t.sk., mentoringa programmas)	1	2	3
08	Atbalsts dalībai starptautiskos tirgos un izstādēs	1	2	3
09	Atbalsts tiešajām ārvalstu vizītēm	1	2	3
10	Atbalsts jaunu produktu un tehnoloģiju attīstībai	1	2	3
11	Augstākās izglītības studiju programmu pielāgošana darba devēju prasībām	1	2	3
12	Profesionālās izglītības studiju programmu pielāgošana darba devēju prasībām	1	2	3
13	Izglītības iestāžu ciešāka sadarbšanās ar uzņēmējiem	1	2	3
14	Atbalsts jauniešu prakses vietu nodrošināšanai uzņēmumos	1	2	3

Pētniecība un izstrāde

Q21	Vai pēdējo piecu gadu laikā esat veikuši ieguldījumus pētniecībā un izstrādē?	Jā, regulāri	1
		Jā, dažkārt	2
		Jā, vienreiz	3
		Nē	4

Q22	Vai pēdējo piecu gadu laikā Jūsu uzņēmumā ir...	...ieviests jauns produkts? ...ieviests jauns pakalpojums? ...ieviesta jauna tehnoloģija?	1, 2, 3,
Q23	Vai pēdējo piecu gadu laikā Jūsu uzņēmums ir reģistrējies rūpnieciskā īpašuma tiesības (ieguvis patentu) Latvijā vai ārvalstīs?	Jā, Latvijā Jā, ārvalstīs Nē	1, 2, 3

Sadarbība

Q24	Ja neskaita energoresursu nodrošinātājus un pamatpakalpojumu sniedzējus (kā VAS „Latvenergo”, AS „Latvijas gāze”, apkure, atkritumu apsaimniekošana u.tml.), vai Jūsu uzņēmums sadarbojas ar citiem uzņēmumiem Latvijā vai ārvalstīs <u>preču un pakalpojumu izstrādē un ieviešanā</u> ?	Jā, ar uzņēmumiem Latvijā Jā, ar uzņēmumiem ārvalstīs Nē	1, 2, 3
-----	--	--	---------------

Uzdot tikai tiem, kuriem Q24=1 vai/un 2!

Q25	Ar kādu nozaru uzņēmumiem Jūs sadarbojaties?	
		

Uzdot visiem!

Q26	Vai pēdējo piecu gadu laikā Jūsu uzņēmums ir sadarbojies ar izglītības iestādēm?	Nē Jā, izglītības satura jautājumos Jā, sponsorējot pasākumus Jā, nodrošinot prakses vietas Jā, piedāvājot vasaras darbu Jā, cita veida sadarbība (kāda?):	1 2, 3, 4, 5, 6,
Q27	Vai pēdējo piecu gadu laikā Jūsu uzņēmums ir sadarbojies ar zinātnes un pētniecības institūcijām?	Nē Jā, pērkot to pakalpojumus Jā, ir partneri zinātniskajās izstrādēs Jā, sponsorējot institūciju darbu Jā, cita veida sadarbība (kāda?):	1 2, 3, 4, 5,

Konkurētspēja

Q28	Jūsaprāt, kas ir Jūsu uzņēmuma trīs visbūtiskākās konkurētspējas priekšrocības?		
01			
02			
03			
Q29	Vai pēdējo piecu gadu laikā esat veikuši ieguldījumus darbinieku kvalifikācijas celšanā?	Jā, regulāri Jā, dažkārt Jā, vienreiz Nē	1 2 3 4

Eksports

Q30	Vai Jūsu uzņēmums eksportē?	
	Jā, lielākā daļa uzņēmuma produkcijas/pakalpojumu tiek eksportēta Jā, aptuveni puse uzņēmuma produkcijas/pakalpojumu tiek eksportēta Jā, bet tikai neliela daļa uzņēmuma produkcijas/pakalpojumu tiek eksportēta Nē, uzņēmums ar eksportu nenodarbojas	1 2 3 4

Uzdot tikai tiem, kuriem Q30=1, 2 vai 3!

Q31	Kurā gadā Jūsu uzņēmums uzsāka eksportēšanu?	
		

Uzdot tikai tiem, kuriem Q30=1, 2 vai 3!

Q32	Uz kurām valstīm Jūsu uzņēmums eksportē?	
	Lietuva Igaunija Norvēģija Zviedrija Dānija Somija Krievija Baltkrievija Ukraina Čehija Polija Vācija ASV Brazīlija Japāna Indija Ķīna Kazahstāna Vjetnama	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20,
	Cita/-s valsts/-is (kura?):	

Uzdot tikai tiem, kuriem Q30=1, 2 vai 3!

Q33	Kas ir galvenās problēmas, ar kurām Jūsu uzņēmums saskaras tieši saistībā ar eksportu?
	

Uzdot tikai tiem, kuriem Q30=1, 2 vai 3!

Q34	Vai tuvāko piecu gadu laikā plānojat palielināt Jūsu uzņēmuma eksporta apjomu?	
	Noteikti palielināsim Iespējams palielināsim Noteikti nepalielināsim	1 2 3

Uzdot tikai tiem, kuriem Q34=1 vai 2!

Q35	Kādas aktivitātes eksporta apjomu palielināšanai plānojat veikt?	
	Palielināsim eksporta apjomus tajos ārvalstu tirgos, kur šobrīd strādājam Uzsāksim eksportu uz vēl neapgūtiem ārvalstu tirgiem	1, 2,

Uzdot tikai tiem, kuriem Q35=2!

Q36	Uz kurām valstīm Jūsu uzņēmums plāno uzsākt eksportu?	
	Lietuva Igaunija Norvēģija Zviedrija Dānija Somija Krievija Baltkrievija Ukraina Čehija Polija Vācija ASV Brazīlija Japāna Indija Ķīna Kazahstāna Vjetnama	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20,
	Cita/-s valsts/-is (kura?):	

Uzdot tikai tiem, kuriem Q30=4!

Q37	Vai tuvāko piecu gadu laikā plānojat uzsākt eksportu?	Noteikti uzsāksim	1
		Iespējams uzsāksim	2
		Noteikti neuzsāksim	3

Uzdot tikai tiem, kuriem Q37=1 vai 2!

Q38	Uz kurām valstīm Jūsu uzņēmums visdrīzāk eksportētu?		
		Lietuva	1,
		Igaunija	2,
		Norvēģija	3,
		Zviedrija	4,
		Dānija	5,
		Somija	6,
		Krievija	7,
		Baltkrievija	8,
		Ukraina	9,
		Čehija	10,
		Polija	11,
		Vācija	12,
		ASV	13,
		Brazīlija	14,
		Japāna	15,
		Indija	16,
		Ķīna	17,
		Kazahstāna	18,
		Vjetnama	19,
		Cita/-s valsts/-is (kura?):	20,

Uzdot visiem!

Q39	Kā Jūs vērtējat uzņēmējiem pieejamo atbalstu eksporta veicināšanai?	Pietiekams	1
		Nepietiekams	2

Uzdot tikai tiem, kuriem Q39=2!

Q40	Kāds atbalsts Jums būtu nepieciešams eksporta veicināšanai?	
		

Respondenta raksturojums

U1	Kurā gadā dibināts Jūsu uzņēmums?	
----	---	--

U2	Kurā reģionā atrodas Jūsu pārstāvētais uzņēmums (pēc juridiskās adreses)?	
	Rīga	1
	Pierīga	2
	Vidzeme	3
	Kurzeme	4
	Zemgale	5
	Latgale	6

U3	Kāds iepriekšējā gadā (2012.) bija Jūsu uzņēmuma neto apgrozījums?	
	Līdz 50 000 LVL	1
	50 001 – 100 000 LVL	2
	100 001 – 500 000 LVL	3
	500 001 – 1 miljons LVL	4
	1 000 001 – 2 miljoni LVL	5
	2 000 001 – 5 miljoni LVL	6
	Vairāk par 5 miljoniem LVL	7

U4	Kāda ir Jūsu uzņēmuma juridiskā forma?	
	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību (SIA)	1
	Akciju sabiedrība (A/S)	2
	Individuālais uzņēmums/ Individuālais komersants	3
	Pašnodarbinātais	4
	Cits (precizēt):	5

U5	Kāds ir galvenais Jūsu pārstāvētā uzņēmuma ekonomiskās darbības veids?	
	Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība (A)	1
	leguves rūpniecība un karjeru izstrāde (B)	2
	Apstrādes rūpniecība (C)	3
	Elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana (D)	4
	Ūdens apgāde; notekūdeņu, atkritumu apsaimniekošana un sanācija (E)	5
	Būvniecība (F)	6
	Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; automobiļu un motociklu remonts (G)	7
	Transports un uzglabāšana (H)	8
	Izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi (I)	9
	Informācijas un komunikācijas pakalpojumi (J)	10
	Finanšu un apdrošināšanas darbības (K)	11
	Operācijas ar nekustamo īpašumu (L)	12
	Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (M)	13
	Administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība (N)	14
	Valsts pārvalde un aizsardzība; obligātā sociālā apdrošināšana (O)	15
	Izglītība (P)	16
	Veselība un sociālā aprūpe (Q)	17
	Māksla, izklaide un atpūta (R)	18
	Citi pakalpojumi (S)	19
	Mājsaimniecību kā darba devēju darbība; pašpatēriņa preču ražošana un pakalpojumu sniegšana	
	individuālajās mājsaimniecībās (T)	20
	Ārpusteritoriālo organizāciju un institūciju darbība (U)	21
U6	Kādā jomā darbojas Jūsu uzņēmums?	
	Mūzika un skaņu ierakstu industrija	1,
	Vizuālā māksla	2,
	Deja	3,
	Interaktīvās spēles, interaktīvās programmatūras, multimediju produkti	4,
	Filmu industrija	5,
	Dizains (kurā dizaina sfērā? *):	6,
	Teātris	7,
	Kultūrizglītība	8,
	Kultūras menedžments	9,
	Izdevējdarbība (preses izdevumi, grāmatas)	10,
	Reklāma, komunikācijas, mārketinga komunikācijas	11,
	Arhitektūra	12,
	Izklaides industrija (mūzikas klubi u.c.)	
	Plašsaziņas līdzekļi (TV, radio, interneta portāli)	13,
	Cits (ierakstiet):	14,
		15,

*produktu un pakalpojumu dizains, grafiskais dizains, iepakojuma dizains, interjera dizains, vides dizains, modes un aksesuāru dizains, web dizains u.c.

7.2. Pielikums 2: Aptaujas rezultātu statistiskās kļūdas novērtēšanas tabula

Pētījuma rezultātos vienmēr pastāv zināma statistiskās kļūdas varbūtība. Analizējot un interpretējot pētījumā iegūtos rezultātus, to jāņem vērā. Lai noteiktu statistisko mērījumu kļūdu, nepieciešams zināt nesvērtu respondentu skaitu atbilstošajā apakšgrupā (tabulās un grafikos apzīmēts ar "N") un rezultātu procentos. Izmantojot šos lielumus, tabulas attiecīgajā iedaļā var atrast statistiskās mērījuma kļūdas robežas +/- procentos ar 95% varbūtību.

Statistiskā kļūda tiek aprēķināta pēc formulas: $SK = q \times \sqrt{\pi \times (100 - \pi) / n}$

kur :

SK - statistiskā kļūda

q - koeficients, kas pie 95% varbūtības ir vienāds ar 1.96

π - pētījumā iegūtais respondentu atbilžu procentuālais sadalījums

n - respondentu skaits

Pētījuma rezultātu statistiskās kļūdas novērtēšanas tabula (ar 95 % varbūtību)

Atbilžu sadalījums %	Respondentu skaits (n=)									
	50	75	100	200	300	400	500	600	700	750
2 vai 98	3,9	3,2	2,7	1,9	1,6	1,4	1,2	1,1	1,0	1,0
4 vai 96	5,4	4,5	3,8	2,7	2,2	1,9	1,7	1,6	1,5	1,4
6 vai 94	6,6	5,4	4,7	3,3	2,7	2,3	2,0	1,9	1,8	1,7
8 vai 92	7,5	6,1	5,3	3,8	3,1	2,7	2,4	2,2	2,0	1,9
10 vai 90	8,3	6,8	5,9	4,2	3,4	2,9	2,6	2,4	2,2	2,1
12 vai 88	9,0	7,4	6,4	4,5	3,7	3,2	2,9	2,6	2,4	2,3
15 vai 85	9,9	8,0	7,0	5,0	4,0	3,5	3,1	2,9	2,6	2,6
20 vai 80	11,1	9,1	7,8	5,5	4,5	3,9	3,5	3,2	3,0	2,9
25 vai 75	12,0	9,8	8,5	6,0	4,9	4,2	3,8	3,5	3,2	3,1
30 vai 70	12,7	10,4	9,0	6,4	5,2	4,5	4,0	3,7	3,4	3,3
35 vai 65	13,2	10,8	9,4	6,6	5,4	4,7	4,2	3,8	3,5	3,4
40 vai 60	13,6	11,1	9,6	6,8	5,5	4,8	4,3	3,9	3,6	3,5
45 vai 55	13,8	11,3	9,8	6,9	5,6	4,9	4,4	4,0	3,7	3,6
50 vai 50	13,9	11,3	9,8	6,9	5,7	4,9	4,4	4,0	3,7	3,6

Piemēram: ja no visiem aptaujātajiem respondentiem (n=309) tiek iegūts sadalījums 57%, kas uzskata, ka uzņēmumam nepieciešamo darbinieku pieejamība šobrīd darba tirgū ir nepietiekama, tad ar 95% varbūtību var teikt, ka rezultātu precizitātes intervāls ir +/-5,6%. Tas nozīmē, ka mērķa grupas, kas darbinieku pieejamību uzskata par nepietiekamu, lielums ir no 51,4% līdz 62,6%.

7.3. Pielikums 3: Radošo industriju uzņēmēju un ekspertu diskusiju ceļvedis

Radošo industriju vērtējums kopumā

- (1) Kā jūs kopumā vērtējat radošo industriju esošo situāciju Latvijā? Kas vērtējams pozitīvi, kas – negatīvi?
- (2) Vai radošo industriju situācija Latvijā ir būtiski atšķirīga no citām nozarēm? Kas ir būtiskākās radošo industriju situācijas atšķirības?
- (3) Jūsaprāt, cik sekmīga ir bijusi radošo industriju attīstība Latvijā līdz šim? Kas uzskatāms par būtiskākajiem radošo industriju sasniegumiem? Un kas – par būtiskākajām neveiksmēm?
- (4) Kas ir būtiskākie radošo industriju attīstības šķēršļi šobrīd? Cik lielā radošo industriju attīstības iespējas ietekmē ārēji apstākļi (nodokļu sistēma, darbaspēka pieejamība, situācija tirgū kopumā u.tml.), cik – iekšēji (uzņēmēju zināšanas, prasmes, kompetence u.tml.)?
- (5) Jūsaprāt, kas ir Latvijas radošo industriju būtiskākās konkurētspējas priekšrocības, salīdzinot ar citām valstīm?
- (6) Kādi ir Jūsu novērojumi, cik lielā mērā radošās industrijas Latvijā ir orientētas uz peļņas gūšanu kā mērķi? Vai arī tās ir vairāk sociālas un brīvā laika aktivitātes, kur uzņēmējdarbības aspektam ir sekundāra nozīme? Cik lielā mērā radošās industrijas vispār var tikt uzskatītas par uzņēmējdarbības un ekonomikas nozari?
- (7) Kuras Baltijas jūras reģiona valstis un/vai pilsētas ir galvenās Latvijas un Rīgas konkurentes radošo industriju jomā? Kāpēc tieši šīs?

Radošo industriju attīstības potenciāls

- (8) Jūsaprāt, vai un kāds ir Latvijas radošo industriju attīstības potenciāls? Kurās nozarēs varētu būt lielākais izaugsmes potenciāls? Kādēļ tieši šajās?
- (9) Kas ir būtiskākie radošo industriju attīstības priekšnosacījumi? Kādas atbalsta aktivitātes visbūtiskāk veicinātu radošo industriju attīstību? Kādas atbalsta aktivitātes varētu veikt (a) valsts līmenī, (b) pašvaldību līmenī? Un ko varētu darīt paši radošo industriju pārstāvji nozares attīstības veicināšanai?
- (10) Jūsaprāt, kādiem jābūt Kultūras ministrijas stratēģiskajiem mērķiem radošo industriju jomā? Kāpēc tieši šiem?
- (11) Kas būtu jādara Kultūras ministrijai, lai Latvija būtu starp vadošām radošo industriju valstīm Baltijas jūras reģionā?
- (12) Kas būtu jādara Ekonomikas ministrijai, lai veicinātu investīciju piesaisti radošo industriju nozarēm?
- (13) Un kas būtu jādara Izglītības ministrijai, lai uzlabotu radošo industriju zināšanas, kompetences un radošumu?
- (14) Kādi atbalsta instrumenti būtu jāievieš, lai kāpinātu jaunu uzņēmumu rašanos radošo industriju nozarēs?

Radošo industriju eksporta potenciāls

- (15) Kāds ir Latvijas radošo industriju eksporta potenciāls? Kurās nozarēs tas ir vislielākais?
- (16) Kas ir būtiskākie radošo industriju eksporta attīstības šķēršļi šobrīd?
- (17) Kuras valstis varētu būt prioritāras Latvijas radošo industriju eksporta attīstībā? Kādēļ tieši šīs?
- (18) Kādas atbalsta aktivitātes visbūtiskāk veicinātu radošo industriju eksportu? Kādas atbalsta aktivitātes varētu veikt (a) valsts līmenī, (b) pašvaldību līmenī? Un ko varētu darīt paši radošo industriju pārstāvji nozares eksporta potenciāla attīstīšanā?

Radošo industriju sinerģija ar citām nozarēm

- (19) Cik lielā mērā radošās industrijas Latvijā ir atvērtas sadarbībai ar citām nozarēm? Kā jūs kopumā vērtējat radošo industriju sadarbību ar citām nozarēm? Vai ir kādi labie un sliktie piemēri?
- (20) Vai un kāds ir Latvijas radošo industriju un citu nozaru sadarbības potenciāls? Vai ir kādas neizmantotas iespējas, kas būtu veicināmas?
- (21) Cik lielā mērā radošo industriju uzņēmēji sadarbojas ar izglītības, zinātnes un pētniecības institūcijām? Kāda veida sadarbība tā visbiežāk ir?
- (22) Cik lielā mērā jūs saskatāt radošo industriju attīstības potenciālu tieši sinerģijā ar citām nozarēm?

- (23) Jūsaprāt, kuras radošo industriju nozares var dot visbūtiskāko ieguldījumu Latvijas ražotāju eksportspējas veicināšanā?
- (24) Kāda veida atbalsta aktivitātes būtu nepieciešamas radošo nozaru sinerģijas veicināšanai? No valsts, pašvaldību puses?
- (25) Kādi būtu jūsu ieteikumi produktīvas sadarbības veicināšanai starp kultūras, izglītības, uzņēmējdarbības un zinātnes sektoriem? Kam ar ko būtu jāsadarbojas? Kāpēc? Un kāda loma būtu jāuzņemas Kultūras ministrijai?

Radošo industriju finanšu un nefinanšu atbalsts

- (26) Kā jūs kopumā vērtējat radošajām industrijām šobrīd pieejamo finanšu atbalstu? Kas vērtējams pozitīvi, kas – negatīvi?
- (27) Un kā jūs vērtējat nefinanšu atbalsta (konsultācijas, apmācības, mentoringi u.tml.) pieejamību? Kas vērtējams pozitīvi, kas – negatīvi?
- (28) Kādi atbalsta veidi ir visbūtiskākie radošo industriju uzņēmumiem Latvijā?
- (29) Vai ir kādas reģionālas atšķirības atbalsta vajadzībās un piedāvājumā? Kādas?
- (30) Vai finanšu atbalsta pieejamību radošajām industrijām ir ietekmējuši to saņemšanas nosacījumi (ES fondu programmās u.c. atbalsta instrumentos)? Ja jā – kādi nosacījumi ir visbūtiskāk ierobežojuši atbalsta saņemšanas iespējas nozarē?

7.4. Pielikums 4: Radošo industriju uzņēmēju un ekspertu diskusiju dalībnieku saraksts

Nr.	Vārds, uzvārds	Uzņēmums, organizācija	Amats
1.	Laimdota Lapiņa	Cēsu kultūras un tūrisma centrs	Kultūras nodaļas vadītāja
2.	Karīne Cercina	Valmieras kultūras un mākslas fonds	Valdes locekle
3.	Toms Upners	Valmieras kultūras centrs	Direktora vietnieks
4.	Agnese Grunte	Vidzemes kultūras un mākslas biedrība „Harmonija”	Projektu vadītāja
5.	Māris Ozols	Valmieras biznesa un inovāciju inkubators	Projektu vadītāja
6.	Aldis Ermanbriks	Rīgas skaņu ierakstu studija	Vadītājs
7.	Ausma Viļumsone	RTU Tekstilmateriālu tehnoloģiju un dizaina institūts	Direktore
8.	Guna Zučika	Grupa „Prāta Vētra”	Starptautisko attiecību menedžere
9.	Guntis Trekteris	SIA „Ego Media”	Filmu producentis
10.	Gvido Zilūzis	Latvijas Televīzija	Televīzijas producentis
11.	Ieva Romānova	Kinematogrāfistu savienība	Filmu māksliniece, LKS priekšsēdētāja
12.	Liene Kuplā	„Creative Andrejsala” biznesa inkubators	Izpilddirektore
13.	Lilita Sparāne	Latvijas IT klasteris, Radi!2013	Izpilddirektore, vadītāja
14.	Mikēlis Baštiks	SIA „ASKETIC”	Dizaineris
15.	Zanda Saulīte	Latvijas Republikas Kultūras ministrija	Vecākā referente
16.	Dace Pugača	Latvijas Grāmatizdevēju asociācija	Izpilddirektore
17.	Jānis Gailītis	Latvijas Mākslas akadēmija	Dizaina nodaļas projekta vadītājs
18.	Liene Jākobsone	SIA „SAMPLING”	Arhitekte, dizainere
19.	Ligija Braža	SIA „Dekolserviss”	Direktore
20.	Modris Dzerkalis	SIA „Domīņa TEV”	Direktors
21.	Oskars Žigurs	SIA „Inovāciju projekti”	Līdzīpašnieks
22.	Sandra Ošiņa	SIA „Meritus foto un dizains”	Māksliniece
23.	Skaidrīte Naumova	Grāmatu apgāds „Madris”	Direktore
24.	Vilnis Kalnaellis	Filmu studija „RIJA”	Vadītājs
25.	Vladimirs Vorohobovs	IK „LIDESA”	Izgudrotājs
26.	Renāte Punka	Latvijas Grāmatizdevēju asociācija	Valdes priekšsēdētāja
27.	Baiba Morkāne	Galerija „Bastejs un Partneri”	Vadītāja
28.	Andra Rācenāja	SIA „ROSBYdesign”	Interjeru arhitekte, mēbeļu dizainere
29.	Andrejs Broks	Latvijas Dizaineru savienība	Priekšsēdētājs
30.	Bruno Vāvers	SIA „MAMMU production”	Projekta vadītājs
31.	Dace Bluķe	Latvijas Radošo savienību padome	Valdes priekšsēdētāja
32.	Dāvis Kaņepe	Kaņepes kultūras centrs	
33.	Ieva Bečere	LPUA	Izpilddirektore
34.	Ingrīda Zābere	tērpu kolekcija RECYCLED	Dizainere
35.	Laura Saliniece	Ekonomikas ministrija, Uzņēmējdarbības konkurētspējas departaments, Inovācijas nodaļa	Vecākā referente
36.	Liene Andersone	SIA „Lēny Tomy Factory”	Līdzīpašniece
37.	Marta Bušeniece	Latvijas Radošo savienību padome	
38.	Una Vanaga	Ekonomikas ministrija, Uzņēmējdarbības konkurētspējas departaments, Inovācijas nodaļa	Vadītāja

7.5. Pielikums 5: Radošo industriju uzņēmēju un ekspertu diskusiju tēzes

„Tas ko mēs uzskatām, lai attīstītos konkrēti dizaina jomā, trūkst ātrās prototipēšanas laboratorijas, ja. Nav pieejama tāda lieta, lai varētu ātri testēt ideju, jau tirgū pārbaudītu uz mērķauditoriju, uzzināt viņu lomu, attīstīt vairāk prototipus, lai varētu palaist ražošanā. Un materiālu bibliotēkas, lai varētu, nu teiksim, piedāvāt pakalpojumu konkrētam produktam. Dažādu materiālu izstrāde, dažādu materiālu inovācija. Teiksim, vai tas ir tikai koks vai dzelzis, bet tur var būt arī iespēja daudz dažādu materiālu. Līdz ar to, arī palīdzēt uzņēmējam attīstīt ražošanu kaut kādā konkrētā materiālā.”
„Ir jāizvērtē tie projekti kur, lūk tanī, tanī vai tanī, nu no tādas Kultūras ministrijas vai valsts viedokļa, nu tad iegāžam tur, un tad prasam arī, bet prasam tad arī atdevi. Bet tad iedodam tā, lai kaut ko realizētu, citādi iedod piecus santīmus un grib kā Holivudā. Nu nebūs tā. Tā tas nav iespējams.”
„Gribēju piebilst, ka patiesībā valstij ir milzīgi instrumenti rokās un nevajadzētu mums te nemaz stāvēt, un lūgties visu laiku kaut ko kultūrkapitālfondam, vai vēl kaut kam. Mēs ļoti labi tiktu galā ar atbalstītājiem, ja viņiem būtu jūtamas atlaides nodokļos, vai kādas citas priekšrocības. Kāpēc viņiem būtu izdevīgi atbalstīt kultūras jomu, ja nav, vai tas ir mūzikā vai kino, vai grāmatās, vienalga kurā jomā, ja būtu kopumā šī te stratēģija. Ka tie biznesi, kuri ražo un kuri pelna, un kuriem ir šī peļņa. Ja viņi viņu var ieguldīt projektos, reizē gan kultūru atbalstot, gan ceļot savu imidžu, tai pašā laikā arī tīri pragmatiski. Ja viņiem ir nodokļu atlaides, vai kādas citas privilēģijas, tāpēc ka viņi atbalsta, tad es domāju, ka nebūtu tik daudz jāklaūvē pie valsts durvīm.”
„Nu mēs esam tie, kas strādā vai rada intelektuālo īpašumu. Un par to tad, nupatās arī daudz esam runājuši, bet tai pašā laikā valstiskā līmenī vajadzētu izdarīt vienu nelielu soli. Ielikt mācību programmās, skolās, iespēju apgūt to, kas tas ir, ar ko tas atšķiras no parastā īpašuma. Būtibā, stundu vai divas, bet izglītot skolēnus no bērna kājas, lai saprastu, kas ir intelektuālais īpašums, lai mums nav pēc tam, tad kad ir izauguši lieli un brīnās, un tai pašā laikā strādā biznesā un rīkojās ar citu radīto, bez sapratnes par, ka to arī kāds ir radījis. Ka tiem arī, kaut kas par to pienākas.”
„Diemžēl, mūsu ministri ikdienā runājas, bet kopumā, ja min kādu no šīm nozarēm, tad ir ak, šī jau ir Kultūras ministrijai. Lūk, tur ir tas moments, tur viņi grib redzēt to melno darbu. Tur viņi negrib dzirdēt vārdu māksla vai kultūra. Viņi grib redzēt melno darbu, ar ko var eksportēt un ar ko var pacelt. Nu kamēr nebūs mūsu Ekonomikas ministrijas atbalsta. Jo no tās puses ir jābūt sapratnei, ka radošās industrijas spēj arī radīt, ražot un pārdot. Ražot nevis produktu, kā varbūt tikai galdu, lai arī dizaineru darbs, bet tomēr, lai arī šīs industrijas. Līdz ar to, es domāju, ka kamēr Ekonomikas ministrija neapņems to, ka šis ir viens no spēkiem apvienojoties, tad tas dialogs tāds diezgan bremsēts ir.”
„Man, teiksim, būtu ieteikumi, tas noteikti būtu šai ekonomikas ministrijai, kas administrē šos Eiropas fondus, kad pārskatīt tieši radošajām industrijām šos noteikumus. Tādēļ, ka ir skaidrs, ka nevienā radošā industrijā nebūs tāds apgrozījums, lai viņa varētu dabūt lielāku šo atbalstu, kā tas ir mežniecībā, vai kādā no citām. Varbūt pārskatīt, šos kritērijus, kad ir, viens, ja ir šī radošā industrija, intelektuālais īpašums, plus pievienotā vērtība, ka tas ir kaut kāds plus punkts.”
„Attiecībā uz servisu, mums ir izmantots darba spēks, un šie darba spēka nodokļi padara mūs samērā nekonkurētspējīgus, jo mums nozarē ir bijuši vairāki gadījumi, kad Rumānija, Čehija, pat kaut kādas citas valstis izkonkurē Latviju. Tieši cenu ziņā un tas attiecas tieši uz darba spēku nodokļiem, samaksu.”
„Vajadzētu daudz veidot rezidenču centrus, kur piesaistīt speciālistus un veidot ar viņiem kopā programmas, lai attīstītos vietējās mākslas skolas. Sataisīt tādu eko sistēmu, kas atdod, atbalsta, dod atbalstu. Piemēram, Ventspilī ir rakstnieku nams, Aizputē ir tā Serde utt. Jāatrod veids kā piesaistīt augstas klases speciālisti, kas radītu darbus, kas potenciāli būtu komercializējami, vai piesaistītu tūristus. Jāskatās, kurā no jomām tie strādātu.”
„Ja izdotos dabūt finansējumu, kur ir mūzikas eksporta aģentūra, kur ir modes eksporta aģentūra, filmas, reklāmas, viss kopā. Šādām vienībām izdotos dabūt finansējumu, neko vairāk man liekas nemaz nevajadzētu.”
„Ja runā par Liaa, varbūt vajadzētu mainīt intensitāti, jo šobrīd ir nolobējuši, teiksim, metālapstrāde un kokrūpniecība, ka viņu intensitāte viņu projektos atbalsta 80% un 20 % viņiem pašiem līdzfinansējums. Visām pārējām situācijām ir 50/50, nu, tās samaksājāmās lietas. Un šite vajadzētu tomēr – tā problēma mazajiem uzņēmējiem, ka viņiem tie 50% ir milzu nauda un viņš nekad to nevar atrast. Ka vajadzētu vienkārši varbūt mainīt, nu, bet to var darīt tikai Ekonomikas ministrija – mainīt to maziem uzņēmumiem līdzfinansējuma to proporcionalitāti, respektīvi, nomainīt nevis 50/50, bet nomainīt, piemēram, 80% vai 90% ir valsts finansējums un 10% vai 20% finansē mazais uzņēmums. Un tā tā situācija mainītos.”
„Mums ir ļoti vāji attīstīts mecenātisma institūts kultūras jomā. Sportu mēs varam atbalstīt pietiekami daudz, bet kultūras projektiem, kas ir īstenībā nacionālā identitāte, mums tas institūts – viņš kaut kā nav pietiekami spēcīgs izveidojies. Tāpēc Ekonomikas Ministrijai un Finanšu ministrijai varbūt ir tomēr kaut kā jāpārskata tad tie labvēlīguma statusi jeb kaut kādām bankām ir jāuzliek par pienākumu, var ieteikt uzlikt par pienākumu, izveidot katrai šo fondu, kurš tiešām novirzītu nacionālās identitātes programmām, kultūras programmām, šādām lietām.”
„Faktiski, secinām to, ka nav šīs sasaistes pietiekoši starp Kultūras un Ekonomikas ministriju līdz šim bijis, tādā mērā, lai šī darbība tiktu nodrošināta, veicināta, it sevišķi tāpēc, ka uzsvars ir tieši uz pievienoto vērtību visā tautsaimniecībā – likt viņiem saprast, kas ir šī pievienotā vērtība, kas ir inovācija, skatīties jaunus labojumus industriālajai politikai.”

7.6. Pielikums 6: 2007.-2013.g. plānošanas periodā pieejamās finansēšanas programmas

7.6.1. Finansēšanas programmas radošo industriju attīstībai

Latvijas mērogā pieejamais finansējums un nosacījumi tā saņemšanai

Valsts Kultūrkapitāla fonda mērķprogramma Dizaina un arhitektūras nozares eksportspējas veicināšana		
Mērķis	Atbalstīt dalību starptautiskās izstādes, ceļojošo izstāžu veidošanu, reprezentatīvu (digitālu) datu bāzes veidošanu, kā arī projektus, kas veicinātu Rīgas kā kultūras galvaspilsētas atpazīstamību dizaina un arhitektūras jomā.	
Attiecināmās izmaksas / atbalsta veids	Komandējumu izmaksas Izstāžu veidošana un organizēšana	
Atbalsta saņemšanas nosacījumi		
Atbalsta saņēmēja juridiskais statuss	Komersants Biedrība Nodibinājums	
Uzņēmuma lielums	Mikro Mazais Vidējais Lielais	
Projekta īstenošanas vieta	Latvijas Republikas teritorija	
Projekta īstenošanas nozare	Dizaina nozare Arhitektūra	
Sadarbības partneri	-	
Citi būtiski nosacījumi	-	
Finansējums		
Finansējuma apjoms vienam projektam	Minimālais	Maksimālais
	-	-
Atbalsta intensitāte	- (atkarībā no projekta)	
Kopējais programmā pieejamais finansējums	20 000 LVL	
Papildus informācija		
Kur var saņemt informāciju?	Valsts kultūrkapitāla fonds (VKKF), Vīlandes iela 3, Rīga Tālrunis: +371 67503177 E-pasts: kkf@kkf.lv Mājaslapa: http://www.kkf.lv/#2443	
Aktuālie projektu konkursi	2013. gadā turpinās projektu pieteikumu iesniegšana	

Valsts Kultūrkapitāla fonda mērķprogramma Radošo industriju pilotprojektu konkurss	
Mērķis	Atbalstīt jaunrades projektus un inovācijas kultūras radošo industriju jomā, kam ir potenciāls radīt produktus ar augstu pievienoto vērtību, finansējot produktu vai pakalpojumu (arī – biznesa ideju) izstrādi.
Attiecināmās izmaksas / atbalsta veids	Jauna produkta vai pakalpojuma izstrādes izmaksas Mārketinga izmaksas Iekārtu iegāde Licenču iegāde Mājaslapas izstrāde Preču zīmju un patentu reģistrēšanas izmaksas
Atbalsta saņemšanas nosacījumi	
Atbalsta saņēmēja juridiskais statuss	Komersants Biedrība Nodibinājums
Uzņēmuma lielums	Mikro Mazais Vidējais

Valsts Kultūrkapitāla fonda mērķprogramma Radošo industriju pilotprojektu konkurss		
	Lielais	
Projekta īstenošanas vieta	Latvijas Republikas teritorija	
Projekta īstenošanas nozare	Radošās nozares	
Sadarbības partneri	-	
Citi būtiski nosacījumi	Projekta realizācijas maksimālais termiņš ir 12 mēneši	
Finansējums		
Finansējuma apjoms vienam projektam	Minimālais	Maksimālais
	-	5 000 LVL
Atbalsta intensitāte	- (atkarībā no projekta)	
Kopējais programmā pieejamais finansējums	100 000 LVL	
Papildus informācija		
Kur var saņemt informāciju?	Valsts kultūrkapitāla fonds (VKKF), Vīlandes iela 3, Rīga Tālrunis: +371 67503177 E-pasts: kkf@kkf.lv Mājaslapa: http://www.kkf.lv/#2444	
Aktuālie projektu konkursi	2013. gadā turpinās projektu pieteikumu iesniegšana	

Biznesa inkubators Creative Andrejsala (SIA „HUB Rīga”)		
Mērķis	Biznesa inkubators ir kompetentu speciālistu un infrastruktūras apvienojums, kas palīdz attīstīt perspektīvas un inovatīvas biznesa idejas un pārvērst tās veiksmīgā un eksportspējīgā uzņēmumā, nodrošinot tam finansiālu un ekonomisku patstāvību.	
Attiecināmās izmaksas / atbalsta veids	Telpu noma Komunālie pakalpojumi Sekretariāts Biznesa konsultāciju izmaksas Grāmatvedības pakalpojumi Juridiskie pakalpojumi	
Atbalsta saņemšanas nosacījumi		
Atbalsta saņēmēja juridiskais statuss	Komeršsabiedrība	
Uzņēmuma lielums	Mikro Mazais	
Projekta īstenošanas vieta	Rīga	
Projekta īstenošanas nozare	Radošās nozares, piemēram Literatūra, prese un poligrāfija; Vizuālā māksla; Audiomāksla; Audiovizuālā māksla; TV, radio un interaktīvie mediji; Reklāma; Izpildītājmāksla; Kultūras saglabāšana, izplatīšana un izglītība; Atpūta, izklaide un citas kultūras darbības	
Sadarbības partneri	-	
Citi būtiski nosacījumi	Jauniem uzņēmumiem, kas reģistrēti komercreģistrā ne ilgāk par 2 gadiem.	
Finansējums		
Finansējuma apjoms vienam projektam	Minimālais	Maksimālais
	-	-
Atbalsta intensitāte	30% - 85% (atkarībā no uzņēmuma vecuma un darbības laika)	
Papildus informācija		
Kur var saņemt informāciju?	Rihards Zariņš, biznesa inkubatora vadītājs Andrejostas iela 4a, Rīga, LV-1045 E-pasts: 194ndustr@creativeandrejsala.lv	

Biznesa inkubators Creative Andrejsala (SIA „HUB Riga”)	
	Liene Kuplā, projektu vadītāja E-pasts: liene@creativeandrejsala.lv Mājas lapa: http://www.creativeandrejsala.lv
Aktuālie projektu konkursi	Atbalsts tiek sniegts

Programma „Brigāde”		
Mērķis	Mērķis ir atbalstīt radošu, ilgtspējīgu uzņēmējdarbību, kas balstīta mākslā un kultūrā, kā arī risina sociālos jautājumus un uzlabo vietējo kopienu dzīves kvalitāti.	
Attiecināmās izmaksas / atbalsta veids	Apģrozāmie līdzekļi	
Atbalsta saņemšanas nosacījumi		
Atbalsta saņēmēja juridiskais statuss	Komersants Privātpersona	
Uzņēmuma lielums	Mikro Mazais Vidējais	
Projekta īstenošanas vieta	Latvijas Republikas teritorija	
Projekta īstenošanas nozare	Radošās nozares Neatbalstāmās nozares: alkoholisko dzērienu ražošana; tabakas izstrādājumu ražošana; azartspēles un derības; ar intīma rakstura izklaidi saistīta nozare	
Sadarbības partneri	-	
Citi būtiski nosacījumi	Terminš granta izlietošanai – 6 mēneši	
Finansējums		
Finansējuma apjoms vienam projektam	Minimālais	Maksimālais
	2 500 LVL	5 000 LVL
Atbalsta intensitāte	80%	
Papildus informācija		
Kur var saņemt informāciju?	Laikmetīgās mākslas centrs, Alberta iela 13, Rīga e-pasts: brigade@lcca.lv Tālr.: + 371 22 018 133 Mājaslapa: www.brigade.lv	
Aktuālie projektu konkursi	Konkurss noslēdzies	

Nacionālā Kino centra projektu konkursi	
Mērķis	Konkursu mērķis ir sniegt atbalstu kino veidošanai
Attiecināmās izmaksas / atbalsta veids	Filmēšanas izmaksas Ārpakalpojumi
Atbalsta saņemšanas nosacījumi	
Atbalsta saņēmēja juridiskais statuss	Komersants Biedrība Nodibinājums
Uzņēmuma lielums	Mikro Mazais Vidējais Lielais
Projekta īstenošanas vieta	Latvijas Republikas teritorija
Projekta īstenošanas nozare	Kinematogrāfija
Sadarbības partneri	-
Citi būtiski nosacījumi	-

Nacionālā Kino centra projektu konkursi		
Finansējums		
Finansējuma apjoms vienam projektam	Minimālais	Maksimālais
	Atkarībā no konkursa	Atkarībā no konkursa
Atbalsta intensitāte	Atkarībā no konkursa	
Papildus informācija		
Kur var saņemt informāciju?	Nacionālais Kino centrs, Peitavas 10/12, Rīga Tālr: 6735 8878 E-pasts: nfc@nfc.gov.lv Mājaslapa: http://www.nfc.lv/info/?mnu_id=367	
Aktuālie projektu konkursi	Projektu pieteikumu iesniegšana turpinās	

Rīgas pilsētas pašvaldības līdzfinansējuma programma „Rīgas filmu fonds”		
Mērķis	Programmas mērķis – veicināt ārvalstu filmu uzņemšanu Rīgā, radīt jaunas darba vietas, piesaistīt investīcijas Rīgai, veicināt nacionālās kino industrijas attīstību, popularizēt Rīgu ārvalstīs.	
Attiecināmās izmaksas / atbalsta veids	Izmitināšanas izmaksas (viesnīca, apartamentu īre) Tehnikas noma Transporta izdevumi Ēdināšanas pakalpojumi Apsardzes pakalpojumi Telekomunikācijas Telpu īre Filmēšanas izmaksas Ārpakalpojumi Honorāri	
Atbalsta saņemšanas nosacījumi		
Atbalsta saņēmēja juridiskais statuss	Komersants	
Uzņēmuma lielums	Mikro Mazais Vidējais Lielais	
Projekta īstenošanas vieta	Rīga	
Projekta īstenošanas nozare	Kinematogrāfija	
Sadarbības partneri	-	
Citi būtiski nosacījumi	-	
Finansējums		
Finansējuma apjoms vienam projektam	Minimālais	Maksimālais
	-	800 000 LVL
Atbalsta intensitāte	20%	
Papildus informācija		
Kur var saņemt informāciju?	Rīgas dome, Kungu iela 7/9, Rīga Tālr.: 67037659 E-pasts: Dace.Lesinska@riga.lv Mājaslapa: https://www.riga.lv/LV/Channels/Business/atbalsts/filmu_fonds/default.htm	
Aktuālie projektu konkursi	Tuvākā projektu pieteikumu kārtā gaidāma 2014. gadā.	

Eiropas mērogā pieejamais finansējums un nosacījumi tā saņemšanai

Eiropas Savienības audiovizuālās jomas atbalsta programma „MEDIA”	
Mērķis	Saglabāt un veicināt Eiropas kultūras daudzveidību un tās kinematogrāfisko un audiovizuālo mantojumu, kā arī nodrošināt šī mantojuma pieejamību visā Eiropas Savienībā un sekmēt starpkultūru dialogu, palielināt Eiropas audiovizuālo darbu apriņķi Eiropas Savienībā un ārpus

Eiropas Savienības audiovizuālās jomas atbalsta programma „MEDIA”		
	tās, stiprināt Eiropas audiovizuālā sektora konkurētspēju atvērta un konkurētspējīga kopējā tirgus ietvaros.	
Attiecināmās izmaksas / atbalsta veids	Audiovizuālu projektu izstrāde Filmu izplatīšana Audiovizuālo darbu popularizēšana un festivāli Apmācības Jauno tehnoloģiju pielietošana	
Atbalsta saņemšanas nosacījumi		
Atbalsta saņēmēja juridiskais statuss	Komerccabiedrība Privātpersona	
Uzņēmuma lielums	-	
Projekta īstenošanas vieta	Latvijas Republikas teritorija (projekta aktivitātes var tikt īstenotas ārpus Latvijas Republikas teritorijas)	
Projekta īstenošanas nozare	Audiovizuālās kultūras nozares	
Sadarbības partneri	Atkarībā no projekta veida var būt nepieciešami starptautiski sadarbības partneri	
Citi būtiski nosacījumi	Projekta maksimālais ilgums 30 mēneši	
Finansējums		
Finansējuma apjoms vienam projektam	Minimālais	Maksimālais
	5 000 EUR	50 000 EUR
Atbalsta intensitāte	50%, īpašos gadījumos var lemt par šīs daļas paaugstināšanu līdz 75%	
Papildus informācija		
Kur var saņemt informāciju?	MEDIA Desk, Peitavas iela 10/12, Rīga Tālr.: (+371) 6735 8857 E-pasts: mediadesk@nfc.gov.lv Mājaslapa: www.mediadesklatvia.eu	
Aktuālie projektu konkursi	Projektu pieteikumu iesniegšana turpinās līdz 01.12.2013.	

Programma „MEDIA Mundus”		
Mērķis	Saglabāt un veicināt Eiropas kultūras daudzveidību un tās kinematogrāfisko un audiovizuālo mantojumu, kā arī nodrošināt šī mantojuma pieejamību visā Eiropas Savienībā un sekmēt starpkultūru dialogu, palielināt Eiropas audiovizuālo darbu apriņķi Eiropas Savienībā un ārpus tās, stiprināt Eiropas audiovizuālā sektora konkurētspēju atvērta un konkurētspējīga kopējā tirgus ietvaros.	
Attiecināmās izmaksas / atbalsta veids	apmācības filmu popularizēšanas un izplatīšanas projekti	
Atbalsta saņemšanas nosacījumi		
Atbalsta saņēmēja juridiskais statuss	Komerccabiedrība Privātpersona	
Uzņēmuma lielums	-	
Projekta īstenošanas vieta	Starptautisks sadarbības projekts	
Projekta īstenošanas nozare	Audiovizuālās kultūras nozares	
Sadarbības partneri	Vismaz 3 starptautiski sadarbības partneri	
Citi būtiski nosacījumi	Programma vērsta uz sadarbību starp Eiropas un trešajām valstīm	
Finansējums		
Finansējuma apjoms vienam projektam	Minimālais	Maksimālais
	-	-
Atbalsta intensitāte	50-70% atkarībā no pasākuma	
Kopējais programmā pieejamais finansējums	15 000 000 EUR	
Papildus informācija		
Kur var saņemt informāciju?	MEDIA Desk, Peitavas iela 10/12, Rīga Tālr.: (+371) 6735 8857 E-pasts: mediadesk@nfc.gov.lv Mājaslapa: www.mediadesklatvia.eu	

Programma „MEDIA Mundus”		
Aktuālie projektu konkursi	Ilgadējs konkurss	
Mūžizglītības programma Caurviju programma Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas		
Mērķis	Veicināt pieaugušo izglītības pieejamību un piedāvājumu; veicināt jauninājumu, netradicionālu pieeju un alternatīvo mācību metožu ieviešanu pieaugušo izglītībā.	
Attiecināmās izmaksas / atbalsta veids	IKT risinājumu izstrāde izglītībai	
Atbalsta saņemšanas nosacījumi		
Atbalsta saņēmēja juridiskais statuss	Komerccabiedrība Privātpersona Cita pieaugušo izglītībā iesaistīta juridiska persona	
Uzņēmuma lielums	-	
Projekta īstenošanas vieta	Latvijas Republikas teritorija Citas ES dalībvalstis	
Projekta īstenošanas nozare	Izglītība	
Sadarbības partneri	Atkarībā no projekta veida, vismaz 3 starptautiski sadarbības partneri	
Citi būtiski nosacījumi		
Finansējums		
Finansējuma apjoms vienam projektam	Minimālais	Maksimālais
	-	500 000 EUR
Atbalsta intensitāte	75%	
Papildus informācija		
Kur var saņemt informāciju?	Valsts izglītības un attīstības aģentūra, Leonardo da Vinci un Grundtvig nodaļa, Valņu iela 1, Rīga Tālr.: +371 67830834 E-pasts: info@viaa.gov.lv Mājaslapa: http://viaa.gov.lv/lat/muzizglitibas_programma/macibu_braucieni/par_macibu_braucieniem/	
Aktuālie projektu konkursi	Konkurss noslēdzies	

Ziemeļvalstu un Baltijas valstu mobilitātes programma „Kultūra”		
Mērķis	Izveidot pamatu inovatīvai, dinamiskai Ziemeļvalstu un Baltijas valstu mākslas un kultūras dzīvei.	
Attiecināmās izmaksas / atbalsta veids	Komandējuma izdevumi (ceļa izdevumi, nakšņošana, dienas nauda)	
Atbalsta saņemšanas nosacījumi		
Atbalsta saņēmēja juridiskais statuss	Privātpersona	
Uzņēmuma lielums	-	
Projekta īstenošanas vieta	Latvijas Republikas teritorija (projekta aktivitātes var tikt īstenotas ārpus Latvijas Republikas teritorijas)	
Projekta īstenošanas nozare	Visas mākslas nozares	
Sadarbības partneri	-	
Citi būtiski nosacījumi	Mērķauditorija ir profesionāli mākslinieki un citi radošo profesiju pārstāvji. Maksimālais projekta īstenošanas termiņš 1 cilvēkam – 1 gads	
Finansējums		
Finansējuma apjoms vienam projektam	Minimālais	Maksimālais
	-	No 25 000 EUR līdz 150 000 EUR (atkarībā no apakšaktivitātes)
Atbalsta intensitāte	No 50% līdz 70% (atkarībā no apakšaktivitātes)	
Papildus informācija		
Kur var saņemt informāciju?	Ziemeļu Ministru padomes birojs Latvijā Marijas iela 13/3, Rīga	

Ziemeļvalstu un Baltijas valstu mobilitātes programma „Kultūra”	
	e-pasts: info@norden.lv Tālr.: +371 67820089 Mājaslapa: http://www.norden.lv/lv/grantu-programmas/kultura
Aktuālie projektu konkursi	Projektu pieteikumu iesniegšanas termiņš 30.10.2013.

7.6.2. Finanšu instrumenti uzņēmējdarbības attīstībai kopumā

Latvijas mērogā pieejamais finansējums un nosacījumi tā saņemšanai

VAS „Latvijas Hipotēku un zemes banka” programma „MVU izaugsmes aizdevums” Aizdevums investīcijām		
Mērķis	Uzlabot Latvijā reģistrētu saimnieciskās darbības veicēju pieeju finansējumam, lai atjaunotu un veicinātu Latvijas tautsaimniecības attīstību.	
Attiecināmās izmaksas / atbalsta veids	Iekārtu iegāde Investīcijas uzņēmējdarbībā	
Atbalsta saņemšanas nosacījumi		
Atbalsta saņēmēja juridiskais statuss	Komerccabiedrība Individuālais komersants Kooperatīvā sabiedrība	
Uzņēmuma lielums	Mikro Mazais Vidējais (Tikai mikro un mazie komersanti atsevišķām pakalpojumu nozarēm)	
Projekta īstenošanas vieta	Latvijas Republikas teritorijā	
Projekta īstenošanas nozare	Visas nozares, izņemot: tērauda nozare; kuģu būves nozare; sintētisko šķiedru ražošanas nozare; zivsaimniecības un akvakultūras nozare; ieroču un munīcijas ražošana un tirdzniecība; tabakas izstrādājumu ražošana un tirdzniecība; azartspēles un derības; ogļu nozare; finanšu un apdrošināšanas darbības; operācijas ar nekustamo īpašumu; sabiedrisko, politisko un citu organizāciju darbība; mājsaimniecību kā darba devēju darbība; elektroapgāde un siltuma apgāde	
Sadarbības partneri	-	
Citi būtiski nosacījumi	Aizdevuma termiņš no 2 līdz 10 gadiem, tas nedrīkst pārsniegt finansētās investīcijas lietderīgās dzīves ilgumu. Šādās pakalpojumu nozarēs aizdevumi pieejami tikai mikro un mazajiem komersantiem un aizdevumu kopējā summa vienam komersantam šīs programmas ietvaros nepārsniegs 30 tūkstošus latu: vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; transportlīdzekļu, mašīnu un iekārtu, individuālās lietošanas priekšmetu, sadzīves aparatūras un iekārtu iznomāšana; ēdināšanas pakalpojumi; administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība; izglītība; māksla, izklaide un atpūta; datoru, individuālās lietošanas priekšmetu un mājsaimniecības piederumu remonts un pārējo individuālo pakalpojumu sniegšana.	
Finansējums		
Finansējuma apjoms vienam	Minimālais	Maksimālais

VAS „Latvijas Hipotēku un zemes banka” programma „MVU izaugsmes aizdevums” Aizdevums investīcijām		
projektam	-	300 000 LVL 2 000 000 LVL – lauksaimniekiem 30 000 LVL – atsevišķām pakalpojumu nozarēm
Atbalsta intensitāte	75% no kopējām projekta izmaksām (izņemot lauksaimniekus, kuriem atbalsta intensitāte ir 100%)	
Papildus informācija		
Kur var saņemt informāciju?	VAS „Latvijas Hipotēku un zemes banka”, Doma laukumā 4, Rīgā Tālrunis: 80000100 E-pasts: 80000100@hipo.lv Mājas lapa: http://www.hipo.lv/lv/attistibas_programmas/mvu_izaugsmes_aizdevums/aizdevums_investicijam	
Aktuālie projektu konkursi	Projektu pieteikumu iesniegšana turpinās līdz 31.12.2013.	

VAS „Latvijas Hipotēku un zemes banka” programma „MVU izaugsmes aizdevums” Apgrozāmo līdzekļu aizdevums (t.sk. kredītlīnijas)	
Mērķis	Uzlabot Latvijā reģistrētu saimnieciskās darbības veicēju pieeju finansējumam, lai atjaunotu un veicinātu Latvijas tautsaimniecības attīstību.
Attiecināmās izmaksas / atbalsta veids	Apgrozāmie līdzekļi
Atbalsta saņemšanas nosacījumi	
Atbalsta saņēmēja juridiskais statuss	Komerccabiedrība Individuālais komersants Kooperatīvā sabiedrība
Uzņēmuma lielums	Mikro Mazais Vidējais (Tikai mikro un mazie komersanti atsevišķām pakalpojumu nozarēm)
Projekta īstenošanas vieta	Latvijas Republikas teritorija
Projekta īstenošanas nozare	Visas nozares, izņemot: tērauda nozare; kuģu būves nozare; sintētisko šķiedru ražošanas nozare; zivsaimniecības un akvakultūras nozare; ieroču un munīcijas ražošana un tirdzniecība; tabakas izstrādājumu ražošana un tirdzniecība; azartspēles un derības; ogļu nozare; finanšu un apdrošināšanas darbības; operācijas ar nekustamo īpašumu; sabiedrisko, politisko un citu organizāciju darbība; mājsaimniecību kā darba devēju darbība; elektroapgāde un siltuma apgāde
Sadarbības partneri	-
Citi būtiski nosacījumi	Aizdevuma termiņš no 2 līdz 5 gadiem (kredītlīnijām līdz 3 gadiem). Šādās pakalpojumu nozarēs aizdevumi pieejami tikai mikro un mazajiem komersantiem un aizdevumu kopējā summa vienam komersantam šīs programmas ietvaros nepārsniedz 30 tūkstošus latu: vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; transportlīdzekļu, mašīnu un iekārtu, individuālās lietošanas priekšmetu, sadzīves aparātūras un iekārtu iznomāšana; ēdināšanas pakalpojumi; administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība; izglītība;

VAS „Latvijas Hipotēku un zemes banka” programma „MVU izaugsmes aizdevums” Apgrozāmo līdzekļu aizdevums (t.sk. kredītlīnijas)		
	māksla, izklaide un atpūta; datoru, individuālās lietošanas priekšmetu un mājāsaimniecības piederumu remonts un pārējo individuālo pakalpojumu sniegšana.	
Finansējums		
Finansējuma apjoms vienam projektam	Minimālais	Maksimālais
	-	200 000 LVL 30 000 LVL – atsevišķām pakalpojumu nozarēm
Atbalsta intensitāte	100%	
Papildus informācija		
Kur var saņemt informāciju?	VAS „Latvijas Hipotēku un zemes banka”, Doma laukumā 4, Rīgā Tālrunis: 80000100 E-pasts: 80000100@hipo.lv Mājas lapa: http://www.hipo.lv/lv/attistibas_programmas/mvu_izaugsmes_aizdevums/apgrozamo_lidzeklu_aizdevums_tsk_kreditlinijas	
Aktuālie projektu konkursi	Projektu pieteikumu iesniegšana turpinās līdz 31.12.2013.	

ERAF 1.3.1.2. VAS „Latvijas Hipotēku un zemes banka” „Starta programma”		
Mērķis	Saimnieciskās darbības aktivitātes paaugstināšana valstī, attīstot biznesa uzsācēju zināšanas un iemaņas, kā arī sniegtot nepieciešamo finansiālo atbalstu saimnieciskās darbības uzsākšanai.	
Attiecināmās izmaksas / atbalsta veids	iekārtu un aprīkojuma iegāde investīcijas uzņēmējdarbībā apgrozāmie līdzekļi	
Atbalsta saņemšanas nosacījumi		
Atbalsta saņēmēja juridiskais statuss	Komerccabiedrība Individuālais komersants Privātpersona	
Uzņēmuma lielums	Mikro Mazais Vidējais	
Projekta īstenošanas vieta	Latvijas Republikas teritorija	
Projekta īstenošanas nozare	Visas nozares, izņemot: zivju audzēšanu, zvejniecību, zivju un vēžveidīgo pārstrādi; lauksaimniecības produktu ražošanu un pirmapstrādi; vairumtirdzniecību; apdrošināšanu, finanšu starpniecību un banku pakalpojumus; transporta līdzekļu, mašīnu, iekārtu u.c. iznomāšanu; operācijas ar nekustāmo īpašumu; azartspēles un derības; ieroču ražošanu, piegādi vai tirdzniecību; tabakas, alus un alkoholisko dzērienu ražošanu un tirdzniecību; kravas transporta pakalpojumus.	
Sadarbības partneri	-	
Citi būtiski nosacījumi	Aizdevuma termiņš līdz 8 gadiem. Personiskais galvojums 30% apmērā no piešķirtā aizdevuma summas, bet nepārsniedzot 10 000 LVL. Aizdevumiem virs 17 500 LVL aizdevuma summa nevar pārsniegt 135% no piedāvātā nodrošinājuma vērtības.	
Finansējums		
Finansējuma apjoms vienam projektam	Minimālais	Maksimālais
	-	54 000 LVL
Atbalsta intensitāte	90% vai 100% (ja līdz LVL 5 000)	

ERAF 1.3.1.2. VAS „Latvijas Hipotēku un zemes banka” „Starta programma”	
Kopējais programmā pieejamais finansējums	16 500 000 LVL
Papildus informācija	
Kur var saņemt informāciju?	VAS „Latvijas Hipotēku un zemes banka”, Doma laukumā 4, Rīgā Tālrunis: 67774100 - par vispārējiem programmas nosacījumiem, 67774133 - par dokumentu iesniegšanas kārtību un prasībām E-pasts: info@altum.lv Mājas lapa: http://www.hipo.lv/lv/attistibas_programmas/starta_programma Pieejami konsultanti visā Latvijā: http://www.hipo.lv/lv/attistibas_programmas/starta_programma/ka_pieteikties_un_sazinaties/konsultantu_saraksts
Aktuālie projektu konkursi	Projektu pieteikumu iesniegšana turpinās līdz 31.12.2013.

VAS „Latvijas Hipotēku un zemes banka” Mikrokreditēšanas programma		
Mērķis	Sniegt atbalstu neliela biznesa attīstīšanai, t. sk. aizdevumu dzēšanai, vai uzsākšanai mikrouzņēmumiem un biznesa uzsācējiem.	
Attiecināmās izmaksas / atbalsta veids	iekārtu un aprīkojuma iegāde	
Atbalsta saņemšanas nosacījumi		
Atbalsta saņēmēja juridiskais statuss	Komerccabiedrība Privātpersona	
Uzņēmuma lielums	Mikro	
Projekta īstenošanas vieta	Latvijas Republikas teritorija	
Projekta īstenošanas nozare	Visas nozares, izņemot: zivsaimniecība un akvakultūra; ieroču un munīcijas ražošana un tirdzniecība; tabakas izstrādājumu, alus un alkoholisko dzērienu ražošana un tirdzniecība; azartspēles un derības; apdrošināšana, finanšu starpniecība un banku pakalpojumi; operācijas ar nekustamo īpašumu; kravas autotransporta līdzekļu iegāde uzņēmumiem, kuri veic komercpārvadājumus ar autotransportu.	
Sadarbības partneri	-	
Citi būtiski nosacījumi	Aizdevuma termiņš līdz 5 gadiem. Granta summa mikroaizdevuma dzēšanai nedrīkst pārsniegt 500 LVL Republikas nozīmes pilsētās un Rīgai piegulošās pašvaldībās, un 750 LVL pārējā Latvijas teritorijā	
Finansējums		
Finansējuma apjoms vienam projektam	Minimālais	Maksimālais
	-	10 000 LVL 5 000 LVL apgrozāmajiem līdzekļiem
Atbalsta intensitāte	90% vai 100% (ja līdz 5 000 LVL)	
Kopējais programmā pieejamais finansējums	5 000 000 LVL	
Papildus informācija		
Kur var saņemt informāciju?	VAS „Latvijas Hipotēku un zemes banka”, Doma laukumā 4, Rīgā Tālrunis: 80000100 E-pasts: 80000100@hipo.lv Mājas lapa: http://www.hipo.lv/lv/attistibas_programmas/mikrokreditesanas_programma	
Aktuālie projektu konkursi	Projektu pieteikumu iesniegšana turpinās līdz 31.07.2015.	

VAS „Latvijas Hipotēku un zemes banka” Konkurētspējas uzlabošanas programma Apgrozāmo līdzekļu aizdevums (t.sk. kredītlīnijas)		
Mērķis	Veicināt komersantu konkurētspējas uzlabošanu	
Attiecināmās izmaksas / atbalsta veids	Apgrozāmie līdzekļi	
Atbalsta saņemšanas nosacījumi		
Atbalsta saņēmēja juridiskais statuss	Komerccabiedrība	
Uzņēmuma lielums	Mikro Mazais Vidējais Lielais	
Projekta īstenošanas vieta	Latvijas Republikas teritorija	
Projekta īstenošanas nozare	Visas nozares, izņemot: lauksaimniecības produktu primārā ražošana; zivsaimniecības un akvakultūras nozare; ieroču un munīcijas ražošana un tirdzniecība; tabakas izstrādājumu ražošana un tirdzniecība; azartspēles un derības; ogļu nozare; finanšu un apdrošināšanas darbības; operācijas ar nekustamo īpašumu; vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; automobiļu un motociklu remonts; transportlīdzekļu, mašīnu un iekārtu, individuālās lietošanas priekšmetu, sadzīves aparatūras un iekārtu iznomāšana; transports un uzglabāšana; ēdināšanas pakalpojumi; datorprogrammatūras tiražēšana, kinofilmu, videofilmu, televīzijas programmu un skaņu ierakstu producēšana, radio un televīzijas programmu izstrāde un apraide, telekomunikācija; profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi; administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība; izglītība; veselība un sociālā aprūpe; māksla, izklaide un atpūta; sabiedrisko, politisko un citu organizāciju darbība, datoru, individuālās lietošanas priekšmetu un mājāsaimniecības piederumu remonts, pārējo individuālo pakalpojumu sniegšana; mājāsaimniecību kā darba devēju darbība; elektroenerģija un siltumapgāde	
Sadarbības partneri	-	
Citi būtiski nosacījumi	Aizdevuma termiņš līdz 5 gadiem (kredītlīnijām līdz 3 gadiem)	
Finansējums		
Finansējuma apjoms vienam projektam	Minimālais	Maksimālais
	100 000 LVL (uzņēmumiem, kuri īsteno ES struktūrfondu projektu – neierobežots)	2 500 000 LVL
Atbalsta intensitāte	100%	
Papildus informācija		
Kur var saņemt informāciju?	VAS „Latvijas Hipotēku un zemes banka”, Doma laukumā 4, Rīgā Tālrunis: 80000100 E-pasts: 80000100@hipo.lv Mājas lapa: http://www.hipo.lv/lv/attistibas_programmas/komersantu_konkuretspejas_uzlabosanas_programma/apgrozamo_lidzeklu_aizdevums_tsk_kreditlinijas	
Aktuālie projektu konkursi	Projektu pieteikumu iesniegšana turpinās līdz 31.12.2013.	

VAS „Latvijas Hipotēku un zemes banka” Konkurētspējas uzlabošanas programma Investīciju aizdevums		
Mērķis	Veicināt komersantu konkurētspējas uzlabošanu	
Attiecināmās izmaksas / atbalsta veids	iekārtu un aprīkojuma iegāde	
Atbalsta saņemšanas nosacījumi		
Atbalsta saņēmēja juridiskais statuss	Komersants	
Uzņēmuma lielums	Mikro Mazais Vidējais Lielais	
Projekta īstenošanas vieta	Latvijas Republikas teritorija	
Projekta īstenošanas nozare	Visas nozares, izņemot: lauksaimniecības produktu primāra ražošana; tērauda nozare; kuģu būves nozare; sintētisko šķiedru ražošanas nozare; zivsaimniecības un akvakultūras nozare; ieroču un munīcijas ražošana un tirdzniecība; tabakas izstrādājumu ražošana un tirdzniecība; azartspēles un derības; ogļu nozare; finanšu un apdrošināšanas darbības; operācijas ar nekustamo īpašumu; vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; automobiļu un motociklu remonts; transportlīdzekļu, mašīnu un iekārtu, individuālās lietošanas priekšmetu, sadzīves aparātūras un iekārtu iznomāšana; transports un uzglabāšana; ēdināšanas pakalpojumi; datorprogrammatūras tiražēšana, kinofilmu, videofilmu, televīzijas programmu un skaņu ierakstu producēšana, radio un televīzijas programmu izstrāde un apraide, telekomunikācija; profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi; administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība; izglītība; veselība un sociālā aprūpe; māksla, izklaide un atpūta; sabiedrisko, politisko un citu organizāciju darbība, datoru, individuālās lietošanas priekšmetu un mājāsaimniecības piederumu remonts, pārējo individuālo pakalpojumu sniegšana; mājāsaimniecību kā darba devēju darbība; elektroenerģija un siltumapgāde	
Sadarbības partneri	-	
Citi būtiski nosacījumi	Aizdevuma termiņš līdz 10 gadiem	
Finansējums		
Finansējuma apjoms vienam projektam	Minimālais	Maksimālais
	200 000 LVL	5 000 000 LVL
Atbalsta intensitāte	75%	
Papildus informācija		
Kur var saņemt informāciju?	VAS „Latvijas Hipotēku un zemes banka”, Doma laukumā 4, Rīgā Tālrunis: 80000100 E-pasts: 80000100@hipo.lv Mājas lapa: http://www.hipo.lv/lv/attistibas_programmas/komersantu_konkuretspejas_uzlabosanas_programma/investiciju_aizdevums	
Aktuālie projektu konkursi	Projektu pieteikumu iesniegšana turpinās līdz 31.12.2013.	

Latvijas Garantiju aģentūras Mezanīna aizdevums		
Mērķis	Mezanīna aizdevuma mērķis ir sniegt Latvijas komersantiem ilgtermiņa finansējumu papildus bankas izsniegtajam aizdevumam.	
Attiecināmās izmaksas / atbalsta veids	Apgrozāmie līdzekļi	
Atbalsta saņemšanas nosacījumi		
Atbalsta saņēmēja juridiskais statuss	Komersants Lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvs	
Uzņēmuma lielums	Mikro Mazais Vidējais Lielais	
Projekta īstenošanas vieta	Latvijas Republikas teritorija	
Projekta īstenošanas nozare	Visas nozares, izņemot: tērauda nozare; kuģu būves nozare; sintētisko šķiedru ražošanas nozare; zivsaimniecības un akvakultūras nozare; ieroču un munīcijas ražošana un tirdzniecība; tabakas izstrādājumu ražošana un tirdzniecība; azartspēles un derības; ogļu nozare; finanšu un apdrošināšanas darbības; operācijas ar nekustamo īpašumu; sabiedrisko, politisko un citu organizāciju darbība; mājsaimniecību kā darba devēju darbība; elektroapgāde un siltuma apgāde	
Sadarbības partneri	-	
Citi būtiski nosacījumi	Aizdevuma termiņš nepārsniedz 10 gadus	
Finansējums		
Finansējuma apjoms vienam projektam	Minimālais	Maksimālais
	-	700 000 LVL
Atbalsta intensitāte	40%	
Kopējais programmā pieejamais finansējums	17 738 557 LVL	
Papildus informācija		
Kur var saņemt informāciju?	SIA „Latvijas Garantiju Aģentūra”, Zigfrīda Annas Meierovica bulvāris 14 Tālrunis: +371 67216081 E-pasts: lga@lga.lv Mājaslapa: http://www.lga.lv/index.php?id=54&L=1%27	
Aktuālie projektu konkursi	Atbalsts tiek sniegts līdz 31.12.2013.	

Latvijas Garantiju aģentūras Kredīta garantija	
Mērķis	Kredīta garantijas mērķis ir uzņēmējam nodrošināt kredītresursus sava biznesa īstenošanai situācijās, kad uzņēmēja rīcībā esošie resursi nav pietiekami, lai bankā saņemtu kredītu.
Attiecināmās izmaksas / atbalsta veids	Aizdevums investīciju veikšanai; Apgrozāmo līdzekļu aizdevums; Finanšu līzings
Atbalsta saņemšanas nosacījumi	
Atbalsta saņēmēja juridiskais statuss	Komersants
Uzņēmuma lielums	Mikro Mazais Vidējais Lielais
Projekta īstenošanas vieta	Latvijas Republikas teritorija

Latvijas Garantiju aģentūras Kredīta garantija		
Projekta īstenošanas nozare	Visas nozares, izņemot Zivsaimniecības un akvakultūras nozare; Lauksaimniecības produktu primārā ražošana; Tirdzniecība; Finanšu un apdrošināšanas darbības; Transportlīdzekļu, mašīnu un iekārtu, individuālās lietošanas priekšmetu, sadzīves aparātūras un iekārtu iznomāšana; Operācijas ar nekustamo īpašumu; Azartspēles un derības; Ieroču, munīcijas, tabakas izstrādājumu, alus un alkoholisko dzērienu ražošana un tirdzniecība; Ogļu nozare	
Sadarbības partneri	-	
Citi būtiski nosacījumi	Garantijas termiņš nepārsniedz 10 gadus	
Finansējums		
Finansējuma apjoms vienam projektam	Minimālais	Maksimālais
	-	750 000 EUR – 1 500 000 EUR (atkarībā no nozares)
Atbalsta intensitāte	80%	
Papildus informācija		
Kur var saņemt informāciju?	SIA „Latvijas Garantiju Aģentūra”, Zigfrīda Annas Meierovica bulvāris 14 Tālr.: +371 67216081 E-pasts: lga@lga.lv Mājaslapa: http://www.lga.lv/index.php?id=39&L=fpocdxiskbcqpcz	
Aktuālie projektu konkursi	Atbalsts tiek sniegts līdz 31.12.2013.	

Latvijas Garantiju aģentūras Eksporta kredīta garantija		
Mērķis	Eksporta garantijas mērķis ir atbalstīt eksportētājus: - sedzot ar eksporta darījumiem saistītos riskus; - kalpojot par nodrošinājumu finansējuma saņemšanai eksporta darījumiem.	
Attiecināmās izmaksas / atbalsta veids	Apgrozāmie līdzekļi	
Atbalsta saņemšanas nosacījumi		
Atbalsta saņēmēja juridiskais statuss	Komersants	
Uzņēmuma lielums	Mikro Mazais Vidējais Lielais	
Projekta īstenošanas vieta	Latvijas Republikas teritorija (eksporta valstīs visā pasaulē)	
Projekta īstenošanas nozare	Visas nozares	
Sadarbības partneri	-	
Citi būtiski nosacījumi	Maksimālais atliktā maksājuma termiņš – 2 gadi	
Finansējums		
Finansējuma apjoms vienam projektam	Minimālais	Maksimālais
	-	1 000 000 EUR
Atbalsta intensitāte	90%	
Papildus informācija		
Kur var saņemt informāciju?	SIA „Latvijas Garantiju Aģentūra”, Zīgrīda Annas Meierovica bulvāris 14 Tālr.: +371 67216081 E-pasts: lga@lga.lv Mājaslapa: http://www.lga.lv/index.php?id=46&L=hhceltnplec	
Aktuālie projektu konkursi	Atbalsts tiek sniegts līdz 31.12.2013.	

Latvijas Garantiju aģentūras Riska kapitāls		
Mērķis	Mērķis ir veicināt uzņēmuma vērtības pieaugumu, finansējot tā straujāku izaugsmi un attīstību	
Attiecināmās izmaksas / atbalsta veids	Iekārtas Apgrozāmie līdzekļi	
Atbalsta saņemšanas nosacījumi		
Atbalsta saņēmēja juridiskais statuss	Komersants	
Uzņēmuma lielums	Mikro Mazais Vidējais Lielais	
Projekta īstenošanas vieta	Latvijas Republikas teritorija	
Projekta īstenošanas nozare	Visas nozares, izņemot Tabakas nozare; Alkohola ražošanas nozare; Azartspēļu nozare; Militārā joma; Nekustamais īpašums; Finanšu nozare; Tirdzniecība	
Sadarbības partneri	-	
Citi būtiski nosacījumi	Finansējumu piešķir finanšu starpnieki BaltCap Latvia Venture Capital Fund un Imprimatur Capital Seed Fund&Technology Venture Fund	
Finansējums		
Finansējuma apjoms vienam projektam	Minimālais	Maksimālais
	-	3 000 000 EUR (atšķiras atkarībā no finanšu starpnieka)
Atbalsta intensitāte	- (atkarībā no projekta)	
Papildus informācija		
Kur var saņemt informāciju?	SIA „Latvijas Garantiju Aģentūra”, Zigfrīda Annas Meierovica bulvāris 14 Tālr.: +371 67216081 E-pasts: lga@lga.lv Mājaslapa: http://www.lga.lv/index.php?id=76&L=fpocdxiskbcqpcz	
Aktuālie projektu konkursi	Atbalsts tiek sniegts līdz 31.12.2013.	

VAS „Latvijas Hipotēku un zemes banka” biznesa plānu konkurss „Lec biznesā!”		
Mērķis	Veicināt jauniešu (18 – 30 g.v.) iesaisti uzņēmējdarbībā	
Attiecināmās izmaksas / atbalsta veids	iekārtu un aprīkojuma iegāde	
Atbalsta saņemšanas nosacījumi		
Atbalsta saņēmēja juridiskais statuss	Komeršsabiedrība Individuālais komersants Privātpersona	
Uzņēmuma lielums	Mikro Mazais Vidējais	
Projekta īstenošanas vieta	Latvijas Republikas teritorija	
Projekta īstenošanas nozare	Visas nozares	
Sadarbības partneri	-	
Citi būtiski nosacījumi	Biznesa ideja atbilst „Starta programmas” nosacījumiem. Konkursa uzvarētāji saņem naudas balvu un mentoru.	
Finansējums		
Finansējuma apjoms vienam projektam	Minimālais	Maksimālais
	-	1 000 LVL
Atbalsta intensitāte	-	
Kopējais programmā	7 500 LVL	

VAS „Latvijas Hipotēku un zemes banka” biznesa plānu konkurss „Lec biznesā!”	
pieejamais finansējums	
Papildus informācija	
Kur var saņemt informāciju?	VAS „Latvijas Hipotēku un zemes banka”, Doma laukumā 4, Rīgā Tālrunis: 80000100 E-pasts: 80000100@hipo.lv Mājas lapa: http://www.hipo.lv/lv/attistibas_programmas/starta_programma/quotlec_biznesaquot
Aktuālie projektu konkursi	Konkurss noslēdzies.

ERAF 2.3.2.1. aktivitāte „Biznesa inkubatori”		
Mērķis	Veicināt jaunu, dzīvotspējīgu un konkurētspējīgu komersantu veidošanos un attīstību Latvijas reģionos, nodrošinot tos ar komercdarbībai nepieciešamo vidi un konsultatīvajiem pakalpojumiem. Biznesa inkubācija ir unikāls un elastīgs komercdarbības attīstības process - infrastruktūras un personāla apvienojums, kas veidots, lai palīdzētu attīstīties jauniem un nelieliem komersantiem, atbalstot tos agrīnās attīstības stadijā ar ikdienas konsultācijām par pamata komercdarbības attīstības jautājumiem.	
Attiecināmās izmaksas / atbalsta veids	Telpu noma Komunālie pakalpojumi Sekretariāts Biznesa konsultāciju izmaksas Grāmatvedības pakalpojumi Juridiskie pakalpojumi	
Atbalsta saņemšanas nosacījumi		
Atbalsta saņēmēja juridiskais statuss	Komersants	
Uzņēmuma lielums	Mikro Mazais Vidējais	
Projekta īstenošanas vieta	Latvijas Republikas teritorijā	
Projekta īstenošanas nozare	Visas nozares, izņemot: lauksaimniecības produktu ražošanas nozare; zivsaimniecības un akvakultūras nozare; ogļrūpniecības nozare; kuģu būvju nozare; finanšu starpniecības nozare; tirdzniecības nozare; komercpakalpojumu nozare; transporta nozare; alkoholisko dzērienu ražošanas nozare; tabakas izstrādājumu nozare; azartspēļu nozare; tērauda rūpniecība	
Sadarbības partneri	-	
Citi būtiski nosacījumi	-	
Finansējums		
Finansējuma apjoms vienam projektam	Minimālais	Maksimālais
	-	17 179 419 LVL (visā aktivitātē projekta īstenotājam)
Atbalsta intensitāte	ja komersants iestājas biznesa inkubatorā pirmajā gadā pēc komersanta reģistrācijas komercreģistrā: līdz 85 % pirmajā gadā; līdz 60 % otrajā gadā; līdz 40 % trešajā gadā; līdz 10 % ceturtajā gadā; ja komersants iestājas biznesa inkubatorā otrajā gadā pēc komersanta reģistrācijas komercreģistrā:	

ERAF 2.3.2.1. aktivitāte „Biznesa inkubatori”	
	līdz 80 % pirmajā gadā; līdz 55 % otrajā gadā; līdz 35 % trešajā gadā; līdz 10 % ceturtajā gadā.
Kopējais programmā pieejamais finansējums	17 179 419 LVL
Papildus informācija	
Kur var saņemt informāciju?	LIAA Klientu apkalpošanas nodaļā, Pērses ielā 2 (1. stāvs), Rīgā Tālrunis: +371 67039499 E-pasts: jautajumi@liaa.gov.lv Mājas lapa: http://liaa.lv/lv/es-fondi/isteno/biznesa-inkubatori
Aktuālie projektu konkursi	Konkurss noslēdzies

ERAF 2.3.1.2. aktivitāte „Pasākumi motivācijas celšanai inovācijām un uzņēmējdarbības uzsākšanai” Inovatīvas uzņēmējdarbības motivācijas programma Latvijas inovatīvo biznesa ideju konkurss „Ideju kauss”		
Mērķis	Aktivitātes mērķis ir informēt un iedrošināt pēc iespējas plašāku sabiedrības daļu sākt uzņēmējdarbību (tai skaitā piešķirot tiešu finansiālu atbalstu (grantu)), paaugstināt uzņēmējdarbības prestižu sabiedrībā, kā arī sekmēt sabiedrības izpratni par inovāciju lomu konkurētspējas veicināšanā, informēt sabiedrību par norisēm saistībā ar inovācijām un to potenciālu, tādējādi iedrošinot pēc iespējas plašāku sabiedrības un uzņēmēju daļu pievērsties inovatīvu risinājumu izstrādei un lietošanai.	
Attiecināmās izmaksas / atbalsta veids	Apgrozāmie līdzekļi Apmācības	
Atbalsta saņemšanas nosacījumi		
Atbalsta saņēmēja juridiskais statuss	Komersants Privātpersona	
Uzņēmuma lielums	Mikro Mazais Vidējais	
Projekta īstenošanas vieta	Latvijas Republikas teritorija	
Projekta īstenošanas nozare	Visas nozares	
Sadarbības partneri	-	
Citi būtiski nosacījumi	-	
Finansējums		
Finansējuma apjoms vienam projektam	Minimālais	Maksimālais
	1 000 LVL	5 000 LVL
Atbalsta intensitāte	100%	
Kopējais programmā pieejamais finansējums	1 714 402 LVL (visā 2.3.1.2. aktivitātē kopā)	
Papildus informācija		
Kur var saņemt informāciju?	LIAA Klientu apkalpošanas nodaļā, Pērses ielā 2 (1. stāvs), Rīgā Tālrunis: +371 67039499 E-pasts: jautajumi@liaa.gov.lv Mājas lapa: http://www.liaa.gov.lv/lv/es-fondi/isteno/motivācijas-programma Konkursa mājaslapa: www.idejukauss.lv	
Aktuālie projektu konkursi	Konkurss noslēdzies	

ERAF 2.3.1.2. aktivitāte „Pasākumi motivācijas celšanai inovācijām un uzņēmējdarbības uzsākšanai” Inovatīvas uzņēmējdarbības motivācijas programma Apmācību kurss „Kļūsti par uzņēmēju 5 dienās”	
Mērķis	Aktivitātes mērķis ir informēt un iedrošināt pēc iespējas plašāku sabiedrības daļu sākt uzņēmējdarbību (tai skaitā piešķirot tiešu finansiālu atbalstu (grantu)), paaugstināt uzņēmējdarbības prestižu sabiedrībā, kā arī sekmēt sabiedrības izpratni par inovāciju lomu

ERAF 2.3.1.2. aktivitāte „Pasākumi motivācijas celšanai inovācijām un uzņēmējdarbības uzsākšanai” Inovatīvas uzņēmējdarbības motivācijas programma Apmācību kurss „Kļūsti par uzņēmēju 5 dienās”		
	konkurētspējas veicināšanā, informēt sabiedrību par norisēm saistībā ar inovācijām un to potenciālu, tādējādi iedrošinot pēc iespējas plašāku sabiedrības un uzņēmēju daļu pievērsties inovatīvu risinājumu izstrādei un lietošanai.	
Attiecināmās izmaksas / atbalsta veids	Apmācības	
Atbalsta saņemšanas nosacījumi		
Atbalsta saņēmēja juridiskais statuss	Privātpersonas	
Uzņēmuma lielums	-	
Projekta īstenošanas vieta	Latvijas Republikas teritorija (pārsvārā pilsētās)	
Projekta īstenošanas nozare	Visas nozares	
Sadarbības partneri	-	
Citi būtiski nosacījumi	-	
Finansējums		
Finansējuma apjoms vienam projektam	Minimālais	Maksimālais
	-	-
Atbalsta intensitāte	100%	
Kopējais programmā pieejamais finansējums	2 017 460 LVL (visā 2.3.1.2. aktivitātē kopā)	
Papildus informācija		
Kur var saņemt informāciju?	LIAA Klientu apkalpošanas nodaļā, Pērses ielā 2 (1. stāvs), Rīgā Tālrunis: +371 67039499 E-pasts: jautajumi@liaa.gov.lv aija.rantina@ba.lv Mājas lapa: http://www.liaa.gov.lv/lv/es-fondi/isteno/motivacijas-programma	
Aktuālie projektu konkursi	Projekta īstenošanas termiņš – līdz 2014. gada 31. decembrim	

ERAF 2.3.1.2. aktivitāte „Pasākumi motivācijas celšanai inovācijām un uzņēmējdarbības uzsākšanai” Inovatīvas uzņēmējdarbības motivācijas programma Mentoringa programma		
Mērķis	Aktivitātes mērķis ir informēt un iedrošināt pēc iespējas plašāku sabiedrības daļu sākt uzņēmējdarbību (tai skaitā piešķirot tiešu finansiālu atbalstu (grantu)), paaugstināt uzņēmējdarbības prestižu sabiedrībā, kā arī sekmēt sabiedrības izpratni par inovāciju lomu konkurētspējas veicināšanā, informēt sabiedrību par norisēm saistībā ar inovācijām un to potenciālu, tādējādi iedrošinot pēc iespējas plašāku sabiedrības un uzņēmēju daļu pievērsties inovatīvu risinājumu izstrādei un lietošanai.	
Attiecināmās izmaksas / atbalsta veids	Apmācības Konsultācijas	
Atbalsta saņemšanas nosacījumi		
Atbalsta saņēmēja juridiskais statuss	Komersanti (ne vecāki par 5 gadiem – pieredzes pārņēmēji) (vecāki par 5 gadiem – mentori)	
Uzņēmuma lielums	Mikro Mazais Vidējais Lielais	
Projekta īstenošanas vieta	Latvijas Republikas teritorija	
Projekta īstenošanas nozare	Visas nozares	
Sadarbības partneri	-	
Citi būtiski nosacījumi	-	
Finansējums		
Finansējuma apjoms vienam projektam	Minimālais	Maksimālais
	-	-

ERAF 2.3.1.2. aktivitāte „Pasākumi motivācijas celšanai inovācijām un uzņēmējdarbības uzsākšanai” Inovācijas uzņēmējdarbības motivācijas programma Mentoringa programma	
Atbalsta intensitāte	100%
Kopējais programmā pieejamais finansējums	2 017 460 LVL (visā 2.3.1.2. aktivitātē kopā)
Papildus informācija	
Kur var saņemt informāciju?	LIAA Klientu apkalpošanas nodaļā, Pērses ielā 2 (1. stāvs), Rīgā Tālrunis: +371 67039499 E-pasts: jautajumi@liaa.gov.lv Mājas lapa: http://www.liaa.gov.lv/lv/es-fondi/isteno/motivacijas-programma www.lidere.lv
Aktuālie projektu konkursi	Konkurss noslēdzies

ERAF 2.3.1.2. aktivitāte „Pasākumi motivācijas celšanai inovācijām un uzņēmējdarbības uzsākšanai” Apmācību cikls inovatīvo biznesa ideju autoriem		
Mērķis	Aktivitātes mērķis ir informēt un iedrošināt pēc iespējas plašāku sabiedrības daļu sākt uzņēmējdarbību (tai skaitā piešķirot tiešu finansiālu atbalstu (grantu)), paaugstināt uzņēmējdarbības prestižu sabiedrībā, kā arī sekmēt sabiedrības izpratni par inovāciju lomu konkurētspējas veicināšanā, informēt sabiedrību par norisēm saistībā ar inovācijām un to potenciālu, tādējādi iedrošinot pēc iespējas plašāku sabiedrības un uzņēmēju daļu pievērsties inovatīvu risinājumu izstrādei un lietošanai.	
Attiecināmās izmaksas / atbalsta veids	Apmācības	
Atbalsta saņemšanas nosacījumi		
Atbalsta saņēmēja juridiskais statuss	Komersanti Privātpersonas	
Uzņēmuma lielums	Mikro Mazais Vidējais Lielais	
Projekta īstenošanas vieta	Rīga	
Projekta īstenošanas nozare	Visas nozares	
Sadarbības partneri	-	
Citi būtiski nosacījumi	-	
Finansējums		
Finansējuma apjoms vienam projektam	Minimālais	Maksimālais
	-	-
Atbalsta intensitāte	100%	
Kopējais programmā pieejamais finansējums	2 017 460 LVL (visā 2.3.1.2. aktivitātē kopā)	
Papildus informācija		
Kur var saņemt informāciju?	LIAA Klientu apkalpošanas nodaļā, Pērses ielā 2 (1. stāvs), Rīgā Tālrunis: +371 67039499 E-pasts: jautajumi@liaa.gov.lv Mājas lapa: http://www.liaa.gov.lv/lv/es-fondi/isteno/motivacijas-programma	
Aktuālie projektu konkursi	Projekta īstenošanas termiņš – līdz 2014. gada 31. decembrim	

ERAF 2.3.1.2. aktivitāte „Pasākumi motivācijas celšanai inovācijām un uzņēmējdarbības uzsākšanai” Semināri tehnoloģiju komercializēšanas veicināšanai	
Mērķis	Aktivitātes mērķis ir informēt un iedrošināt pēc iespējas plašāku sabiedrības daļu sākt uzņēmējdarbību (tai skaitā piešķirot tiešu finansiālu atbalstu (grantu)), paaugstināt uzņēmējdarbības prestižu sabiedrībā, kā arī sekmēt sabiedrības izpratni par inovāciju lomu konkurētspējas veicināšanā, informēt sabiedrību par norisēm saistībā ar inovācijām un to potenciālu, tādējādi iedrošinot pēc iespējas plašāku sabiedrības un uzņēmēju daļu pievērsties

ERAF 2.3.1.2. aktivitāte „Pasākumi motivācijas celšanai inovācijām un uzņēmējdarbības uzsākšanai” Semināri tehnoloģiju komercializēšanas veicināšanai		
	inovatīvu risinājumu izstrādei un lietošanai.	
Attiecināmās izmaksas / atbalsta veids	Apmācības	
Atbalsta saņemšanas nosacījumi		
Atbalsta saņēmēja juridiskais statuss	Komersants Privātpersona	
Uzņēmuma lielums	Mikro Mazais Vidējais Lielais	
Projekta īstenošanas vieta	Rīga	
Projekta īstenošanas nozare	Visas nozares	
Sadarbības partneri	-	
Citi būtiski nosacījumi	-	
Finansējums		
Finansējuma apjoms vienam projektam	Minimālais	Maksimālais
	-	-
Atbalsta intensitāte	100%	
Kopējais programmā pieejamais finansējums	2 017 460 LVL (visā 2.3.1.2. aktivitātē kopā)	
Papildus informācija		
Kur var saņemt informāciju?	LIAA Klientu apkalpošanas nodaļā, Pērses ielā 2 (1. stāvs), Rīgā Tālrunis: +371 67039499 E-pasts: jautajumi@liaa.gov.lv Mājas lapa: http://www.liaa.gov.lv/lv/es-fondi/isteno/motivacijas-programma	
Aktuālie projektu konkursi	Konkurss noslēdzies	

Grantu programma „Atspēriens“		
Mērķis	Veicināt mazo un vidējo uzņēmumu attīstību, motivēt izbraukušos Latvijas iedzīvotājus atgriezties Rīgā, kā arī veicināt straujāku Eiropas Savienības labklājības līmeņa sasniegšanu.	
Attiecināmās izmaksas / atbalsta veids	Iekārtu iegāde Licenču iegāde Ārpakalpojumi Darbinieku apmācības	
Atbalsta saņemšanas nosacījumi		
Atbalsta saņēmēja juridiskais statuss	Komersants Privātpersona	
Uzņēmuma lielums	Mikro Mazais Vidējais	
Projekta īstenošanas vieta	Rīga	
Projekta īstenošanas nozare	Visas nozares, izņemot Alkoholisko dzērienu ražošana; Tabakas izstrādājumu ražošana; Azartspēļu un derību nozare; Ar intīma rakstura izklaidi saistītās nozares; Ar finanšu un apdrošināšanas pakalpojumiem saistītās nozares	
Sadarbības partneri	-	
Citi būtiski nosacījumi	-	
Finansējums		
Finansējuma apjoms vienam projektam	Minimālais	Maksimālais
	-	8 000 LVL
Atbalsta intensitāte	75%	
Kopējais programmā	500 000LVL	

Grantu programma „Atspēriens“	
pieejamais finansējums	
Papildus informācija	
Kur var saņemt informāciju?	Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments, Amatu iela 4, Rīga Tālr.: +371 67012874 E-pasts: atsperiens@riga.lv Mājaslapa: www.atsperiens.lv
Aktuālie projektu konkursi	Notiek pieteikšanās konkursā

Konkurss „Esi uzņēmējs 2013”		
Mērķis	Konkursa mērķis ir sniegt biznesa ideju autoriem nepieciešamās zināšanas, attīstīt prasmes un motivēt tos pilnveidot biznesa idejas līdz pilnvērtīgiem biznesa plāniem, kuri tiktu īstenoti dzīvotspējīgos uzņēmumos	
Attiecināmās izmaksas / atbalsta veids	Apgrozāmie līdzekļi	
Atbalsta saņemšanas nosacījumi		
Atbalsta saņēmēja juridiskais statuss	Privātpersonas	
Uzņēmuma lielums	-	
Projekta īstenošanas vieta	Latgale	
Projekta īstenošanas nozare	Visas nozares	
Sadarbības partneri	Biznesa plānu iespējams iesniegt grupā (līdz 4 jauniešiem)	
Citi būtiski nosacījumi	Iesniedzēji ir jaunieši no 16 – 30 gadiem	
Finansējums		
Finansējuma apjoms vienam projektam	Minimālais	Maksimālais
	300 LVL	500 LVL
Atbalsta intensitāte	100%	
Kopējais programmā pieejamais finansējums	2 400 LVL	
Papildus informācija		
Kur var saņemt informāciju?	Daugavpils novada dome, Rīgas iela 2, Daugavpils Tālr.: +371 26121362 E-pasts: daina.krivina@dnd.lv Mājaslapa: http://www.dnd.lv/News.aspx?qid=m7965	
Aktuālie projektu konkursi	2. atlases kārtā noslēdzas 08.05.2013.	

Jauniešu biznesa plānu konkurss komercdarbības uzsākšanai Salacgrīvas novadā	
Mērķis	Konkursa mērķis – stimulēt jaunu komersantu veidošanos novadā, motivējot jauniešus sava biznesa veidošanai.
Attiecināmās izmaksas / atbalsta veids	Iekārtu iegāde Ārpakalpojumu izmaksas Licenču iegāde (t. sk. datorprogrammu) Apmācības Preču zīmes reģistrācija Telpu remonts Patentu reģistrācija
Atbalsta saņemšanas nosacījumi	
Atbalsta saņēmēja juridiskais statuss	Privātpersona
Uzņēmuma lielums	-
Projekta īstenošanas vieta	Salacgrīvas novads
Projekta īstenošanas nozare	Visas nozares
Sadarbības partneri	-
Citi būtiski nosacījumi	Iesniedzēji ir jaunieši no 18 – 25 gadiem

Jauniešu biznesa plānu konkurss komercdarbības uzsākšanai Salacgrīvas novadā		
Finansējums		
Finansējuma apjoms vienam projektam	Minimālais	Maksimālais
	-	2 000 LVL
Atbalsta intensitāte	100%	
Kopējais programmā pieejamais finansējums	20 000 LVL	
Papildus informācija		
Kur var saņemt informāciju?	Salacgrīvas novada domes uzņēmējdarbības atbalsta centrs, Smilšu iela 9, Salacgrīva. Tālr.: +37164071985, E-pasts: Dzintra.eizenberga@salacgriva.lv Mājaslapa: http://www.salacgriva.lv/lat/salacgrivas_novads/jauniesiem/?text_id=6894	
Aktuālie projektu konkursi	Konkurss noslēdzies	

ERAF 2.3.1.1.1. apakšaktivitāte „Ārējo tirgu apgūšana – ārējais mārketingš”		
Mērķis	Atbalstīt ar ieiešanu ārvalstu tirgos saistītās aktivitātes – ārējo mārketingu ārvalstīs – un pasākumus, kas sekmē komersantu iekļaušanos starptautiskajās piegāžu ķēdēs un veicina Latvijas komersantu dalību starptautiskajās izstādēs un tirdzniecības misijās.	
Attiecināmās izmaksas / atbalsta veids	komandējumu izmaksas (ceļojuma izmaksas) projekta administratīvie izdevumi ārpakalpojumu izmaksas	
Atbalsta saņemšanas nosacījumi		
Atbalsta saņēmēja juridiskais statuss	Komerccabiedrība Individuālais komersants Biedrība, nodibinājums Kooperatīvā sabiedrība Valsts vai pašvaldības iestāde Pašvaldība Ostas pārvalde	
Uzņēmuma lielums	Mikro Mazais Vidējais Lielais	
Projekta īstenošanas vieta	Latvijas Republikas teritorija (Projekta aktivitātes tiek veiktas ārvalstīs, t. sk. ārpus ES).	
Projekta īstenošanas nozare	Visas nozares, izņemot Lauksaimniecības produktu ražošana; Zivsaimniecības un akvakultūras nozare; Ogļu rūpniecības nozare; Alkoholisko dzērienu ražošanas nozare; Tabakas izstrādājumu nozare; Finanšu starpniecības nozare; Komerccapakalpojumu nozare; Azartspēļu nozare	
Sadarbības partneri	Projekta pieteikumu iespējams iesniegt sadarbībā ar citu komersantu vai biedrību	
Citi būtiski nosacījumi	-	
Finansējums		
Finansējuma apjoms vienam projektam	Minimālais	Maksimālais
	-	140 561 LVL
Atbalsta intensitāte	50% (līdz 75% biedrību organizētām aktivitātēm)	
Kopējais programmā pieejamais finansējums	12 196 804 LVL	
Papildus informācija		
Kur var saņemt informāciju?	LIAA Klientu apkalpošanas nodaļā, Pērses ielā 2 (1. stāvs), Rīgā Tālrunis: +371 67039499 E-pasts: jautajumi@liaa.gov.lv	

ERAF 2.3.1.1.1. apakšaktivitāte „Ārējo tirgu apgūšana – ārējais mārketingš”	
	Mājas lapa: http://liaa.lv/lv/es-fondi/pienem/arejo-tirgu-apgusana-arejais-marketingš-6-un-turpmakas-kartas
Aktuālie projektu konkursi	Projektu pieteikumu iesniegšana turpinās līdz 30.08.2013.

ERAF 2.1.2.2.4. apakšaktivitāte „Mikro, mazo un vidējo komersantu jaunu produktu un tehnoloģiju attīstības programma”		
Mērķis	Veicināt mikro (sīko), mazo un vidējo komersantu inovāciju, jaunu produktu vai tehnoloģiju attīstību, tehnoloģiju pārnēsi un konkurētspējas stiprināšanu.	
Attiecināmās izmaksas / atbalsta veids	Rūpniecisko pētījumu izmaksas Eksperimentālo izstrādņu izmaksas Īpašuma tiesību nostiprināšanas izmaksas Sertificēšanas izmaksas	
Atbalsta saņemšanas nosacījumi		
Atbalsta saņēmēja juridiskais statuss	Komersants	
Uzņēmuma lielums	Mikro Mazais Vidējais	
Projekta īstenošanas vieta	Latvijas Republikas teritorija	
Projekta īstenošanas nozare	Visas nozares, izņemot Lauksaimniecības produktu ražošanas nozare; Zivsaimniecības un akvakultūras nozare; Ogļu rūpniecības nozare; Alkoholisko dzērienu ražošanas nozare; Tabakas izstrādājumu ražošanas nozare; Tirdzniecības nozare; Finanšu starpniecības nozare; Komerpcalpojumu nozare; Azartspēļu nozare; Autotransporta nozare	
Sadarbības partneri	-	
Citi būtiski nosacījumi	-	
Finansējums		
Finansējuma apjoms vienam projektam	Minimālais	Maksimālais
	-	10 000 LVL
Atbalsta intensitāte	60%	
Kopējais programmā pieejamais finansējums	2 000 000 LVL	
Papildus informācija		
Kur var saņemt informāciju?	LIAA Klientu apkalpošanas nodaļā, Pērses ielā 2 (1. stāvs), Rīgā Tālrunis: +371 67039499 E-pasts: jautajumi@liaa.gov.lv Mājas lapa: http://liaa.lv/lv/es-fondi/pienem/mikro-mazo-un-videjo-komersantu-jaunu-produktu-un-tehnologiju-attistibas-programma	
Aktuālie projektu konkursi	Projektu pieteikumu iesniegšana turpināsies līdz pieejamais finansējums būs izlietots	

ERAF 2.1.2.2.1. apakšaktivitāte „Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde”	
Mērķis	Atbalstīt jaunu vai nozīmīgi uzlabotu produktu (tajā skaitā preču vai pakalpojumu) vai tehnoloģiju (tajā skaitā tehnoloģisko procesu) izstrādi.
Attiecināmās izmaksas / atbalsta veids	Rūpniecisko pētījumu izmaksas Eksperimentālo izstrādņu izmaksas
Atbalsta saņemšanas nosacījumi	
Atbalsta saņēmēja juridiskais statuss	Komersants

ERAF 2.1.2.2.1. apakšaktivitāte „Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde”		
Uzņēmuma lielums	Mikro Mazais Vidējais Lielais	
Projekta īstenošanas vieta	Latvijas Republikas teritorija	
Projekta īstenošanas nozare	Visas nozares, izņemot vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; finanšu starpniecība; komercpakalpojumi (operācijas ar nekustamo īpašumu; transportlīdzekļu, mašīnu un iekārtu, individuālās lietošanas priekšmetu, sadzīves aparātūras un iekārtu iznomāšana); azartspēles un derības; alus un alkoholisko dzērienu ražošana; tabakas izstrādājumu ražošana.	
Sadarbības partneri	-	
Citi būtiski nosacījumi	-	
Finansējums		
Finansējuma apjoms vienam projektam	Minimālais	Maksimālais
	-	350 000 LVL
Atbalsta intensitāte	rūpnieciskiem pētījumiem: 70 % – sīkiem un maziem komersantiem; 60 % – vidējiem komersantiem; 50 % – lieliem komersantiem; eksperimentālām izstrādānēm: 45 % – sīkiem un maziem komersantiem; 35 % – vidējiem komersantiem; 25 % – lieliem komersantiem. Atbalsta intensitāti iespējams palielināt par 15 procentpunktiem (nepārsniedzot 80%), ja projekts tiek īstenots partnerībā.	
Kopējais programmā pieejamais finansējums	7 295 504 LVL	
Papildus informācija		
Kur var saņemt informāciju?	LIAA Klientu apkalpošanas nodaļā, Pērses ielā 2 (1. stāvs), Rīgā Tālrunis: +371 67039499 E-pasts: jautajumi@liaa.gov.lv Mājas lapa: http://liaa.lv/lv/es-fondi/isteno/jaunu-produktu-un-tehnologiju-izstrade	
Aktuālie projektu konkursi	Konkurss noslēdzies.	

ERAF 2.1.2.2.2. apakšaktivitāte „Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde – atbalsts jaunu produktu un tehnoloģiju ieviešanai ražošanā”	
Mērķis	Atbalstīt veiksmīgi izstrādāto jauno produktu (tajā skaitā preču vai pakalpojumu) vai tehnoloģiju (tajā skaitā tehnoloģisko procesu) ieviešanu ražošanā.
Attiecināmās izmaksas / atbalsta veids	Iekārtu iegāde Patentu un licenču iegāde
Atbalsta saņemšanas nosacījumi	
Atbalsta saņēmēja juridiskais statuss	Komersants
Uzņēmuma lielums	Mikro Mazais Vidējais Lielais
Projekta īstenošanas vieta	Latvijas Republikas teritorija
Projekta īstenošanas nozare	Visas nozares, izņemot Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; Finanšu starpniecība; Komerccpakalpojumi;

ERAF 2.1.2.2.2. apakšaktivitāte „Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde – atbalsts jaunu produktu un tehnoloģiju ieviešanai ražošanā”		
	Azartspēles un derības; Alus un alkoholisko dzērienu ražošana Tabakas izstrādājumu ražošana; Zivsaimniecība un akvakultūra; Kuģu būve; Ogļu rūpniecība; Tērauda nozare; Sintētisko šķiedru ražošanas nozare; Lauksaimniecības produktu primārā ražošana; Elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana; Ieroču un munīcijas ražošana	
Sadarbības partneri	-	
Citi būtiski nosacījumi	-	
Finansējums		
Finansējuma apjoms vienam projektam	Minimālais	Maksimālais
	-	1 000 000 LVL
Atbalsta intensitāte	35%	
Kopējais programmā pieejamais finansējums	39 299 304 LVL	
Papildus informācija		
Kur var saņemt informāciju?	LIAA Klientu apkalpošanas nodaļā, Pērses ielā 2 (1. stāvs), Rīgā Tālrunis: +371 67039499 E-pasts: jautajumi@liaa.gov.lv Mājas lapa: http://liaa.lv/lv/es-fondi/isteno/jaunu-produktu-un-tehnologiju-ieviesana-razosana-2-karta	
Aktuālie projektu konkursi	Konkurss noslēdzies	

ERAF 2.1.2.2.3. apakšaktivitāte „Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde – atbalsts rūpnieciskā īpašuma tiesību nostiprināšanai”		
Mērķis	Apakšaktivitātes mērķis ir atbalstīt veiksmīgi izstrādāto jauno produktu (tajā skaitā preču vai pakalpojumu) vai tehnoloģiju (tajā skaitā tehnoloģisko procesu) rūpnieciskā īpašuma tiesību nostiprināšanu.	
Attiecināmās izmaksas / atbalsta veids	Pieteikuma sagatavošanas izmaksas Tulkošanas izmaksas Pieteikuma tiesību izskatīšanas izmaksas	
Atbalsta saņemšanas nosacījumi		
Atbalsta saņēmēja juridiskais statuss	Komersants	
Uzņēmuma lielums	Mikro Mazais Vidējais	
Projekta īstenošanas vieta	Latvijas Republikas teritorija	
Projekta īstenošanas nozare	Visas nozares, izņemot vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; finanšu starpniecība; komercpakalpojumi (operācijas ar nekustamo īpašumu; transportlīdzekļu, mašīnu un iekārtu, individuālās lietošanas priekšmetu, sadzīves aparātūras un iekārtu iznomāšana); azartspēles un derības; alus un alkoholisko dzērienu ražošana; tabakas izstrādājumu ražošana.	
Sadarbības partneri	-	
Citi būtiski nosacījumi	Projekta īstenošanas laiks ir 3 gadi	
Finansējums		
Finansējuma apjoms vienam	Minimālais	Maksimālais

ERAF 2.1.2.2.3. apakšaktivitāte „Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde – atbalsts rūpnieciskā īpašuma tiesību nostiprināšanai”		
projekтам	-	44 444,44 LVL (mikro un mazajiem komersantiem) 57 142,86 LVL (vidējiem komersantiem)
Atbalsta intensitāte	35% – mikro un mazajiem komersantiem 45% - vidējiem komersantiem	
Kopējais programmā pieejamais finansējums	174 764 LVL	
Papildus informācija		
Kur var saņemt informāciju?	LIAA Klientu apkalpošanas nodaļā, Pērses ielā 2 (1. stāvs), Rīgā Tālrunis: +371 67039499 E-pasts: jautajumi@liaa.gov.lv Mājas lapa: http://liaa.lv/lv/es-fondi/isteno/atbalsts-rupniecisko-ipasuma-tiesibu-nostiprinasanai	
Aktuālie projektu konkursi	Konkurss noslēdzies	

ERAF 2.1.2.4. aktivitāte „Augstas pievienotās vērtības investīcijas”		
Mērķis	Stimulēt vietējos komersantus veikt ieguldījumus zināšanu vai tehnoloģiju intensīvajos projektos, kā arī piesaistīt ārvalstu investīcijas jomās ar augstu pievienoto vērtību, tādējādi veicinot jaunāko tehnoloģiju pārnesi no ārvalstīm.	
Attiecināmās izmaksas / atbalsta veids	iekārtu un aprīkojuma iegāde būvniecības izmaksas licenču un patentu iegāde	
Atbalsta saņemšanas nosacījumi		
Atbalsta saņēmēja juridiskais statuss	Komerccabiedrība Individuālais komersants	
Uzņēmuma lielums	Mikro Mazais Vidējais Lielais	
Projekta īstenošanas vieta	Latvijas Republikas teritorijā	
Projekta īstenošanas nozare	Visas nozares, izņemot Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; Finanšu starpniecība; Komerccapakalpojumi; Azartspēles un derības; Alus un alkoholisko dzērienu ražošana Tabakas izstrādājumu ražošana; Zivsaimniecība un akvakultūra; Kuģu būve; Ogļu rūpniecība; Tērauda nozare; Sintētisko šķiedru ražošanas nozare; Lauksaimniecības produktu primārā ražošana; Elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana; Ieroču un munīcijas ražošana	
Sadarbības partneri	-	
Citi būtiski nosacījumi	-	
Finansējums		
Finansējuma apjoms vienam projektam	Minimālais	Maksimālais
	3 000 000 LVL	8 571 429 LVL
Atbalsta intensitāte	35%	
Kopējais programmā pieejamais finansējums	216 836 566 LVL	

ERAF 2.1.2.4. aktivitāte „Augstas pievienotās vērtības investīcijas”	
Papildus informācija	
Kur var saņemt informāciju?	LIAA Klientu apkalpošanas nodaļā, Pērses ielā 2 (1. stāvs), Rīgā Tālrunis: +371 67039499 E-pasts: jautajumi@liaa.gov.lv Mājas lapa: http://liaa.lv/lv/es-fondi/isteno/augstas-pievienotas-vertibas-investicijas-2-karta
Aktuālie projektu konkursi	Jauna projektu atlases kārtā gaidāma 2013. gada otrajā pusē

ERAF 2.1.2.1.1. apakšaktivitāte „Kompetences centri”		
Mērķis	Aktivitātes mērķis ir komersantu konkurētspējas paaugstināšana, veicinot pētniecības un rūpniecības sektoru sadarbību rūpniecisko pētījumu, jaunu produktu un tehnoloģiju attīstības projektu īstenošanā.	
Attiecināmās izmaksas / atbalsta veids	Rūpnieciskie pētījumi Eksperimentālās izstrādes Projektu vadības izmaksas	
Atbalsta saņemšanas nosacījumi		
Atbalsta saņēmēja juridiskais statuss	Komersants	
Uzņēmuma lielums	Mikro Mazais Vidējais Lielais	
Projekta īstenošanas vieta	Latvijas Republikas teritorija	
Projekta īstenošanas nozare	Visas nozares, izņemot Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; Finanšu starpniecība; Komerccapalpojumi; Azartspēles un derības; Alus un alkoholisko dzērienu ražošana Tabakas izstrādājumu ražošana; Zivsaimniecība un akvakultūra; Kuģu būve; Ogļu rūpniecība; Tērauda nozare; Sintētisko šķiedru ražošanas nozare; Lauksaimniecības produktu primārā ražošana; Elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana; Ieroču un munīcijas ražošana	
Sadarbības partneri	Projekts īstenojams sadarbībā ar citiem komersantiem un zinātniskajām institūcijām	
Citi būtiski nosacījumi	-	
Finansējums		
Finansējuma apjoms vienam projektam	Minimālais	Maksimālais
	-	6 250 000 LVL
Atbalsta intensitāte	Rūpnieciskā pētījuma veikšanai: 70% - mikro un mazajam komersantam 60% - vidējam komersantam 50% - lielajam komersantam Eksperimentālajai izstrādei: 45% - mikro un mazajam komersantam 35% - vidējam komersantam 25% - lielajam komersantam Projekta vadības izmaksām – 50% (visiem komersantiem)	
Kopējais programmā pieejamais finansējums	37 373 845 LVL	

ERAF 2.1.2.1.1. apakšaktivitāte „Kompetences centri”	
Papildus informācija	
Kur var saņemt informāciju?	LIAA Klientu apkalpošanas nodaļā, Pērses ielā 2 (1. stāvs), Rīgā Tālrunis: +371 67039499 E-pasts: jautajumi@liaa.gov.lv Mājas lapa: http://liaa.lv/lv/es-fondi/isteno/kompetences-centri
Aktuālie projektu konkursi	Konkurss noslēdzies

ELFLA 4.1.1. un 4.1.3. pasākumi Lauku ekonomikas dažādošana un dzīves kvalitātes veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā „LEADER”		
Mērķis	Veicināt ar lauksaimniecību nesaistītu saimniecisko darbību vai nodarbinātību lauku teritorijā un dažādot ar lauksaimniecību nesaistītas aktivitātes, lai attīstītu alternatīvus ienākumu avotus un palielinātu ienākumu līmeni lauku reģionos.	
Attiecināmās izmaksas / atbalsta veids	Iekārtu un aprīkojuma iegāde Infrastruktūras izveide (t. sk. teritorijas labiekārtošana) Būvniecība Programmatūras iegāde Stādu iegāde Atalgojums Ārpakalpojumi	
Atbalsta saņemšanas nosacījumi		
Atbalsta saņēmēja juridiskais statuss	Komerscabsabiedrība Individuālais komersants Pašnodarbināta persona Privātpersona	
Uzņēmuma lielums	Mikro Mazais Vidējais Lielais	
Projekta īstenošanas vieta	Lauku teritorija	
Projekta īstenošanas nozare	Visas nozares, izņemot Zivsaimniecības un akvakultūras nozare; Lauksaimniecības produktu primārā ražošana; Ogļu nozare	
Sadarbības partneri	-	
Citi būtiski nosacījumi	-	
Finansējums		
Finansējuma apjoms vienam projektam	Minimālais	Maksimālais
	-	LVL 20'000
Atbalsta intensitāte	No 40% līdz 100% (atkarībā no īstenojamām darbībām un no pieteicēja juridiskā statusa)	
Papildus informācija		
Kur var saņemt informāciju?	Lauku atbalsta dienesta Klientu apkalpošanas daļā, Republikas laukumā 2 (3. stāvs), 308. kabinets, Rīgā Tālrunis: +371 67095000 E-pasts: lad@lad.gov.lv Mājas lapa: http://www.lad.gov.lv/lv/es-atbalsts/lauku-attistibas-programmas-pasakumi/LEADER_skaidrojums/	
Aktuālie projektu konkursi	Projektu pieteikumu iesniegšana turpinās līdz 31.12.2013.	

ELFLA 3.1.2. pasākums, apakšpasākums „Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai (ietverot ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošanu)”	
Mērķis	Veicināt ar lauksaimniecību nesaistītu saimniecisko darbību vai nodarbinātību lauku teritorijā un dažādot ar lauksaimniecību nesaistītas aktivitātes, lai attīstītu alternatīvus ienākumu avotus un palielinātu ienākumu līmeni lauku reģionos
Attiecināmās izmaksas /	Iekārtu un aprīkojuma iegāde

ELFLA 3.1.2. pasākums, apakšpasākums „Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai (ietverot ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošanu)”	
atbalsta veids	Būvniecības izmaksas
Atbalsta saņemšanas nosacījumi	
Atbalsta saņēmēja juridiskais statuss	Komerccabiedrība Individuālais komersants Pašnodarbināta persona Privātpersona
Uzņēmuma lielums	Mikro Mazais Vidējais
Projekta īstenošanas vieta	Lauku teritorija
Projekta īstenošanas nozare	Citu dzīvnieku audzēšana Mežkopība un citas mežsaimniecības darbības, izņemot meža koku audzētavu darbību; Mežsaimniecības palīgdarbības – tikai mežistrādes pakalpojumu sniegšana; Pārējā ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde un ar ieguves rūpniecību saistītās palīgdarbības; Pārtikas produktu ražošana un dzērienu ražošana; Tekstilizstrādājumu ražošana, izņemot sintētisko šķiedru ražošanu; Apģērbu ražošana; Ādas un ādas izstrādājumu ražošana; Koksnes, koka un korķa izstrādājumu ražošana (izņemot mēbeles), salmu un pīto izstrādājumu ražošana; Papīra un papīra izstrādājumu ražošana; Poligrāfija un ierakstu reproducēšana; Ķīmisko vielu un ķīmisko produktu ražošana, izņemot sprāgstvielu ražošanu (izņēmums neattiecas uz sērskābi un sintētisko šķiedru ražošanu); Farmaceutisko pamatvielu un farmaceitisko preparātu ražošana; Gumijas un plastmasas izstrādājumu ražošana; Nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošana; Gatavo metālizstrādājumu ražošana, izņemot mašīnu un iekārtu ražošanu un ieroču un munīcijas ražošanu; Datoru, elektronisko un optisko iekārtu ražošana; Elektrisko iekārtu ražošana; Citur neklasificētu iekārtu, mehānismu un darba mašīnu ražošana; Automobiļu, piekabju un puspiekabju ražošana; Citu transportlīdzekļu ražošana; Mēbeļu ražošana; Cita veida ražošana; Iekārtu un ierīču remonts un uzstādīšana; Ūdens ieguve, attīrīšana un apgāde; Notekūdeņu savākšana un attīrīšana; Ēku būvniecība; Inženierbūvniecība; Specializētie būvdarbi; Automobiļu apkope un remonts; Motociklu, to detaļu un piederumu pārdošana, apkope un remonts, izņemot jebkura veida vairumtirdzniecību un mazumtirdzniecību; Restorānu un mobilo ēdināšanas vietu pakalpojumi, izņemot tūrisma mītnes; Izbraukuma ēdināšana pēc pasūtījuma un citu ēdināšanas pakalpojumu darbības, kā arī suvenīru un amatnieku izstrādājumu mazumtirdzniecība; Izdevējdarbība, izņemot ar to saistīto datubāzu un tīmekļa vietņu uzturēšanu; Skaņu ierakstu producēšana, izņemot ar to saistīto datubāzu un tīmekļa vietņu uzturēšanu; Arhitektūras un inženiertehniskie pakalpojumi, kā arī tehniskā pārbaude un analīze; Pētījumi un eksperimentālās izstrādes dabaszinātnēs un inženierzinātnēs; Specializētie projektēšanas darbi; Veterinārie pakalpojumi; Drošības sistēmu pakalpojumi; Būvniecības un ainavu arhitektu pakalpojumi;

ELFLA 3.1.2. pasākums, apakšpasākums „Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai (ietverot ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošanu)”		
	Ārstu un zobārstu prakse; Pārējā darbība veselības aizsardzības jomā; Datoru, individuālās lietošanas priekšmetu un māsaimniecības piederumu remonts; Pārējo individuālo pakalpojumu sniegšana, izņemot fiziskās labsajūtas uzlabošanas pakalpojumus un citur neklasificētus individuālos pakalpojumus	
Sadarbības partneri	-	
Citi būtiski nosacījumi	-	
Finansējums		
Finansējuma apjoms vienam projektam	Minimālais	Maksimālais
	-	70 280 – 140 560 LVL (atkarībā no aktivitātēm)
Atbalsta intensitāte	40% - 70% (atkarībā no nozares un aktivitātēm)	
Kopējais programmā pieejamais finansējums	20 000 000 LVL (8., pēdējā atlases kārtā)	
Papildus informācija		
Kur var saņemt informāciju?	Lauku atbalsta dienesta Klientu apkalpošanas daļā, Republikas laukumā 2 (3. stāvs), 308. kabinets, Rīgā Tālrunis: +371 67095000 E-pasts: lad@lad.gov.lv Mājas lapa: http://www.lad.gov.lv/lv/es-atbalsts/lauku-attistibas-programmas-pasakumi/312(311)-atbalsts-uznemumu-radisanai-un-attistibai-(ietverot-ar-lauksaimniecibu-nesaistitu-darbibu-dazadosanu)/	
Aktuālie projektu konkursi	Konkurss noslēdzies	

Eiropas mērogā pieejamais finansējums un nosacījumi tā saņemšanai

ERASMUS jaunajiem uzņēmējiem		
Mērķis	Veicināt zināšanu apmaiņu, uzlabot MVU vadībai nepieciešamās vadības iemaņas un attīstīt jauno uzņēmēju sadarbību strādājot kopā ar pieredzējušiem uzņēmējiem.	
Attiecināmās izmaksas / atbalsta veids	Ceļa izmaksas (lidojums, apdrošināšana, vietējais transports līdz uzņēmējorganizācijai) Dzīvošanas izmaksas (pārtika, sabiedriskais transports, dzīvesvieta)	
Atbalsta saņemšanas nosacījumi		
Atbalsta saņēmēja juridiskais statuss	Komeršsabiedrība Individuālais komersants Privātpersona	
Uzņēmuma lielums	Mikro Mazais Vidējais	
Projekta īstenošanas vieta	Latvijas Republikas teritorija (projekta aktivitātes – ārpus Latvijas Republikas teritorijas)	
Projekta īstenošanas nozare	Visas nozares	
Sadarbības partneri	-	
Citi būtiski nosacījumi	Jauniem uzņēmumiem (ne vecāki par 3 gadiem).	
Finansējums		
Finansējuma apjoms vienam projektam	Minimālais	Maksimālais
	-	800 – 1 000 EUR par 1 apmaiņas mēnesi
Atbalsta intensitāte	-	
Papildus informācija		
Kur var saņemt informāciju?	Baltijas jūras reģiona klasteru eksperti Valdemāra iela 161, Rīga Tālr.: +371 29417214 Mājaslapa Erasmus for young entrepreneurs: http://www.erasmus-entrepreneurs.eu/index.php	

ERASMUS jauniešiem uzņēmējiem	
Aktuālie projektu konkursi	Notiek pieteikšanās konkursā

Ziemeļvalstu un Baltijas valstu mobilitātes programma „Uzņēmējdarbība un rūpniecība”		
Mērķis	Nostiprināt un veicināt ekonomisko sadarbību, uzņēmējdarbību, reģionālu sadarbību un inovācijas.	
Attiecināmās izmaksas / atbalsta veids	Komandējuma izdevumi (ceļa izdevumi, nakšņošana, dienas nauda)	
Atbalsta saņemšanas nosacījumi		
Atbalsta saņēmēja juridiskais statuss	Komerccabiedrība Biznesa organizācija Augstskola (un citas izglītības iestādes) Biznesa inkubators	
Uzņēmuma lielums	Mazais Vidējais	
Projekta īstenošanas vieta	Latvijas Republikas teritorija (Projekta aktivitātes var notikt ārpus Latvijas Republikas teritorijas)	
Projekta īstenošanas nozare	Visas nozares	
Sadarbības partneri	-	
Citi būtiski nosacījumi	-	
Finansējums		
Finansējuma apjoms vienam projektam	Minimālais	Maksimālais
	-	150 EUR (1 personai par 1 dienu)
Atbalsta intensitāte	75%	
Papildus informācija		
Kur var saņemt informāciju?	Ziemeļu Ministru padomes birojs Latvijā Marijas iela 13/3, Rīga e-pasts: info@norden.lv Tālr.: +371 67820089 Mājaslapa: http://www.norden.lv/lv/grantu-programmas/uznemejdarbiba-un-rupnieciba/information	
Aktuālie projektu konkursi	Konkurss noslēdzies	

JEREMIE: Eiropas apvienotie resursi mazajiem, vidējiem un mikro uzņēmumiem	
Mērķis	Veicināt finanšu inženierijas instrumentu izmantošanu, lai MVU nodrošinātu labāku piekļuvi finansējumam ar struktūrfondu palīdzību.
Attiecināmās izmaksas / atbalsta veids	Ieguldījumi uzņēmuma kapitālā
Atbalsta saņemšanas nosacījumi	
Atbalsta saņēmēja juridiskais statuss	Komersants
Uzņēmuma lielums	Mikro Mazais Vidējais
Projekta īstenošanas vieta	Latvijas Republikas teritorija
Projekta īstenošanas nozare	Visas nozares, izņemot Tabakas nozare; Alkohola ražošanas nozare; Azartspēļu nozare; Militārā joma; Nekustamais īpašums; Finanšu nozare; Tirdzniecība
Sadarbības partneri	-
Citi būtiski nosacījumi	JEREMIE atbalstam piesakās finanšu starpnieki – riska kapitāla fondi

JEREMIE: Eiropas apvienotie resursi mazajiem, vidējiem un mikro uzņēmumiem		
Finansējums		
Finansējuma apjoms vienam projektam	Minimālais	Maksimālais
	300 000 EUR	3 000 000 EUR
Atbalsta intensitāte	- (atkarībā no projekta)	
Kopējais programmā pieejamais finansējums	35 000 000 EUR	
Papildus informācija		
Kur var saņemt informāciju?	Riska kapitāla fonds BaltCap Latvia, Ulmaņa gatve 86F, Rīga. Tālrunis: +371 6721 4225 Mājaslapa: http://www.baltcap.com/en/jeremie-funds/latvia/lv/	
Aktuālie projektu konkursi	Notiek pieteikšanās konkursā	